Rocznik Statystyczny

Województwa Lubuskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W ZIELONEJ GÓRZE
STATISTICAL OFFICE
IN ZIELONA GÓRA

Statistical Yearbook 2013

Lubuskie Voivodship

ZESPÓŁ REDAKCYJNY URZĘDU STATYSTYCZNEGO

EDITORIAL BOARD OF STATISTICAL OFFICE

PRZEWODNICZĄCY

PRESIDENT

Roman Fedak

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

VICE-PRESIDENT

Krystyna Motyl

REDAKTOR GŁÓWNY

EDITOR-IN-CHIEF

Robert Wróbel

CZŁONKOWIE

MEMBERS

Wioletta Bielecka, Marlena Gajewska, Ola Gucia,
Teresa Sokołowska, Bogusława Kołeczek, Anna Miśkiewicz

Redakcja i skład komputerowy — Lubuski Ośrodek Badań Regionalnych Urzędu Statystycznego

Edited and setting — — Research Regional Centre of Lubuskie Voivodship of Statistical Office

Projekt okładki

Covern design

Lidia Motrenko-Makuch

Wykresy

Graphs

Edyta Leśniarek

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US

When publishing SO data please indicate source

ISSN 1640-0135

Publikacja dostępna na CD oraz w Internecie - www.stat.gov.pl/zg

Publication available on CD and on the Internet - www.stat.gov.pl/zg

Druk: Urząd Statystyczny we Wrocławiu,
Oddział w Legnicy

Nakład: 120 egz. Papier offset kl. III, 80 g. Format B-5. Cena 25,00 zł.

Oddano do druku: grudzień 2013 r.

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze przekazuje Państwu kolejne – czternaste – wydanie ROCZNIKA STATYSTYCZNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO, opracowanego w polsko-angielskiej wersji językowej i dostępnego również na płycie kompaktowej.

W Roczniku przedstawiono zestaw informacji umożliwiających ocenę potencjału demograficznego, poziomu życia, stanu środowiska naturalnego i gospodarki oraz dane charakterystyczne dla województwa.

Tablice przeglądowe dotyczące ważniejszych danych o województwie przedstawiono w układzie retrospektywnym lat 2000, 2005-2012.

Zjawiska i procesy społeczno-gospodarcze zachodzące w Województwie Lubuskim zamieszczono w formie bogatego zestawu danych ujętych w 23 działach tematycznych, poprzedzonych uwagami ogólnymi. Tematy prezentowane w publikacji wzbogacono o liczne wykresy i diagramy.

Oddając w ręce Państwa Rocznik Statystyczny Województwa Lubuskiego 2013 dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje i będę wdzięczny za wnioski oraz uwagi przyczyniające się do kształtowania i wzbogacania jego treści.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Zielonej Górze

Roman Fedak

Zielona Góra, grudzień 2013 r.

PREFACE

The Statistical Office in Zielona Góra presents you the next - fourteenth - edition of the STATISTICAL YEARBOOK OF LUBUSKIE VOIVODSHIP, available as Polish – English version, as well as on a compact disc.

The Yearbook contains a collection of information that allows to determine the demographic potential, standard of living, and conditions of natural environment and the economy, as well as it contains the characteristic data of the voivodship.

The tables concerning major data on the voivodship are presented retrospectively and they include the data from the period between 2000 and 2005-2012.

The social and economical phenomena and processes occurring in Lubuskie Voivodship are presented as a wide set of data divided into 23 thematic chapters, each preceded by general notes. The issues presented in this publication are completed with numerous charts and diagrams.

Presenting you the Statistical Yearbook of Lubuskie Voivodship 2013 I would like to express my gratitude to all persons and institutions for the information they submitted and I would be obliged to have your comments and opinions, which would help us improve the content of this publication.

President of the Statistical Office
in Zielona Góra

Roman Fedak

Zielona Góra, December 2013

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Strona *Page*
Przedmowa	***Preface***	3—4
Spis tablic i wykresów	***List of tables and graphs***	6—22
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	***Symbols. Abbreviations***	23—24
Uwagi ogólne	***General notes***	25—31
TABLICE PRZEGLĄDOWE	***REVIEW TABLES***	
I. Województwo na tle kraju w 2012 r.	*Voivodship on the background of the country in 2012*	32—37
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005-2012)	*Major data on the voivodship (2000, 2005-2012)*	38—55
DZIAŁY	***CHAPTERS***	
I. Geografia	*Geography*	56—57
II. Stan i ochrona środowiska	*Environmental protection*	58—81
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny	*Administrative division and territorial self-government*	82—86
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości	*Public safety. Justice*	87—94
V. Ludność. Wyznania religijne	*Population. Religious denominations*	95—127
VI. Rynek pracy	*Labour market*	128—165
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	*Wages and salaries. Social security benefits*	166—177
VIII. Budżety gospodarstw domowych	*Household budgets*	178—186
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania	*Municipal infrastructure. Dwellings*	187—204
X. Edukacja i wychowanie	*Education*	205—236
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	*Health care and social welfare*	237—252
XII. Kultura. Turystyka. Sport	*Culture.Tourism. Sport*	253—266
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne	*Science and technology. Information society*	267—279
XIV. Ceny	*Prices*	280—283
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	*Agriculture, hunting and forestry*	284—312
XVI. Przemysł i budownictwo	*Industry and construction*	313—325
XVII. Transport i łączność	*Transport and communications*	326—333
XVIII. Handel i gastronomia	*Trade and catering*	334—340
XIX. Finanse przedsiębiorstw	*Finances of enterprises*	341—354
XX. Finanse publiczne	*Public finance*	355—364
XXI. Inwestycje. Środki trwałe	*Investments. Fixed assets*	365—373
XXII. Rachunki regionalne	*Regional accounts*	374—379
XXIII. Prywatyzacja. Podmioty gospodarki narodowej	*Privatization. Entities of the national economy*	380—389

SPIS TABLIC
LIST OF TABLES

		Tablica *Table*	Strona *Page*
DZIAŁ I. **GEOGRAFIA**	*CHAPTER I.* ***GEOGRAPHY***		
Położenie geograficzne	*Geographic location*	1	56
Powierzchnia i granice w 2012 r.	*Area and borders in 2012*	2	56
Układ pionowy powierzchni	*Elevations*	3	57
Temperatury powietrza	*Air temperatures*	4	57
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie	*Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness*	5	57
DZIAŁ II. **STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA**	*CHAPTER II.* ***ENVIRONMENTAL PROTECTION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	58
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa	*Geodesic status, directions and changes of voivodship land use*	1 (6)	67
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2011, 2012)	*Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2011, 2012)*	2 (7)	68
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2011, 2012)	*Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2011, 2012)*	3 (8)	68
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	*Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2011, 2012)*	4 (9)	69
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	*Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (10)	69
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling up fish ponds (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (11)	70
Jakość wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia w 2012 r.	*Quality of water supplied to the population for consumption from waterworks in 2012*	7 (12)	70
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2011, 2012)	*Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2011, 2012)*	8 (13)	71
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2011, 2012)	*Plants discharging waste water by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2011, 2012)*	9 (14)	71
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2011, 2012)	*Waste water treatment plants (2005, 2010, 2011, 2012)*	10 (15)	72
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2011, 2012)	*Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2011, 2012)*	11 (16)	73
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2011, 2012)	*Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2011, 2012)*	12 (17)	74

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania (2005, 2010, 2011, 2012)	*Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas (2005, 2010, 2011, 2012)*	13 (18)	75
Odpady według rodzajów w 2012 r.	*Waste by type in 2012*	14 (19)	76
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2011, 2012)	*Legally protected areas possessing unique environmental value (2005, 2010, 2011, 2012)*	15 (20)	76
Parki narodowe (2005, 2010, 2011, 2012)	*National parks (2005, 2010, 2011, 2012)*	16 (21)	77
Rezerwaty przyrody (2005, 2010, 2011, 2012)	*Nature reserves (2005, 2010, 2011, 2012)*	17 (22)	77
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2011, 2012)	*Landscape parks (2005, 2010, 2011, 2012)*	18 (23)	78
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2011, 2012)	*Monuments of nature (2005, 2010, 2011, 2012)*	19 (24)	78
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	20 (25)	79
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2011, 2012)	*Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2011, 2012)*	21 (26)	80
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2010, 2011, 2012)	*Financing directions of the voivodship environmental protection and water management fund (2005, 2005, 2011, 2012)*	22 (27)	81
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2011, 2012)	*Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2011, 2012)*	23 (28)	81
DZIAŁ III. **PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY**	*CHAPTER III.* ***ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	82
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2011, 2012)	*Administrative units of voivodship (2005, 2010, 2011, 2012)*	1 (29)	84
Gminy w 2012 r.	*Gminas in 2012*	2 (30)	84
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2012 r.	*Powiats and cities with powiats status in 2012*	3 (31)	85
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2012 r.	*Councillors of organs of local self-government entities in 2012*	4 (32)	85
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2011, 2012)	*Paid employment, wages and salaries in the public administration (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (33)	86
DZIAŁ IV. **BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI**	*CHAPTER IV.* ***PUBLIC SAFETY. JUSTICE***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	87
Przestępstwa stwierdzone przez policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Ascertained crimes by the police and prosecutor's office in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2011, 2012)*	1 (34)	90
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę (2005, 2010, 2011, 2012)	*Rates of detectability of delinquens in ascertained crimes by the police and prosecutor's office (2005, 2010, 2011, 2012)*	2 (35)	92
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Incoming cases in comon courts (2005, 2010, 2011, 2012)*	3 (36)	92

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2011, 2012)	*Adults sentenced by common courts for crimes prosecuted on the basis of an indictment (2005, 2010, 2011, 2012)*	4 (37)	93
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2011, 2012)	*Resolved family cases (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (38)	93
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2005, 2010, 2011, 2012)	*Entities of the National Judicial Register (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (39)	94
DZIAŁ V. **LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE**	*CHAPTER V.* ***POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	95
Ludność (2005, 2010, 2011, 2012)	*Population (2005, 2010, 2011, 2012)*	1 (40)	102
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2011, 2012)	*Working and non-working age population (2005, 2010, 2011, 2012)*	2 (41)	103
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2011, 2012)	*Population by sex and age (2005, 2010, 2011, 2012)*	3 (42)	104
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2011, 2012)	*Towns and urban population (2005, 2010, 2011, 2012)*	4 (43)	104
Gminy zamieszkane przez ludność wiejską (2005, 2010, 2011, 2012)	*Gminas and rural population (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (44)	105
Mediana wieku ludności według płci (2005, 2010, 2011, 2012)	*Median population age by sex (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (45)	105
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego faktycznego	*Population aged 15 and more by de facto marital status*	7 (46)	106
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia	*Population aged 13 and more by education level*	8 (47)	107
Ludność według struktury identyfikacji narodowo-etnicznych w 2011 r.	*Population by structure of national-ethnic identity in 2011*	9 (48)	107
Ludność według głównego źródła utrzymania	*Population by main source of maintenance*	10 (49)	108
Gospodarstwa domowe według liczby osób	*Households by number of persons*	11 (50)	108
Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego	*Households by family composition*	12 (51)	109
Osoby niepełnosprawne	Disabled persons	13 (52)	109
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	*Vital statistics (2005, 2010, 2011, 2012)*	14 (53)	110
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2011, 2012)	*Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2011, 2012)*	15 (54)	111
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2012 r.	*Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2012*	16 (55)	111
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2012 r.	*Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2012*	17 (56)	114
Małżeństwa wyznaniowe (2005, 2010, 2011, 2012)	*Church or religious marriages (2005, 2010, 2011, 2012)*	18 (57)	114
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2012 r.	*Divorces by age of spouses at the moment of filling petition for divorce in 2012*	19 (58)	115
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2011, 2012)	*Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2011, 2012)*	20 (59)	116
Urodzenia (2005, 2010, 2011, 2012)	*Births (2005, 2010, 2011, 2012)*	21 (60)	116
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2011, 2012)	*Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2011, 2012)*	22 (61)	117
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	*Female fertility and reproduction rates of population (2005, 2010, 2011, 2012)*	23 (62)	117

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2011, 2012)*	24 (63)	118
Zgony według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2011)	*Deaths by selected causes (2005, 2010, 2011)*	25 (64)	119
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2011, 2012)	*Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2011, 2012)*	26 (65)	120
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2011)	*Infant deaths by selected causes (2005, 2010, 2011)*	27 (66)	121
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję (2005, 2010, 2011, 2012)	*Suicides registered by police (2005, 2010, 2011, 2012)*	28 (67)	122
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2011, 2012)	*Life expectancy (2005, 2010, 2011, 2012)*	29 (68)	122
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2011, 2012)	*Internal and international migration of population for permanent residence (2005, 2010, 2011, 2012)*	30 (69)	123
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2011, 2012)	*Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2011, 2012)*	31 (70)	124
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2011, 2012)	*Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2011, 2012)*	32 (71)	125
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2011, 2012)	*International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2011, 2012)*	33 (72)	125
Niektóre wyznania religijne (2005, 2010, 2011, 2012)	*Selected religious denominations (2005, 2010, 2011, 2012)*	34 (73)	126
DZIAŁ VI. **RYNEK PRACY**	*CHAPTER VI.* ***LABOUR MARKET***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	128
Aktywność ekonomiczna ludności	***Economic activity of the population***		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku na podstawie spisu w 2011 r.	*Economic activity of the population aged 15 and more by age on the basis of the census in 2011*	1 (74)	138
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia na podstawie spisu w 2011 r.	*Economic activity of the population aged 15 and more by educational level on the basis of the census in 2011*	2 (75)	139
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL (2010, 2011, 2012)	*Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2011, 2012)*	3 (76)	142
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku i poziomu wykształcenia w IV kwartale 2012 r. – na podstawie BAEL	*Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational* level in IV quarter 2012 – on the LFS basis	4 (77)	143
Pracujący	***Employment***		
Pracujący (2005, 2010, 2011, 2012)	*Employed persons (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (78)	144
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2011, 2012)	*Employed persons by employment status (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (79)	145
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2011, 2012)	*Average paid employment (2005, 2010, 2011, 2012)*	7 (80)	146

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2011, 2012)	*Full- and part-time employment (2005, 2010, 2011, 2012)*	8 (81)	147
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	*Hires (2005, 2010, 2011, 2012)*	9 (82)	148
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	*Terminations (2005, 2010, 2011, 2012)*	10 (83)	149
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2011, 2012)	*The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2005, 2010, 2011, 2012)*	11 (84)	151
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2012 r.	*Job vacancies, newly created and liquidated job in 2012*	12 (85)	152
Bezrobocie	***Unemployment***		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	*Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2010, 2011, 2012)*	13 (86)	153
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2011, 2012)	*Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2010, 2011, 2012)*	14 (87)	153
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	*Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2005, 2010, 2011, 2012)*	15 (88)	154
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	*Registered unemployed persons benefiting from labour market programme as well as job offers (2005, 2010, 2011, 2012)*	16 (89)	155
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	*Labour Fund expenditures (2005, 2010, 2011, 2012)*	17 (90)	155
Warunki pracy	***Work conditions***		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2011, 2012]*	18 (91)	156
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2011, 2012]*	19 (92)	158
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2011, 2012)	*Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2005, 2010, 2011, 2012)*	20 (93)	160
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2011, 2012)	*Persons working in hazardous conditions (2005, 2010, 2011, 2012)*	21 (94)	160
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2012 r.	*Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2012*	22 (95)	162
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2011, 2012)	*Occupational diseases (2005, 2010, 2011, 2012)*	23 (96)	163
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Persons receiving benefits for work in harm-ful and strenuous conditions (2005, 2010, 2011, 2012)*	24 (97)	164
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Occupational accidents and occupational diseases benefits (2005, 2010, 2011, 2012)*	25 (98)	165

		Tablica *Table*	Strona *Page*
DZIAŁ VII. **WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH**	*CHAPTER VII.* ***WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	166
Wynagrodzenia	***Wages and salaries***		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2011, 2012)	*Average monthly gross wages and salaries (2005, 2010, 2011, 2012)*	1 (99)	169
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	*Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012*	2 (100)	170
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	*Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012*	3 (101)	172
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	*Average gross wages and salaries for October 2012*	4 (102)	174
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	*Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment by great occupational groups for October 2012*	5 (103)	175
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	***Social security benefits***		
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2011, 2012)	*Retirees and pensioners (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (104)	177
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2011, 2012)	*Gross retirement pay and pension benefits (2005, 2010, 2011, 2012)*	7 (105)	177
DZIAŁ VIII. **BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH**	*CHAPTER VIII.* ***HOUSEHOLD BUDGETS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	178
Gospodarstwa domowe (2005, 2010, 2011, 2012)	*Households (2005, 2010, 2011, 2012)*	1 (106)	184
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Average monthly per capita available income of households (005, 2010, 2011, 2012)*	2 (107)	184
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Average monthly per capita expenditures of households (2005, 2010, 2011, 2012)*	3 (108)	185
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households (2005, 2010, 2011, 2012)*	4 (109)	185
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2010, 2011, 2012)	*Households furnished with selected durable goods (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (110)	186
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	*At-risk-of-poverty rates in households (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (111)	186

		Tablica *Table*	Strona *Page*
DZIAŁ IX. **INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA**	*CHAPTER IX.* ***MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	187
Infrastruktura komunalna	***Municipal infrastructure***		
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2011, 2012)	*Water supply and sewage systems (2010, 2011, 2012)*	1 (112)	193
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Consumers and consumption of electricity in households (2005, 2010, 2011, 2012)*	2 (113)	194
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Gas supply system as well as consumers and consumption of gasfrom gas supply system in households (2005, 2010, 2011, 2012)*	3 (114)	194
Ogrzewnictwo (2005, 2010, 2011, 2012)	*House-heating (2005, 2010, 2011, 2012)*	4 (115)	195
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2010, 2011, 2012)	*Population using water supply sewerage and gas supply systems (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (116)	195
Odpady komunalne (2005, 2010, 2011, 2012)	*Municipal waste (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (117)	196
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2011, 2012)	*Liquid waste (2005, 2010, 2011, 2012)*	7 (118)	196
Składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Landfill sites with municipal waste (2005, 2010, 2011, 2012)*	8 (119)	197
Komunikacja miejska (2005, 2010, 2011, 2012)	*Urban transport (2005, 2010, 2011, 2012)*	9 (120)	197
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej (2005, 2010, 2011, 2012)	*Generally accessible and estate area green belts (2005, 2010, 2011, 2012)*	10 (121)	198
Mieszkania	***Dwellings***		
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2010, 2011, 2012)	*Dwelling stocks (2005, 2010, 2011, 2012)*	11 (122)	198
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2005, 2010, 2011, 2012)	*Dwellings in dwelling stocks fitted with installations (2005, 2010, 2011, 2012)*	12 (123)	199
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2012 r.	*Housing allowances paid out in 2012*	13 (124)	199
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2005, 2010, 2011, 2012)	*Administration of grounds for dwelling construction (2005, 2010, 2011, 2012)*	14 (125)	200
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2005, 2010, 2011, 2012)	*Dwellings in which construction has begun (2005, 2010, 2011, 2012)*	15 (126)	201
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2011, 2012)	*Dwellings completed (2005, 2010, 2011, 2012)*	16 (127)	201
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2011, 2012)	*Dwellings completed by number of rooms (2005, 2010, 2011, 2012)*	17 (128)	204
DZIAŁ X. **EDUKACJA I WYCHOWANIE**	*CHAPTER X.* ***EDUCATION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	205
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Education by level (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	1 (129)	211
Szkoły według organów prowadzących (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Schools by school governing authority (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	2 (130)	213

	Tablica *Table*	Strona *Page*
Uczniowie według grup wieku (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Pupils and students by age groups (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	3 (131)	215
Współczynnik skolaryzacji (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Enrolment rate (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	4 (132)	216
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Computers in schools for children and youth and in post-secondary schools (2010/11, 2011/12, 2012/13)*	5 (133)	218
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2010/11, 2011/12, 2012/13)*	6 (134)	219
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13	*Pupils and students studying foreign languages in schools for adults (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	7 (135)	221
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Education for people with special educational needs (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	8 (136)	222
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2005, 2010, 2011, 2012) . . .	*Special educational centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres (2005, 2010, 2011, 2012)*	9 (137)	223
Wychowanie pozaszkolne (2005, 2010, 2011, 2012)	*Extracurricular education (2005, 2010, 2011, 2012)*	10 (138)	224
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	*Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]* . . .	11 (139)	224
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Student dormitories and canteens (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	12 (140)	225
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Students of higher education institutions receiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	13 (141)	225
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	*Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]*	14 (142)	226
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	*Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]*	15 (143)	227
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	*Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]*	16 (144)	228
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13].	*Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]*	17 (145)	228
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	*General secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]*	18 (146)	229
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	*Specialized secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]*	19 (147)	229
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	*Technical secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]*	20 (148)	229

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	*Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]*	21 (149)	230
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13) . . .	*Level art schools for children and youth (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)* . . .	22 (150)	230
Szkoły policealne według form kształcenia (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	*Post-secondary schools by type of education (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]*	23 (151)	231
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	*Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]*	24 (152)	231
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Higher education institutions (2005/06, 2010/10, 2011/12, 2012/13)*	25 (153)	232
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Students of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	26 (154)	232
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2011/12)	*Graduates of higher education institutions by study sforms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2011/12)*	27 (155)	233
Nauczyciele akademiccy w szkołach wyższych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13) . . .	*Academic teachers in higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	28 (156)	233
Cudzoziemcy - studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Foreigners - students and graduates by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	29 (157)	234
Studia podyplomowe i doktoranckie (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Postgraduate and doctoral studies (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	30 (158)	234
Studia podyplomowe według podgrup kierunków kształcenia (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Postgraduate studies by subgroup fields of education (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	31 (159)	235
Szkoły dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Schools for adults (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	32 (160)	235
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Pre-primary education (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	33 (161)	236
DZIAŁ XI. **OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA**	*CHAPTER XI.* ***HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	237
Pracownicy medyczni w 2012 r..	*Medical personnel in 2012*	1 (162)	244
Lekarze specjaliści w 2012 r.	*Doctors specialistsin 2012*	2 (163)	244
Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2012 r. .	*Out-patient health care in 2012*	3 (164)	245
Stacjonarna opieka zdrowotna w 2012 r.. . .	*In-patient health care in 2012*	4 (165)	246
Szpitale ogólne w 2012 r..	*General hospitals in 2012*	5 (166)	247
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2011, 2012).	*Emergency medical services and first aid (2005, 2010, 2011, 2012)*.	6 (167)	248
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2011, 2012).	*Public pharmacies and pharmaceutical outlets (2005, 2010, 2011, 2012)*.	7 (168)	248
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2011, 2012). . .	*Blood donation (2005, 2010, 2011, 2012)* . .	8 (169)	249

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2011, 2012)	*Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2011, 2012)* . . .	9 (170)	249
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2011, 2012)	*Nurseries and children's clubs (2005, 2010, 2011, 2012)*	10 (171)	250
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2011, 2012)	*Day-support centres (2005, 2010, 2011, 2012)*	11 (172)	250
Rodzinna piecza zastępcza (2005, 2010, 2011, 2012)	*Family foster care (2005, 2010, 2011, 2012)* .	12 (173)	250
Instytucjonalna piecza zastępcza (2005, 2010, 2011, 2012)	*Institutional foster care (2005, 2010, 2011, 2012)*	13 (174)	251
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2011, 2012)	*Stationary social welfare (2005, 2010, 2011, 2012)*	14 (175)	251
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2010, 2011, 2012)	*Stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2010, 2011, 2012)*	15 (176)	251
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2011, 2012)	*Social welfare benefits (2005, 2010, 2011, 2012)*	16 (177)	252
DZIAŁ XII. **KULTURA. TURYSTYKA. SPORT**	*CHAPTER XII.* ***CULTURE. TOURISM . SPORT***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	253
Kultura	***Culture***		
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2011, 2012)	*Books and pamphlets published (2005, 2010, 2011, 2012)*	1 (178)	257
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2011, 2012)	*Newspapers and magazines published (2005, 2010, 2011, 2012)*	2 (179)	257
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Public libraries (with branches) [2005, 2010, 2011, 2012]*	3 (180)	258
Muzea (2005, 2010, 2011, 2012)	*Museums (2005, 2010, 2011, 2012)*	4 (181)	258
Galerie sztuki (2005, 2010, 2011, 2012) . . .	*Art galleries (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (182)	258
Teatry, instytucje muzyczne (2005, 2010, 2011, 2012)	*Theatres, music institutions (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (183)	259
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2010, 2011, 2012)	*Cultural centres and establishment, clubs, community centres (2005, 2010, 2011, 2012)* .	7 (184)	259
Kina stałe (2005, 2010, 2011, 2012)	*Fixed cinemas (2005, 2010, 2011, 2012)* . .	8 (185)	260
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2011, 2012)	*Cable television subscribers (2005, 2010, 2011, 2012)*	9 (186)	260
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2011, 2012)	*Radio and television subscribers (2005, 2010, 2011, 2012)*	10 (187)	260
Turystyka	***Tourism***		
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2011, 2012)	*Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012)*	11 (188)	261
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2011, 2012)	*Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012)*	12 (189)	263
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2011, 2012)	*Occupancy in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012)* .	13 (190)	263

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2011, 2012)	*Catering establishments in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012)*	14 (191)	264
Sport	***Sport***		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2006, 2010, 2012)	*Physical education organizations and sports clubs (2006, 2010, 2012)*	15 (192)	264
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	*Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012*	16 (193)	265
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	*Selected sports facilities in 2010*	17 (194)	266
DZIAŁ XIII. **NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE**	*CHAPTER XIII.* ***SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	267
Nauka i technika	***Science and technology***		
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2011, 2012)	*Units and employment in research and development activity (2005, 2010, 2011, 2012)*	1 (195)	271
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2010, 2011, 2012)	*Employment in research and development activity by educational level (2010, 2011, 2012)*	2 (196)	272
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]. .	*Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	3 (197)	273
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	*Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices) [2010, 2011, 2012]*	4 (198)	273
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	*Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices) [2010, 2011, 2012]*	5 (199)	274
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]* .	6 (200)	274
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2011, 2012).	*Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2005, 2010, 2011, 2012)*	7 (201)	274
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2012 r..	*Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2012* . .	8 (202)	275
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2010–2012	*Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2010–2012* .	9 (203)	276
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Expenditures on innovation activities in industry (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	10 (204)	277
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	11 (205)	278
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2000, 2005, 2010, 2012)	*Domestic inventions and utility models (2000, 2005, 2010, 2012)*	12 (206)	279

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Społeczeństwo informacyjne	***Information society***		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno – telekomunikacyjne (2000, 2005, 2010, 2012)	*Enterprises using selected information and communication technologies (2000, 2005, 2010, 2012)*	13 (207)	279
Cele wykorzystania internetu w przedsiębiorstwach (2000, 2005, 2010, 2012). . . .	*Purpose of using the internet by enterprises (2000, 2005, 2010, 2012)*.	14 (208)	279
DZIAŁ XIV. **CENY**	*CHAPTER XIV.* ***PRICES***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	280
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Price indices of consumer goods and services (2005, 2010, 2011, 2012)*.	1 (209)	281
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2011, 2012).	*Retail prices of major goods and services (2005, 2010, 2011, 2012)*.	2 (210)	281
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2011, 2012) . . .	*Average procurement prices of major agricultural products (2005, 2010, 2011, 2012)* . .	3 (211)	283
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2011, 2012) . .	*Average market-place prices received by farmers (2005, 2010, 2011, 2012)*	4 (212)	283
DZIAŁ XV. **ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO**	*CHAPTER XV.* ***AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	284
Rolnictwo	***Agriculture***		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2006-2010, 2010, 2011, 2012)	*Trends and major economic and production results in agriculture (2006-2010, 2010, 2011, 2012)*.	1 (213)	290
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2011, 2012) . . .	*Agricultural land area by land type (2010, 2011, 2012)*	2 (214)	292
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2012)	*Farms by area groups (2010, 2012)*	3 (215)	292
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2009, 2010, 2011].	*Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2005, 2009, 2010, 2011]*	4 (216)	293
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2009, 2010, 2011]	*Structure of gross and market agricultural output (constant prices) [2005, 2009, 2010, 2011]*	5 (217)	294
Powierzchnia zasiewów (2005, 2010, 2011, 2012)	*Sown area (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (218)	295
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2006-2010, 2010, 2011, 2012).	*Selected crop production and yields (2006-2010, 2010, 2011, 2012)*.	7 (219)	296
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych (2006-2010, 2010, 2011, 2012)	*Area, production and yields of ground vegetables (2006-2010, 2010, 2011, 2012)*	8 (220)	297
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew (2006-2010, 2010, 2011, 2012).	*Area, production and yields of tree fruit (2006-2010, 2010, 2011, 2012)*.	9 (221)	298
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2006-2010, 2010, 2011, 2012).	*Area, production and yields of berry fruit (2006-2010, 2010, 2011, 2012)*.	10 (222)	299

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2011, 2012)	*Cattle, pigs, sheep and horses (2005, 2010, 2011, 2012)*	11 (223)	300
Drób (2005, 2010, 2011, 2012)	*Poultry (2005, 2010, 2011, 2012)*	12 (224)	301
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2011, 2012)	*Production of animals for slaughter (2005, 2010, 2011, 2012)*	13 (225)	301
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2011, 2012)	*Production of meat, fats and pluck (2005, 2010, 2011, 2012)*	14 (226)	302
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Production of cows` milk and hen eggs (2005, 2010, 2011, 2012)*	15 (227)	302
Ciągniki rolnicze (2005, 2010)	*Agricultural tractors (2005, 2010)*	16 (228)	303
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12)	*Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12)*	17 (229)	303
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Value of agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	18 (230)	304
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2011, 2012)*	19 (231)	305
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2011], 2012)	*Organic farms (2005, 2010, 2011, 2012)*	20 (232)	306
Łowiectwo	***Hunting***		
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2011, 2012)	*Major game species (2005, 2010, 2011, 2012)*	21 (233)	306
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Shoot of main game species (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	22 (234)	306
Koła i członkowie polskiego związku łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2011, 2012)	*Clubs and members of the polish hunting association and hunting districts (2005, 2010, 2011, 2012)*	23 (235)	307
Leśnictwo	***Forestry***		
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Forest land (2005, 2010, 2011, 2012)*	24 (236)	307
Powierzchnia lasów	*Forest areas*	25 (237)	308
Zasoby drzewne na pniu	*Growing stock of standing wood*	26 (238)	309
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2011, 2012)	*Renewals, afforestations and other forest breeding work (2005, 2010, 2011, 2012)*	27 (239)	310
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2011, 2012)	*Removals (2005, 2010, 2011, 2012)*	28 (240)	311
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2005, 2010, 2011, 2012)	*Trees and shrups outside the forest and removals (2005, 2010, 2011, 2012)*	29 (241)	312
Pożary w lasach (2005, 2010, 2011, 2012)	*Forest fires (2005, 2010, 2011, 2012)*	30 (242)	312
DZIAŁ XVI. **PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO**	*CHAPTER XVI.* ***INDUSTRY AND CONSTRUCTION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	313
Przemysł	***Industry***		
Produkcja sprzedana przemysłu (2005, 2010, 2011, 2012)	*Sold production of industry (2005, 2010, 2011, 2012)*	1 (243)	316

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices)* [2005, 2010, 2011, 2012]	2 (244)	318
Produkcja ważniejszych wyrobów (2005, 2010, 2011, 2012)	*Production of major products (2005, 2010, 2011, 2012)*	3 (245)	318
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2005, 2010, 2011, 2012)	*Average paid employment in industry (2005, 2010, 2011, 2012)*	4 (246)	319
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2005, 2010, 2011, 2012)	*Average monthly gross wages and salaries in industry (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (247)	320
Budownictwo	***Construction***		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	6 (248)	321
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	7 (249)	321
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2011, 2012)	*Buildings completed (2005, 2010, 2011, 2012)*	8 (250)	323
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2005, 2010, 2011, 2012)	*Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2011, 2012)*	9 (251)	324
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2005, 2010, 2011, 2012)	*Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction (2005, 2010, 2011, 2012)*	10 (252)	325
DZIAŁ XVII. **TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ**	*CHAPTER XVII.* ***TRANSPORT AND COMMUNICATIONS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	326
Transport	***Transport***		
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2011, 2012)	*Railway lines operated (2005, 2010, 2011, 2012)*	1 (253)	329
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2011, 2012)	*Hard surface public roads (2005, 2010, 2011, 2012)*	2 (254)	329
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2005, 2010, 2011, 2012)	*Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2011, 2012)*	3 (255)	330
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2011, 2012)	*Regular bus transport lines (2005, 2010, 2011, 2012)*	4 (256)	330
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2011, 2012)	*Hire or reward road transport (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (257)	331
Ruch pasażerów w portach lotniczych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Passenger traffic at airports (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (258)	331
Wypadki drogowe i ich ofiary (2005, 2010, 2011, 2012)	*Road traffic accidents and their casualties (2005, 2010, 2011, 2012)*	7 (259)	332
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2005, 2010, 2011, 2012)	*Road traffic accidents by culprits, major causes and types of vehicles (2005, 2010, 2011, 2012)*	8 (260)	332
Łączność	***Communications***		
Podstawowe usługi łączności (2005, 2010, 2011, 2012)	*Basic communication services (2005, 2010, 2011, 2012)*	9 (261)	333
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2011, 2012)	*Telephone subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2011, 2012)*	10 (262)	333

		Tablica *Table*	Strona *Page*
DZIAŁ XVIII. **HANDEL I GASTRONOMIA**	*CHAPTER XVIII.* ***TRADE AND CATERING***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	334
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Retail sales (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	1 (263)	338
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Retail sales by groups (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	2 (264)	338
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Wholesale sales in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	3 (265)	338
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2005, 2010, 2011, 2012)	*Shops by organizational form and petrol stations (2005, 2010, 2011, 2012)*	4 (266)	339
Gastronomia (2005, 2010, 2011, 2012)	*Catering (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (267)	339
Magazyny handlowe (2005, 2010, 2011, 2012)	*Trade warehouses (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (268)	340
Targowiska (2005, 2010, 2011, 2012)	*Marketplaces (2005, 2010, 2011, 2012)*	7 (269)	340
DZIAŁ XIX. **FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW**	*CHAPTER XIX.* ***FINANCES OF ENTERPRISES***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	341
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2011, 2012)	*Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2005, 2010, 2011, 2012)*	1 (270)	346
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według wybranych sekcji (2005, 2010, 2011, 2012)	*Revenues, costs and financial results of enterprises by selected sections (2005, 2010, 2011, 2012)*	2 (271)	347
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2011, 2012)	*Enterprises by obtained financial results (2005, 2010, 2011, 2012)*	3 (272)	348
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2011, 2012)	*Economic relations in enterprises (2005, 2010, 2011, 2012)*	4 (273)	349
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2011, 2012)	*Current assets of enterprises (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (274)	350
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2011, 2012)	*Share equity (funds) of enterprises (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (275)	352
Kapitał zakładowy spółek (2005, 2010, 2011, 2012)	*Share capital of companies (2005, 2010, 2011, 2012)*	7 (276)	353
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2011, 2012)	*Liabilities of enterprises (2005, 2010, 2011, 2012)*	8 (277)	354
DZIAŁ XX. **FINANSE PUBLICZNE**	*CHAPTER XX.* ***PUBLIC FINANCE***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	355
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2011, 2012)	*Revenue of local self-government entities budgets by type (2005, 2010, 2011, 2012)*	1 (278)	359
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.	*Revenue of local self-government entities budgets by division in 2012*	2 (279)	361
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2011, 2012)	*Expenditure of local self-government entities budgets by type (2005, 2010, 2011, 2012)*	3 (280)	362
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.	*Expenditure of local self-government entities budgets by division in 2012*	4 (281)	363
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2011, 2012)	*Revenue and costs of self-government budgetary establishments (2011, 2012)*	5 (282)	364

		Tablica *Table*	Strona *Page*
DZIAŁ XXI. **INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE**	*CHAPTER XXI.* ***INVESTMENTS. FIXED ASSETS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	365
Inwestycje	***Investments***		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	*Investment outlays (current prices) [2010, 2011, 2012]*	1 (283)	369
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	*Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2011, 2012]*	2 (284)	370
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	*Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2010, 2011, 2012]*	3 (285)	371
Środki trwałe	***Fixed assets***		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2011, 2012]	*Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2011, 2012]*	4 (286)	372
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2011, 2012]	*Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2011, 2012]*	5 (287)	373
DZIAŁ XXII. **RACHUNKI REGIONALNE**	*CHAPTER XXII.* ***REGIONAL ACCOUNTS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	374
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2009, 2010, 2011]	*Gross domestic product (current prices) [2009, 2010, 2011]*	1 (288)	378
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2009, 2010, 2011]	*Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2009, 2010, 2011]*	2 (289)	379
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2009, 2010, 2011)	*Nominal income in the households sector (2009, 2010, 2011)*	3 (290)	379
DZIAŁ XXIII. **PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ**	*CHAPTER XXIII.* ***PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	380
Prywatyzacja	***Privatization***		
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	*State owned enterprises included in the process of privatization from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012*	1 (291)	382
Przedsiębiorstwa państwowe sprywatyzowane metodą bezpośrednią oraz zlikwidowane w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	*State owned enterprises privatized by the direct method and liquidated from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012*	2 (292)	382
Spółki powstałe w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych i ich prywatyzacja w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	*Companies established as a result of the commercialization of state owned enterprises and their privatization from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012*	3 (293)	383
Spółki powstałe na bazie majątku sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	*Companies established on the basis of the directly privatized and liquidated state owned enterprises from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012*	4 (294)	383

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Podmioty gospodarki narodowej	***Entities of the national economy***		
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2005, 2010, 2011, 2012)	*Entities of the national economy in the REGON register (2005, 2010, 2011, 2012)*	5 (295)	384
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2011, 2012)	*Entities of the national economy registered in the REGON register legal forms and sections (2005, 2010, 2011, 2012)*	6 (296)	385
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2011, 2012).	*Commercial companies by legal status and sections (2005, 2010, 2011, 2012)*	7 (297)	387
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2011, 2012)	*Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2011, 2012)*	8 (298)	388
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2011, 2012)	*Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2011, 2012)*	9 (299)	389

SPIS WYKRESÓW
LIST OF GRAPHS

		Strona *Page*
Podział administracyjny województwa lubuskiego w 2012 r.	*Administrative division of lubuskie voivodship in 2012*	24—25
Podział województwa lubuskiego według nomenklatury jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NTS).	*Division of the lubuskie voivodship according to the nomenclature of territorial units for statistical purposes*	24—25
Ludność według płci i wieku w 2012 r.	*Population by sex and age in 2012*	102—103
Ruch naturalny ludności	*Vital statistics*	102—103
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat	*Life expectancy at 0 age*	102—103
Struktura pracujących według sekcji w 2012 r. .	*Structure of employed persons by sections in 2012*	168—169
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia	*Structure of registered unemployed persons by age and educational level*	168—169
Odchylenie względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie.	*Relative deviation of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship*.	168—169
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2012 r.	*Dwellings fitted with installations in 2012*	204—205
Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	*Structure of dwellings completed by type of building*	204—205
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2012/2013	*Education by educational level in 2012/2013 school year*	204—205
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2012 r.	*Land use in agricultural holdings in 2012*	312—313
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2011 r.	*Structure of market agricultural output in 2011*	312—313
Struktura produkcji budowlano-montażowej . . .	*Structure of construction and assembly production*	312—313
Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	*Revenue and expenditure of local self--government entities budget per capita*	374—375
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności	*Structure of gross value added by kinds of activities*.	374—375
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2012 r.	*Structure of entities of the national economy in 2012*	374—375

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH
SYMBOLS

Kreska (—)	–	zjawisko nie wystąpiło. *magnitude zero.*
Zero: (0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; *magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;*
(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. *magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.*
Kropka (.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. *data not available or not reliable.*
Znak x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. *not applicable.*
Znak Δ	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 17 na str. 28. *categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 17 on page 28.*
Znak #	–	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. *data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.*
„W tym” *„Of which”*	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. *indicates that not all elements of the sum are given.*
Comma (,)	–	*used in figures represents the decimal point.*

SKRÓTY
ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	mm	=	milimetr
thous.	=	*thousand*			*millimetre*
mln	=	milion	cm	=	centymetr
		million			*centimetre*
zł	=	złoty	m	=	metr
zl	=	*zloty*			*metre*
szt.	=	sztuka	km	=	kilometr
pcs	=	*piece*			*kilometre*
egz.	=	egzemplarz	m^2	=	metr kwadratowy
					square metre
kpl	=	komplet	ha	=	hektar
					hectare
wol.	=	wolumin	km^2	=	kilometr kwadratowy
vol.	=	*volume*			*square kilometre*
µg	=	mikrogram	l	=	litr
		microgram			*litre*
g	=	gram	hl	=	hektolitr
		gram			*hectolitre*
kg	=	kilogram	dm^3	=	decymetr sześcienny
		kilogram			*cubic decimetre*
dt	=	decytona	m^3	=	metr sześcienny
		deciton			*cubic metre*
t	=	tona	dam^3	=	dekametr sześcienny
		tonne			*cubic decametre*

hm^3	=	hektometr sześcienny *cubic hectometre*
kW·h	=	kilowatogodzina *kilowatt·hour*
MW·h	=	megawatogodzina *megawatt·hour*
GW·h	=	gigawatogodzina *gigawatt·hour*
GJ	=	gigadżul *gigajoule*
PJ	=	petadżul *petajoule*
°C	=	stopień Celsjusza *centigrade*
h	=	godzina *hour*
d	=	doba
24h	=	*24 hours*
r.	=	rok
ceg	=	cegła przeliczeniowa materiałów ściennych
brick	=	*standard brick unit expressing the quantity of wall building materials*
t/r	=	ton rocznie
t/y	=	*tonnes per year*
art.	=	artykuł *article*
cd. *cont.*	= =	ciąg dalszy *continued*
dok. *cont.*	= =	dokończenie *continued*
Lp. *No.*	= =	liczba porządkowa *number*
Kk	=	Kodeks karny
kl.	=	klasa
nr (Nr) *No.*	= =	numer *number*
poz.	=	pozycja

pkt	=	punkt
tabl.	=	tablica *table*
ust.	=	ustęp
Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
i in.	=	i inni
itp. *etc.*	= =	i tym podobne *and the like*
m.in. *i.a.*	= =	między innymi *among others*
np. *e.g.*	= =	na przykład *for example*
tj. *i.e.*	= =	to jest *that is*
tzn. *i.e.*	= =	to znaczy *that is*
tzw.	=	tak zwany
ww.	=	wyżej wymieniony
PKP	=	Polskie Koleje Państwowe
ZOZ	=	Zakład Opieki Zdrowotnej *Health Care Institution*
NTS	=	Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
NUTS	=	*Nomenclature of Territorial Units for Statistics*
EKG	=	Europejska Komisja Gospodarcza
ECE	=	*Economic Commission for Europe*
EUROSTAT	=	Biuro Statystyczne Wspólnot Europejskich *Office Statistique des Communautes Européennes*
ONZ	=	Organizacja Narodów Zjednoczonych
UN	=	*United Nations*
UNESCO	=	Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF LUBUSKIE VOIVODSHIP IN 2012

As of 31 XII

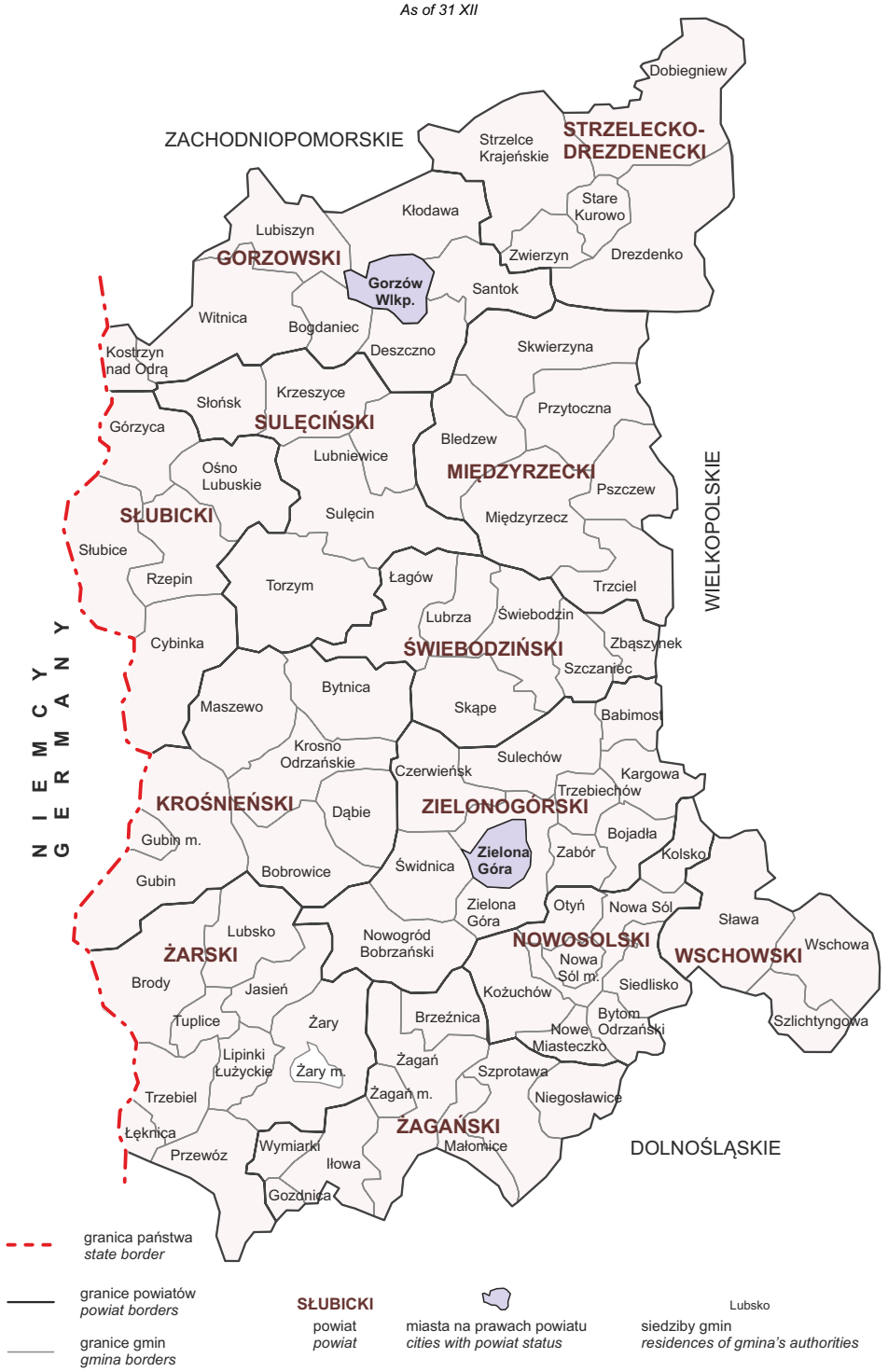

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)

Stan w dniu 31 XII 2012 r.

DIVISION OF THE LUBUSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS)

As of 31 XII 2012

Liczba powiatów; liczba miast na prawach powiatu
Udział w ogólnej liczbie ludności[a]

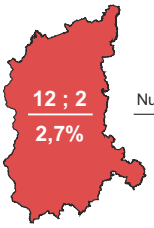

Number of powiats; number of cities with powiat status
Share in total number of population[a]

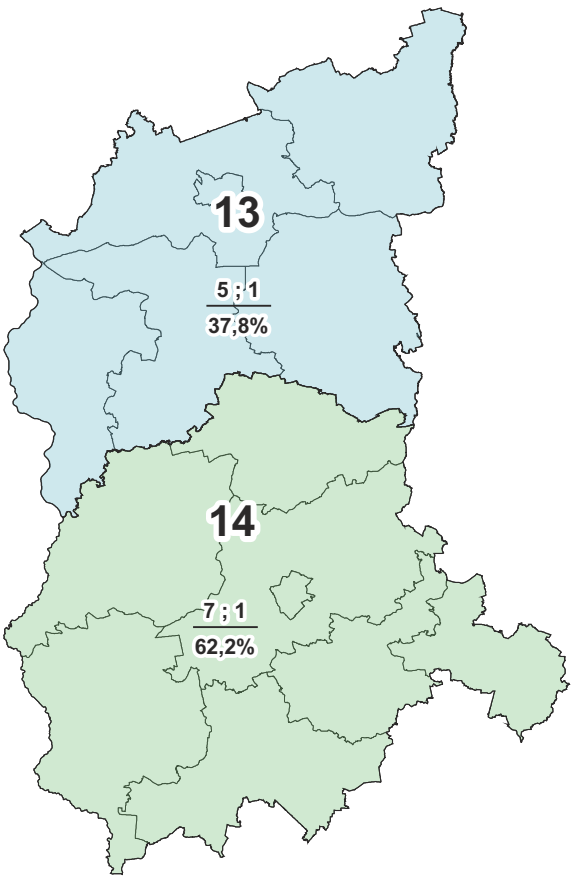

Podregiony (NTS 3):
Subregions (NTS 3):

13 gorzowski

Powiaty *Powiats* (NTS 4)	
gorzowski	(7)
międzyrzecki	(6)
słubicki	(5)
strzelecko-drezdenecki	(5)
sulęciński	(5)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)
City with powiat status (NTS 4)

Gorzów Wielkopolski	(1)

14 zielonogórski

Powiaty *Powiats* (NTS 4)	
krośnieński	(7)
nowosolski	(8)
świebodziński	(6)
wschowski	(3)
zielonogórski	(10)
żagański	(9)
żarski	(10)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)
City with powiat status (NTS 4)

Zielona Góra	(1)

W nawiasach podano odpowiednio liczbę gmin (NTS 5).
Number of gminas (NTS 5) is given in brackets.

a Odpowiednio: dla województwa - udział w karaju, dla podregionów - udział w województwie.
a *Respectively: for voivodship - share in country, for subregions - share in voivodship.*

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą **całej gospodarki narodowej.**

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności - PKD 2007,** opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej - Statistical Classification of Economic Activities in the European Community - NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności - PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do dotychczas stosowanej klasyfikacji PKD 2004, wprowadza zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności (ujęcie nowych, podział lub agregacja dotychczasowych), a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. W efekcie w PKD 2007 wyróżnia się m.in. 21 sekcji i 88 działów, wobec 17 sekcji i 62 działów w PKD 2004. Zmiany te powodują również w niektórych przypadkach brak porównywalności danych przy niezmienionych nazwach poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono **,,Przemysł''** jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: ,,Górnictwo i wydobywanie'', ,,Przetwórstwo przemysłowe'', ,,Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych'' oraz ,,Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją''.

Pod pojęciem **„Pozostałe usługi"** ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna naukowa i techniczna", „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca", „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne", „Edukacja", „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna", „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją" oraz „Pozostała działalność usługowa";

GENERAL NOTES

1. *Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the* ***entire national economy.***

2. *Data are presented:*

1) according to the ***Polish Classification of Activities - PKD 2007****, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community - NACE Rev. 2 PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) and replaced the Polish Classification of Activities - PKD 2004.*

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from the previously used PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the introduction of changes in its scope, i.e. new groupings of activity types (presentation of new types, division or aggregation of the previous ones) as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. As a result there are, among others, 21 sections and 88 divisions in PKD 2007/NACE Rev. 2 compared with 17 sections and 62 divisions in PKD 2004/NACE Rev. 1.1. In some cases these changes result in a lack of comparability of data if the names of classification levels remain unchanged.

The item ***''Industry''*** *was introduced as an additional grouping, including sections ''Mining and quarrying'', ''Manufacturing'', ''Electricity, gas, steam and air conditioning supply'' as well as ''Water supply; sewerage, waste management and remediation activities''.*

The item ***"Other services"*** *was introduced including sections: "Professional scientific and technical activities", "Administrative and support service activities", "Public administration and defence; compulsory social security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other service activities";*

2) według **sektorów instytucjonalnych** - wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;
3) według **sektorów własności:**
   - sektor publiczny - grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną" z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
   - sektor prywatny - grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną" z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

     „Własność mieszana" określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, obejmujących podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i - jeśli nie zaznaczono inaczej - obejmują podmioty o liczbie pracujących:
- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- powyżej 49 osób.

4. Dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.**

5. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 opracowano - jeśli nie zaznaczono inaczej - tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

*2) according to **institutional sectors** - exclusively within the scope of regional accounts;*
*3) according to **ownership sectors:***
   - *public sector - grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local self-government entity ownership as well as "mixed ownership" with a predominance of public sector entity capital (property),*
   - *private sector - grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as "mixed ownership" with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.*

     "Mixed ownership" is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company's registration application.

***3.** Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, including entities classified according to the criterion of the **number of persons employed,** and (unless otherwise indicated) include entities employing:*
- *up to 9 persons,*
- *from 10 to 49 persons,*
- *more than 49 persons.*

4.** Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy.

***5.** Data according to PKD 2007/NACE Rev. 2 sections and divisions are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.*

*In the **enterprise (entity) method,** the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.*

***6.** The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

*The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.*

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku - obok PKD 2007 - należy wymienić:

1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności,** na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, pełnozatrudnionych i ich wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08), wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537), w miejsce obowiązującej do 30 VI 2010 r.;
2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług PKWiU 2008,** na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293) w miejsce PKUiU stosowanej do 31 XII 2008 r.
3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP),** na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB),** na podstawie której dokonuje się grupowania produktów budownictwa; PKOB, opracowana na podstawie europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;
5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT),** na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622) w miejsce stosowanej do 31 XII 2010 r.

8. Informacje o województwie w podziale na **miasta** i **wieś** - jeśli nie zaznaczono inaczej - podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta" rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś" - pozostałe terytorium województwa.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

7. *Other than PKD 2007/NACE Rev. 2, among the more impor- tant classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:*

*1) the **Occupations and Specializations Classification,** on the basis of which councillors of organs of local self-government entities, full-time paid employees and their wages and salaries are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 VII 2010 by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (Journal of Laws No. 82, item 537), replacing the classification valid until 30 VI 2010;*
*2) the **Polish Classification of Products and Services PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2009 by a decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293) in place of the PKWiU classification used until 31 XII 2008;*
*3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP),** on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*
*4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB),** on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the European Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;*
*5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT),** on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011by a decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 422, item 1622) in place ofn the classification usued until 31 XII 2010.*

8. *Information on voivodship as well as by **urban** and **rural areas**, unless otherwise indicated, is presented according to administrative division in a given period. The term "urban area" is understood as an area located within the administrative borders of these units, while a "rural area" is understood as the remaining territory of the voivodship.*

9. *Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.*

Do wyceny produkcji - jeśli nie zaznaczono inaczej - przyjęto kategorię ceny bazowej.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług (od produktów krajowych i od importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

10. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

1) produkcji rolniczej - ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
2) produkcji sprzedanej przemysłu, produkcji budowlano-montażowej, sprzedaży detalicznej:
   - ceny stałe 1995 r. (średnie ceny bieżące 1995 r.) do 2000 r.,
   - ceny stałe 2000 r. (średnie ceny bieżące 2000 r.) dla lat 2001-2005,
   - ceny stałe 2005 r (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006-2010 r.
   - ceny stałe 2010 r (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki - w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach - obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 VI.

*In order to evaluate production, unless otherwise indicated, the **basic price** category was implemented.*

***Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.*

Taxes on products include: the value added tax - VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including the excise tax) as well as other taxes on products, such as the excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g., on games of chance and mutual betting, the lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

***10. Constant prices** were adopted as follows*:

1) *agricultural output - current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;*
2) *sold production of industry, construction and assembly production, retail sales:*
   - *1995 constant prices (1995 average current prices) until 2000,*
   - *2000 constant prices (2000 average current prices) for 2001-2005,*
   - *2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006-2010,*
   - *2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

***11. Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.*

***Indices** - in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions. Single base indices are calculated using the chain-base index method.*

***12.** When **computing per capita data (per 1000 population, etc.)** as of the end of a year, the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production) – as of 30 VI.*

13. Przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

- dla lat 2000-2009 - w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000-2002 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat - każdorazowy podział administracyjny),
- od 2010 r. - w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31.XII.2011 r.).

14. Dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem".

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzono odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

***13.** Indicators per capita (per 1000 of population etc.) was prepared assuming the number of population balanced on:*

- *for 2000-2009 - the basis of results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000-2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment),*
- *since 2010 - the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010-2011 was applied the administrative division).*

***14.** Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

***15.** Selected information presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.*

16. Due to the electronic method of data processing, in some cases component totals can differ from the amount given in the item „total".

***17.** Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.*

***18.** The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:*

skrót ***abbreviation***	***pełna nazwa*** ***full name***
MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHORÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)	
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD — 10 Revision)	
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych
Diseases of blood and blood-forming organs	*Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism*
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
Congenital anomalies	*Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities*
Objawy i stany niedokładnie określone	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane
Symptoms and ill-defined conditions	*Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified*

skrót ***abbreviation***	**pełna nazwa** ***full name***

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI - PKD 2007

STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY - NACE Rev. 2

sekcje ***sections***

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
x	*Electricity, gas, steam and air conditioning supply*
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
x	*Water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Trade; repair of motor vehicles	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles*
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Accommodation and catering	*Accommodation and food service activities*
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
x	*Real estate activities*
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
x	*Administrative and support serviceactivities*

skrót ***abbreviation***	**pełna nazwa** ***full name***

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI - PKD 2007 (dok.)
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY - NACE Rev. 2 (cont.)

działy ***divisions***

Produkcja skór i wyrobw skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
x	*Manufacture of leather and related products*
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	*Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials*
Produkcja wyrobów farmaceutycznych	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
Manufacture of pharmaceutical products	*Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations*
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Manufacture of metal products	*Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
x	*Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
x	*Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
x	*Construction of buildings*
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
x	*Civil engineering*

* * *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje".

Methodological explanations *concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series "Zeszyty metodyczne i klasyfikacje" (Methodologies and Classifications).*

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R.

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY — stan w dniu 31 XII *AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION — as of 31 XII*				
Powierzchnia w km^2	312679	13988	4,5	*Area in km^2*
Powiaty	314	12	3,8	*Powiats*
Miasta na prawach powiatu	65	2	3.1	*Cities with powiat status*
Gminy	2479	83	3,3	*Gminas*
Miasta	908	42	4,6	*Towns*
Miejscowości wiejskie	52577	1314	2.5	*Rural localities*
Sołectwa	40571	1023	2,5	*Village administrator's offices*
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA *ENVIRONMENTAL PROTECTION*				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				*Emission of iair pollutants by plants generating substantial air pollution in thous. t:*
pyłowych	52,4	1,2	2,2	*particulates*
gazowych	216513,7	2054,2	0,9	*gases*
Komunalne oczyszczalnie ścieków[a] (stan w dniu 31 XII)	3191	106	3,3	*Municipal wastewater treatment plants[a] (as of 31 XII)*
w tym: biologiczne	2316	76	3,2	*of which: biological*
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	29	3,5	*with increased biogene removal*
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	123123,5	924,9	0,8	*Generated waste (excluding municipal waste) (during the year) in thous. t*
Odpady komunalne zebrane[b] (w ciągu roku) w tys. t	9580,9	304,1	3,2	*Municipal waste collected[b] (during the year) in thous. t*
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				*Outlays of fixed assets (current prices):*
służące ochronie środowiska:				*in environmental protection:*
w milionach złotych	10127,8	206,4	2,0	*in million zlotys*
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,3	3,6	x	*in % of total investment outlays*
służące gospodarce wodnej:				*in water management:*
w milionach złotych	2787,9	87,3	3,1	*in million zlotys*
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,2	1,5	x	*in % of total investment outlays*
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE *PUBLIC SAFETY*				
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				*Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:*
w liczbach bezwzględnych	1119803	38692	3,5	*in absolute numbers*
na 10 tys. ludności	291	378	129,9	*per 10 thous. population*
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %	67,8	74,9	x	*Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %*

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. *b* Dane szacunkowe.

a Working on sewage network. b Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
		LUDNOŚĆ		
		POPULATION		
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38533,3	1023,3	2,7	*Population (as of 31 XII) in thous.*
miasta	23336,4	647,6	2,8	*urban areas*
wieś	15196,9	375,7	2,5	*rural areas*
w tym kobiety	19884,0	524,9	2,6	*of which females*
Ludność na 1 km^2 powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	73	59,3	*Population per 1 km^2 of total area (as of 31 XII)*
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	57	54	94,7	*Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)*
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,04	0,74	x	*Natural increase per 1000 population*
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,17	-0,61	x	*Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population*
		RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA		
		LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES		
Pracujący[ab] (stan w dniu 31 XII) w tys.	13850,5	319,6	2,3	*Employed persons[ab] (as of 31 XII) in thous.*
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	3530,47	3034,01	85,9	*Average monthly gross wages and salaries in zl*
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2136,8	60,6	2,8	*Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.*
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII)[b] w %	13,4	15,9	x	*Registered unemployment rate (as of 31 XII)[b] in %*
		INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA		
		MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				*Network (as of 31 XII) in km:*
wodociągowej rozdzielczej	283101,5	6658,7	2,4	*water supply distribution*
kanalizacyjnej rozdzielczej[c]	125580,6	3191,6	2,5	*sewage distribution[c]*
gazowej	137371,4	3808,4	2,8	*gas supply*
Zasoby mieszkaniowe[d] (stan w dniu 31 III)				*Dwellings stocks[d] (as of 31 III)*
mieszkania: w tysiącach	13722,8	356,6	2,6	*dwellings: in thousands*
na 1000 ludności	356,1	348,5	97,9	*per 1000 population*
izby: w tysiącach	52332,4	1415,0	2,7	*rooms: in thousands*
na 1000 ludności	1358,1	1382,8	101,8	*per 1000 population:*
powierzchnia użytkowa mieszkań:				*useful floor area of dwellings:*
w tysiącach m^2	999659,5	25949,9	2,6	*in thousands m^2*
na 1000 ludności w m^2	25942,7	25358,6	97,7	*per 1000 population in m^2*

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. *b* Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. *c* Łącznie z kolektorami. *d* Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Based on balance of dwelling stocks.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) *MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)*				
Mieszkania oddane do użytkowania:				*Dwellings completed:*
w tysiącach	152,9	3,2	2,1	*in thousands*
na 1000 ludności:				*per 1000 population:*
mieszkania	4,0	3,1	77,5	*dwellings*
izby	16,6	13,9	83,7	*rooms*
powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2	406,2	322,4	79,4	*usable floor space of dwellings in m^2*
EDUKACJA[a] I WYCHOWANIE — stan na początku roku szkolnego *EDUCATION[a] — as of beginning of the school year*				
Uczniowie w szkołach[b] w tys.:				*Pupils and students in schools[b] in thous.:*
podstawowych	2160,8	56,5	2,6	*primary*
gimnazjach	1161,7	31,2	2,7	*lower secondary*
zasadniczych zawodowych[c]	207,9	6,3	3,1	*basic vocational[c]*
liceach ogólnokształcących[d]	579,7	13,0	2,2	*general[d]*
liceach profilowanych	14,7	0,2	1,3	*specialized*
technikach[e]	522,5	15,4	2,9	*technical[e]*
artystycznych ogólnokształcących[f]	12,8	0,3	2,5	*general art[f]*
policealnych	334,3	7,4	2,2	*post-secondary*
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego[g]:				*Children attending pre-primary education establishments[g]:*
w tysiącach	1216,5	33,5	2,8	*in thousand*
na 1000 dzieci w wieku 3—6 lat	716	713	99,6	*per 1000 children aged 3—6*
OCHRONA ZDROWIA[h] I POMOC SPOŁECZNA — stan w dniu 31 XII *HEALTH CARE[h] AND SOCIAL WORK ACTIVITIES — as of 31 XII*				
Pracownicy medyczni[i]:				*Medical personnel[i]:*
lekarze	85025	1985	2,3	*doctors*
lekarze dentyści	12491	550	4,4	*dentists*
pielęgniarki[k]	211628	5024	2,4	*nurses[k]*
Przychodnie	19412	536	2,8	*Out-patient departments*
Szpitale ogólne	913	25	2,7	*General hospitals*
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	188,8	4,5	2,4	*Beds of general hospital in thous.*
Apteki ogólnodostępne[l]	11999	304	2,5	*Generally available pharmacies pharmacies[l]*

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1 i 2 na str. 205. *b* Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. *c—e* Łącznie z uczniami: *c* - szkół specjalnych przysposabiających do pracy, *d* - uzupełniających liceów ogólnokształcących, *e* - techników uzupełniających. *f* Dających uprawnienia zawodowe. *g* Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. *h* Dane podaje się łącznie z MON, MSW i ABW. *i* Łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w Izbach Lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. *k* Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. *l* Patrz uwagi ogólne działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna", ust. 12 na str.240.

a See general notes to the chapter "Education", item 1 and 2 on page 205. b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. c—e Including students: c - special job-training schools, d - supplementary general secondary schools, e - supplementary technical secondary schools. f Leading to professional certification. g Excluding pre-primary education in the units performing health care activities. h Data include health care: of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Internal Security Agency. i Including persons for whom the main workplace are individual medical practice and nurses registered at Chamber of Physicians and Chambers of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or territorial self-government unit or National Health Fund. k Including master nurses. l See general notes to the chapter "Health care and social welfare", item 12 on page 240.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
		ogółem *total*	Polska = 100 *Poland = 100*	
KULTURA. TURYSTYKA *CULTURE. TOURISM*				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8182	254	3,1	*Public libraries (including branches; as of 31 XII)*
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	131616,5	3780,2	2,9	*Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.*
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	768	16	2,1	*Museums with branches (as of 31 XII)*
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	26709,5	222,9	0,8	*Museum and exhibition visitors in thous.*
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	447	12	2,7	*Fixed cinemas (as of 31 XII)*
Widzowie w kinach stałych w tys.	37474,3	871,3	2,3	*Audience in fixed cinemas in thous*
Baza noclegowa turystyki[a] w tys.				*Tourist accommodation establishments[d] in thous.*
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	675,4	20,5	3,0	*number of beds (as of 31 VII)*
korzystający z noclegów	22635,4	645,6	2,9	*tourists accommodated*
ROLNICTWO I LEŚNICTWO *AGRICULTURE AND FORESTRY*				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu)[b] w tys. ha	14529,4	468,6	3,2	*Agricultural land in good agricultural condition (as of June)[b] in thous. ha*
pod zasiewami[c]	10431,6	327,0	3,1	*sown area[c]*
grunty ugorowane	439,9	28,2	6,4	*fallow land*
uprawy trwałe	398,0	7,1	1,8	*permanent crops*
w tym sady	368,4	4,2	1,1	*of which orchards*
ogrody przydomowe	53,5	1,1	2,1	*kitchen gardens*
łąki i pastwiska	3206,5	105,2	3,3	*meadows and pastures*
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu)[c] w tys. ha:				*Sown area (as of June)[c] in thous. ha:*
zboża	7704,3	243,6	3,2	*cereals*
ziemniaki	358,8	10,1	2,8	*potatoes*
warzywa gruntowe[d]	175,5	4,3	2,5	*ground vegetables[d]*
Zbiory w tys. t:				*Production in thous. t:*
zboża	28543,8	914,0	3,2	*cereals*
ziemniaki	8740,0	251,5	2,9	*potatoes*
warzywa gruntowe[d]	4553,2	101,9	2,2	*ground vegetables[d]*
Plony z 1 ha w dt:				*Yields per 1 ha in dt:*
zboża ogółem	37,0	37,5	101,4	*total cereals*
ziemniaki	244	250	102,5	*potatoes*
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9163,8	687,2	7,5	*Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha*
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO *INDUSTRY AND CONSTRUCTION*				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				*Sold production of industry (current prices):*
w milionach złotych	1178303,6	25823,5	2,2	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	30578	25240	82,5	*per capita in zl*
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej[e] (ceny bieżące):				*Sales of construction and assembly production[e] (current prices):*
w milionach złotych	170643,8	3720,4	2,2	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	4428	3637	82,1	*per capita in zl*

a Dotyczy obiekтów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. *c* Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). *d* Łącznie z ogrodami przydomowymi. *e* Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. c Excluding permanent rops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). d Including kitchen gardens. e Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
TRANSPORT. ŁĄCZNOŚĆ — stan w dniu 31 XII *TRANSPORT. COMMUNICATIONS — as of 31 XII*				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	280719	8318	3,0	*Hard surface public roads (urban and non-urban) in km*
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	91,9	88,2	x	*of which improved in %*
Samochody zarejestrowane[a] w tys. szt.:				*Registered cars[a] in thous. units:*
osobowe	18744,4	518,4	2,8	*passenger cars*
ciężarowe i ciągniki siodłowe[b]	3178,0	82,1	2,6	*lorries and road tractors[b]*
Placówki dla usług pocztowych [c]	8459	268	3,2	*Postal service offices [c]*
Telefoniczne łącza główne[d]:				*Fixed main line[d] :*
w tysiącach	6177,0	162,8	2,6	*in thousands*
w tym standardowe łącza główne	5182,0	136,9	2,6	*of which standard main line*
na 1000 ludności	160,3	159,1	99,3	*per 1000 population*
HANDEL — stan w dniu 31 XII *TRADE — as of 31 XII*				
Sklepy	357289	9909	2,8	*Shops*
Liczba ludności na 1 sklep	108	103	95,4	*Population per shop*
Targowiska stałe	2215	74	3,3	*Permanent marketplaces*
FINANSE PUBLICZNE *PUBLIC FINANCE*				
Budżety gmin[e]				***Budgets of gminas[e]***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	78407,0	2312,8	2,9	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	3022	2967	98,2	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	78491,4	2277,0	2,9	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	3025	2921	96,6	*per capita in zl*
Budżety miast na prawach powiatu				***Budgets of cities with powiat status***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	61247,0	931,9	1,5	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	4865	3825	78,6	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	63730,8	934,0	1,5	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	5062	3834	75,7	*per capita in zl*
Budżety powiatów				***Budgets of powiats***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	22522,9	664,7	3,0	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	868	853	98,2	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	22476,5	654,6	2,9	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	866	840	96,9	*per capita in zl*
Budżet województwa				***Budget of voivodship***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	15236,1	439,5	2,9	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	395	430	108,9	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	15760,5	446,8	2,8	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	409	437	106,8	*per capita in zl*

a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. *b* Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. *c* Dane dotyczą poczty publicznej i operatorów niepublicznych. *d* Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. *e* Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a ncluding cars having temporary permissions given at the end of the year. b Including vans. c Data concern operators of the public post office and operators of the non-public. d Data concern operators of the public telecommunication network. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (dok.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE				
INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				*Investment outlays (current prices):*
w milionach złotych	237627,3	5774,6	2,4	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	6167	5644	91,5	*per capita in zl*
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				*Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):*
w milionach złotych	2877957,5	73620,6	2,6	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	74688	71943	96,3	*per capita in zl*
PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ				
PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY				
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji[a]	5901	199	3,4	*State owned enterprises included in the privatization process[a]*
skomercjalizowane	1761	38	2,2	*commercialized*
objęte prywatyzacją bezpośrednią	2196	75	3,4	*included in direct privatization*
w tym sprywatyzowane	2118	75	3,5	*of which privatized*
poddane likwidacji	1944	86	4,4	*subject to liquidation*
w tym zlikwidowane	1127	47	4,2	*of which liquidated*
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON[b] (stan w dniu 31 XII)	3975334	107689	2,7	*Entities of the national economy recorded in the REGON register[b] (as of 31 XII)*
sektor publiczny	123506	4719	3,8	*public sector*
sektor prywatny	3851828	102970	2,7	*private sector*
RACHUNKI REGIONALNE W 2011 R.				
REGIONAL ACCOUNTS IN 2011				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				*Gross domestic product (current prices):*
w milionach złotych	1528127	33552	2,2	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	39665	32795	82,7	*per capita in zl*
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				*Gross value added (current prices):*
w milionach złotych	1342386	29474	2,2	*in million zlotys*
na 1 pracującego w zł	96262	89708	93,2	*per 1 employed person in zl*
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				*Gross nominal disposable income in the households sector:*
w milionach złotych	934354	21723	2,3	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	24253	21233	87,5	*per capita in zl*

a W okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.; bez państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączonych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. *b* Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a From 1 VIII 1990 to 31 XII 2012; excluding state farms incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury. b Excluding persons tending private farms in agriculture.

Uwaga. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz 2005-2009 dokonano przy przyjęciu
Note. *Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 as well as 2005-2009 are based on the revised*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
						POWIERZCH *AR*
1	Powierzchnia w km^2 (stan w dniu 31 XII)	13984	13989	13989	13989	13989
						STAN I OCHRONA *ENVIRONMENTAL*
	Pobór wody - w % poboru ogółem - na cele:					
2	produkcyjne[a] (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybactwem).	16,6	13,5	13,7	13,2	11,9
3	eksploatacji sieci wodociągowej [b].	58,4	53,9	53,4	51,5	48,9
	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności					
4	na 1 km^2 w dam^3.	5,8	6,0	6,2	6,3	6,7
5	w tym do produkcji przemysłowej.	1,0	1,0	1,0	0,9	0,7
	Ścieki przemysłowe i komunalne[c] odprowadzone do wód lub do ziemi:					
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczania	88,6	91,7	91,7	91,9	95,0
7	nieoczyszczane na 1 km^2 w dam^3.	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem[d]	59,0	64,0	64,7	65,2	68,4
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. ton					
9	pyłowych.	4.8	2.8	2.5	1.6	1.4
10	gazowych (bez dwutlenku węgla).	23,0	32,9	36,7	36,6	29,2
	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:					
11	pyłowych.	95,9	97,9	97,7	98,4	98,5
12	gazowych (bez dwutlenku węgla).	6,4	0,0	0,0	0,0	0,5
13	Odpady wytworzone (w ciągu roku z wyłączeniem odpadów komunalnych)[e] na 1 km^2 w t.	61,8	36,9	50,7	52,0	50,5
14	Odpady komunalne zebrane [f] (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	401	277	287	265	307
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) - w % nakładów inwestycyjnych ogółem:					
15	służące ochronie środowiska	5,5	4,7	5,2	3,9	5,3
16	służące gospodarce wodnej.	2,0	1,1	1,6	1,7	1,2
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):					
17	w % powierzchni ogólnej	36,1	39,3	39,2	39,2	38,8
18	na 1 mieszkańca w m^2	4926	5445	5431	5431	5380
						BEZPIECZEŃSTWO *PUBLIC*
	Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:					
19	w liczbach bezwzględnych	41833	39483	38752	38386	37913
20	na 10 tys. ludności	415	391	384	381	376
	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw					
21	stwierdzonych w %.	57,2	70,0	70,7	74,6	75,9

a Z ujęć własnych. *b* Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. *c* Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów. *e* Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona środowiska", ust.7 na str. 63. poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów.

a From own intakes. b Water withdrawal at intakes before entering the water system. c Since 2010 data are not comparable estimated data, the total population – based on balances. e See general notes to the chapter "Environmental protection", item 7 previous years due to a change in the catalogue of waste.

skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
number of population, which considers the results of Population and Housing Census of 2002.

2009	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*	*No.*
NIA *EA*					
13988	13988	13988	13988	*Area in km^2 (as of 31 XII)*	1
ŚRODOWISKA *PROTECTION*					
				Water withdrawal - in % of total withdrawal - for purposes of:	
11,5	11,5	12,0	10,9	*production[a] (excluding agriculture, hunting and forestry and fishing)*	2
50,0	50,2	50,9	48,0	*exploitation of water supply network[b]*	3
6,4	6,4	6,3	6,7	*Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km^2 in dam^3*	4
0,8	0,8	0,8	0,8	*of which for industrial production*	5
				Industrial and municipal[c] waste water discharded into waters or into the ground:	
95,7	98,6	98,3	98,7	*treated in % of requiring treatment*	6
0,1	0,0	0,0	0,0	*untreated per 1 km^2 in dam^3*	7
67,4	67,5	68,0	70,3	*Population connected to wastewater treatment plants in % of total population[d]*	8
				Emission air pollutants from of significant nuisance to air quality in thous. t:	
1.4	1.4	1.3	1.2	*particulates*	9
26,2	28,1	23,1	24,0	*gases (excluding carbon dioxide)*	10
				Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	
98,7	98,8	99,0	99,0	*particulates*	11
0,3	0,8	19,0	14,2	*gases (excluding carbon dioxide)*	12
52,2	65,4	81,2	66,1	*Generated waste (during the year; excluding municipal waste)[e] per 1 km^2 in t*	13
315	290	292	297	*Municipal waste collected[f] (during the year) per capita in kg*	14
				Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
6,2	3,1	2,8	3,6	*in environmental protection*	15
1,7	1,8	1,8	1,5	*in water management*	16
				Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII):	
38,9	38,9	38,9	38,8	*in % of total area*	17
5381	5315	5320	5310	*per capita in m^2*	18
PUBLICZNE *SAFETY*					
				Ascertained crimes incompleted preparatory proceedings:	
37395	39230	41065	38692	*in absolute numbers*	19
370	384	401	378	*per 10 thous. population*	20
				Rate of detectability of delinquents in ascertained	
75,9	76,1	77,7	74,9	*crimes in %*	21

lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. *d* Ludność korzystająca – na podstawie *f* Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata

with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. d Population connected to – on page 63. f Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
						LUD
						POPUL
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	1008472	1009198	1008520	1008481	1008962
2	miasta	652041	647054	645551	643941	643056
3	wieś	356431	362144	362969	364540	365906
4	z liczby ogółem kobiety	518213	519510	519372	519527	519987
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	106	106	106	106	106
6	Ludność na 1 km^2 powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	72	72	72	72	72
	Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII) w tys. :					
7	przedprodukcyjnym	256819	212814	206885	202506	198646
8	produkcyjnym	619906	659796	662497	663684	664422
9	poprodukcyjnym	131747	136588	139138	142291	145894
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,28	4,87	5,81	6,58	6,91
11	Rozwody na 1000 ludności	1,52	2,54	2,40	2,10	2,21
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,92	9,82	10,33	10,70	11,24
13	Zgony[b] na 1000 ludności	8,81	9,05	9,19	9,36	9,48
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,11	0,77	1,14	1,33	1,76
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	8,59	6,15	6,52	6,02	5,37
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,57	-0,64	-1,58	-1,20	-0,68
	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					
17	mężczyźni	69,20	70,19	70,38	70,26	70,46
18	kobiety	77,43	78,98	78,91	78,93	79,32
						RYNEK
						LABOUR
	Pracujący[cd] (stan w dniu 31 XII):					
19	w tysiącach	330,1	291,8	302,9	315,8	318,1
20	w tym kobiety	159,0	137,8	143,7	147,9	148,8
21	na 1000 ludności	327,3	289,2	300,3	313,1	315,3
22	w sektorze prywatnym w %	70,5	71,6	73,0	74,1	74,4
	według rodzajów działalności w %:					
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	.	9,4	9,1	8,8	8,6
24	przemysł i budownictwo	.	31,6	33,0	33,4	34,1
25	handel i naprawa pojazdów samochodowych$^{\Delta}$, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia$^{\Delta}$, informacja i komunikacja	.	27,1	26,8	27,1	27,0
26	działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości$^{\Delta}$	.	3,4	3,3	3,3	3,5
27	działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości$^{\Delta}$ oraz pozostałe usługi[e]		28,5	27,8	27,4	26,8

a Patrz uwagi ogólne działu „Ludność. Wyznania religijne", ust. 1 na str. 95. *b* Łącznie ze zgonami niemowląt. w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. - Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. - Powszechnego Spisu Rolnego 2010. *e* Pod pojęciem "pozostałe usługi" należy wspierająca$^{\Delta}$", "Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne"; „Edukacja", usługowa".

a See general notes to the chapter "Population. Religious denominations", item 1 on page 95. b Including infant deaths. farms in agriculture estimated using the results: in 2000 - of the Agricultural Census 1996, in 2005-2009 - of the e The term "Other services" refers to the NACE Rev. 2 sections: "Professional, scientific and technical activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other service activities".

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ [a]					
ATION [a]					
1010047	1023215	1023158	1023317	*Population (as of 31 XII)*	1
642494	649781	648692	647594	*urban areas*	2
367553	373434	374466	375723	*rural areas*	3
520586	524841	524821	524887	*of total females*	4
106	105	105	105	*Females per 100 males (as of 31 XII)*	5
72	73	73	73	*Population per 1 km^2 of total area (as of 31 XII)*	6
				Population of age (as of 31 XII):	
195777	195704	192884	190628	*pre-working*	7
664562	672779	669142	664362	*working*	8
149708	154732	161132	168327	*post-working*	9
6,55	5,79	5,09	5,31	*Marriages per 1000 population*	10
1,95	1,89	2,06	1,96	*Divorces per 1000 population*	11
11,37	10,69	10,19	10,13	*Live births per 1000 population*	12
9,67	9,28	9,43	9,39	*Deaths[b] per 1000 population*	13
1,70	1,42	0,76	0,74	*Natural increase per 1000 population*	14
6,26	5,39	5,57	5,98	*Infant deaths per 1000 live births*	15
-0,47	-0,46	-0,81	-0,61	*Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population*	16
				Life expectancy at the moment of birth:	
70,68	71,54	71,49	72,30	*males*	17
79,48	80,05	79,91	80,31	*females*	18
PRACY					
MARKET					
				Employed persons[cd] (as of 31 XII):	
309,4	323,1	324,6	319,6	*in thousand*	19
146,1	151,4	152,2	151,4	*of which women*	20
306,3	315,7	317,2	312,4	*per 1000 population*	21
73,7	75,2	76,3	76,7	*in private sector in %*	22
				by kind of activities in %:	
8,9	11,3	11,1	11,4	*agriculture, forestry and fishing*	23
32,8	32,3	32,1	31,3	*industry and construction*	24
26,3	25,4	25,3	25,5	*trade; repair of motor vehicles[4], transportation and storage, accommodation and catering[4], information and communication*	25
3,5	3,3	3,1	3,2	*financial and insuranceactivities,real estate activities*	26
28,5	27,7	28,3	28,6	*financial and insurance activities, real estate activities and other services*	27

c Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). *d* Dane opracowano z uwzględnianiem pracujących Spisu Rolnego 1996, w latach 2005-2009 - Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i i techniczna", „Administrowanie i działalność „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna", „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją" oraz „Pozostała działalność

c By actual workplace and kind of activity (since 2004). d Data are compiled considering employed persons on private Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 - of the Agricultural Census 2010. "Public administration and defence; compulsory social security", "Education", "Human health and social work activities",

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
						RYNEK
						LABOUR
	Przeciętne zatrudnienie:					
	w przemyśle:					
1	w tysiącach	.	65,6	69,4	74,4	76,6
2	na 1000 ludności	.	65,0	68,9	73,8	75,9
	w budownictwie:					
3	w tysiącach	.	9,5	10,1	11,4	13,5
4	na 1000 ludności	.	9,4	10,0	11,3	13,4
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)					
5	w tysiącach	89,1	89,2	72,8	52,3	46,3
6	2000 = 100	100,0	100,0	81,7	58,7	52,0
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):					
7	kobiety	54,4	53,1	55,7	58,3	56,0
8	w wieku do 25 lat	28,4	20,3	19,4	18,3	20,1
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	41,7	45,1	42,3	37,3	26,8
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	1748	169	126	53	52
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w %	21,3	23,0	19,0	14,0	12,5
						WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z
						WAGES AND SALARIES. SOCIAL
12	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1670,36	2032,99	2111,25	2276,83	2498,00
13	2000 = 100	100,0	121,7	126,4	136,3	149,5
14	w tym: w przemyśle	.	1977,24	2071,53	2265,20	2507,39
15	w budownictwie	.	1609,77	1684,92	1807,66	2019,90
16	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.:	239,4	226,4	224,4	224,9	225,3
17	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	202,8	196,6	196,2	198,0	199,7
18	rolników indywidualnych	36,6	29,8	28,3	26,9	25,6
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:					
19	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	754,92	1009,25	1090,54	1124,39	1240,23
20	rolników indywidualnych[b]	676,41	852,82	906,13	920,49	975,50
						INFRASTRUKTURA KOMUNALNA.
						MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:					
21	wodociągowej	4650,9	5496,1	5655,5	5754,0	6016,7
22	kanalizacyjnej[c]	1317,1	1995,4	2164,6	2305,0	2465,6
	Zużycie w gospodarstwach domowych:					
	wody z wodociągów:					
23	w hektometrach sześciennych	34,2	30,5	31,3	30,6	31,0
24	na 1 mieszkańca w m^3	33,9	30,2	31,0	30,3	30,7
	energii elektrycznej[d] w miastach:					
25	w gigawatogodzinach	410,5	441,2	449,2	442,6	455,6
26	na 1 mieszkańca w kWh	629,2	681,3	695,4	686,5	708,0

a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie - Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. - przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno- był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 - of the Agricultural Census 2010. and to benefits from the Pension Fund. c Including collectors. d In 2000 excluding households, whose the main source of

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.) *MARKET (cont.)*					
				Average paid employment:	
				in industry:	
71,1	71,7	71,3	69,1	*in thousands*	1
70,4	70,1	69,7	67,6	*per 1000 population*	2
				in construction:	
13,7	13,0	12,9	11,3	*in thousands*	3
13,6	12,7	12,6	11,1	*per 1000 population*	4
				Registered unemployed persons (as of 31 XII)	
61,1	59,2	59,1	60,6	*in thousands*	5
68,5	66,4	66,3	68,0	*2000 = 100*	6
				In % of registered unemployed (as of 31 XII):	
51,8	53,4	55,3	52,3	*women*	7
20,4	20,1	19,6	18,3	*up to age 25*	8
21,3	23,9	27,1	28,4	*unemployed for longer than 1 year*	9
				Registered unemployed persons (as of 31 XII)	
68	70	88	65	*per a job offer*	10
16,2	15,5	15,4	15,9	*Registered unemployment rate (as of 31 XII) in %*	11
UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH *SECURITY BENEFITS*					
2640,41	2755,38	2903,70	3034,01	*Average monthly gross wages and salaries in zl*	12
158,1	165,0	173,8	181,6	*2000 = 100*	13
2651,41	2798,41	2952,85	3124,71	*of which: in industry*	14
2086,08	2144,77	2212,36	2230,52	*in construction*	15
228,8	229,1	223,4	219,3	*Average number of retirees and pensioners in thous.:*	16
204,4	205,9	201,3	198,5	*receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution*	17
24,4	23,2	22,0	20,9	*farmers*	18
				Average monthly gross retirement pay and pension[c] in zl:	
1358,64	1447,41	1515,86	1604,06	*paid by the Social Insurance Institution*	19
1035,11	1084,18	1119,06	11963,65	*farmers[b]*	20
MIESZKANIA *DWELLINGS*					
				Distribution network (as of 31 XII) in km:	
6143,1	6459,8	6550,6	6658,7	*water supply*	21
2565,1	2709,0	2991,5	3191,6	*sewerage[c]*	22
				Consumption in households:	
				water from water suply systems:	
30,3	30,7	30,7	29,3	*in cubic hectometre*	23
30,0	30,0	30,0	28,7	*per capita in m^3*	24
				electricity in urban areas[d]:	
460,2	468,0	464,3	452,6	*in gigawatt·hour*	25
716,0	719,6	715,1	698,6	*per capita in kWh*	26

wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. - Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005-2009 Powszechnego Spisu Rolnego 2010. *b* Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w Rentowego. *c* Łącznie z kolektorami. *d* W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania

was used for calculation, estimated using the results: in 2000 - of the Agricultural Census 1996, in 2005-2009 - of the
b Including payments from non-agricultural social security system in case of a simultaneous right to benefits from this system maintenance was income from a private farm in agriculture.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
						INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. *MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.*
	Zasoby mieszkaniowe [a] (w 2000 r. — zamieszkane; stan w dniu 31 XII):					
	mieszkania:					
1	w tysiącach	305,7	333,7	336,4	339,4	343,6
2	na 1000 ludności	298,6	330,7	333,5	336,5	340,5
3	izby na 1000 ludności	1111,6	1249,8	1262,0	1274,8	1291,8
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2:					
4	na 1000 ludności	19072,8	22648,2	22922,0	23226,1	23623,0
5	przeciętna 1 mieszkania	62,9	68,5	68,7	69,0	69,4
	Mieszkania oddane do użytkowania:					
	mieszkania:					
6	w tysiącach	2,1	3,3	2,9	3,2	4,3
7	na 1000 ludności	2,1	3,3	2,9	3,2	4,2
8	izby na 1000 ludności	8,1	14,3	12,7	13,9	17,7
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2:					
9	na 1000 ludności	178,2	321,1	289,7	330,7	410,4
10	przeciętna 1 mieszkania	85,0	98,4	100,1	103,2	97,4
						EDUKACJA [b] I *EDUCA*
	Uczniowie w szkołach [c] (stan na początku roku szkolnego) w tys.:					
11	podstawowych [d]	87,9	70,8	67,4	63,9	61,4
12	gimnazjach	33,3	43,0	41,4	39,5	37,7
13	zasadniczych zawodowych [e]	17,1	6,7	6,6	7,2	7,4
14	liceach ogólnokształcących [f]	22,7	18,0	17,6	16,8	15,7
15	liceach profilowanych	x	7,5	5,9	3,8	2,1
16	technikach [f]	29,3	15,2	15,4	15,6	16,2
17	artystycznych ogólnokształcących [g]	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
18	policealnych	4,9	8,0	8,1	7,5	8,2
	Absolwenci szkół [c] w tys.:					
19	podstawowych	34,2 [h]	13,5	12,9	12,3	11,6
20	gimnazjów	x	14,3	14,0	13,3	12,7
21	zasadniczych zawodowych [e]	5,8	2,2	2,0	1,8	1,9
22	liceów ogólnokształcących [i]	4,3	6,1	5,7	5,7	5,7
23	liceów profilowanych	x	2,4	2,4	2,2	1,5
24	techników [i]	5,6	4,3	3,4	3,0	3,0
25	artystycznych ogólnokształcących [g]	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
26	policealnych	2,1	2,4	2,7	2,2	2,1
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe [ik] (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	15,6	15,0	13,6	12,6	12,0

a Na podstawie bilansów. *b* Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1 i 2 na str. 205. *c* Bez szkół dla przedszkolnego. *e, f* Od roku szkolnego 2004/05 łącznie: *e* - ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, obejmują absolwentów klasy VIII i VI. *i* Łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

a Based on balances. b See general notes to the chapter "Education", item 1 and 2 on page 205. c Excluding schools e, f Since 2004/05 school year including: e - special job-training schools, f - supplementary schools: general secondary grade. i Including supplementary general schools: general secondary since 2005/06 school year and technical secondary special job-training schools.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
MIESZKANIA (dok.) *DWELLINGS (cont.)*					
				Dwelling stocks [a] (in 2000 - inhabited; as of 31 XII):	
				dwellings:	
347,3	350,5	353,7	356,6	*in thousands*	1
343,8	346,7	345,7	348,5	*per 1000 population*	2
1306,2	1318,8	1370,3	1382,8	*rooms per 1000 population*	3
				usable floor space of dwellings in m^2:	
23959,6	24262,3	25068,2	25358,6	*per 1000 population*	4
69,7	70,0	72,5	72,8	*average per dwelling*	5
				Dwellings completed:	
				dwellings:	
3,7	3,3	3,3	3,2	*in thousands*	6
3,7	3,2	3,2	3,1	*per 1000 population*	7
16,0	13,9	13,8	13,9	*rooms per 1000 population*	8
				usable floor space of dwellings in m^2:	
365,3	324,7	318,0	322,4	*per 1000 population*	9
99,0	100,3	98,0	104,1	*average per dwelling*	10
WYCHOWANIE *TION [b]*					
				Pupils and students in schools [c] (as of beginning of the school year) in thous.:	
59,4	57,6	57,3	56,5	*primary [d]*	11
35,8	34,0	32,5	31,2	*lower secondary*	12
7,4	7,0	6,7	6,3	*basic vocational [e]*	13
14,7	14,1	13,6	13,0	*general secondary [f]*	14
1,1	0,5	0,4	0,2	*specialized secondary*	15
16,7	16,7	16,3	15,4	*technical secondary [f]*	16
0,3	0,3	0,3	0,3	*general art [g]*	17
7,0	7,4	7,5	7,4	*post-secondary*	18
				Graduates in schools [c] in thous.:	
10,9	10,5	10,1	9,7	*primary*	19
11,9	11,5	10,8	10,1	*lower secondary*	20
2,1	2,3	2,1	2,2	*basic vocational [e]*	21
5,4	5,2	4,7	4,5	*general secondary [j]*	22
1,0	0,6	0,2	0,2	*specialized secondary*	23
3,0	3,5	3,4	3,6	*technical secondary [j]*	24
0,1	0,1	0,1	0,1	*general art [g]*	25
1,9	1,7	2,1	2,0	*post-secondary*	26
				Graduates of basic vocational , general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools [ik] (excluding schools for adults)	
11,5	11,4	10,2	10,3	*per 1000 population*	27

dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. *d* Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania *f* - z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami. *g* Dające uprawnienia zawodowe. *h* Dane szkolnego 2005/06 i technikami od roku szkolnego 2006/07. *k* Od roku szkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi

for adults, except post-secondary schools. d Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. and technical secondary respectively. g Leading to professional certification. h Data include graduates of 8th and 6th since 2006/07 school year respectively. k Since 2004/05 school year including specialized secondary schools as well as

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
						EDUKACJA[a] I *EDUCA*
1	Studenci szkół wyższych[b] (stan w dniu 30 XI) w tys. .	28,6	33,3	30,8	29,7	27,6
2	Absolwenci szkół wyższych[bc] w tys.	5,1	7,0	7,1	7,6	6,9
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	7,7	9,4	7,9	6,6	6,8
4	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	2,6	2,4	2,7	2,1	1,6
	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
5	miejsca w przedszkolach w tys.	22,4	19,7	19,9	20,1	20,9
	dzieci[d] w tys.	25,7	23,0	23,5	24,1	25,0
6	w przedszkolach	21,4	19,0	19,5	20,3	21,1
7	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	4,3	4,0	4,0	3,8	3,9
8	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	440	470	497	521	540
						OCHRONA ZDROWIA[e] I *HEALTH CARE[e] AND*
	Pracownicy medyczni[f] (stan w dniu 31 XII):					
9	lekarze	1786	1763	1731	1685	1736
10	lekarze dentyści	168	419	418	413	423
11	pielęgniarki[g]	4641	4674	4640	4482	4474
12	Łóżka w szpitalach ogólnych[h] (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności.	46,1	42,9	42,0	42,8	44,1
13	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności . . .	1654.4	1603.0	1615.2	1604.4	1652.9
14	Przychodnie[i] (stan w dniu 31 XII)	189	291	387	409	418
15	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	210	275	293	297	291
16	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę	4802	3670	3442	3396	3467
	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					
17	lekarskie	5.0	5.8	6.2	6.2	6.5
18	stomatologiczne	0.4	0.6	0.6	0.6	0.6
19	Dzieci w żłobkach[k] i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku[l] w wieku do lat 3 . . .	28,3	29,8	31,2	33,8	36,3
						KULTURA. *CULTURE.*
20	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	274	271	269	268	263
21	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3942	3949	3967	3958	3900
22	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności . . .	206	202	194	184	180
	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:					
23	na 1000 ludności	4149	3879	3650	3508	3448
24	na 1 czytelnika	20	19	19	19	19
25	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,2	1,5	1,5	1,5	1,3
26	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych[m] na 1000 ludności.	149.8	173.5	143.0	164.6	455.6
27	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	14	14	14	14	15
28	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	149,9	168,4	160,3	176,5	159,6

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1 i 2 na str. 205. *b* Łącznie z filiami, zamiejscowymi resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych; bez cudzoziemców. *c* Z poprzedniego roku akademickiego, łącznie z – niuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek – zespołami wychowania przedszkolnego i punktami określanych jako zakłady opieki zdrowotnej). *e* W 2012 r. dane podaje się łącznie z MON, MSW i ABW. *f* Od 2005 pracujący pielęgniarska. *g* Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. *h* Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z *k* Łącznie z oddziałami żłobkowymi. *l* Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. *m* Dane dotyczą działalności prowadzonej na

a See general notes to the chapter "Education", item 1 and 2 on page 205. b Including branch sections, basic Ministry of National Defence and the Ministry of Internal Afairs; excluding foreigners. c From the previous academic year, entities excluding in divisionaccording to type, pre-primary education groups and pre-primary points; since 2007 excluding 2012 data include health care: of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Internal Security Agency. and nurse practice. g Including master nurses. h Excluding day places in hosppital wards; since 2008 including beds and nursery wards. l Until 2010 excluding children's clubs. m Data concern activity performed in voivodship area, including

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
WYCHOWANIE (dok.) *TION (cont.)*					
25,7	24,2	21,7	19,4	*Students of higher education institutions[h] (as of 30 XI) in thous.*	1
7,1	6,9	6,4	6,1	*Graduates of higher education institutions[bc] in thous.*	2
7,5	7,9	7,7	7,7	*Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.*	3
1,4	1,6	1,9	1,9	*Graduates of schools for adults in thous.*	4
				Pre-primary education (as of beginning of the school year):	
22,2	23,8	25,0	26,2	*places in nursery schools in thous.*	5
27,1	29,5	32,1	33,5	*children[d] in thous.*	
22,3	24,0	25,3	26,5	*in nursery schools*	6
4,4	4,9	6,0	6,2	*in pre-primary sections in primary schools*	7
558	561	562	564	*Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3-6*	8
POMOC SPOŁECZNA *SOCIAL WELFARE*					
				Medical personnel[f] (as of 31 XII):	
1768	1789	1803	1985	*doctors*	9
436	463	510	550	*dentists*	10
4519	4430	4455	5024	*nurses[g]*	11
43,1	41,0	41,2	44,3	*Beds in general hospitals[h] (as of 31 XII) per 10 thous. population*	12
1622,8	1610.7	1540,6	1793,6	*In-patients in general hospitals per 10 thous population*	13
456	461	517	536	*Out-patients departments[i] (as of 31 XII)*	14
288	296	301	304	*Generally available pharmacies (as of 31 XII)*	15
3507	3457	3399	3366	*Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy*	16
				Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	
6,0	5.7	5,7	6.3	*medical*	17
0.7	0.6	0.7	0.8	*dental*	18
34,9	36,6	38,4	50,6	*Children in nurseriesk and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3[j]*	19
TURYSTYKA *TOURISM*					
260	258	254	254	*Public libraries (including branches; as of 31 XII)*	20
3811	3745	3709	3694	*Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.*	21
179	176	173	161	*Public library borrowers per 1000 population*	22
				Public library loans in vol.:	
3513	3275	3210	3080	*per 1000 population*	23
20	19	19	19	*per borrower*	24
1,3	1,3	2,7	2,9	*Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population*	25
600,0	425.5	198,7	204,5	*Audience in theatres and music institutions[m] per 1000 population*	26
15	15	16	16	*Museums with branches (as of 31 XII)*	27
164,6	158,0	204,2	217,9	*Museum and exhibition visitors per 1000 population*	28

zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół a w roku 2000 - z roku kalendarzowego; patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie", ust. 19 na str. 209. *d* Od roku 2008 przedszkolnymi; od roku 2007 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i łóżkami i inkubatorami dla noworodków. *i* Patrz uwagi ogólne działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna" ust.5 na str. 239. terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

organizational units in another location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the nd in 2000 - the calendar year; see general notes to the chapter "Education", item 19 on page 209. d Since 2008 including, pre-primary education in the inits performing health care activities (unit the 2011 defined as health care institution). e In f Since 2005 working directly with a patient; since 2006 including persons for whom the primary workplace is a medical incubators for newborns. i See general notes to the chapter "Health care and social welfare" item 5 on page 239. k Including outdoor events.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
						KULTURA. *CULTURE*
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	22	18	17	14	14
	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII)					
2	na 1000 ludności	6,2	4,7	4,6	4,1	5,1
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	288,8	211,1	294,2	249,4	592,4
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:					
4	radiowi	258,4	263,5	238,6	230,2	217,8
5	telewizyjni	253,9	255,8	231,9	223,5	211,4
6	Baza noclegowa turystyki[a] (stan w dniu 31 VII)	296	280	300	319	335
7	w tym hotele	38	52	54	62	64
	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)					
8	na 10 tys. ludności	193,9	177,8	193,9	224,9	243,6
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	474,0	537,4	563,6	644,2	697,6
						ROLNICTWO[b] I *AGRICULTURE[b] AND*
10	Użytki rolne (stan w czerwcu)[cd] w tys. ha	524,4	498,0	501,6	500,5	508,1
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	x	92,9	93,1
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu)[de] w tys. ha	291,8	304,1	310,2	319,0	325,2
	w tym w %:					
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	74,2	71,9	70,8	69,5	70,5
14	w tym: pszenica	21,0	20,7	19,4	18,3	20,5
15	żyto	20,6	17,9	16,9	17,1	17,0
16	ziemniaki	5,5	4,2	3,9	4,0	3,6
17	buraki cukrowe	1,2	1,2	1,0	1,0	0,5
	Zbiory w tys. t:					
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	480,6	679,2	447,5	633,5	558,5
19	w tym: pszenica	167,0	234,3	151,2	200,9	218,1
20	żyto	112,5	132,2	92,7	130,3	117,1
21	ziemniaki[f]	319,8	239,9	131,0	258,8	210,1
22	buraki cukrowe	107,2	128,2	98,9	141,8	57,1
	Plony z 1 ha w dt:					
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	22,2	31,1	20,4	28,6	24,4
24	w tym: pszenica	27,2	37,2	25,1	34,4	32,8
25	żyto	18,7	24,3	17,7	23,9	21,2
	ziemniaki[f]	201	189	108	204	177
26	buraki cukrowe	317	365	304	442	359
27	Zwierzęta gospodarskie[d]:					
	bydło (stan w czerwcu):					
28	w tysiącach sztuk	80,2	69,5	67,5	71,7	72,0
29	na 100 ha użytków rolnych[c] w szt	15,4	14,5	13,9	14,8	14,4
	trzoda chlewna (stan w końcu lipca):					
30	w tysiącach sztuk	289,2	257,0	228,4	203,0	173,2
31	na 100 ha użytków rolnych[c] w szt	55,6	53,5	47,1	41,8	34,7
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych[c]:					
32	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)[g] w kg	146,6	195,1	211,5	226,9	193,3
33	mleka krowiego w l	250,0	271,7	264,6	261,0	268,1

a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Dane według siedziby użytkownika oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi *e* Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

a Since 2011 concern establishment 10 and more bed places. b Data are presented according to the official residence owners of less than 1 ha agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area for ploughing (green fertilizers). f Since 2010 excluding -slaughter.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.) *TOURISM (cont.)*					
13	11	14	12	*Fixed cinemas (as of 31 XII)*	1
4,9	4,2	4,5	4,2	*Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population*	3
917,1	862,6	904,1	851,6	*Audience in fixed cinemas per 1000 population*	
				Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
208,9	204,6	203,8	205,1	*radio*	4
202,7	198,5	197,6	198,4	*television*	5
306	298	306	307	*Tourist accommodation establishments[a] (as of 31 VII)*	6
63	66	65	66	*of which hotels*	7
231,1	198,2	189,3	200,4	*Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population*	8
604,6	612,0	661,5	631,0	*Tourists accommodated per 1000 population*	9
LEŚNICTWO *FORESTRY*					
512.7	437.7	484.0	484.4	*Agricultural land (as of June) [cd] in thous. ha*	10
92.7	93.2	97.1	96.7	*of which in good agricultural condition in %*	11
324,7	282,9	324,6	327,0	*Sown area (as of June) [de] in thous. ha*	12
				of which in %:	
68,7	66,3	67,5	66,2	*basic cereals (including cereal mixed)*	13
19,4	20,0	20,6	19,0	*of which: wheat*	14
16,4	15,0	14,4	13,6	*rye*	15
3,6	2,0	1,9	2,5	*potatoes*	16
0,6	0,3	0,6	0,7	*sugar beets*	17
				Crop production in thous. t:	
808,8	671,6	581,1	782,0	*basic cereals (including cereal mixed)*	18
280,7	257,2	228,8	268,1	*of which: wheat*	19
150,1	115,3	97,4	140,7	*rye*	20
225,3	109,7	179,5	251,6	*potatoes[f]*	21
94,8	50,6	75,0	140,2	*sugar beets*	22
				Yields per 1 ha in dt:	
36,2	35,8	26,5	36,2	*basis cereals (including cereal mixed)*	23
44,6	45,5	34,1	43,2	*of which: wheat*	24
28,1	27,2	20,8	31,6	*rye*	25
191	202	222	250	*potatoes[f]*	26
467	535	374	651	*sugar beets*	27
				Livestock [d]:	
				cattle (as of June):	
61,9	70,0	62,9	69,6	*in thousands heads*	28
12,4	16,0	13,0	14,4	*per 100 ha of agricultural land[c] in heads*	29
				pigs (end of July):	
181,1	164,9	184,4	147,2	*in thousands heads*	30
36,2	37,7	38,1	30,4	*per 100 ha of agricultural land[c] in heads*	31
				Production per 1 ha of agricultural lland[c]:	
179,4	240,6	262,4	200,9	*of animals for slaughter in terms of meat (including fats)[g] in kg*	32
237,8	247,7	245,4	240,1	*of cows' milk in l*	33

gospodarstwa. c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej ogólne działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo", ust. 3 na str. 284. *d* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *f* Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. *g* Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego,

of land user. c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 page 284. d In 2010 data of the Agricultural Census. e Since 2010 kitchen gardens. g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
						ROLNICTWO[a] I *AGRICULTURE[a] AND*
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych[b]:					
1	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	411,5	477,2	405,4	330,2	283,0
2	ziemniaki w kg	18,6	14,2	5,7	17,6	12,1
3	buraki cukrowe w kg	206,2	267,1	204,1	259,5	114,3
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami)[c] w kg	113,4	161,9	168,2	182,2	164,9
5	mleko krowie w l	149,1	205,6	190,7	170,6	172,7
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych[bde] w kg:					
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	87,4	115,5	116,2	124,4	140,4
7	wapniowych	26,5	33,5	35,7	42,2	40,7
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. - stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych[be] w szt.	3,8	4,2	.	4,2	4,7
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	692,2	702,4	702,9	703,8	704,6
	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):					
10	w tysiącach hektarów	672,7	681,6	681,8	682,7	683,4
11	na 1 mieszkańca w ha	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	48,1	48,7	48,7	48,8	48,9
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m^3	321,6	356,0	360,3	385,0	361,4
						PRZE *INDU*
	Produkcja sprzedana przemysłu:					
14	w milionach złotych (ceny bieżące)	.	14811,9	16159,2	18421,7	19127,3
15	rok poprzedni= 100 (ceny stałe)					
16	2005 = 100 (ceny stałe)	.	100,0	106,3	118,0	127,5
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	.	225781	232720	247586	249853
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	.	14677	16024	18267	18963
						BUDO *CONST*
	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej[f] (ceny bieżące):					
19	w milionach złotych	.	1879,9	2082,2	2601,4	3358,7
20	w tym sektor prywatny w %					
21	na 1 mieszkańca w zł	.	1863	2065	2580	3330
						TRANSPORT. *TRANSPORT.*
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe[g]:					
22	w kilometrach	1210	985	930	958	959
23	na 100 km^2 powierzchni ogólnej w km	8,7	7,0	6,6	6,8	6,9
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):					
24	w kilometrach	8164	8056	8079	8277	8 134
25	na 100 km^2 powierzchni ogólnej w km	58,4	57,6	57,8	59,2	58,2
	Samochody osobowe zarejestrowane [h]:					
26	w tysiącach sztuk	270,3	347,6	374,9	405,9	440,6
27	na 1000 ludności	264	344	372	402	437

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. *b* Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej albo prowadzących ją na małej skali; patrz uwagi ogólne działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo", ust. 3 na str.284. *c* Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baranego, końskiego, drobiowego. *d* Bez wapna. *e* Dane z Powszechnego Spisu Rolnego. *f* Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. *g* Dane dotyczą sieci infrastruktury kolejowej. *h* Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

a Data are presented according to the official residence of land user. b Since 2010 excluding land of owners of agricultural holdings running activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 page 284. c Concerns Agricultural Census. f Realized by construction units – by place of performing works. g Data concern rail network of Polskie Linie Kolejowe S.A. h Since 2011 including temporary permissions given at the end of the year.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
LEŚNICTWO (dok.) *FORESTRY (cont.)*					
				Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land[h]:	
658,7	596,3	367,4	488,6	*basic cereal grains (including cereal mixed) in kg*	1
11,6	9,2	11,1	24,8	*potatoes in kg*	2
189,5	189,2	143,4	264,5	*sugar beets in kg*	3
153,3	205,3	233,5	176,4	*animals for slaughter in terms of meat (including fats)[c] in kg*	4
187,5	219,5	189,7	206,9	*cows' milk in l*	5
				Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land[bde] in kg:	
120,4	98,9	118,0	105,2	*mineral or chemical (including mixed fertilizers)*	6
36,4	38,9	32,5	38,6	*lime*	7
				Agricultural tractors (as of June; in 2000 - as of 31 XII)	
4,7	4,6	.	.	*per 100 ha of agricultural land[be] in units*	8
705,0	706,2	707,1	708,2	*Forest land (as of 31 XII) in thous. ha*	9
				Forest areas (as of 31 XII):	
683,8	685.1	686.0	687.2	*in thousands hectare*	10
0,7	0.7	0.7	0.7	*per capita in ha*	11
48,9	49.0	49.0	49.1	*Forest cover (as of 31 XII) in %*	12
374,7	376,1	421,9	418,0	*Removals (timber) per 100 ha of forest area in m^3*	13
MYSŁ *STRY*					
				Sold production of industry:	
21622,1	24597,2	25679,9	25823,5	*in million zlotys (current prices)*	14
				previous year = 100 (constant prices)	15
138,0	161,7	167,3	158,7	*2005 = 100 (constant prices)*	16
303997	343053	360298	372242	*per employee in zl (current prices)*	17
21416	24337	25100	25240	*per capita in zl (current prices)*	18
WNICTWO *RUCTION*					
				Sales of construction and assembly production[f] (current prices):	
3220,6	3146,8	3924,2	3720,8	*in million zlotys*	19
				of which private sector in %	20
3190	3076	3836	3637	*per capita in zl*	21
ŁĄCZNOŚĆ — stan w dniu 31 XII *COMMUNICATIONS — as of 31 XII*					
				Railway lines operated - standard gaugeg:	
960	967	967	971	*in kilometres*	22
6,9	6,9	6,9	6,9	*per 100 km^2 of total area in km*	23
				Hard surface public roads (urban and non-urban):	
8174	8166	8285	8318	*in kilometres*	24
58,5	58,4	59,2	59,5	*per 100 km^2 of total area in km*	25
				Registered passenger cars h:	
448,7	469,7	498,3	518,4	*in thousand units*	26
444	459	487	507	*per 1000 population*	27

dzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą cielęcego,wieprzowego,baraniego,końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. *d* W roku gospodarczym. *e* W 2010 r. *g* Dane dotyczą sieci Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami

agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha agricultural land who conduct agricultural meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. d In farming year. e In 2010 data of the Koleje Państwowe (PKP), since 2005 also other entities managing railway infrastructure. h Since 2011 including having

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
						TRANSPORT.
						TRANSPORT.
	Placówki dla usług pocztowych[a]:					
1	w liczbach bezwzględnych	267	290	297	297	293
2	na 100 tys. ludności	26,5	28,7	29,4	29,5	29,0
	Telefoniczne łącza główne[b]:					
3	w tysiącach	278,9	333,7	319,0	284,6	262,0
4	na 1000 ludności	272,4	330,7	316,3	282,2	259,7
						HAN
						TRA
	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):					
5	w milionach złotych	10022,6	9611,5	9827,0	11133,2	9143,7
6	na 1 mieszkańca w zł	9789	9524	9745	11040	9065
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	11,7[c]	10,4	12,3	10,9	10,0
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	88[c]	97	82	93	101
						FINANSE
						PUBLIC
	Budżety gmin[d]					
	Dochody:					
9	w milionach złotych	960,8	1507,4	1623,6	1802,3	1875,7
10	na 1 mieszkańca w zł	1257	1970	2122	2356	2449
	Wydatki:					
11	w milionach złotych	994,2	1517,7	1697,0	1760,6	1891,4
12	na 1 mieszkańca w zł	1301	1983	2218	2302	2470
	Budżety miast na prawach powiatu					
	Dochody:					
13	w milionach złotych	512,8	620,1	665,2	839,3	793,7
14	na 1 mieszkańca w zł	2103	2542	2733	3447	3269
	Wydatki:					
15	w milionach złotych	522,5	619,9	731,3	755,7	826,8
16	na 1 mieszkańca w zł	2142	2541	3004	3104	3406
	Budżety powiatów					
	Dochody:					
17	w milionach złotych	397,2	479,5	492,3	495,4	544,3
18	na 1 mieszkańca w zł	520	627	643	648	711
	Wydatki:					
19	w milionach złotych	402,2	477,6	529,0	503,8	548,5
20	na 1 mieszkańca w zł	526	624	692	659	716
	Budżet województwa					
	Dochody:					
21	w milionach złotych	147,0	206,0	281,5	356,7	350,6
22	na 1 mieszkańca w zł	146	204	279	354	348
	Wydatki:					
23	w milionach złotych	148,5	240,1	307,9	334,5	340,1
24	na 1 mieszkańca w zł	147	238	305	332	337

a Dane dotyczą poczty publicznej; w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. *b* Dane dotyczą badania sklepów. *d* Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Data concern public post; in 2000 post offices and telecommunication service offices. b Data concern operators survey.d Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities witch powiat status.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
ŁĄCZNOŚĆ — stan w dniu 31 XII (dok.)					
COMMUNICATIONS — as of 31 XII (cont.)					
				Postal service offices[a]*:*	
285	282	269	268	*in absolute numbers*	1
28,2	27,6	26,3	26,2	*per 100 thous. population*	2
				Fixed main line[b]*:*	
227,9	207,6	184,6	162,8	*in thousands*	3
225,7	202,9	180,4	159,1	*per 1000 population*	4
DEL					
DE					
				Retail sales (current prices):	
9709,3	11135,2	10987,4	10910,4	*in million zlotys*	5
9617	10886	10739	10664	*per capita in zl*	6
9,5	10,5	11,1	9,9	*Shops (as of 31 XII) in thous.*	7
106	98	92	103	*Population (as of 31 XII) per shop*	8
PUBLICZNE					
FINANCE					
				Budgets of gminasd	
				Revenue:	
2011,8	2185,9	2240,6	2312,8	*in million zlotys*	9
2623	2804	2875	2967	*per capita in zl*	10
				Expenditure:	
2193,6	2529,1	2354,5	2277,0	*in million zlotys*	11
2860	3244	3021	2921	*per capita in zl*	12
				Budgets of cities with powiat status	
				Revenue:	
862,3	885,3	900,8	931,9	*in million zlotys*	13
3553	3638	3696	3825	*per capita in zl*	14
				Expenditure:	
983,0	1040,7	933,5	934,0	*in million zlotys*	15
4050	4276	3830	3834	*per capita in zl*	16
				Budgets of powiats	
				Revenue:	
672,8	684,1	779,2	664,7	*in million zlotys*	17
877	878	1000	853	*per capita in zl*	18
				Expenditure:	
716,4	750,6	794,3	654,6	*in million zlotys*	19
934	963	1019	840	*per capita in zl*	20
				Budget of voivodship	
				Revenue:	
756,2	475,3	498,5	439,5	*in million zlotys*	21
749	465	487	430	*per capita in zl*	22
				Expenditure:	
777,4	513,4	502,2	446,8	*in million zlotys*	23
770	502	491	437	*per capita in zl*	24

operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. *c* Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody

of the public telecommunication network. c Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
						INWESTYCJE. ŚRODKI
						INVESTMENTS. FIXED
	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):					
1	w milionach złotych	2627,9	3317,0	3566,6	4567,2	4420,0
2	na 1 mieszkańca w zł	2606	3287	3537	4529	4382
	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):					
3	w milionach złotych	32805,9	43097,2	46300,8	52512,6	54709,3
4	na 1 mieszkańca w zł	32530	42704	45910	52071	54223
						PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[b]
						ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[b]
5	Ogółem: w tysiącach	87,9	102,1	105,6	106,5	101,9
6	na 10 tys. ludności	871,5	1011,4	1046,7	1055,5	1009,6
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:					
7	w tysiącach	19,1	24,7	25,5	26	26,3
8	1999 = 100	110,7	142,9	147,4	150,8	142,9
	w tym:					
9	spółdzielnie	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
10	spółki handlowe	4,5	6,1	6,3	6,6	6,8
11	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	1,9	2,3	2,4	2,5	2,6
12	spółki cywilne	7,3	6,1	6,1	6,1	5,9
13	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:					
	w tysiącach	68,8	77,4	80,1	80,4	75,6
14	1999 = 100	101,9	114,7	118,7	119,2	112,1
15	na 10 tys. ludności	681,8	766,8	794,3	797,3	749,3
						RACHUNKI
						REGIONAL
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):					
	w milionach złotych	17522	23413	24894	27473	28898
16	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	17378	23199	24686	27242	28650
17	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) - rok poprzedni = 100	.	106,1	104,8	105,6	105,5
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):					
18	w milionach złotych	15589	20627	21868	24034	25297
19	na 1 mieszkańca w zł	15460	20440	21685	23832	25080
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:					
20	w milionach złotych	12868	15610	16556	17835	18895
21	na 1 mieszkańca w zł	12762	15468	16418	17685	18733
22	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych - rok poprzedni = 100	.	101,9	104,9	104,7	101,6

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. *b* Bez osób

a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. b Excluding persons

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
TRWAŁE[a]					
ASSETS[b]					
				Investment outlays (current prices):	
4422,6	7497,2	7990,5	5774,6	*in million zlotys*	1
4380	7329	7810	5644	*per capita in zl*	2
				Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):	
58442,3	61292,7	64779,3	73620,6	*in million zlotys*	3
57861	59902	63313	71943	*per capita in zl*	4
W REJESTRZE REGON — stan w dniu 31 XII					
IN THE REGON REGISTER — as of 31 XII					
101,4	106,1	104,4	107,7	*Total: in thousands*	5
1004,0	1037,0	1020,7	1052,4	*per 10 thous. population*	6
				Legal persons and organizational entities without legal personality :	
26,9	27,8	28,6	30,5	*in thousands*	7
155,7	160,9	165,4	176,4	*1999 = 100*	8
				of which:	
0,5	0,5	0,5	0,5	*co-operatives*	9
7,1	7,4	7,8	8,3	*commercial companies*	10
2,7	2,7	2,7	2,8	*of which with foreigncapital participation*	11
5,9	6,0	6,1	6,1	*civil law partnerships*	12
				Natural personsconducting economic activity:	
74,5	78,3	75,9	77,2	*in thousands*	13
110,5	116,1	112,5	114,5	*1999 = 100*	14
737,7	765,5	741,4	754,7	*per 10 thous. population*	15
REGIONALNE					
ACCOUNTS					
				Gross domestic product (current prices):	
30403	31689	33552	.	*in million zlotys*	16
29752	30980	32795	.	*per capita in zl*	17
100,2	102,7	103,3	.	*Gross domestic product (constant prices)-previous year=100*	
				Gross value added (current prices):	
27018	27910	29474	.	*in million zlotys*	18
26440	27286	28808	.	*per capita in zl*	19
				Gross nominal disposable income in the households sector:	20
19658	20855	21723	.	*in million zlotys*	21
19237	20388	21233	.	*per capita in zl*	
				Gross real disposable income in the households sector - previous year = 100	22

prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
tending private farms in agricultural.

TABL. 1. **POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA**
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina *Gmina*	W stopniach i minutach *In degrees and minutes*	W km *In km*	*SPECIFICATION*
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				*Furthest extended points of the voivodship border:*
na północ (szerokość geograficzna północna)	Dobiegniew	53°07´	x	*in the north (northern geographic latitude)*
na południe (szerokość geograficzna północna)	Przewóz	51°21´	x	*in the south (northern geographic latitude)*
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Gubin	14°32´	x	*in the west (eastern geographic longitude)*
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Wschowa	16°25´	x	*in the east (eastern geographic longitude)*
Rozciągłość:				*Extent:*
z południa na północ	x	1°46´	195,8	*from south to north*
z zachodu na wschód	x	1°53´	129,5	*from west to east*

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego.
S o u r c e: data of the Marshal's Office of the Lubuskie Voivodship.

TABL. 2. **POWIERZCHNIA I GRANICE W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2012
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych *In absolute numbers*	W odsetkach *In percent*	*SPECIFICATION*
Powierzchnia w km^2	13988	x	*Area in km^2*
Długość granicy w km.	939	100,0	*Length of borders in km*
z Niemcami	199	21,2	*with Germany*
z województwami:			*with voivodships:*
zachodniopomorskim	217	23,1	*zachodniopomorskie*
wielkopolskim	292	31,1	*wielkopolskie*
dolnośląskim	231	24,6	*dolnośląskie*

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego.
S o u r c e: data of the Marshal's Office of the Lubuskie Voivodship.

TABL. 3. **UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI**
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina *Gmina*	Wzniesienie nad poziom morza w m *Elevation above sea level in m*	*SPECIFICATION*
Najwyżej położony punkt - Góra Żarska . .	Żary	226,9	*Highest point - Góra Żarska*
Najniżej położony punkt - Dno Doliny Odry	Kostrzyn nad Odrą	10,0	*Lowest point - Dno Doliny Odry*
Najwyżej położona miejscowość - Łaz . . .	Żary	174,8	*Highest located town - Łaz*
Najniżej położona miejscowość - Jamno. .	Słońsk	12,5	*Lowest located town - Jamno*

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego.
S o u r c e: data of the Marshal's Office of the Lubuskie Voivodship.

TABL. 4. **TEMPERATURY POWIETRZA**
AIR TEMPERATURES

STACJE METEOROLOGICZNE *METEOROLOGICAL STATIONS*	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m *Station elevation above the sea level in m*	Temperatury w °C *Temperatures in °C*						
		średnie[a] *average*[a]				skrajne *extreme*		amplitudy temperatur skrajnych *amplitudes of extreme temperatures*
		1971-2000	1991-2000	2001-2010	2012	maksimum *maximmum*	minimum *minimum*	
						1971–2012		
Gorzów Wlkp. . . .	72	8,6	9,0	9,3	9,1	37,4	-24,6	62,0
Zielona Góra. . . .	192	8,5	8,8	9,2	9,1	36,8	-22,2	59,0

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.
a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.
S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 5. **OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE**
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJE METEOROLOGICZNE *METEOROLOGICAL STATIONS*	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m *Station elevation above the sea level in m*	Roczne sumy opadów w mm *Total annual precipitation in mm*				Średnia prędkość wiatru w m/s *Average wind velocity in m/s*	Usłonecznienie w h *Insolation in h*	Średnie zachmurzenie w oktantach[a] *Average cloudiness in octants*[a]
		1971-2000	1991-2000	2001-2010	2012			
		średnie[b] *average*[b]			2012			
Gorzów Wlkp. . . .	72	531	541	572	715	2,8	1903	5,6
Zielona Góra. . . .	192	572	598	591	702	3,1	1728	5,2

a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). *b* Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.
a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.
S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

CHAPTER II
ENVIRONMENTAL PROTECTION

Uwagi ogólne

Dział prezentuje statystyczną charakterystykę problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej.

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o nową ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Ewidencja gruntów wprowadziła od 2002 r. różnice zakresowe w stosunku do lat poprzednich, polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (dotychczas ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów, (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. 2013 poz. 1205). Ustawa ta chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I—III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV—VI wytworzone z gleb organicznych. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI - najniższą.

General notes

Chapter presents statistical characteristics of threats to environment, environment protection and water management.

1. *Information regarding the* ***geodesic status and use of voivodship land*** *is classified according to ownership ship and register groups, according to a new land register as a result of the decree of the Minister of the Ministry of Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws, No. 38, item 454).*

A land register introduced since 2002 differences in regard to scope in relation to previous years, primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which to date was included in the item "built-up and urbanised land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item), in agricultural land.

Data regarding ***agricultural and forest land designated for non-agricultural land non-forest purposes*** *concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 1205). The Law protects all agricultural land included in quality classes I—III, as well as agricultural land included in quality classes IV—VI, comprised of organic soils. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.*

Quality classes of agricultural land *describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.*

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

3. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybactwem)" - jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam^3 i więcej wody podziemnej albo 20 dam^3 i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam^3 i więcej ścieków;
2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych"- jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej" -wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Informacje o **ocenie wody dostarczanej przez wodociągi** opracowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417), z późniejszymi zamianami, na podstawie wyników badań przeprowadzanych przez laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań, zatwierdzonych przez Państwowa Inspekcję Sanitarną.

2. *Data regarding* ***devastated and degraded land requiring reclamation and management*** *concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).*

Reclamation of land *consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.*

Development of reclaimed land *is based on undertaking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.*

3. *Information regarding* ***water withdrawal*** *concerns:*

1) *in the item "for production purposes (excluding agriculture, hunting, forestry and fishing)" - organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam^3 or more of underground water, or 20 dam^3 or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam^3 or more of waste water annually;*
2) *in the item "irrigation in agriculture, forestry and fishing as well as filling and completing fishponds" - agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;*
3) *in the item "exploitation water-line system" -all entities responsible for the management of the water-line system (including housing co-operatives, water companies, water-works and workplaces).*

4. *Information concerning the* ***quality of water drawn from waterworks*** *is compiled in accordance with the decree of the Minister of Health dated 29 III 2007 on the quality of drinking water intended for consumption (Journal of Laws No. 61, item 417), with late amendments, on the basis of results of laboratory tests conducted by the State Sanitary Inspection laboratories or other laboratories with a documented quality system of water analyses recognized by the State Sanitary Inspection.*

Kontrola wodociągów przeprowadzana jest w reprezentatywnych punktach charakterystycznych dla danego wodociągu, uzgodnionych między terenowo właściwym państwowym inspektorem sanitarnym, a przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym.

Wodę dostarczaną ludności do spożycia uznaje się za odpowiadającą lub nieodpowiadającą wymaganiom określonym w ww. rozporządzeniu na podstawie wyników badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych oraz organoleptycznych.

5. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi; jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Większa ilość ścieków miejskich i wiejskich oczyszczanych od odprowadzonych siecią kanalizacyjną może występować w następujących przypadkach:

- oczyszczalnia otrzymuje ścieki oddzielnym kolektorem z zakładu lub do kolektora zakładowego odprowadzone są ścieki socjalno-bytowe z miast/wsi,
- kolektor zakładowy pełni rolę sieci kanalizacyjnej, lecz nie został przejęty przez jednostki prowadzące działalność wodociągowo-kanalizacyjną,
- ścieki są dowożone do oczyszczalni,
- stosowania metody określania ścieków komunalnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną opartej głównie na odczytach wodomierzy, przyjmując ilość ścieków równą ilości dostarczanej wody i informacjach o ryczałtowych ilościach odprowadzonych ścieków.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Monitoring of waterworks is conducted in representative points characteristic for particular waterworks, agreed between the territorially competent state sanitary inspector and the water and sewage company.

Water supplied to the population for consumption is qualified as meeting or not meeting requirements specified in the above mentioned decree on the basis of results of physicochemical, bacteriological and organoleptic tests.

5. *Data regarding* ***waste water*** *concern waste water discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding* ***equipment of waste water treatment plants*** *concerns the same entities.*

Waste water requiring treatment *is understood as waste water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage systems of entities engaged in production (including polluted cooling water and water from mine drainage and constructions), other entities as well as households.*

An amount of treated city and village sewage greater than sewage discharged with *the sewage system may occur in the following cases:*

- *the sewage treatment plant receives sewage with a separate interceptor from a plant, or into the plant interceptor the domestic sewage from cities/villages is discharged;*
- *the plant interceptor fulfils the role of a sewage system, but it has not been taken over by entities doing water supply and sewage activity;*
- *the sewage is delivered to the sewage treatment plant;*
- *use of a method for specifying municipal sewage discharged with a sewage system, based mainly upon readings of water meters, taking the amount of sewage equal to amount of supplied water and information on flat amounts of the discharged sewage.*

Cooling water *comprises waste water with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.*

Za wody chłodnicze niewymagające oczyszczania uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód powierzchniowych oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzaniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczne i chemiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Cooling water not requiring treatment *is water which meets the following conditions:*

- *is discharged in surface waters by a separate sewerage system,*
- *the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,*
- *the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.*

Data regarding ***treated waste water*** *concern waste water treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.*

Mechanical treatment of waste water *is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.*

Chemical treatment of waste water *consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.*

Biological treatment of waste water *occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of waste water, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from sewage.*

Increased biogen removal from sewage *occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.*

Graduated *mechanical and biological or mechanical and chemical* ***treatment****, of discharging waste water was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).*

Data on ***municipal waste water treatment plants*** *concern those of them, which are used to treat waste water drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the from of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported waste water (i.e., waste water treatment plants not working within sewage network).*

U w a g a. Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególny rodzaj oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

6. Informacje o źródłach i wielkości **emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza** oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami.

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co w zasadzie zapewnia porównywalność, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i grzewczych oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględnymi wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla.**

N o t e. From 2003 municipal chemical waste water treatment plants were classified as treatment plants with increased biogen removal from sewage or mechanical treatment plants.

*Data on **urban and rural population connected to wastewater treatment plants** are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.*

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

***6.** Information regarding the sources and amounts of **industrial atmospheric pollutant emissions** as well as the **equipment reducing such pollutants and the effects of its utilization** concerns organizational entities established by the Minister of the Ministry of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments.*

The established group of surveyed entities maintained annually which, in principle, assures comparability may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

*Data regarding **particulate emissions** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.*

*Data regarding **gas emissions** concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants.*

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

*Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.*

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity, Dz. U. 2010 Nr 185, poz. 1243), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o **odpadach** opracowane zostały od 2002 r. zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r., a za lata 2000 I 2001 - na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów.

Informacje **o ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska. Unieszkodliwianiem odpadów jest także składowanie odpadów.

Magazynowanie odpadów to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

The emission volumes of different pollutant types from various sources *were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.*

7. Waste *shall mean any substance or object in one of the categories listed in Annex I to the Act on Waste of 27 IV 2001 (uniform text in Journal of Laws 2010 No. 185, item 1243), which the holder thereof discards or intends or is required to discard.*

Information regarding ***waste*** *was compiled since 2002 on the basis on the basis of a catalogue of waste based on List of Waste introduced into legislation of the European Union 1 I 2002 and for years 2000 and 2001 - on the basis of a classification of waste in accordance with the European Waste Catalogue.*

*Information regarding the q****uantity and types of waste*** *concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).*

Recovery of waste *shall mean any operations which do not endanger human life and health or the environment, consisting in the use of waste in whole or in part, or leading to extraction and use of substances, materials or energy.*

Treatment of waste *shall mean the submission of waste to the processes of biological, physical or chemical treatment as a result of which the nature of waste does not pose risks to human life and health or the environment. Storing waste is also a method of rendering waste harmless.*

Waste storage *shall mean temporary waste storage or collection prior to its transport, recovery to treatment.*

Landfilled waste *is understood as waste transferred to landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or to other areas.*

Data regarding ***landfilled up to now (accumulated) waste*** *concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.*

Przez zrekultywowane tereny składowania odpadów należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

8. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustano-wienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. 2013 poz. 627, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerwaty przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Reclaimed waste disposal sites *are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.*

8. Nature protection *consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Nature 2000 areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature.*

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 627, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks *include protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.*

National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats, habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves *include areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature, having essential value for the environmental, scientific, cultural or landscape reasons.*

Landscape parks *are areas protected because of their natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.*

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do udostępnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych oraz fragmenty eksploatowanych i nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów siedliskowych, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

9. Dane o **nakładach na środki trwałe** służących **ochronie środowiska i gospodarce wodnej** oraz ich **efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Protected landscape areas *include areas protected because of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.*

Documentation sites *are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.*

Ecological arable land *are worth of protection fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river-beds, rock outcrops, scarps, gravel-banks, habitats or rare or protected species etc.*

Landscape-nature complexes *are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.*

Monuments of nature *are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, rocks, ravines, erratic blocks and caves.*

9. *Data regarding* ***outlays on fixed assets*** *and* ***tangible effects of investments in environmental protection and water management*** *are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.*

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne" a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

10. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenia wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of individual farmsteads as well as natural persons and partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defence; compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

***10. Environmental protection and water management funds** are funds created from income originating i.a. from: the payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: releasing air pollutants, landfilling waste as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.*

Data concerning environmental protection and water management founds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

TABL.1 (6). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013		2005	2013	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*			przyrost (+) lub ubytek (–) w ha w stosunku do 2012 r. *increase (+) or decrease (–) in ha in relation to 2012*	na 1000 mieszkańca[a] w ha *per 1000 population[a] in ha*		
Powierzchnia ogólna[b]	**1398920**	**1398788**	**1398789**	**+1**	**1386**	**1367**	***Total area[b]***
Użytki rolne	574384	571053	566369	-1445	569	553	*Agricultural land*
grunty orne	407466	406426	402784	-1200	404	394	*arable land*
sady	3109	2826	2787	-32	3	3	*orchards*
łąki trwałe	101494	101441	101026	-76	101	99	*permanent meadows*
pastwiska trwałe	37170	36252	35706	-268	37	35	*permanent pastures*
grunty rolne zabudowane	15008	14499	14219	-159	15	14	*agricultural built-up areas*
grunty pod stawami	3037	3594	4167	+393	3	4	*lands under ponds*
grunty pod rowami	7100	6015	5680	-103	7	6	*lands under ditches*
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	713075	715518	717938	+983	707	702	*Forest land as well as woody and bushy land*
lasy	702064	707583	709881	+879	696	694	*forests*
grunty zadrzewione i zakrzewione	11011	7935	8057	+104	11	8	*woody and bushy land*
Grunty pod wodami	23664	24727	24869	-117	23	24	*Lands under waters*
powierzchniowymi płynącymi	20329	21543	22034	+184	20	22	*surface flowing*
powierzchniowymi stojącymi	3335	3184	2835	-301	3	3	*surface standin*
Grunty zabudowane i zurbanizowane	58158	60038	63062	+649	58	62	*Built-up and urbanized areas*
tereny mieszkaniowe	7853	8271	8873	+282	8	9	*residential areas*
tereny przemysłowe	2496	2951	3118	+79	2	3	*industrial areas*
tereny inne zabudowane	2792	3788	4334	+185	3	4	*other built-up areas*
tereny zurbanizowane niezabudowane	3048	3354	3305	-7	3	3	*urbanized non-built-up areas*
tereny rekreacji i wypoczynku	3346	3397	3396	+10	3	3	*recreational areas*
tereny komunikacyjne	37728	37546	39305	+87	37	38	*transport areas*
drogi	32443	32370	33833	+143	32	33	*roads*
kolejowe	5110	5022	4920	-59	5	5	*railway*
inne[c]	175	154	552	+3	0	1	*others[c]*
użytki kopalne	895	731	732	+14	1	1	*minerals*
Użytki ekologiczne	2186	2743	2906	+22	2	3	*Ecological arable lands*
Nieużytki	18438	17576	17205	-80	18	17	*Wasteland*
Tereny różne[d]	9015	7133	6439	-12	9	6	*Miscellaneous land[d]*

a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2012. *b* Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. *c* Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp., patrz uwagi ogólne ust. 1 na str. 58. *d* Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źr ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 December for 2004 and 2012, respectively. b Land area (including inland waters) as well as part of internal waters. c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. see general notes item 1 on page 58. d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (7). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE** [a]

AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST [a] PURPOSES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*				
O G Ó Ł E M	**160**	**103**	**81**	**233**	***G R A N D T O T A L***
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW *BY TYPE OF LAND*					
Użytki rolne	**57**	**36**	**33**	**56**	***Agricultural land***
klasy bonitacyjne:					*quality classes:*
mineralne:					*mineral:*
I-II	-	-	1	-	*I-II*
III	9	6	9	12	*III*
IV	38	23	21	44	*IV*
organiczne:					*organic:*
IV	1	4	2	-	*IV*
V-VI	9	3	-	-	*V-VI*
Inne grunty rolne	**59**	**37**	**26**	**113**	***Other agricultural land***
Grunty leśne	**44**	**30**	**22**	**64**	***Forest land***
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA *BY DIRECTIONS OF DESIGNATION*					
wyłączone:					*designated for:*
Na tereny osiedlowe	54	56	57	91	*Residential areas*
Na tereny przemysłowe	37	24	9	54	*Industrial areas*
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	29	7	7	7	*Roads and communication trails*
Pod użytki kopalne	26	10	8	66	*Minerals*
Pod zbiorniki wodne	2	-	-	-	*Under reservoirs*
Na inne cele	12	6	1	15	*Other purposes*

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ź r ó d ł o: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych — dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych — dane Ministerstwa Środowiska.

a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.

S o u r c e: iin regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land — data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (8). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**

DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	1234	1538	1510	1627	*Land requiring reclamation (as of 31 XII)*
zdewastowane	756	823	795	869	*devastated*
zdegradowane	478	715	715	758	*degraded*
Grunty (w ciągu roku):					*Land (during the year):*
zrekultywowane	71	32	73	57	*reclaimed*
w tym na cele:					*of which for purposes:*
rolnicze	23	12	56	-	*agricultural*
leśne	19	18	6	-	*forest*
zagospodarowane	42	1	-	-	*managed*

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (9). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
	w hm^3 *in hm^3*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**98,1**	**104,3**	**102,9**	**105,9**	**100,0**	***T O T A L***
na cele:						*for purposes of:*
Produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybactwem) - z ujęć własnych	13,2	12,0	12,4	11,6	10,9	*Production (excluding agriculture, hunting and forestry and fishing) - from own intakes*
wody: powierzchniowe	5,8	5,8	5,7	5,3	5,0	*waters: surface*
podziemne	7,5	6,2	6,7	6,3	5,9	*underground*
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	32,0	40,0	38,1	43,5	41,1	*Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds*
Eksploatacji sieci wodociągowej [a]	52,8	52,3	52,3	50,8	48,0	*Exploitation of water supply network* [a]
wody: powierzchniowe	4,4	3,7	3,4	3,1	2,9	*waters: surface*
podziemne	48,4	48,7	48,9	47,7	45,1	*underground*

a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5 (10). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
	w hm^3 *in hm^3*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**83,5**	**89,5**	**88,1**	**92,3**	**100,0**	***T O T A L***
Przemysł	12,8	11,2	11,4	10,8	11,7	*Industry*
w tym na cele produkcyjne	9,7	9,4	9,8	9,4	10,2	*of which for purposes of production*
Rolnictwo i leśnictwo [a]	32,0	40,0	38,1	43,5	47,2	*Agriculture and forestry* [a]
Eksploatacja sieci wodociągowej [b]	38,7	38,4	38,6	37,9	41,1	*Exploitation water-line system* [b]

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. *b* Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling up and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (11). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING UP FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych [a] w ha	1381	1320	1320	1408	*Area of irrigated agricultural land and forest land [a] in ha*
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych [b] w ha	2297	2468	2379	2450	*Area of filled fish ponds [b] in ha*
Pobór wody [c] w dam^3	32052	40010	38191	43577	*Water withdrawal [c] in dam^3*
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	2466	1179	1182	1428	*for irrigation of agricultural and forest lands*
na 1 ha	1,8	0,9	0,9	1,0	*per 1 ha*
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	29586	38831	37009	42149	*for filling and completing fish ponds*
na 1 ha	12,8	15,7	15,6	17,2	*per 1 ha*

a O powierzchni co najmniej 20 ha. *b* O powierzchni co najmniej 10 ha. *c* Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
a With an area of at least 20 ha. b With an area of at least 10 ha. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (12). **JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA[a] W 2012 R.**
QUALITY OF WATER SUPPLIED TO THE POPULATION FOR CONSUMPTION FROM WATERWORKS[a] IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność [b] — w % ludności korzystającej z urządzeń — zaopatrywana w wodę *Population [b] — in % of population using facilities — supplied with water*		*SPECIFICATION*
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym *meeting sanitary requirements*	nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym *non meeting sanitary requirements*	
Wodociągi[c] o wydajności w m^3/d:			*Waterworks[c] with a capacity of m^3/24h:*
poniżej 100	91,8	8,2	*below 100*
100—1000	85,3	14,7	*100 —1000*
1001—10000	100,0	-	*1001— 10000*
10001—100000	100,0	-	*10001—100000*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str.59. *b* Według szacunków. *c* Prowadzące zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę.
Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.
a See general notes, item 4 on page 59 . b Estimated data. c Providing collective water supply of the population.
S o u r c e: data of the Ministry of Health.

TABL. 8 (13). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE[a] ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
NDUSTRIAL AND MUNICIPAL[a] WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
	w hm^3 *in hm^3*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**36,7**	**35,4**	**36,0**	**38,6**	**100,0**	***T O T A L***
odprowadzone bezpośrednio z zakładów [b]	6,2	5,7	5,5	5,1	13,4	*discharged directly by plants [b]*
w tym wody chłodnicze	0,5	0,5	0,4	0,5	1,2	*of which cooling water*
odprowadzone siecią kanalizacyjną	30,4	29,8	30,4	33,4	86,6	*discharged through sewerage system*
W tym ścieki wymagające oczyszczania	36,2	35,0	35,6	38,1	98,7	*Of which waste water requiring treatment*
oczyszczane	33,2	34,5	35,0	37,6	97,4	*treated*
mechanicznie	1,3	0,9	0,8	0,7	1,9	*mechanically*
chemicznie[c]	1,1	1,0	0,9	0,7	1,8	*chemically[c]*
biologicznie	11,1	11,7	10,9	10,9	28,3	*biologically*
z podwyższonym usuwaniem biogenów	19,7	20,9	22,4	25,2	65,4	*with increased biogene removal*
nieoczyszczane	3,0	0,5	0,6	0,5	1,3	*untreated*
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	*discharged directly by plants*
odprowadzone siecią kanalizacyjną	2,7	0,5	0,6	0,5	1,2	*discharged through sewerage system*

a Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. *b* Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. *c* Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Since 2010 data are not comparable with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. b Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions constructions as well as from contaminated precipitation water. c Data concern only to industrial wastewater.

TABL.9 (14). **ZAKŁADY [a] ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS [a] DISCHARGING WASTE WATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**100**	**83**	**76**	**75**	***T O T A L***
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	43	34	30	30	*Discharging waste water directly into waters or into the ground requiring treatment*
wyposażone w oczyszczalnie ścieków	37	30	25	23	*possessing waste water treatment plants*
o wystarczającej przepustowości	35	30	25	23	*with sufficient capacity*
o niewystarczającej przepustowości	2	-	-	-	*with insufficient capacity*
bez oczyszczalni ścieków	6	4	5	7	*not possessing waste water treatment plants*
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	57	49	46	45	*Discharging waste water into sewerage system (not possessing waste waters treatment plants)*

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewerage treatment plants.

TABL. 10 (15). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTE WATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Mechaniczne *Mechanical*	Chemiczne *Chemical*	Biologiczne *Biological*	Z podwyższonym usuwaniem biogenów *With increased biogene removal*	*SPECIFICATION*
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych							***Industrial waste water treatment plants***
Liczba	2005	47	13	6	26	2	*Number*
	2010	34	7	4	22	1	
	2011	32	7	4	20	1	
	2012	**30**	**7**	**5**	**17**	**1**	
Przepustowość w dam^3/d	2005	68,1	30,5	5,4	17,1	15,1	*Capacity in $dam^3/24h$*
	2010	38,6	14,3	1,1	23,1	0,1	
	2011	37,4	13,6	1,1	22,7	0,1	
	2012	**37,1**	**13,6**	**1,1**	**22,4**	**0,1**	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych [a]							***Municipal*** [a] ***waste water treatment plants***
Liczba	2005	90	2	-	63	25	*Number*
	2010	98	2	-	67	29	
	2011	103	1	-	73	29	
	2012	**106**	**1**	**-**	**76**	**29**	
Przepustowość w dam^3/d	2005	231,3	0,5	-	65,3[b]	165,5	*Capacity in $dam^3/24h$*
	2010	237,7	0,1	-	66,2[b]	171,5	
	2011	260,2	0,0	-	70,7[b]	189,4	
	2012	**243,9**	**0,0**	**-**	**54,2[b]**	**189,6**	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem[cd]	2005	64,0	0,6	-	19,3	44,1	*Population connected to wastewater treatment plants in % of total population*[cd]
	2010	67,5	0,0	-	20,3	47,2	
	2011	68,0	0,0	-	17,7	50,2	
	2012	**70,3**	**0,0**	**-**	**18,5**	**51,8**	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. *b* Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. *c* Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków — na podstawie szacunków, ludność ogółem — na podstawie bilansów. *d* Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 5 na str. 60.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. b Refers to equipment for biological treatment. c Population connected to wastewater treatment plants — estimated data, total population — based on balances. d See general notes to the Yearbook, item 5 on page 60.

TABL. 11 (16). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza [a] (stan w dniu 31 XII)	56	70	70	67	*Plants of significant nuisance to air quality [a] (as of 31 XII)*
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					*of which possessing systems to reduce the emission of:*
pyłowych	32	33	33	30	*particulates*
gazowych	1	5	6	6	*gases*
nieposiadające wyników pomiarów:					*without the results of measurements of:*
emisji:					*emission:*
pyłów	27	34	32	28	*particulates*
gazów	24	32	29	27	*gases*
imisji	53	64	63	62	*imission*
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					*Emission of pollutants in thous. t:*
pyłowych	2,8	1,4	1,3	1,2	*particulates*
w tym pyły ze spalania paliw	2,6	1,1	0,9	0,9	*of which particulate from the combustion of fuels*
gazowych (bez dwutlenku węgla)	32,9	28,1	23,1	24,0	*gases (excluding carbon dioxide)*
w tym: dwutlenek siarki	5,2	3,0	2,8	2,7	*of which: sulphur dioxide*
tlenek węgla	24,3	21,6	16,8	17,9	*carbon monoxide*
tlenki azotu	2,9	2,7	2,5	2,4	*nitrogen oxides*
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					*Pollutants retained in pollutant reduction systems:*
w tysiącach ton:					*in thousand tonnes:*
pyłowe	126,7	117,3	120,1	117,2	*particulates*
gazowe (bez dwutlenku węgla)	0,0	0,2	5,4	4,0	*gases (excluding carbon dioxide)*
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					*in % of pollutants produced:*
pyłowych	97,9	98,8	99,0	99,0	*particulates*
gazowych (bez dwutlenku węgla)	0,0	0,8	19,0	14,2	*gases (excluding carbon dioxide)*

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 12 (17). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Cyklony *Cyclones*	Multicyklony *Multicyclones*	Filtry tkaninowe *Fabric filters*	Elektrofiltry *Electrofilters*	Urządzenia mokre *Wet air cleaners*	Inne *Others*
URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII *EQUIPMENT — as of 31 XII*							
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	118	15	77	6	4	1
	2010	143	19	98	6	6	14
	2011	139	21	98	5	6	14
	2012	**138**	**21**	**98**	**5**	**6**	**5**
Skuteczność: *Efficiency:*							
niska *low*	2005	7	-	8	-	-	x
	2010	11	-	23	1	-	x
	2011	13	-	23	1	-	x
	2012	**13**	**-**	**22**	**1**	**-**	**x**
średnia *moderate*	2005	53	7	59	1	-	x
	2010	62	6	66	1	-	x
	2011	54	6	66	1	-	x
	2012	**52**	**6**	**67**	**1**	**-**	**x**
wysoka *high*	2005	58	8	10	5	4	x
	2010	70	13	9	4	6	x
	2011	72	15	9	3	6	x
	2012	**73**	**15**	**9**	**3**	**6**	**x**
PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam^3/h *WASTE GAS FLOW In dam^3/h*							
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	4271	935	3308	778	105	19
	2010	6223	927	3432	1375	219	218
	2011	4380	981	3432	1386	219	218
	2012	**4376**	**953**	**3432**	**1386**	**219**	**122**
Skuteczność: *Efficiency:*							
niska *low*	2001	441	-	200	-	-	x
	2010	374	-	280	597	-	x
	2011	393	-	280	597	-	x
	2012	**390**	**-**	**223**	**597**	**-**	**x**
średnia *moderate*	2005	1656	85	2762	194	-	x
	2010	3383	163	2732	194	-	x
	2011	1515	163	2732	194	-	x
	2012	**1490**	**163**	**2789**	**194**	**-**	**x**
wysoka *high*	2005	2174	850	346	584	105	x
	2010	2466	764	420	584	219	x
	2011	2472	818	420	595	219	x
	2012	**2496**	**790**	**420**	**595**	**219**	**x**

Tabl. 13 (18). **ODPADY [a] WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE [a] GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	45	58	60	60	*Plants generating waste (as of 31 XII)*
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t.	515,9	914,3	1135,4	924,9	*Waste generated (during the year) in thous. t*
poddane odzyskowi	369,6	705,5	1079,0	883,6	*recovered*
unieszkodliwione	129,4	138,5	49,4	40,3	*treated*
w tym składowane[b]	57,7	58,6	34,9	33,9	*of which landfilled[cb]*
magazynowane czasowo.	16,9	70,3	7,0	1,0	*temporarily stored*
W % wytworzonych:					*In % generated:*
poddane odzyskowi	71,6	77,2	95,0	95,5	*recovered*
unieszkodliwione	25,1	15,1	4,4	4,4	*treated*
w tym składowane[b]	11,2	6,4	3,1	3,7	*of which landfilled[cb]*
magazynowane czasowo.	3,3	7,7	0,6	0,1	*temporarily stored*
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone[c]; stan w końcu roku) w tys. t.	2559,6	2663,2	2664,2	2695,9	*Waste landfilled up to now (accumulated [c]; end of year) in thous. t*
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	1,8	-	-	-	*Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t*
Tereny składowania odpadów w ha:					*Area of storage yards in ha:*
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	54,5	45,0	39,9	39,9	*non-reclaimed (end of year)*
zrekultywowane (w ciągu roku)	2,1	0,2	-	-	*reclaimed (during the year)*

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 29. *b* Na terenach własnych zakładów i na terenach obcych. *c* Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 13 on page 29. b On own plant grounds and other land. c On own plant grounds.

TABL. 14 (19). **ODPADY [a] WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.**

WASTE [a] BY TYPE IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku *Waste generated during the year*		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone [b]; stan w końcu roku) *Waste land-filled up to now (accumulated [b]; end of year)*	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*	w tym poddane odzyskowi *of which recovered*		
	w tys. t *in thous. t*			
O G Ó Ł E M	**924,9**	**883,6**	**2695,9**	***T O T A L***
w tym:				*of which:*
Mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	36,0	6,4	2653,4	*Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste*
Popioły lotne z węgla	0,4	0,4	-	*Coal fly ash*
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	11,9	11,5	-	*Slag, furnace ash and particulates from boilers*

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 63. *b* Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 63. b On own plant grounds.

TABL. 15 (20). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA[a]**

Stan w dniu 31 XII

LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL VALUE[a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*				w % powierzchni ogólnej województwa *in % of total area of the voivodship*	na 1 mieszkańca w m^2 *per capita in m^2*	
O G Ó Ł E M	**549524,6**	**543885,3**	**544366,6**	**543398,8**	**38,8**	**5310**	***T O T A L***
Parki narodowe	13606,4	13642,8	13642,8	13642,8	1,0	133	*National parks*
Rezerwaty przyrody . . .	3402,6	3674,1	3776,3	3907,8	0,3	38	*Nature reserves*
Parki krajobrazowe[b] . . .	76313,5	76933,4	77200,3	76394,8	5,4	747	*Landscape parks[b]*
Obszary chronionego krajobrazu[b]	438577,9	436441,8	436432,4	436048,3	31,2	4261	*Areas of protected landscape[b]*
Stanowiska dokumentacyjne	-	5,6	5,6	5,6	0,0	0	*Documentation sites*
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	14528,5	10052,5	10052,5	10116,9	0,7	99	*Natural and scenic complexes*
Użytki ekologiczne . . .	3095,7	3135,1	3256,7	3282,6	0,2	32	*Ecological areas*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 64. *b* Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a See general notes, item 8 on page 64. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 16 (21). **PARKI NARODOWE**
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS
As of 31 XII

LATA *YEARS* PARKI NARODOWE[a] *NATIONAL PARKS*[a]	Powierzchnia w ha *Area in ha*				
	parków narodowych *national parks*				otuliny (strefy ochronnej) *buffer zones (of the protected areas)*
	ogółem *grand total*	w tym lasów *of which forests*	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą[b] *of grand total number — strictly protected*[b]		
			razem *total*	w tym lasów *of which forests*	
OGÓŁEM 2005	13606,4	4792,4	881,9	192,9	17274,9
TOTAL 2010	13642,8	4792,4	1059,5	306,1	17274,9
2011	13642,8	4792,4	1059,5	306,1	17274,9
2012	**13642,8**	**4792,4**	**1059,5**	**306,1**	**17274,9**
Ujście Warty	8074,0	81,7	681,9	-	10453,9
Drawieński[c]	5568,8	4710,7	377,6	306,1	6821,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. *b* Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka. *c* Powierzchnia parku w granicach województwa.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned. c Area of park on the area of voivodship.

TABL. 17 (22). **REZERWATY PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty *Number*	Powierzchnia *Area*		*YEARS RESERVES*
		ogółem *total*	w tym pod ochroną ścisłą[a] *of which strictly protected*[a]	
		w ha *in ha*		
OGÓŁEM. 2005	52	3402,6	77,0	***TOTAL***
2010	59	3674,1	77,0	
2011	61	3776,3	-	
2012	**64**	**3907,8**	**-**	
Faunistyczne	7	890,0	-	*Fauna*
Krajobrazowe	1	188,4	-	*Forest*
Leśne	33	1740,0	-	*Landscape*
Torfowiskowe	16	756,0	-	*Peat-bog*
Florystyczne	2	153,6	-	*Flora*
Wodne	3	89,7	-	*Water*
Stepowe	2	90,1	-	*Steppe*

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 18 (23). **PARKI KRAJOBRAZOWE**
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

LATA *YEARS* ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE [a] *SETS AND LANDSCAPE PARKS* [a]		Powierzchnia [b] w ha *Area* [b] *in ha*			
		ogółem *total*	w tym *of which*		
			lasów *forest*	użytków rolnych *agricultural land*	wód *water*
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	76915,9	37573,8	27854,2	5082,3
	2010	77500,8	38468,1	27854,2	5082,3
	2011	77750,6	39060,5	27698,5	5082,3
	2012	**77167,5**	**38500,5**	**27698,5**	**5082,3**
Ujście Warty		18545,6	1161,7	13201,0	1205,0
Łuk Mużakowa		18200,0	10614,0	5779,0	625,0
Barlinecko-Gorzowski [c]		12142,8	8665,2	1065,0	1021,6
Pszczewski [c]		9300,0	5984,2	2184,2	1095,1
Krzesiński		8546,0	3547,0	4392,0	571,0
Łagowsko-Sulęciński		5367,2	3808,4	993,3	381,6
Przemęcki [c]		2000,0	2000,0	-	-
Gryżyński		3065,9	2720,0	84,0	183,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. *b* Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków. *c* Powierzchnia parków w granicach województwa.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks. c Area of parks on the area of voivodship.

TABL. 19 (24). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
OGÓŁEM	**1785**	**1236**	**1255**	**1290**	***TOTAL***
w tym:					*of which:*
Pojedyncze drzewa	1443	1002	1019	1043	*Individual trees*
Grupy drzew	235	156	158	169	*Tree clusters*
Aleje	28	23	22	22	*Alleys*
Głazy narzutowe	40	36	36	36	*Erratic boulders*

TABL. 20 (25). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ[a] (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT[a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w tys. zł *in thous. zl*				
Ochrona środowiska	**154368,2**	**232667,0**	**225575,9**	**206418,6**	***Environmental protection***
w tym:					*of which:*
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	29535,0	29547,1	42350,2	16519,4	*Protection of air and climate*
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	19341,4	14028,3	34263,6	8367,2	*of which outlays on new fuel combustion technologies and technigues as well as the modernization of boiler and thermal energy plants*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	102779,5	187798,1	160036,2	150514,1	*Wastewater management and protection of waters*
w tym nakłady na:					*of which outlays on:*
oczyszczanie ścieków komunalnych	17328,5	50328,1	33715,6	5286,4	*municipal wastewater treatment*
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	73019,5	135940,6	122128,2	141212,8	*sewage network discharging wastewater and precipitation water*
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	19062,7	9133,1	13249,2	13631,4	*Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water*
w tym nakłady na:					*of which outlays on:*
zbieranie odpadów[b] i ich transport	792,6	667,7	1867,6	201,4	*waste collection[b] and transport ation*
w tym selektywne zbieranie odpadów	276,6	580,0	553,0	4,0	*including selective waste collection*
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów[b]	974,2	6413,5	10434,5	12504,6	*removal and treatment of waste[b]*
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	70,0	324,9	947,1	582,2	*reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as other devastated and degraded areas*
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	-	16,0	1043,0	4735,6	*Protection of biodiversity and landscape*
Zmniejszanie hałasu i wibracji	468,8	-	1725,7	3952,8	*Noise and vibration reduction*
Gospodarka wodna	**37547,5**	**136145,5**	**146131,8**	**87299,5**	***Water management***
w tym nakłady na: nakłady na:					*of which outlays on:outlays on:*
Ujęcia i doprowadzenia wody	22508,4	36762,2	30047,5	25362,5	*Water intakes and pipe systems*
Stacje uzdatniania wody	3175,0	9606,6	13491,8	10715,1	*Water treatment plants*
Zbiorniki wodne	3195,5	80451,7	69526,5	15022	*Water reservoirs and falls*
Regulację i zabudowę rzek i potoków	1348,6	4921,0	19347,1	3550,9	*Regulation and management of rivers and streams*
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	7320,0	4404,0	13718,9	30935,8	*Flood embankments and pump stations*

a Według lokalizacji inwestycji; wydatki te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. *b* Przemysłowych i komunalnych.

a By investments localization; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

TABL. 21 (26). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
OCHRONA ŚRODOWISKA *ENVIRONMENTAL PROTECTION*					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					***Protection of air and climate***
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					*Ability of completed systems to reduce pollutants in t/y:*
pyłowych	14059	506	-	-	*particulates*
gazowych	-	344	-	-	*gases*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					***Waste water management and protection of waters***
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					*Sewerage system in km for the transport of:*
ścieki	156,1	157,1	166,7	160,7	*waste water*
wody opadowe	18,1	28,4	20,2	10,8	*waste water basins*
Oczyszczalnie ścieków:					*Waste water treatment plants:*
obiekty	2	3	2	1	*facilities*
w tym oczyszczalnie komunalne	2	3	2	-	*of which municipal*
mechaniczne	-	1	-	-	*mechanical*
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	2	2	2	1	*biological (excluding fermentation tanks)*
przepustowość oczyszczalni w m^3/d	53	1503	2626	2123	*capacity of treatment plants in m^3/24h*
w tym oczyszczalni komunalnych	53	1503	2626	2003	*of which municipal*
mechanicznych	-	150	-	1813	*mechanical*
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	53	1353	1226	310	*biological (excluding fermentation tanks)*
z podwyższonym usuwaniem biogenów[a]	-	-	1400	-	*with increased biogene removal[a]*
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					*Farmstead treatment facilities (homestead):*
obiekty	2	2	121	249	*facilities*
przepustowość w m^3/d	1	10	245	1566	*capacity in m3/24 h*
Gospodarka odpadami					***Wastes management***
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					*Waste treatment plants:*
wydajność w t/r	-	48	-	-	*capacity in t/y*
Składowiska dla odpadów komunalnych:					*Landfills of municipal waste:*
powierzchnia w ha	-	0,2	-	4,5	*area in ha*
wydajność w t/r	-	5	-	100000	*capacity in t/y*
Rekultywacja hałd, wysypisk i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych w ha	-	-	-	2,3	*Reclamation of waste dumps, waste landfill sites and sludge tanks as well as other devastated and degraded land in ha*
GOSPODARKA WODNA *WATER MANAGEMENT*					
Wydajność ujęć wodnych[b] w m^3/d	11524	1686	5940	1609	*Capacity of water intakes[b] in m^3/24h*
Uzdatnianie wody w m^3/d	2040	2748	4666	3088	*Water treatment in m^3/24h*
Sieć wodociągowa w km	157,2	108,6	196,0	119,0	*Water-line system in km*
Pojemność zbiorników wodnych w hm^3	-	-	80,3	-	*Capacity of water reservoirs in hm^3*
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	23,6	20,0	43,4	17,0	*Regulation and management of rivers and streams in km*
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	-	4,0	19,9	7,9	*Flood embankments in km*

a W tym chemiczne. *b* Bez ujęć w energetyce zawodowej.
a Of which chemical. b Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 22 (27). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
	w tys. zł *in thous. zł*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**22161,2**	**19347,4**	**14953,9**	**21862,9**	**100,0**	***T O T A L***
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1644,3	1829,7	1707,1	1868,0	8,5	*Protection of ambient air and climate*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	16908,5	15397,6	12695,1	16937,3	77,5	*Waste water management and protection of waters*
Gospodarka odpadami	202,6	461,6	-	398,8	1,8	*Waste management*
Pozostałe	3405,8	1658,5	551,7	2659,0	12,2	*Others*

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
S o u r c e: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 23 (28). **WYMIAR I WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA CELOWE FUNDUSZE EKOLOGICZNE**
RATES AND RECEIPTS FROM FEES AND FINES TO THE ECOLOGICAL FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w tys. zł *in thous. zl*				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	**21674,8**	**34288,7**	**35977,2**	**36417,4**	***Payments for use of natural environment***
w tym:					*of which:*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	6306,0	9594,4	10099,5	9729,7	*Wastewater management and protection of water*
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	12019,7	10551,8	10818,8	10620,2	*Protection of air and climate*
Gospodarka odpadami	2491,2	13408,0	14415,4	15486,7	*Waste management*
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	**1914,8**	**6020,3**	**1735,6**	**4692,2**	***Fines for not meeting environmental protection regulations***
w tym za przekroczenie:					*of which for exceeding:*
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	1902,1	5933,9	1494,5	4607,1	*Norms of discharging wastewater into water or into the ground*
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	10,5	-	-	-	*Permissible emission of air pollutants*

Ź r ó d ł o: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

S o u r c e: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2012, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08), wprowadzonej z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

1) Do **administracji państwowej** zalicza się:
   a) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
      - instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
      - terenowe organy administracji rządowej niezespolonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

General notes

1. *On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.*

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. *Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election*

3. *The demographic and professional characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2012, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 elections.*

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of professions is made on the basis of the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 VII 2010 by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (Journal of Laws No. 82, item 537).

4. *Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and self-government appeal councils.*

*1) State **administration** comprises:*
   a) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
      - principle and central institutions (e.g., chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
      - territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);

b) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
c) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

2) Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:
a) gminy i miasta na prawach powiatu:
- urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),),
- urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);

b) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
c) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

3) **Samorządowe kolegia odwoławcze** są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej podano bez jednostek służb zagranicznych.

b) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);
c) some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.

*2) **Local self-government administration** comprises:*
a) gminas and cities with powiat status:
- *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
- *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*

b) powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);
c) voivodships, i.e., marshal's offices and voivodship self-government organizational entities e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).

*3) **Self-government appeal councils** are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of entities of territorial self-government.*

***5.** Data concerning average wages and salaries in the state administration are presented excluding foreign service institutions.*

TABL. 1 (29). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 31 XII
ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Powiaty	12	12	12	12	*Powiats*
Miasta na prawach powiatu	2	2	2	2	*Cities with powiat status*
Gminy	83	83	83	83	*Gminas*
miejskie	9	9	9	9	*urban*
wiejskie	41	41	41	41	*rural*
miejsko-wiejskie	33	33	33	33	*urban-rural*
Miasta	42	42	42	42	*Towns*
Miejscowości wiejskie	1376	1372	1314	1314	*Rural localities*
Sołectwa	1017	1019	1022	1023	*Village administrator's offices*

TABL. 2 (30). **GMINY W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS IN 2012
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION*	Ogółem *Total*	O powierzchni[a] *Area*[a]							
		5,0— —19,9	20,0— —49,9	50,0— —99,9	100,0— —149,9	150,0— —199,9	200,0— —249,9	250,0— —299,9	300,0 km^2 i więcej *300,0 km^2 and more*
OGÓŁEM *TOTAL*	**83**[b]	**1**	**6**	**17**	**11**	**23**	**11**	**6**	**8**
Poniżej 5000 *Below*	27	1	1	8	8	5	4	-	-
5000— 7499	25	-	-	6	3	10	1	2	3
7500— 9999	7	-	-	1	-	4	1	1	-
10000— 14999	4	-	-	-	-	-	-	3	1
15000— 19999	10	-	2	-	-	3	2	-	3
20000— 39999	7	-	2	-	-	1	3	-	1
40000— 99999	1	-	1	-	-	-	-	-	-
100000 i więcej *and more*	2	-	-	2	-	-	-	-	-

a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km^2. *b* W tym 2 gminy mające również status miasta na prawach powiatu.

a Gminas with area below 5,0 km^2 were not appear. b Of which 2 gminas that are also cities with powiat status.

TABL. 3 (31). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII
POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2012
As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION*	Ogółem *Total*	O powierzchni *Area*			
		poniżej *below* 500,0 km^2	500,0— —999,9	1000,0— —1499,9	1500,0 km^2 i więcej *and more*
O G Ó Ł E M . . . . . *T O T A L*	**14**	**2**	**4**	**7**	**1**
Poniżej 50000 . . . . . *Below*	3	-	2	1	-
50000—74999	5	-	1	4	-
75000—99999	4	-	1	2	1
100000 i więcej . . . . *and more*	2	2	-	-	-

TABL. 4 (32). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2012
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni *Councillors of*				*SPECIFICATION*
	rad gmin [a] *gmina councils* [a]	rad miast w miastach na prawach powiatu *city councils in cities with powiat status*	rad powiatów *powiat councils*	sejmiku wojewódz-kiego *voivodship regional council*	
O G Ó Ł E M *T O T A L*					
O G Ó Ł E M	**1251**	**50**	**217**	**30**	***T O T A L***
W tym kobiety	372	9	41	7	*Of which women*
WEDŁUG WIEKU *BY AGE*					
18–29 lat	61	2	3	-	*18–29 years*
30—39	206	13	21	1	*30—39*
40—49	317	8	48	7	*40—49*
50—59	436	17	91	17	*50—59*
60 lat i więcej	231	10	54	5	*60 and more*
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATIONAL LEVEL*					
Wyższe	485	46	158	27	*Tertiary*
Policealne i średnie	549	3	48	3	*Post-secondary and secondary*
Zasadnicze zawodowe . .	202	1	10	-	*Basic vocational*
Gimnazjalne i podstawowe	15	-	1	-	*Lower secondary and primary*

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

a Excluding city council councillors in cities with powiat status.

TABL. 4 (32). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2012 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2012 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni *Councillors of*				*SPECIFICATION*
	rad gmin [a] *gmina councils* [a]	rad miast w miastach na prawach powiatu *city councils in cities with powiat status*	rad powiatów *powiat councils*	sejmiku wojewódz-kiego *voivodship regional council*	
	WEDŁUG GRUP ZAWODÓW[b] *BY OCCUPATIONAL GROUPS*[b]				
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy. .	95	14	94	18	*Managers*
Specjaliści	307	33	56	7	*Professionals*
Technicy i inny średni personel	204	2	14	1	*Technicians and associate professionals*
Pracownicy biurowi	114	-	20	-	*Clerical support workers*
Pracownicy usług i sprzedawcy	176	1	10	-	*Service and sales workers*
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy.	164	-	12	4	*Skilled agricultural, forestry and fishery workers*
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	79	-	3	-	*Craft and related trades workers*
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	33	-	1	-	*Plant and machine operators and assemblers*
Pracownicy przy pracach prostych	19	-	-	-	*Elementary occupations*
Siły zbrojne	26	-	-	-	*Armed forces*

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 82; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będacych bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. b See general notes, item 3 on page 82; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors;retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (33). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓL-NIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	przeciętne zatrudnienie *average employment*				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto[a] w zł *average monthly gross wages and salaries*[a] *in zl*				
O G Ó Ł E M . . .	**10907**	**12052**	**11701**	**11591**	**2746,47**	**3676,37**	**3881,12**	**3964,41**	***T O T A L***
w tym:									*of which:*
Administracja państwowa . . .	4650	4250	4236	4203	3107,12	4139,68	4199,71	4279,64	*State administration*
Administracja samorządu terytorialnego . .	6226	7758	7421	7345	2468,41	3413,81	3690,74	3774,20	*Local self-government administration*
gminy i miasta na prawach powiatu.	4390	5016	4597	4566	2566,27	3382,12	3728,14	3797,16	*gminas and cities with powiat status*
powiaty	1514	1740	1757	1665	2132,18	3266,29	3300,46	3370,43	*powiats*
województwo. .	322	1002	1067	1114	2717,42	3828,68	4169,63	4283,99	*voivodship*

a Patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych" ust. 3 na str. 167.

a See general notes to the chapter "Wages and salaries. Social security benefits", item 3 on page 167.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane statystyczne:

- o przestępstwach stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji prowadzonego w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości,
- o orzeczeniach sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Pojęcie „wymiar sprawiedliwości" w odniesieniu do źródeł prezentowania informacji statystycznych obejmuje dane dotyczące Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych (apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, przy których działały kolegia do spraw wykroczeń), sądów wojskowych, jednostek organizacyjnych prokuratury, więziennictwa i notariatu.

3. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo - zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami) - jest to zbrodnia lub występek ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego – zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym, obowiązującym od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. 2007 Nr 111, poz. 765, z późniejszymi zmianami) – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to przestępstwo wykryte.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

DZIAŁ IV

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. *The chapter, statistical data are presented:*

- *concerning ascertained crimes in completed preparatory proceedings, on the basis of the criminal statistics system of the National Police Headquarters conducted in cooperation with the Ministry of Justice,*
- *concerning adjudications of common courts, on the basis of statistics of the Ministry of Justice.*

2. *In regard to presenting statistical information, the term "Justice" refers to data concerning the Supreme Court, Supreme Administrative Court, common courts (appeal, regional and district courts, in which misdemeanour boards functioned), military courts, organizational entities of public prosecutors' offices, the prison system and notarial services.*

3. *An* ***ascertained crime*** *is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments) crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2007 No. 111, item 765, with later amendments) – is a fiscal offence.*

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a detected crime.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information system.

4. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

6. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze.

7. Sprawą załatwioną jest sprawa, w której: wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób.

Zgodnie ze zmianami w zasadach rejestracji spraw w sądach, wprowadzonymi zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 XII 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 31 XII 2003 r., z późniejszymi zmianami), sprawy zawieszone od dnia 1 I 2004 r. nie są już oznaczone (zakreślone) jako załatwione w sposób formalny.

Liczba spraw do załatwienia jest sumą spraw niezałatwionych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

8. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
3) wobec nieletnich w zakresie:
   - zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
   - postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,

4. The rate of detectability of the delinquents *is the proportion between the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.*

5. Incoming cases *are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.*

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

6. Regional courts *consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.*

Not all regional courts try commercial cases.

7. A resolved case *is a case with regard to which: a sentence or order has been issued or the proceedings have been suspended or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case which involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.*

According to changes to the rules of registering cases in courts, introduced by the directive of the Minister of Justice of 12 XII 2003 on organization and scope of activities of court secretariats and other departments of court administration (Official Gazette of the Ministry of Justice of 31 XII 2003, with later amendments) cases suspended since 1 I 2004 are no longer marked as formally finished.

The number of pending cases *is the sum of all unresolved cases from the previous years and the cases which were brought in the given year.*

8. Family cases *include the following proceedings:*

1) *family and custody law;*
2) *regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;*
3) *with respect to juveniles concerning:*
   - *prevention and counteracting the demoralization of persons under the age of 18,*
   - *proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons between the ages of 13-17,*

- wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;

4) w związku z leczeniem narkomanów;
5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst, Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami).

9. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

10. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. W przypadku publikowanych danych – w dniu 31 XII 2012 r.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych - wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;

4) compulsory treatment of drug addicts;
5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text, Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments).

***9. Adult convicts** are persons who were over 17 years of age at the time of committing the crime.*

***10. Court registers** are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. In the case of data published – on 31 XII 2012.*

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in The National Judicial Register (registration courts).

TABL. 1 (34). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**39483**	**39230**	**41065**	**38692**	***T O T A L***
w tym w miastach	30519	29021	31580	29738	*of which urban areas*
w tym:					*of which:*
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	**1049**	**1153**	**1174**	**1038**	***Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code***
w tym:					*of which:*
Zabójstwo – art. 148 kk	27	27	29	20	*Homicide – Art. 148 Criminal Code*
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	460	546	622	554	*Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code*
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	497	448	443	394	*Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code*
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	**7351**	**6633**	**6774**	**5740**	***Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code***
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a § 1 i 2 kk	6775	6239	6383	5337	*Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a § 1 and 2 Criminal Code*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	**1470**	**1561**	**1660**	**1623**	***Against freedom, freedom conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code***
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	**241**	**227**	**282**	**151**	***Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code***
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	65	51	70	46	*Of which rape – Art. 197 Criminal Code*
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	**900**	**1122**	**1227**	**1153**	***Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code***
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	642	572	592	664	*of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code*
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	**65**	**541**	**889**	**473**	***Against good name and personal integrity Art. 212–217 Criminal Code***
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego–art.222–231 kk[a]	**1013**	**1365**	**1203**	**1536**	***Against the activities of state institutions and local self-government – Art. 222–231 Criminal Code***[a]
w tym:					*of which:*
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	124	179	214	224	*Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code*
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	211	167	175	197	*Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self-government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code*
Znieważenie funkcjonariusza publicznego lub poniżanie albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	458	523	577	497	*Insulting a public official or belittling or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code*
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	215	506	281	608	*Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code*

a Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum" oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu".

a Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section "Against election and referendum" and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section "Against economic activity".

TABL. 1 (34). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	**1073**	**1889**	**1700**	**1403**	***Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code***
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	**271**	**345**	**448**	**673**	***Against public order – Art. 252–264 Criminal Code***
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk	**1777**	**1637**	**1524**	**1002**	***Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code***
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk	**19781**	**17716**	**19106**	**18033**	***Against property – Art. 278–295 Criminal Code***
w tym:					*of which:*
Kradzież rzeczy – art. 278 kk	7983	6036	6111	5979	*Property theft – Art. 278 Criminal Code*
w tym kradzież samochodu	1007	465	412	440	*of which automobile theft*
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	252	194	169	162	*Wilful short–term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code*
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk	5109	4114	3815	3673	*Burglary – Art. 279 Criminal Code*
Rozbój – art. 280 kk	498	374	344	296	*Robbery – Art. 280 Criminal Code*
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	43	36	39	43	*Theft with assault – Art. 281 Criminal Code*
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	107	283	178	268	*Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code*
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	2282	2628	2667	3355	*Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code*
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk[b]	**525**	**678**	**417**	**354**	***Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code***[b]
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	**254**	**255**	**158**	**144**	***Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code***
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					***Crimes by specific laws:***
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 1356)	92	30	16	26	*On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)*
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami)	404	204	73	156	*On Copyright and Related Laws (uniform textJournal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)*
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198) , z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 124)	2616	3033	3530	4170	*On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)*
Przestępstwa skarbowe – kks	**125**	**193**	**125**	**100**	***Treasury crimes – Penal Fiscal Code***
W tym akcyza	60	55	52	41	*Of which excise*

[a] Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

[a] *Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.*

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (35). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w %		*in %*		
O G Ó Ł E M	**70,0**	**76,1**	**77,7**	**74,9**	***T O T A L***
w tym przestępstw[a]:					*of which of crimes[a]:*
Przeciwko życiu i zdrowiu	87,7	87,8	88,7	87,4	*Against life and health*
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,0	99,4	99,4	99,3	*Against public safety and safety of transport*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	94,0	96,3	97,0	94,8	*Against freedom, freedom conscience and religion*
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	93,4	93,0	91,3	89,5	*Against sexual freedom and morals*
Przeciwko rodzinie i opiece	99,8	100,0	99,8	100,0	*Against the family and custody*
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	90,8	97,2	97,0	94,9	*Against good name and personal integrity*
Przeciwko mieniu	46,3	53,1	57,3	54,5	*Against property*

a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 90 i 91.

a See Criminal Code articles table 1 on page 90 and 91.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (36). **WPŁYW ŹSPRAW ŹDO ŹSĄDÓW ŹPOWSZECHNYCH**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
SĄDY REJONOWE— sądy pierwszej instancji					
DISTRICT COURTS— courts of first instance					
O G Ó Ł E M	**277761**	**341885**	**321503**	**321338**	***T O T A L***
w tym sprawy:					*of which cases:*
Karne z aktami oskarżenia		21771	18841	17667	*Criminal with bills of indictment*
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	72058	20643	17623	16440	*Concerning offences with motions for punishment*
Pozostałe karne i o wykroczenia[a]		42439	42899	43079	*Other criminal and concerning petty offences[a]*
Cywilne	140708	183965	170020	166178	*Civil*
w tym wieczysto-księgowe[b]	77280	87021	86649	87581	*of which involving real estate registry[b]*
Rodzinne	36254	47085	45593	48170	*Family*
Z zakresu prawa pracy	7788	3334	3181	3905	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	941	761	783	875	*Related to social security law*
Gospodarcze[c]	10998	10729	10213	10714	*Commercial law[c]*
SĄDY OKRĘGOWE— sądy pierwszej instancji i odwoławcze					
REGIONAL COURTS— courts of first instance and appeal					
O G Ó Ł E M	**28920**	**31457**	**31544**	**33876**	***T O T A L***
w tym sprawy:					*of which cases:*
Karne z aktami oskarżenia		456	471	476	*Criminal with bills of indictment*
Pozostałe karne i o wykroczenia[a]	13064	14703	15050	16039	*Other criminal and concerning petty offences[a]*
Cywilne[cd]	8822	7858	8286	9336	*Civil[cd]*
Z zakresu prawa pracy	575	490	408	392	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	4967	7259	5960	7552	*Related to social security law*
Gospodarcze	1452	578	369	x	*Commercial law*

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. *b* Łącznie ze zbiorami dokumentów. *c* Bez spraw rejestrowych. *d* Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.a., divorce).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (37). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**21053**	**18838**	**17536**	**16745**	**T O T A L**
w tym mężczyźni	19004	17345	16105	15372	*of which men*
w tym za przestępstwa[a]:					*of which for crimes[a]:*
Przeciwko życiu i zdrowiu	**1975**	**1954**	**1727**	**1852**	***Against life and health***
w tym:					*of which:*
Zabójstwo	20	24	12	25	*Homicide*
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	870	719	671	684	*Damage to health, participation in violence or assault*
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	**5944**	**6188**	**5939**	**5255**	***Against safety in transport***
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	5583	5910	5701	4522	*Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	**631**	**549**	**508**	**556**	***Against freedom, freedom conscience and religion, sexual freedom and morals***
W tym zgwałcenie	48	28	25	29	*Of which rape*
Przeciwko rodzinie i opiece	**713**	**998**	**1043**	**952**	***Against the family and guardianship***
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	494	478	511	516	*Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person*
Przeciwko mieniu	**6472**	**5141**	**4816**	**5017**	***Against property***
w tym:					*of which:*
Kradzież rzeczy	2068	1662	1587	1699	*Property theft*
Kradzież z włamaniem	1248	739	717	787	*Burglary*
Rozbój	278	215	198	154	*Robbery*

[a] Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 90 i 91.

[a] *See Criminal Code articles table 1 on page 90 and 91.*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (38). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**13448**	**14337**	**14068**	**13420**	***T O T A L***
O rozwód	2658	3019	2828	2702	*By divorce*
O separację	347	201	167	136	*By separation*
O alimenty	4707	4845	4808	4874	*By alimony*
Nieletnich[a] w postępowaniu wyjaśniającym:					*Concerning juveniles[a] in investigation proceedings:*
w związku z demoralizacją	1177	1343	1242	1087	*involving demoralization*
w związku z czynami karalnymi	2743	2812	2862	2746	*involving punishable acts*
Nieletnich a na posiedzeniu lub rozprawie[b]:					*Concerning juveniles a at session or hearing[b] :*
w związku z demoralizacją	538	800	787	763	*involving demoralization*
w związku z czynami karalnymi	1278	1317	1374	1112	*involving punishable acts*

[a] Dane dotyczą osób. [b] Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

[a] *Data relate to persons.* [b] *Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (39). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM**[a]

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER[a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Rejestr Przedsiebiorców					***Register of Enterpreneurs***
Przedsiębiorstwa państwowe	16	1	1	1	*State owned enterprises*
Przedsiębiorstwa zagraniczne	1	1	1	1	*Foreign enterprises*
Społeczno-zawodowe organizacje rolników[b]	8	5	7	7	*Professional organizations of farmersb*
Spółdzielnie	289	302	299	302	*Co-operatives*
Spółki jawne	533	657	682	705	*unlimited partnerships*
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	2661	3893	4239	4625	*limited liability companies*
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej[c]					***Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities***[c]
Stowarzyszenia[d]	996	1485	1626	1728	*Associations*[d]
Związki zawodowe	140	162	165	169	*Trade Unions*
Izby gospodarcze	5	6	6	6	*Economic chambers*
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					***Register of Insolvent Debtors***
Dłużnicy ogółem	5448	21831	24536	27627	*Total debtors*

a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejestrowy w Zielonej Górze. *b* Prowadzące działalność gospodarczą. *c* Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. *d* Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

Uwaga. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

a Court register leading the National Judicial Register on the voivodship area is district court in Zielona Góra. b Conducting economic activity. c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. d Excluding physical education associations and sports associations.

Note. Register also included other entities.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

Ludność według płci i wieku w 2012 r.

Stan w dniu 31 XII

Population by sex and age in 2012

As of 31 XII

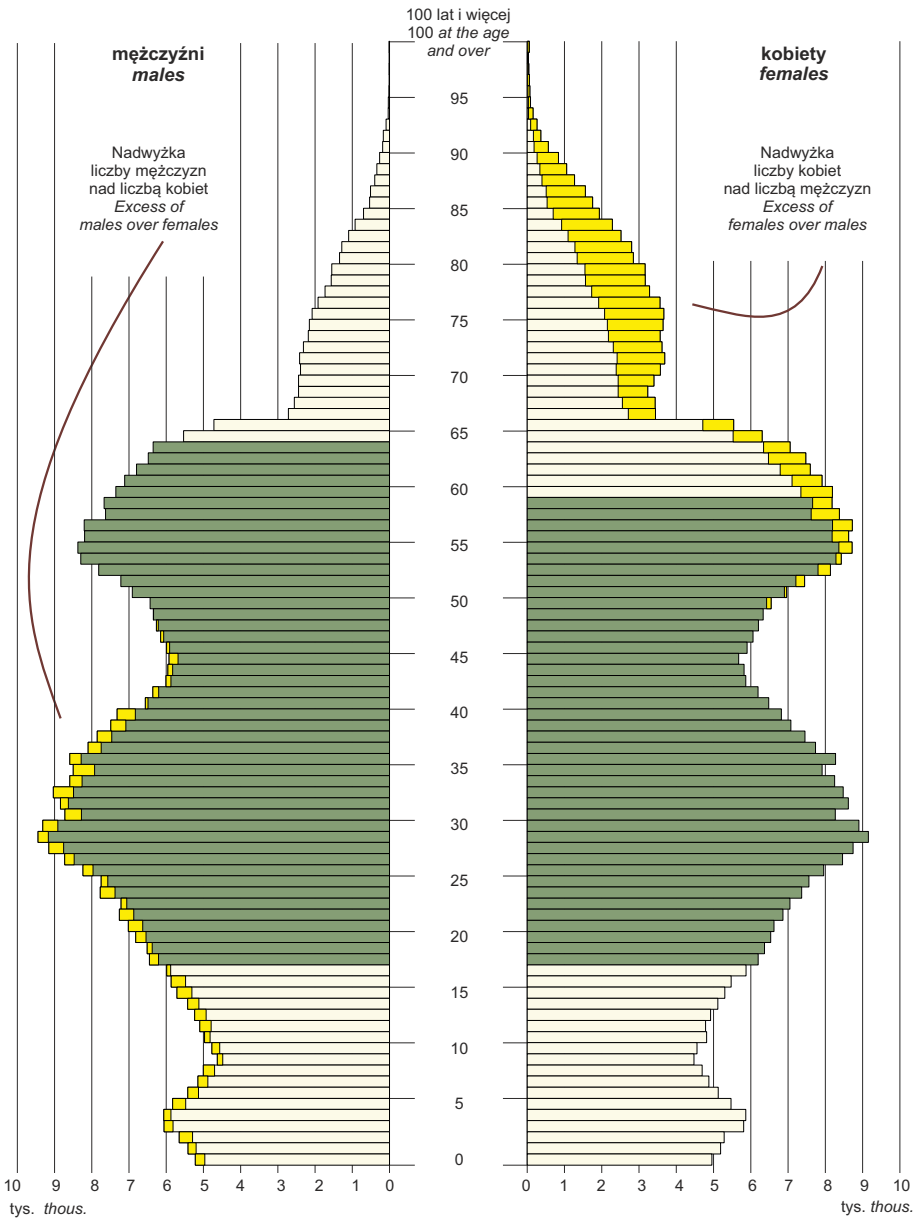

Ruch naturalny ludności
Vital statistics

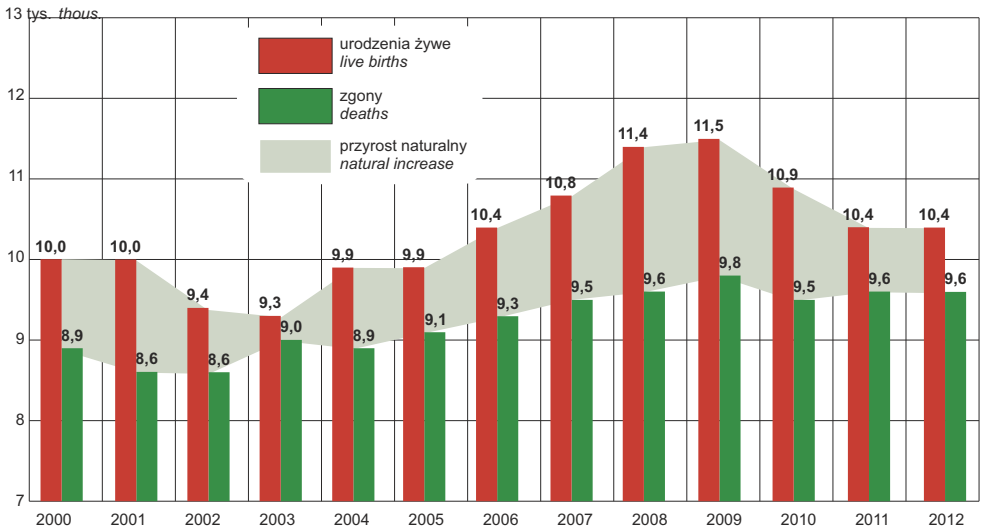

Przeciętna liczba lat dalszego trwanie życia dla osób w wieku 0 lat
Life expectancy at 0 age

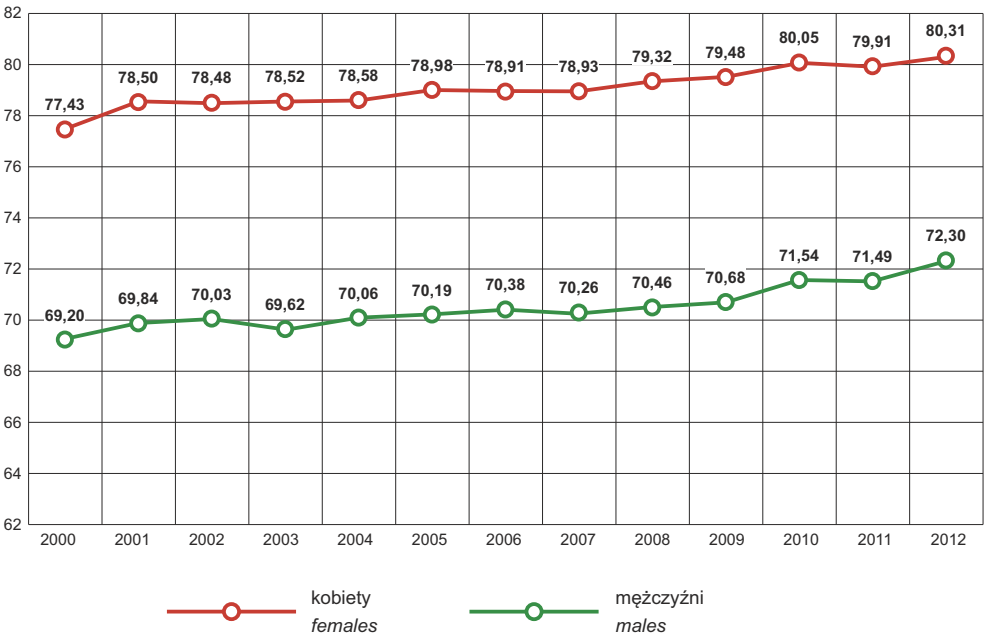

DZIAŁ V

LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:

1) bilansów stanu i struktury ludności **faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
   a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
   b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. - ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych - o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego - o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
4) sprawozdawczości sądów - o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

- dla lat 2000-2009 - w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000-2002 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat - każdorazowy podział administracyjny),
- od 2010 r. - w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

CHAPTER V

POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS

General notes

1. *Chapter tables were compiled on the basis of:*

*1) the balances of the size and structure of the **population** (actually living in a gmina). Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:*
   a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
   b) difference between the number of people registered for temporary stay for a period of more than 3 months (until 2005 - for a period of more than 2 months) in a gmina and the number of people temporary absent there being gathered on the basis of surveys conducted periodically, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;
2) the registers of the Ministry of the Interior on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
4) documentation of courts - regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. *Data about population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) was prepared assuming the number of population balanced on:*

- *for 2000-2009 - the basis of results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000-2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment),*
- *since 2010 - the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010-2011 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).*

3. Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet 18-59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym,** tj. w wieku 18-44 lata i **niemobilnym,** tj. mężczyźni - 45-64 lata, kobiety - 45-59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym,** tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym,** tj. mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.

4. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. Stan cywilny faktyczny osób został określony wtórnie na podstawie stanu cywilnego prawnego oraz charakteru związku w jakim żyje dana osoba, tj. w oparciu o informacje dotyczące relacji z głową gospodarstwa domowego, oraz wzajemnych powiązań między osobami spisanymi.

Ustalono następujące kategorie faktycznego stanu cywilnego:

- kawaler, panna,
- żonaty, zamężna – w świetle prawa świeckiego lub kanonicznego i pozostający w faktycznym małżeństwie,
- partner, partnerka (prowadzący wspólne gospodarstwo domowe – bez względu na ich stan cywilny prawny),
- wdowiec, wdowa,
- rozwiedziony, rozwiedziona,
- separowany, separowana – dotyczy osób:
  - pozostających w separacji prawnej i nietworzących związków partnerskich z innymi osobami,
  - o stanie cywilnym prawnym żonaty, zamężna – niepozostających w związku małżeńskim i nietworzących związków partnerskich z innymi osobami.

6. Poziom wykształcenia ludności określa najwyższy ukończony poziom kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie i formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa. Podstawą zaliczania wykształcenia do określonego poziomu było uzyskane świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły.

Badaniem poziomu wykształcenia objęto osoby w wieku 13 lat i więcej.

3. *The* ***working age population*** *refers to males, aged 18-64, and females, aged 18-59. In this category the age groups of* ***mobility*** *(i.e. 18-44) and* ***non-mobility*** *(i.e. 45-64 for males and 45-59 for females) are distinguished. The* ***non-working age population*** *is defined as the* ***pre-working age population,*** *i.e., up to the age of 17 and the* ***post-working age population,*** *i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.*

4. Median age *of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.*

5. De facto marital status *of persons has been defined as a derivative, based on the: legal marital status, relationships character the given person lives in, i.e. on the basis information in the relations with the head of the household and mutual connection between the surveyed persons.*

The following categories of de facto marital status has been defined:

- *single,*
- *married – in the light of secular or canon law and in actual status of marriage,*
- *male cohabitant, female cohabitant (living in the same household – irrespectively of their legal marital status),*
- *widower, widow,*
- *divorced,*
- *separated man, women – it is related to persons:*
  - *remaining in a legal separation and not creating cohabitations with other persons,*
  - *legally married but not creating a marriage or cohabitation with other persons.*

6. Educational level *of population is defined by the highest level of education completed at school or trainings in other course or form, recognized in accordance with the educational system in force. The basis for recognizing education to be on the appropriate level was a certificate (diploma) obtained upon graduation from the appropriate school.*

The survey of educational level encompassed persons at the age of 13 and more.

W 2011 r. zastosowano następującą klasyfikację poziomów wykształcenia: wyższe, policealne, średnie (zawodowe i ogólnokształcące), zasadnicze zawodowe, gimnazjalne, podstawowe ukończone, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego.

7. Narodowość - przynależność narodowa lub etniczna - jest deklaratywną, opartą na subiektywnym odczuciu, indywidualną cechą każdego człowieka, wyrażającą jego związek emocjonalny, kulturowy lub wynikający z pochodzenia rodziców, z określonym narodem lub wspólnotą etniczną. W spisie ludności w 2011 r. umożliwiono mieszkańcom Polski wyrażanie złożonych tożsamości narodowo-etnicznych.

8. Podziału ludności według **głównego źródła utrzymania** dokonano na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego źródła dochodów – uzyskiwanego w ciągu roku (12 miesięcy) poprzedzającego moment spisu (tj. dla 2002 r. – 20 V, a dla 2011 r. – 31 III) i było ono ustalane niezależnie od stanu aktywności ekonomicznej tych osób w momencie spisów.

Ze względu na posiadane źródła utrzymania ludność dzieli się na dwie kategorie:

- **posiadających własne źródła utrzymania**, tj. osoby utrzymujące się z dochodów uzyskiwanych z pracy osobiście wykonywanej, z niezarobkowych źródeł, a także z własności lub wynajmu oraz pozostałych źródeł dochodów osobno nie wymienionych,
- **utrzymywanych**, tj. osoby pozostające na utrzymaniu osób posiadających własne źródło dochodów.

Do **ludności utrzymującej się z dochodów z pracy** zaliczono pracujących najemnie i pracujących na własny rachunek.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy najemnej zaliczono zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, umowy-zlecenia, o dzieło, powołania, wyboru lub mianowania), osoby wykonujące pracę nakładczą oraz duchownych.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy na rachunek własny zaliczono osoby (łącznie z pomagającymi członkami rodzin) prowadzące działalność gospodarczą, w tym prowadzące gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz osoby wykonujące wolne zawody (np. twórcy, adwokaci, lekarze), a także osoby utrzymujące się z dochodów z wynajmu.

In 2011 the following classification of educational level has been used: higher, post-secondary, secondary (vocational and general), basic vocational, lower secondary, completed primary, incomplete primary and without school education.

***7. Nationality – national or ethnic identity** – is a declared (based on a subjective impression) individual feature of each person expressing his/her emotional or cultural relationship, or the one following from his/her parents' origin, to a specific nation or ethnic community. In the census of 2011 a solution has been adopted which enables respondents to define their complex (multiple) national and ethnic identities.*

***8.** Division of population according to the **main source of maintenance** was made on the basis of criteria of the exclusive or the main source of incomes — obtained within one year (12 months) before the moment of census (i.e. for 2002 – 20 V and for 2011 – 31 III) and was settled irrespective of economic activity of these people in the moment of the national censuses.*

In respect of the possessed source of maintenance population is divided into two categories:

- ***persons having own sources of maintenance**, i.e. people earning their living from incomes obtained from work performed personally, from non-earned sources, and also from property or from rent and the other sources of income not elsewhere specified,*
- ***persons maintained (dependents)**, i.e. people, who remain maintained by other persons with own source of income.*

***Population having incomes from work** includes employees in paid employment and own-account workers.*

Employees hired on the basis of an employment contract (a labour contract, commision contracts, postings, appointments), outworkers, clergy were considered as persons maintained incomes from paid employment.

Own-account workers (together with contributing family members) including persons managing private agriculture holdings and plots as well as professionals are considered as persons maintained from self-employed incomes; including so rent incomes.

Do **ludności utrzymującej się z dochodu z wynajmu** zalicza się osoby uzyskujące dochody z wynajmu mieszkania, pokoi, budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (np. garażu).

Do **ludności utrzymującej się z niezarobkowych źródeł** zaliczono osoby otrzymujące: emeryturę łącznie z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych w 2011 r., rentę (z tytułu niezdolności do pracy, rodzinną i socjalną) łącznie ze świadczeniem rehabilitacyjnym, zasiłek dla bezrobotnych, świadczenie i zasiłek przedemerytalny, zasiłek pomocy społecznej dla osób, które nie mają żadnych dochodów lub mają dochody niewystarczające.

Do **ludności utrzymującej się z dochodów z własności** zaliczono osoby utrzymujące się z dochodów z tytułu oddanych w dzierżawę gruntów rolnych, z lokat kapitałowych (z obrotu akcjami, obligacjami, zysków kapitałowych itp.), z odsetek od oszczędności, z udziału w zyskach przedsiębiorstw (dywidendy).

Do **ludności utrzymującej się z pozostałych źródeł dochodów osobno niewymienionych** w 2011 r. zaliczono osoby otrzymujące m in. świadczenia rodzinne (w tym zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, zasiłek pielęgnacyjny), alimenty oraz stypendia.

9. Przez **gospodarstwo domowe** rozumie się zespół osób spokrewnionych i niespokrewnionych zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się. Osoby utrzymujące się samodzielnie tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe.

Ze względu na liczbę oraz stosunek pokrewieństwa osób wyróżnia się następujące typy gospodarstw domowych:

- rodzinne (jednorodzinne, dwurodzinne, trzyrodzinne i większe),
- nierodzinne (jednoosobowe, wieloosobowe).

10.Osobą niepełnosprawną jest osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony **(osoba niepełnosprawna prawnie)** lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku **(osoba niepełnosprawna tylko biologicznie)**.

Population which earns its living from rent income *includes persons, who receive their income from rent of an apartment, rooms, residential and non-residential buildings (e.g. a garage).*

Population, which earns its living from non-earned sources of maintenance*, who receive: retirement pay including structural pension for farmers in 2011, pension (resulting from an inability to work, family and social pensions) including rehabilitation benefit, unemployment benefit, pre-retirement benefits, social assistance benefits for people, who do not have any incomes or have insufficient incomes.*

Population, which earns its living from incomes from property, *included persons, who live from the following incomes: leased agricultural lands, capital investments (on trade of shares, bonds, capital gains etc.), interest rate on savings, share in profits of a company (dividends).*

Population, which earns its living from the other sources of income not elsewhere specified *in 2011 includes persons who receive: i.a. family allowances (including family benefit and supplements to the family benefit, nursing benefit), alimonies and scholarships.*

9. The household *is understood as a group of relatives and other persons, living together and earning their living collectively. Persons who maintain themselves individually, constitute a one person households.*

- *family (one-family, two-family, three-family and more),*
- *non-family (one person, multipersonal).*

10.Disabled person *is such person, who has appropriate judgment issued by a body, authorized to this* ***(a person legally disabled)*** *or a person, who does not have such judgment, but feels constrained in the ability of performing basic activities for his/her age* ***(a person only biologically disabled)****.*

Kryterium do zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie było posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydanego przez odpowiedni organ - w przypadku osób w wieku 16 lat i więcej lub orzeczenia o niepełnosprawności wydawanego osobom do 16 roku życia - bez orzekania o stopniu. W 2011 r. osobom w wieku 16 lat i więcej ustalano trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany, lekki.

11. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa - według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
- separacje - według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);
- rozwody - według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmał- żonka);
- urodzenia - według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony - według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siómego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

A criterion for qualifying a given person to the group of disabled people lawfully was to have a decision on the degree of disability issued by an appropriate adjudicating body - in case of people at the age of 16 and more or certificate of disability issued to person under 16 years of age - without deciding the degree. In 2011, three levels of disability were established for persons at the age of 16 and above: substantial, moderate, light.

11.*Data regarding the* ***vital statistics*** *according to territorial division were compiled as follows:*

- *marriages - according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);*
- *separations - according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons - residence of husband is used);*
- *divorces - according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken);*
- *births - according to the mother's place of permanent residence;*
- *deaths - according to the place of permanent residence of the deceased.*

The data on ***marriages*** *refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canonic laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.*

The religious marriages may by contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15-19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45-49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

– **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15-49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmienne,
– **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmienne współczynniki płodności),
– **współczynnik dynamiki demograficzne**j jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

12.Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

Female fertility rate *is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15-49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15-19 and from the mothers in the age 50 and over - to the group 45-49.*

Reproduction rates:

– ***total fertility rate*** *refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15-49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,*
– ***gross reproduction rate*** *refers to the number of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),*
– ***demographic dynamics rate*** *is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.*

Natural increase of the population *accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.*

Infant *is a child under the age of 1.*

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

12.Life expectancy *is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.*

13. Dane o **migracjach wewnętrznych ludności** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

14. Dane o **migracjach zagranicznych** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ - wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

15. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI:

- do 2009 r. - zameldowanej na pobyt stały,
- od 2010 r. - faktycznie zamieszkałej.

13.*Data regarding* ***internal migration of the population*** *were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.*

14.*Data regarding* ***international migration*** *were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).*

The inflow of the population includes registration of arrival for permanent residence, outflow - registration of departure from permanent residence.

15.*Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI:*

- *to 2009 - registered for permanent residence,*
- *since 2010 - de facto population (population actually residing).*

TABL. 1 (40). **LUDNOŚĆ**
POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010[a]		2011	2012	*SPECIFICATION*
		A	B			
STAN W DNIU 30 VI *AS OF 30 VI*						
OGÓŁEM	**1009192**	**1010705**	**1022896**	**1023088**	**1023102**	***TOTAL***
mężczyźni	489599	489764	498115	498262	498267	*males*
kobiety	519593	520941	524781	524826	524835	*females*
Miasta	647558	642282	650368	649260	647938	*Urban areas*
Wieś	361634	368423	372528	373828	375164	*Rural areas*
STAN W DNIU 31 XII *AS OF 31 XII*						
OGÓŁEM	**1009198**	**1011024**	**1023215**	**1023158**	**1023317**	***TOTAL***
na 1 km^2	72	72	73	73	73	*per 1 km^2*
mężczyźni	489688	490023	498374	498337	498430	*males*
kobiety	519510	521001	524841	524821	524887	*females*
na 100 mężczyzn	106	106	105	105	105	*per 100 males*
Miasta	647054	641695	649781	648692	647594	*Urban areas*
w % ogółu ludności	64,1	63,5	63,5	63,4	63,3	*in % of total population*
Wieś	362144	369329	373434	374466	375723	*Rural areas*
w % ogółu ludności	35,9	36,5	36,5	36,6	36,7	*in % of total population*

a Bilans ludności dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. opracowany w oparciu o wyniki spisu: A - z NSP'2002 - podobnie jak dla 2005 r.; B - z NSP'2011 - jak dla lat 2011 i 2012.

a Balance of population for 2010 is given in two approaches, ie. considering results of national censuses: A - 2002 census - as for 2005, B - 2011 census - as for the years 2011 and 2012.

TABL. 2 (41). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010[a]		2011	2012	*SPECIFICATION*
		A	B			
O G Ó Ł E M	**1009198**	**1011024**	**1023215**	**1023158**	**1023317**	***T O T A L***
W wieku przedprodukcyjnym	**212814**	**193050**	**195704**	**192884**	**190628**	***Pre-working age***
mężczyźni	108832	98906	100182	98819	97710	*males*
kobiety	103982	94144	95522	94065	92918	*females*
Miasta	126821	115319	115948	114464	113461	*Urban areas*
mężczyźni	64867	59075	59377	58679	58194	*males*
kobiety	61954	56244	56571	55785	55267	*females*
Wieś	85993	77731	79756	78420	77167	*Rural areas*
mężczyźni	43965	39831	40805	40140	39516	*males*
kobiety	42028	37900	38951	38280	37651	*females*
W wieku produkcyjnym	**659796**	**663993**	**672779**	**669142**	**664362**	***Working age***
w tym w wieku mobilnym	407357	408159	412303	412014	411806	*of which of mobility age*
mężczyźni	337666	347581	354342	353479	351897	*males*
w tym w wieku mobilnym	206480	207462	210299	210144	210054	*of which of mobility age*
kobiety	322130	316412	318437	315663	312465	*females*
w tym w wieku mobilnym	200877	200697	202004	201870	201752	*of which of mobility age*
Miasta	430930	422735	429030	424525	419050	*Urban areas*
mężczyźni	216167	217711	222448	220845	218859	*males*
kobiety	214763	205024	206582	203680	200191	*females*
Wieś	228866	241258	243749	244617	245312	*Rural areas*
mężczyźni	121499	129870	131894	132634	133038	*males*
kobiety	107367	111388	111855	111983	112274	*females*
W wieku poprodukcyjnym	**136588**	**153981**	**154732**	**161132**	**168327**	***Post-working age***
mężczyźni	43190	43536	43850	46039	48823	*males*
kobiety	93398	110445	110882	115093	119504	*females*
Miasta	89303	103641	104803	109703	115083	*Urban areas*
mężczyźni	27948	28933	29445	31168	33143	*males*
kobiety	61355	74708	75358	78535	81940	*females*
Wieś	47285	50340	49929	51429	53244	*Rural areas*
mężczyźni	15242	14603	14405	14871	15680	*males*
kobiety	32043	35737	35524	36558	37564	*females*
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	**53**	**52**	**52**	**53**	**54**	***NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE***
Mężczyźni	45	41	41	41	42	*Males*
Kobiety	61	65	65	66	68	*Females*

[a] Bilans ludności dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. opracowany w oparciu o wyniki spisu: A - z NSP'2002 - podobnie jak dla 2005 r.; B - z NSP'2011 - jak dla lat 2011 i 2012.

[a] *Balance of population for 2010 is given in two approaches, ie. considering results of national censuses: A - 2002 census - as for 2005, B - 2011 census - as for the years 2011 and 2012.*

TABL. 3 (42). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK *AGE*	2005	2010	2011	2012					
				ogółem *grand total*	z liczby ogółem *of grand total number*				
					mężczyźni *males*	miasta *urban areas*		wieś *rural areas*	
						razem *total*	w tym mężczyźni *of which males*	razem *total*	w tym mężczyźni *of which males*
OGÓŁEM *TOTAL*	**1009198**	**1023215**	**1023158**	**1023317**	**498430**	**647594**	**310196**	**375723**	**188234**
0—2 lata	28948	34708	33241	31802	16317	19542	10001	12260	6316
3—6	39295	41762	43889	45767	23420	27853	14298	17914	9122
7—12	70772	59115	58189	57990	29683	33967	17428	24023	12255
13—15	42841	34386	33011	31804	16410	18385	9478	13419	6932
16—18	47030	39255	37605	35950	18345	21134	10766	14816	7579
19—24	109357	89317	86293	83637	42686	49664	25165	33973	17521
25—29	84650	89944	88652	85437	43408	54102	27234	31335	16174
30—34	72176	85830	85730	87278	44608	56913	28811	30365	15797
35—39	59886	73419	77081	79214	40622	50387	25507	28827	15115
40—44	65216	60271	61207	63555	32265	38869	19402	24686	12863
45—49	83877	65068	62696	61026	30741	37446	18474	23580	12267
50—54	83688	82744	79130	74408	36759	47094	22509	27314	14250
55—59	69628	81340	82242	82941	40162	54679	25504	28262	14658
60—64	34019	66081	69879	72540	34181	49495	22476	23045	11705
65—69	35802	31120	34764	40043	18010	27595	12225	12448	5785
70—74	32866	31408	30590	29686	11778	20566	8064	9120	3714
75—79	26119	26781	27012	26861	9476	18403	6477	8458	2999
80 lat i więcej *and more*	23028	30666	31947	33378	9559	21500	6377	11878	3182

TABL. 4 (43). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION*		Miasta *Towns*	Ludność w miastach *Urban population*	
		w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*		w % ogółu ludności *in % of total population*
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	42	647054	64,1
	2010	42	649781	63,5
	2011	42	648692	63,4
	2012	**42**	**647594**	**63,3**
Poniżej 2000 *Below*		1	1337	0,1
2000 — 4999		17	58417	5,7
5000 — 9999		6	43599	4,3
10000 — 19999		12	172759	16,9
20000 — 49999		4	127850	12,5
50000 i więcej *and more*		2	243632	23,8

TABL. 5 (44). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ *GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION*		Gminy[a] *Gminas*[a]	Ludność na wsi *Rural population*	
		w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*		w % ogółu ludności *in % of total population*
O G Ó Ł E M	2005	74	362144	35,9
T O T A L	2010	74	373434	36,5
	2011	74	374466	36,6
	2012	**74**	**375723**	**36,7**
Poniżej 2000		3	3923	0,4
Below				
2000 — 4999		41	145740	14,2
5000 — 6999		15	91075	8,9
7000 — 9999		13	103688	10,1
10000 i więcej		2	31297	3,1
and more				

a Wiejskie i miejsko-wiejskie.
a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6 (45). **MEDIANA WIEKU LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN POPULATION AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**35,8**	**37,4**	**37,8**	**38,2**	***T O T A L***
mężczyźni	33,8	35,8	36,3	36,7	*males*
kobiety	37,9	39,2	39,5	39,9	*females*
Miasta	36,8	38,4	38,7	39,1	*Urban areas*
mężczyźni	34,5	36,4	36,8	37,2	*males*
kobiety	39,3	40,7	41,0	41,3	*females*
Wieś	34,0	35,8	36,2	36,6	*Rural areas*
mężczyźni	32,9	34,9	35,3	35,8	*males*
kobiety	35,3	36,8	37,2	37,6	*females*

TABL. 7 (46). **LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO**[a]

POPULATION AGED 15 AND MORE BY DE FACTO MARITAL STATUS[a]

PŁEĆ STAN CYWILNY FAKTYCZNY	2002			2011			*SEX DE FACTO MARITAL STATUS*
	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
	W TYSIĄCACH *IN THOUSANDS*						
OGÓŁEM	**820,8**	**538,8**	**282,1**	**865,4**	**555,6**	**309,7**	***T O T A L***
Kawalerowie, panny	237,9	153,6	84,3	238,3	145,5	92,8	*Single*
Żonaci, zamężne	450,3	294,9	155,3	458,0	292,7	165,3	*Married*
Partnerzy, partnerki	19,2	12,7	6,5	32,1	23,4	8,7	*Cohabitants*
Wdowcy, wdowy	70,1	44,1	26,0	76,7	49,4	27,3	*Widowed*
Rozwiedzeni, rozwiedzione	30,7	24,5	6,3	43,9	33,2	10,6	*Divorced*
Separowani, separowane	9,4	6,3	3,1	4,9	3,2	1,7	*Separated*
Nieustalony	3,3	2,7	0,6	11,5	8,1	3,4	*Unknown*
Mężczyźni	**394,0**	**254,1**	**140,0**	**417,4**	**263,0**	**154,4**	***Males***
Kawalerowie	132,7	82,1	50,6	135,1	79,5	55,6	*Single*
Żonaci	223,7	146,3	77,4	229,2	146,7	82,5	*Married*
Partnerzy	9,6	6,3	3,3	16,4	12,0	4,4	*Cohabitants*
Wdowcy	10,4	6,4	4,0	11,8	7,3	4,4	*Widowed*
Rozwiedzeni	12,1	9,1	3,0	17,2	12,2	5,0	*Divorced*
Separowani	3,9	2,5	1,4	2,0	1,3	0,8	*Separated*
Nieustalony	1,6	1,3	0,3	5,7	4,0	1,7	*Unknown*
Kobiety	**426,8**	**284,7**	**142,1**	**448,0**	**292,7**	**155,3**	***Females***
Panny	105,2	71,5	33,7	103,1	66,0	37,1	*Single*
Zamężne	226,6	148,6	78,0	228,8	146,0	82,8	*Married*
Partnerki	9,6	6,3	3,3	15,7	11,4	4,3	*Cohabitants*
Wdowy	59,7	37,7	22,0	64,9	42,1	22,9	*Widowed*
Rozwiedzione	18,6	15,4	3,2	26,7	21,1	5,6	*Divorced*
Separowane	5,5	3,8	1,7	2,9	1,9	1,0	*Separated*
Nieustalony	1,6	1,3	0,3	5,8	4,1	1,7	*Unknown*
	W ODSETKACH *IN PERCENT*						
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Kawalerowie, panny	29,0	28,5	29,9	27,5	26,2	29,9	*Single*
Żonaci, zamężne	54,9	54,7	55,1	52,9	52,7	53,4	*Married*
Partnerzy, partnerki	2,3	2,4	2,3	3,7	4,2	2,8	*Cohabitants*
Wdowcy, wdowy	8,5	8,2	9,2	8,9	8,9	8,8	*Widowed*
Rozwiedzeni, rozwiedzione	3,7	4,5	2,2	5,1	6,0	3,4	*Divorced*
Separowani, separowane	1,1	1,2	1,1	0,6	0,6	0,6	*Separated*
Nieustalony	0,4	0,5	0,2	1,3	1,5	1,1	*Unknown*
Mężczyźni	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***Males***
Kawalerowie	33,7	32,3	36,2	32,4	30,2	36,0	*Single*
Żonaci	56,8	57,6	55,3	54,9	55,8	53,4	*Married*
Partnerzy	2,4	2,5	2,3	3,9	4,5	2,9	*Cohabitants*
Wdowcy	2,6	2,5	2,8	2,8	2,8	2,9	*Widowed*
Rozwiedzeni	3,1	3,6	2,2	4,1	4,6	3,2	*Divorced*
Separowani	1,0	1,0	1,0	0,5	0,5	0,5	*Separated*
Nieustalony	0,4	0,5	0,2	1,4	1,5	1,1	*Unknown*
Kobiety	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***Females***
Panny	24,6	25,1	23,7	23,0	22,6	23,9	*Single*
Zamężne	53,1	52,2	54,9	51,1	49,9	53,3	*Married*
Partnerki	2,2	2,2	2,3	3,5	3,9	2,8	*Cohabitants*
Wdowy	14,0	13,2	15,5	14,5	14,4	14,7	*Widowed*
Rozwiedzione	4,4	5,4	2,3	6,0	7,2	3,6	*Divorced*
Separowane	1,3	1,3	1,2	0,6	0,7	0,6	*Separated*
Nieustalony	0,4	0,5	0,2	1,3	1,4	1,1	*Unknown*

a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 8 (47). **LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**[a]
POPULATION AGED 13 AND MORE BY EDUCATION LEVEL[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym poziom wykształcenia *Of which educational level*				
		wyższe *higher*	policealne[b] i średnie *postsecondary*[b] *and secondary*	zasadnicze zawodowe *basic vocational*	gimnazjalne *lower secondary*	podstawowe *primary*
		W TYSIĄCACH				
		IN THOUSANDS				
OGÓŁEM 2002	852,6	69,7	269,9	213,3	-	252,9
TOTAL **2011**	**887,7**	**127,8**	**280,2**	**211,0**	**45,2**	**158,3**
		W ODSETKACH				
		IN PERCENT				
OGÓŁEM 2002	100,0	8,2	31,7	25,0	-	29,7
TOTAL **2011**	**100,0**	**14,4**	**31,6**	**23,8**	**5,1**	**17,8**
mężczyźni *males*	100,0	12,6	28,5	30,5	5,6	16,0
kobiety *females*	100,0	16,1	34,5	17,5	4,6	19,6
Miasta *Urban areas*	100,0	17,4	35,0	21,3	4,6	14,5
mężczyźni *males*	100,0	15,7	32,1	27,5	5,2	12,5
kobiety *females*	100,0	18,9	37,5	15,7	4,0	16,3
Wieś *Rural areas*	100,0	9,1	25,5	28,2	5,9	23,8
mężczyźni *males*	100,0	7,4	22,3	35,6	6,3	21,8
kobiety *females*	100,0	10,8	28,7	20,8	5,5	25,8

a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań. *b* Dla 2011 r. łącznie z kolegiami.
a Results of the National Population and Housing Censuses. b Including colleges in 2011.

TABL. 9 (48). **LUDNOŚĆ WEDŁUG STRUKTURY IDENTYFIKACJI NARODOWO-ETNICZNEJ W 2011 R.**[a]
POPULATION BY THE STRUCTURE OF THE NATIONAL-ETHNIC IDENTITY IN 2011[a]

IDENTYFIKACJA NARODOWO-ETNICZNA	W tysiącach *In thousands*	W odsetkach *In percent*	*THE NATIONAL-ETHNIC IDENTITY*
OGÓŁEM	**1022,8**	**100,0**	***GRAND TOTAL***
Wyłącznie polska	999,5	97,7	*Polish only*
Polska i niepolska	5,6	0,6	*Polish and Non-Polish*
Wyłącznie niepolska	3,2	0,3	*Non-Polish only*
Nieustalona[b]	14,6	1,4	*Unknown*[b]

a Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. *b* Lub bez przynależności narodowo- etnicznej.
a Results of the Population and Housing Census 2011. b Or without national or ethnic identity.

TABL. 10 (49). **LUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA** [a]

POPULATIONBY MAIN SOURCE OF MAINTENANCE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem [b] *Grand total* [b]	Praca *Work*			Niezarobkowe źródła *Non-earned sources*				Pozostałe dochody osobno niewymienione [f] *Other sources of income not elsewhere specified* [f]	Na utrzymaniu *Maintained persons*	Nieustalone źródło utrzymania *Unknown source of maintenance*
			razem *total*	najemna *hired*	na własny rachunek [c] *own-account workers* [c]	razem *total*	w tym *of which*					
							emerytura [d] *retirement pay* [d]	renta [e] *pension* [e]	zasiłki i świadczenia *benefits*			
		W TYSIĄCACH *IN THOUSANDS*										
OGÓŁEM	2002	1009,0	301,1	250,9	50,3	295,7	113,7	118,7	32,3	-	397,4	14,1
TOTAL	**2011**	**1022,8**	**381,2**	**324,4**	**56,9**	**260,0**	**170,2**	**63,0**	**26,8**	**22,0**	**308,1**	**50,8**
Mężczyźni	2002	490,1	162,2	130,4	31,8	125,5	46,3	50,1	17,5	-	195,3	6,8
Males	2011	498,2	212,8	175,7	37,0	104,2	61,9	30,7	11,6	10,4	146,3	24,0
Kobiety	2002	518,8	139,0	120,5	18,5	170,2	67,4	68,6	14,8	-	202,1	7,3
Females	2011	524,7	168,5	148,6	19,8	155,8	108,2	32,3	15,2	11,6	161,8	26,7
Miasta	2002	651,0	202,2	174,5	27,8	191,2	77,7	72,1	19,8	-	245,5	11,7
Urban areas	2011	649,3	246,8	214,6	32,2	170,7	117,9	37,1	15,7	14,8	182,1	34,5
Wieś	2002	357,9	98,9	76,4	22,5	104,5	36,0	46,6	12,6	-	151,9	2,4
Rural areas	2011	373,5	134,4	109,8	24,6	89,3	52,3	25,9	11,1	7,2	126,0	16,2
		W ODSETKACH *IN PERCENT*										
OGÓŁEM	2002	100,0	29,8	24,9	5,0	29,3	11,3	11,8	3,2	-	39,4	1,4
TOTAL	**2011**	**100,0**	**37,3**	**31,7**	**5,6**	**25,4**	**16,6**	**6,2**	**2,6**	**2,2**	**30,1**	**5,0**

a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań. *b* Dochody z własności tylko w pozycji Ogółem. c–e Łącznie: *c* – z dochodami z wynajmu, *d* – z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych, *e* – ze świadczeniem rehabilitacyjnym. *f* W 2002 r. zaliczone do niezarobkowych źródeł.

a Results of the Population and Housing Censuses. b Incomes from owning only in the position of Grand total. c–e Including: c – incomes from rent d – structural pension for farmers, e – rehabilitation benefit. f In 2002 included into the non-earned sources.

TABL. 11 (50). **GOSPODARSTWA DOMOWE** [a] **WEDŁUG LICZBY OSÓB**

HOUSEHOLDS[a] *BY NUMBER OF PERSONS*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Gospodarstwa domowe w tys. *Households in thous.*						Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym *Average number of persons in household*
		ogółem *total*	o liczbie osób *by number of persons*					
			1	2	3	4	5 i więcej *and more*	
OGÓŁEM	2002	345,7	78,1	80,0	72,2	66,9	48,6	2,9
TOTAL	**2011**	**364,8**	**82,4**	**97,6**	**78,8**	**61,1**	**44,8**	**2,8**
miasta	2002	235,9	57,1	57,8	51,6	44,8	24,6	2,7
urban area	2011	250,0	62,3	72,5	56,1	38,4	20,7	2,6
wieś	2002	109,8	21,0	22,2	20,6	22,0	24,0	3,2
rural area	2011	114,8	20,2	25,1	22,7	22,7	24,1	3,2

a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 12 (51). **GOSPODARSTWA DOMOWE [a] WEDŁUG SKŁADU RODZINNEGO**
HOUSEHOLDS[a] BY FAMILY COMPOSITION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002			2011			SPECIFICATION
	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
	w tys. *in thous.*						
O G Ó Ł E M	**345,7**	**235,9**	**109,8**	**364,8**	**250,0**	**114,8**	***T O T A L***
Jednorodzinne	246,3	166,4	79,9	246,9	168,4	78,5	*One-family*
Dwurodzinne	15,4	8,3	7,1	22,3	10,8	11,5	*Two-family*
Trzyrodzinne i większe	0,7	0,3	0,4	1,8	0,7	1,1	*Three-family and more*
Nierodzinne	83,3	60,9	22,4	93,8	70,1	23,7	*Non-family*
jednoosobowe . . .	78,1	57,1	21,0	82,4	62,3	20,2	*one person*
wieloosobowe	5,2	3,8	1,4	11,4	7,8	3,6	*multipersonal*

a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.
a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 13 (52). **OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE[a]**
DISABLED PERSONS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002	2011	2002	2011	SPECIFICATION
	w tys. *in thous.*		na 1000 ludności *per 1000 population*		
O G Ó Ł E M	**176,4**	**170,5**	**175**	**167**	***T O T A L***
mężczyźni	81,5	78,2	166	157	*males*
kobiety	94,8	92,3	183	176	*females*
Miasta	108,7	113,4	167	175	*Urban areas*
Wieś	67,6	57,2	189	153	*Rural areas*

a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.
a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 14 (53). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Małżeństwa *Marriages*		Separacje orzeczone *Ruled separations*	Rozwody *Divorces*	Urodzenia żywe *Live births*	Zgony *Deaths*		Przyrost naturalny *Natural increase*
		ogółem *total*	w tym wyznaniowe [a] *of which religious* [a]				ogółem *total*	w tym niemowląt *of which infants*	
		W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*							
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	4920	3130	329	2567	9915	9135	61	780
	2010	5926	3549	56	1937	10939	9488	59	1451
	2011	5203	2890	64	2103	10421	9648	58	773
	2012	**5435**	**2881**	**44**	**2006**	**10367**	**9607**	**62**	**760**
Miasta *Urban areas*	2005	3210	1937	250	2005	6086	5674	38	412
	2010	3862	2254	45	1493	6646	5905	30	741
	2011	3285	1733	51	1624	6397	5998	31	399
	2012	**3403**	**1723**	**34**	**1555**	**6347**	**6088**	**31**	**259**
Wieś *Rural areas*	2005	1710	1193	79	562	3829	3461	23	368
	2010	2064	1295	11	444	4293	3583	29	710
	2011	1918	1157	13	479	4024	3650	27	374
	2012	**2032**	**1158**	**10**	**451**	**4020**	**3519**	**31**	**501**
		NA 1000 LUDNOŚCI [b] *PER 1000 POPULATION* [b]							
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	4,87	3,10	32,58	2,54	9,82	9,05	6,15	0,77
	2010	5,79	3,47	5,47	1,89	10,69	9,28	5,39	1,42
	2011	5,09	2,82	6,26	2,06	10,19	9,43	5,57	0,76
	2012	**5,31**	**2,82**	**4,30**	**1,96**	**10,13**	**9,39**	**5,98**	**0,74**
Miasta *Urban areas*	2005	4,97	3,00	38,70	3,10	9,42	8,78	6,24	0,64
	2010	5,94	3,47	6,92	2,30	10,22	9,08	4,51	1,14
	2011	5,06	2,67	7,86	2,50	9,85	9,24	4,85	0,61
	2012	**5,25**	**2,66**	**5,25**	**2,40**	**9,80**	**9,40**	**4,88**	**0,40**
Wieś *Rural areas*	2005	4,70	3,28	21,71	1,55	10,52	9,51	6,01	1,01
	2010	5,54	3,48	2,95	1,19	11,52	9,62	6,76	1,91
	2011	5,13	3,10	3,48	1,28	10,76	9,76	6,71	1,00
	2012	**5,42**	**3,09**	**2,67**	**1,20**	**10,72**	**9,38**	**7,71**	**1,34**

a Ze skutkami cywilnymi. *b* W przypadku separacji - na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt - na1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. b In case of: separations - data are presented per 100 thous. population; infant deaths - per 1000 live births.

TABL. 15 (54). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Małżeństwa zawarte *Marriages contracted*	Małżeństwa rozwiązane *Marriages dissolved*						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi[a] *Difference between contracted and dissolved marriages*[a]
			ogółem *total*	przez śmierć *by death of*		przez rozwód *by divorce*	na 1000 istniejących małżeństw *per 1000 existing marriages*		
				męża *husband*	żony *wife*		ogółem *total*	w tym przez rozwód *of which by divorce*	
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	4920	6705	3015	1123	2567	30,0	11,5	-1857
	2010	5926	5945	2907	1101	1937	26,5	8,6	-115
	2011	5203	6083	2828	1152	2103	26,2	9,1	-1025
	2012	**5435**	**5913**	**2789**	**1118**	**2006**	**25,6**	**8,7**	**-669**
Miasta *Urban areas*	2005	3210	4622	1887	730	2005	31,9	13,9	-1758
	2010	3862	4029	1832	704	1493	28,7	10,6	-1615
	2011	3285	4113	1731	758	1624	27,8	11,0	-1252
	2012	**3403**	**4098**	**1799**	**744**	**1555**	**28,0**	**10,6**	**-1382**
Wieś *Rural areas*	2005	1710	2083	1128	393	562	26,4	7,1	-99
	2010	2064	1916	1075	397	444	23,1	5,4	804
	2011	1918	1970	1097	394	479	23,5	5,7	228
	2012	**2032**	**1815**	**990**	**374**	**451**	**21,4**	**5,3**	**713**

a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.

a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

TABL. 16 (55). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2012 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AT AGE*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females at age*							
		19 lat i mniej *and less*	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej *and more*
		OGÓŁEM *TOTAL*							
OGÓŁEM *GRAND TOTAL*	**5435**	**108**	**1487**	**2184**	**833**	**335**	**239**	**169**	**80**
19 lat i mniej *and less*	18	10	7	1	-	-	-	-	-
20—24	730	69	522	127	12	-	-	-	-
25—29	2208	23	775	1222	162	18	7	1	-
30—34	1275	5	146	653	378	77	16	-	-
35—39	514	1	30	124	202	119	36	2	-
40—49	366	-	6	53	72	100	108	25	2
50—59	177	-	1	4	6	20	61	77	8
60 lat i więcej *and more*	147	-	-	-	1	1	11	64	70

TABL. 16 (55). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2012 R. (cd.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AT AGE*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females at age*							
		19 lat i mniej *and less*	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej *and more*
W TYM WYZNANIOWE [a] *OF WHICH CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES* [a]									
RAZEM ***TOTAL***	**2881**	**32**	**912**	**1359**	**422**	**94**	**27**	**19**	**16**
19 lat i mniej *and less*	8	3	5	-	-	-	-	-	-
20—24	409	22	307	74	6	-	-	-	-
25—29	1428	4	504	818	97	4	1	-	-
30—34	718	3	84	399	207	23	2	-	-
35—39	202	-	11	53	90	43	5	-	-
40—49	73	-	1	15	22	21	12	2	-
50—59	19	-	-	-	-	2	7	9	1
60 lat i więcej *and more*	24	-	-	-	-	1	-	8	15
MIASTA *URBAN AREAS*									
RAZEM ***TOTAL***	**3403**	**50**	**805**	**1422**	**553**	**234**	**155**	**121**	**63**
19 lat i mniej *and less*	11	6	5	-	-	-	-	-	-
20—24	381	29	271	76	5	-	-	-	-
25—29	1379	12	431	805	113	16	1	1	-
30—34	818	2	74	426	251	56	9	-	-
35—39	331	1	19	80	132	76	23	-	-
40—49	242	-	4	31	48	69	71	17	2
50—59	129	-	1	4	3	16	44	56	5
60 lat i więcej *and more*	112	-	-	-	1	1	7	47	56
W TYM WYZNANIOWE [a] *OF WHICH CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES* [a]									
RAZEM ***TOTAL***	**1723**	**10**	**461**	**879**	**279**	**60**	**15**	**10**	**9**
19 lat i mniej *and less*	7	3	4	-	-	-	-	-	-
20—24	198	5	145	45	3	-	-	-	-
25—29	887	1	266	546	71	3	-	-	-
30—34	441	1	40	251	133	15	1	-	-
35—39	121	-	5	30	60	24	2	-	-
40—49	43	-	1	7	12	15	8	-	-
50—59	11	-	-	-	-	2	4	5	-
60 lat i więcej *and more*	15	-	-	-	-	1	-	5	9

[a] Ze skutkami cywilnymi.

[a] *With civil law consequences.*

TABL. 16 (55). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2012 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AT AGE*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females at age*							
		19 lat i mniej *and less*	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej *and more*
WIEŚ *RURAL AREAS*									
RAZEM ***TOTAL***	**2032**	**58**	**682**	**762**	**280**	**101**	**84**	**48**	**17**
19 lat i mniej *and less*	7	4	2	1	-	-	-	-	-
20—24	349	40	251	51	7	-	-	-	-
25—29	829	11	344	417	49	2	6	-	-
30—34	457	3	72	227	127	21	7	-	-
35—39	183	-	11	44	70	43	13	2	-
40—49	124	-	2	22	24	31	37	8	-
50—59	48	-	-	-	3	4	17	21	3
60 lat i więcej *and more*	35	-	-	-	-	-	4	17	14
W TYM WYZNANIOWE [a] *OF WHICH CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES* [a]									
RAZEM ***TOTAL***	**1158**	**22**	**451**	**480**	**143**	**34**	**12**	**9**	**7**
19 lat i mniej *and less*	1	-	1	-	-	-	-	-	-
20—24	211	17	162	29	3	-	-	-	-
25—29	541	3	238	272	26	1	1	-	-
30—34	277	2	44	148	74	8	1	-	-
35—39	81	-	6	23	30	19	3	-	-
40—49	30	-	-	8	10	6	4	2	-
50—59	8	-	-	-	-	-	3	4	1
60 lat i więcej *and more*	9	-	-	-	-	-	-	3	6

[a] Ze skutkami cywilnymi.
[a] *With civil law consequences.*

TABL. 17 (56). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2012 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYZN *PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES*	Ogółem *Total*	Poprzedni stan cywilny kobiet *Previous marital status of females*		
		panny *single*	wdowy *widows*	rozwiedzione *divorced*
OGÓŁEM *TOTAL*				
OGÓŁEM ***GRAND TOTAL***	**5435**	**4633**	**114**	**688**
Kawalerowie *Single*	4637	4301	29	307
Wdowcy *Widowers*	91	15	36	40
Rozwiedzeni *Divorced*	707	317	49	341
MIASTA *URBAN AREAS*				
RAZEM ***TOTAL***	**3403**	**2855**	**71**	**477**
Kawalerowie *Single*	2843	2629	11	203
Wdowcy *Widowers*	59	8	23	28
Rozwiedzeni *Divorced*	501	218	37	246
WIEŚ *RURAL AREAS*				
RAZEM ***TOTAL***	**2032**	**1778**	**43**	**211**
Kawalerowie *Single*	1794	1672	18	104
Wdowcy *Widowers*	32	7	13	12
Rozwiedzeni *Divorced*	206	99	12	95

TABL. 18 (57). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE**[a]
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES[a]

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE *CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS*		Ogółem *Total*	Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural areas*
OGÓŁEM ***TOTAL***	2005	3130	1937	1193
	2010	3549	2254	1295
	2011	2890	1733	1157
	2012	**2881**	**1723**	**1158**
Kościół Katolicki		2866	1714	1152
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny		6	4	2
Kościół Ewangelicko-Augsburski		1	-	1
Kościół Chrześcijan Baptystów		1	1	-
Kościół Polskokatolicki		1	-	1
Kościół Zielonoświątkowy		6	4	2

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 19 (58). **ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2012 R.**
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILLING PETITION FOR DIVORCE IN 2012

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AT AGE*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females at age*							
		19 lat i mniej *and less*	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej *and more*
OGÓŁEM *TOTAL*									
OGÓŁEM *GRAND TOTAL*	**2006**	**1**	**112**	**336**	**386**	**384**	**437**	**269**	**81**
20—24	32	-	21	8	2	1	-	-	-
25—29	232	1	60	143	23	4	-	1	-
30—34	380	-	25	146	169	34	6	-	-
35—39	385	-	5	33	145	178	23	1	-
40—49	521	-	1	6	40	155	298	21	-
50—59	340	-	-	-	7	11	105	207	10
60 lat i więcej *and more*	116	-	-	-	-	1	5	39	71
MIASTA *URBAN AREAS*									
RAZEM *TOTAL*	**1555**	**1**	**70**	**260**	**304**	**298**	**332**	**226**	**64**
20—24	26	-	16	7	2	1	-	-	-
25—29	166	1	34	112	15	3	-	1	-
30—34	302	-	14	110	144	28	6	-	-
35—39	305	-	5	25	111	145	18	1	-
40—49	404	-	1	6	30	114	233	20	-
50—59	258	-	-	-	2	6	71	171	8
60 lat i więcej *and more*	94	-	-	-	-	1	4	33	56
WIEŚ *RURAL AREAS*									
RAZEM *TOTAL*	**451**	**-**	**42**	**76**	**82**	**86**	**105**	**43**	**17**
20—24	6	-	5	1	-	-	-	-	-
25—29	66	-	26	31	8	1	-	-	-
30—34	78	-	11	36	25	6	-	-	-
35—39	80	-	-	8	34	33	5	-	-
40—49	117	-	-	-	10	41	65	1	-
50—59	82	-	-	-	5	5	34	36	2
60 lat i więcej *and more*	22	-	-	-	-	-	1	6	15

TABL. 20 (59). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI[a] W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN[a] IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**2567**	**1937**	**2103**	**2006**	***T O T A L***
rozwody małżeństw:					*divorces:*
Bez dzieci	784	791	926	830	*Marriages without children*
Z dziećmi	1783	1146	1177	1176	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	1010	696	749	737	*1*
2	579	382	349	344	*2*
3	133	52	62	64	*3*
4 i więcej	61	16	17	31	*4 and more*
Miasta	**2005**	**1493**	**1624**	**1555**	***Urban areas***
rozwody małżeństw:					*divorces:*
Bez dzieci	635	632	727	663	*Marriages without children*
Z dziećmi	1370	861	897	892	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	795	526	587	583	*1*
2	453	285	252	255	*2*
3	89	37	44	34	*3*
4 i więcej	33	13	14	20	*4 and more*
Wieś	**562**	**444**	**479**	**451**	***Rural areas***
rozwody małżeństw:					*divorces:*
Bez dzieci	149	159	199	167	*Marriages without children*
Z dziećmi	413	285	280	284	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	215	170	162	154	*1*
2	126	97	97	89	*2*
3	44	15	18	30	*3*
4 i więcej	28	3	3	11	*4 and more*

a Poniżej 18 lat.
a Below the age of 18.

TABL. 21 (60). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Urodzenia żywe	**9915**	**10939**	**10421**	**10367**	**6347**	**4020**	***Live births***
chłopcy	5091	5655	5316	5302	3248	2054	*males*
dziewczęta	4824	5284	5105	5065	3099	1966	*females*
Małżeńskie	6338	6959	6514	6377	3933	2444	*Legitimate*
chłopcy	3264	3559	3354	3263	2009	1254	*males*
dziewczęta	3074	3400	3160	3114	1924	1190	*females*
Pozamałżeńskie	3577	3980	3907	3990	2414	1576	*Illegitimate*
chłopcy	1827	2096	1962	2039	1239	800	*males*
dziewczęta	1750	1884	1945	1951	1175	776	*females*
Urodzenia martwe	**43**	**49**	**39**	**54**	**36**	**18**	***Still births***
chłopcy	26	26	25	31	18	13	*males*
dziewczęta	17	23	14	23	18	5	*females*

TABL. 22 (61). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER AND AGE OF MOTHER

LATA *YEARS* WIEK MATKI *AGE OF MOTHER*	Ogółem *Total*	Kolejność urodzenia dziecka u matki *Birth order*					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze *and over*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*							
OGÓŁEM 2005	9915	5196	3140	968	340	130	141
TOTAL 2010	10939	5416	3950	1040	315	119	99
2011	10421	5083	3782	1044	331	102	79
2012	**10367**	**5055**	**3704**	**1079**	**316**	**109**	**104**
19 lat i mniej *and less*	554	503	45	6	-	-	-
20—24	2051	1435	503	87	22	4	-
25—29	3768	2079	1293	292	75	17	12
30—34	2786	845	1384	388	109	31	29
35—39	1026	172	442	259	81	36	36
40—44	173	20	36	43	29	19	26
45 lat i więcej *and more*	9	1	1	4	-	2	1
W ODSETKACH *IN PERCENT*							
OGÓŁEM 2005	100,0	52,4	31,7	9,8	3,4	1,3	1,4
TOTAL 2010	100,0	49,5	36,1	9,5	2,9	1,1	0,9
2011	100,0	48,7	36,3	10,0	3,2	1,0	0,8
2012	**100,0**	**48,8**	**35,7**	**10,4**	**3,0**	**1,1**	**1,0**
19 lat i mniej *and less*	100,0	90,8	8,1	1,1	-	-	-
20—24	100,0	70,0	24,5	4,2	1,1	0,2	-
25—29	100,0	55,2	34,3	7,7	2,0	0,5	0,3
30—34	100,0	30,3	49,8	13,9	3,9	1,1	1,0
35—39	100,0	16,8	43,1	25,2	7,9	3,5	3,5
40—44	100,0	11,6	20,8	24,8	16,8	11,0	15,0
45 lat i więcej *and more*	100,0	11,1	11,1	44,5	-	22,2	11,1

TABL. 23 (62). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2011	2012		
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Płodność - urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat:						
Fertility *- live births per 1000 women aged:*						
15—49[ab]	37,1	43,0	41,4	41,5	40,4	43,4
15—19[a]	17,7	19,6	18,2	18,5	17,2	20,2
20—24	62,8	61,6	58,3	58,4	50,5	70,5
25—29	88,7	91,6	87,7	88,2	84,9	94,0
30—34	55,8	67,5	64,5	65,9	66,1	65,6
35—39	20,2	27,2	27,4	26,9	27,9	25,1
40—44	4,4	4,7	5,5	5,6	5,4	6,1
45—49[b]	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4
Współczynniki:						
Rates:						
Dzietności ogólnej *Total fertility*	1,243	1,352	1,298	1,307	1,247	1,401
Reprodukcji brutto *Gross reproduction*	0,605	0,653	0,636	0,639	0,609	0,685
Dynamiki demograficznej *Demographic dynamics*	1,085	1,153	1,080	1,079	1,043	1,142

a, b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: *a* – poniżej 15 lat, *b* – 50 lat i więcej.

a, b Includning births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 24 (63). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

WIEK ZMARŁYCH *AGE OF DECEASED*	Ogółem *Grand total*	Mężczyźni *Males*	Kobiety *Females*	Miasta *Urban areas*			Wieś *Rural areas*		
				razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH									
IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM *TOTAL* 2005	9135	4933	4202	5674	3054	2620	3461	1879	1582
2010	9488	5074	4414	5905	3107	2798	3583	1967	1616
2011	9648	5106	4542	5998	3133	2865	3650	1973	1677
2012	**9607**	**5092**	**4515**	**6088**	**3205**	**2883**	**3519**	**1887**	**1632**
0 lat	62	35	27	31	16	15	31	19	12
1—4 lata	10	4	6	7	3	4	3	1	2
5—9	6	4	2	5	4	1	1	-	1
10—14	10	6	4	3	1	2	7	5	2
15—19	28	19	9	16	11	5	12	8	4
20—24	42	39	3	20	19	1	22	20	2
25—29	57	47	10	33	26	7	24	21	3
30—34	78	60	18	47	32	15	31	28	3
35—39	107	76	31	63	46	17	44	30	14
40—44	158	118	40	100	74	26	58	44	14
45—49	256	169	87	162	106	56	94	63	31
50—54	544	382	162	340	226	114	204	156	48
55—59	853	591	262	556	369	187	297	222	75
60—64	1041	705	336	685	456	229	356	249	107
65—69	770	501	269	511	326	185	259	175	84
70—74	917	522	395	606	348	258	311	174	137
75—79	1221	631	590	798	423	375	423	208	215
80—84	1451	602	849	885	376	509	566	226	340
85 lat i więcej *and more*	1996	581	1415	1220	343	877	776	238	538
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU									
PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP									
OGÓŁEM *TOTAL* 2005	905	1007	808	878	989	777	951	1038	865
2010	928	1019	841	908	997	826	962	1054	869
2011	943	1025	865	924	1008	847	976	1053	899
2012	**939**	**1022**	**860**	**940**	**1033**	**854**	**938**	**1004**	**872**
0 lat[a]	598	660	533	488	493	484	771	925	610
1—4 lata	22	17	27	25	21	29	17	11	23
5—9	12	16	8	17	26	7	5	x	10
10—14	20	23	16	10	7	14	33	46	19
15—19	46	61	30	45	61	29	47	61	32
20—24	58	106	9	46	87	5	77	135	14
25—29	66	106	23	60	93	25	76	128	20
30—34	90	136	43	83	112	54	103	179	21
35—39	137	190	81	127	183	69	154	201	103
40—44	253	373	130	262	390	136	240	348	121
45—49	414	543	283	425	566	289	395	510	272
50—54	709	1007	417	696	968	447	731	1071	360
55—59	1033	1480	614	1016	1449	639	1067	1535	561
60—64	1462	2096	894	1409	2055	867	1574	2176	958
65—69	2059	2999	1300	1981	2867	1283	2231	3281	1338
70—74	3044	4393	2165	2912	4305	2027	3339	4581	2484
75—79	4539	6655	3387	4359	6542	3167	4923	6897	3856
80—84	7432	9885	6320	7009	9189	5964	8206	11311	6940
85 lat i więcej *and more*	15269	18016	14370	14754	16578	14145	16157	20588	14752

a Na 100 tys. urodzeń żywych.

a Per 100 thous. live births.

TABL. 25 (64). **ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN**[a]

DEATHS BY SELECTED CAUSES[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Mężczyźni *Males*	Kobiety *Females*	Miasta *Urban areas*	Wieś *Rual areas*	*SPECIFICATION*
	na 100 tys. ludności *per 100 thous. population*					
OGÓŁEM 2005	905	1007	808	878	951	***TOTAL***
2010	928	1019	841	908	962	
2011	**943**	**1025**	**865**	**924**	**976**	
w tym:						*of which:*
Choroby zakaźne i pasożytnicze	9	10	9	10	9	*Infectious and parasitic diseases*
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy	2	4	0	1	3	*of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis*
Nowotwory	247	283	213	250	242	*Neoplasms*
w tym nowotwory złośliwe	242	278	209	246	236	*of which malignant neoplasms*
w tym:						*of which:*
nowotwór złośliwy żołądka	13	17	9	13	13	*malignant neoplasm of stomach*
nowotwór złośliwy okrężnicy, prostnicy i odbytu	30	35	26	33	25	*malignant neoplasm of colon, rectum and anus*
nowotwór złośliwy trzustki	11	12	10	10	12	*malignant neoplasm of pancreas*
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	62	90	35	60	64	*malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung*
nowotwór złośliwy sutka u kobiet	14	x	28	16	12	*malignant neoplasm of female breast*
nowotwór złośliwy szyjki macicy	6	x	11	6	5	*malignant neoplasm of cervix uteri*
nowotwór złośliwy jajnika	6	x	11	6	6	*malignant neoplasm of ovarian*
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	10	21	x	10	10	*malignant neoplasm of prostate*
białaczka	8	11	6	9	7	*leukemia*
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	1	1	1	1	1	*Diseases of the blood and blood-forming organs*
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	21	17	25	20	22	*Endocrine, nutritional and metabolic diseases*
w tym cukrzyca	21	16	25	20	21	*of which diabetes mellitus*
Zaburzenia psychiczne	0	0	1	1	x	*Mental and behavioural disorders*
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	12	12	13	12	12	*Diseases of the nervous system and sense organs*
Choroby układu krążenia	405	390	420	385	441	*Diseases of the circulatory system*
w tym:						*of which:*
choroba nadciśnieniowa	17	13	22	18	17	*hypertensive diseases*
choroba niedokrwienna serca	93	104	82	89	99	*ischemic heart disease*
w tym ostry zawał serca	48	60	36	47	50	*of which acute myocardial infarction*
choroby naczyń mózgowych	91	80	101	84	103	*diseases of cerebrovascular*
miażdżyca	58	45	71	57	61	*atherosclerosis*
Choroby układu oddechowego	39	48	31	36	46	*Diseases of the respiratory system*
Choroby układu trawiennego	44	54	33	45	42	*Diseases of the digestive system*
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	10	12	8	11	7	*of which fibrosis and cirrhosis of liver*
Choroby układu kostno-stawowego, mięśni i tkanki łącznej	1	1	2	2	1	*Diseases of the musculoskeletel system and connective tissue*
Choroby układu moczowo-płciowego	13	12	13	12	13	*Diseases of the genitourinary system*
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	3	3	3	2	4	*Conditions originating in the perinatal period*
Wady rozwojowe wrodzone	3	3	2	2	3	*Congenital malformations*
Objawy, cechy chorobowe i nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych	82	90	74	86	74	*Symptoms and ill-defined conditions*
Zewnętrzne przyczyny zgonu	62	101	26	59	67	*Injuries and poisonings by external cause*
w tym:						*of which:*
wypadki komunikacyjne	16	25	7	15	18	*transport accidents*
samobójstwa	23	42	5	20	26	*intentional self-harm*

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision)".

TABL. 26 (65). **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem Total	Chłopcy *Males*	Dziewczęta *Females*	Miasta *Urban areas*			Wieś *Rural areas*		
					razem *total*	chłopcy *males*	dziewczęta *females*	razem *total*	chłopcy *males*	dziewczęta *females*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH										
IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	61	36	25	38	23	15	23	13	10
	2010	59	31	28	30	17	13	29	14	15
	2011	58	31	27	31	14	17	27	17	10
	2012	**62**	**35**	**27**	**31**	**16**	**15**	**31**	**19**	**12**
0-27 dni		40	21	19	18	8	10	22	13	9
days										
0-6		20	10	10	13	6	7	7	4	3
w tym 0		13	6	7	8	3	5	5	3	2
of wich										
7-13		10	5	5	3	1	2	7	4	3
14-20		6	4	2	1	1	-	5	3	2
21-27 dni		4	2	2	1	-	1	3	2	1
days										
1 miesiąc		7	5	2	5	4	1	2	1	1
month										
2		4	2	2	2	-	2	2	2	-
3		3	2	1	1	1	-	2	1	1
4		3	1	2	2	-	2	1	1	-
6		2	2	-	1	1	-	1	1	-
7		2	1	1	1	1	-	1	-	1
10 miesięcy		1	1	-	1	1	-	-	-	-
months										
NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH										
PER 100 THOUS. OF LIVE BIRTHS										
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	615	707	518	624	739	504	601	657	541
	2010	539	548	530	451	495	405	676	631	723
	2011	557	583	529	485	429	542	671	827	508
	2012	**598**	**660**	**533**	**488**	**493**	**484**	**771**	**925**	**610**
0-27 dni		386	396	375	284	246	323	547	633	458
days										
0-6		193	189	197	205	185	226	174	195	153
w tym 0		125	113	138	126	92	161	124	146	102
of wich										
7-13		96	94	99	47	31	65	174	195	153
14-20		58	75	39	16	31	x	124	146	102
21-27 dni		39	38	39	16	x	32	75	97	51
days										
1 miesiąc		68	94	39	79	123	32	50	49	51
month										
2		39	38	39	32	x	65	50	97	x
3		29	38	20	16	31	x	50	49	51
4		29	19	39	32	x	65	25	49	x
6		19	38	x	16	31	x	25	49	x
7		19	19	20	16	31	x	25	x	51
10 miesięcy		10	19	x	16	31	x	x	x	x
months										

TABL. 27 (66). **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN**
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*		Chłopcy *Males*	Dziewczęta *Females*	Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural areas*	*SPECIFICATION*
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*	na 100 tys. urodzeń żywych *per 100 thous. live births*					
O G Ó Ł E M 2005	61	615	707	518	624	601	***T O T A L***
2010	59	539	548	530	451	676	
2011	**58**	**557**	**583**	**529**	**485**	**671**	
Choroby zakaźne i pasożytnicze	1	10	19	x	x	25	*Infectious and parasitic diseases*
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe	25	240	263	215	234	249	*Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities*
w tym:							*of which:*
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego	1	10	19	x	16	x	*congenital malformations of the nervous system*
wrodzone wady serca . .	11	106	132	78	125	75	*congenital malformations of heart*
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	31	297	282	313	234	398	*Conditions originating in the perinatal period*
w tym:							*of which:*
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu	16	154	150	157	156	149	*disorders related to length of gestation and fetal growth*
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego	2	19	19	20	x	50	*respiratory disorders specific to the perinatal period*
Zewnętrzne przyczyny zgonu	1	10	19	x	16	x	*Injuries and poisonings by external cause*

TABL. 28 (67). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE** [a] **ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES [a] *REGISTERED BY POLICE*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym mężczyźni *of which males*	
OGÓŁEM	**191**	**183**	**214**	**248**	**200**	***TOTAL***
w tym dokonane	142	129	137	154	126	*of which committed*
Miasta	115	120	145	157	125	*Urban areas*
Wieś	75	62	68	91	75	*Rural areas*
Wiek samobójców:						*Age of suicidal persons:*
14 lat i mniej	1	3	1	1	-	*14 and less*
15—19	16	16	14	11	7	*15—19*
20—29	50	37	42	47	39	*20—29*
30—49	59	52	82	81	70	*30—49*
50—69	46	61	63	89	70	*50—69*
70 lat i więcej	19	14	6	18	13	*70 and more*

a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku oraz w latach 2005, 2010-2011 — w podziale na miasta i wieś — również przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji.

a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown as well as in 2005, 2010-2011 — data by urban and rural areas — cases, in which the place of incident is unknown.

S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters.

TABL. 29 (68). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat *Life expectancy at age specified*				
		0	15	30	45	60
		MĘŻCZYŹNI	*MALES*			
OGÓŁEM	2005	70,19	55,96	41,77	28,21	16,85
TOTAL	2010	71,54	57,14	42,92	29,22	18,00
	2011	71,49	57,14	43,02	29,49	18,06
	2012	**72,30**	**57,94**	**43,63**	**29,84**	**18,29**
Miasta		72,79	58,32	43,93	30,11	18,59
Urban areas						
Wieś		71,35	57,17	42,98	29,22	17,62
Rural areas						
		KOBIETY	*FEMALES*			
OGÓŁEM	2005	78,98	64,55	49,78	35,32	22,16
TOTAL	2010	80,05	65,58	50,77	36,29	23,05
	2011	79,91	65,44	50,71	36,25	23,05
	2012	**80,31**	**65,92**	**51,10**	**36,65**	**23,50**
Miasta		80,59	66,14	51,31	36,87	23,80
Urban areas						
Wieś		79,73	65,43	50,61	36,16	22,83
Rural areas						

TABL. 30 (69). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Napływ[a] *Inflow*[a]				Odpływ[b] *Outflow*[b]				Saldo migracji *Net migration*
		ogółem *total*	z miast *from urban areas*	ze wsi *from rural areas*	z zagranicy *from abroad*	ogółem *total*	do miast *to urban areas*	na wieś *to rural areas*	za granicę *to abroad*	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*										
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	13328	7821	5116	391	13974	7406	5966	602	-646
	2010	13338	7724	5057	557	13812	7039	6216	557	-474
	2011	13153	7458	5167	528	13983	7125	6165	693	-830
	2012	**12995**	**7354**	**5094**	**547**	**13617**	**6915**	**5974**	**728**	**-622**
Miasta *Urban areas*	2005	7088	3309	3505	274	8677	3817	4405	455	-1589
	2010	7059	3088	3535	436	8599	3477	4683	439	-1540
	2011	7121	3091	3640	390	8609	3543	4536	530	-1488
	2012	**6871**	**2874**	**3560**	**437**	**8422**	**3390**	**4473**	**559**	**-1551**
Wieś *Rural areas*	2005	6240	4512	1611	117	5297	3589	1561	147	943
	2010	6279	4636	1522	121	5213	3562	1533	118	1066
	2011	6032	4367	1527	138	5374	3582	1629	163	658
	2012	**6124**	**4480**	**1534**	**110**	**5195**	**3525**	**1501**	**169**	**929**
NA 1000 LUDNOŚCI *PER 1000 POPULATION*										
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	13,20	7,75	5,07	0,39	13,84	7,33	5,91	0,60	-0,64
	2010	13,04	7,55	4,94	0,54	13,50	6,88	6,08	0,54	-0,46
	2011	12,86	7,29	5,05	0,52	13,67	6,96	6,03	0,68	-0,81
	2012	**12,70**	**7,19**	**4,98**	**0,53**	**13,31**	**6,76**	**5,84**	**0,71**	**-0,61**
Miasta *Urban areas*	2005	10,97	5,12	5,43	0,42	13,43	5,91	6,82	0,70	-2,46
	2010	10,85	4,75	5,44	0,67	13,22	5,35	7,20	0,68	-2,37
	2011	10,97	4,76	5,61	0,60	13,26	5,46	6,99	0,82	-2,29
	2012	**10,60**	**4,44**	**5,49**	**0,67**	**13,00**	**5,23**	**6,90**	**0,86**	**-2,39**
Wieś *Rural areas*	2005	17,15	12,40	4,43	0,32	14,56	9,86	4,29	0,40	2,59
	2010	16,86	12,44	4,09	0,32	13,99	9,56	4,12	0,32	2,86
	2011	16,14	11,68	4,08	0,37	14,38	9,58	4,36	0,44	1,76
	2012	**16,32**	**11,94**	**4,09**	**0,29**	**13,85**	**9,40**	**4,00**	**0,45**	**2,48**

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.
a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 31 (70). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Napływ[a] *Inflow*[a]			Odpływ[b] *Outflow*[b]		
		ogółem *total*	z tego samego województwa *from the same voivodship*	z innych województw *from other voivodships*	ogółem *total*	do tego samego województwa *to the same voivodship*	do innych województw *to other voivodships*
		W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*					
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	12937	9472	3465	13372	9472	3900
	2010	12781	9528	3253	13255	9528	3727
	2011	12625	9439	3186	13290	9439	3851
	2012	**12448**	**9310**	**3138**	**12889**	**9310**	**3579**
Miasta *Urban areas*	2005	6814	4595	2219	8222	5464	2758
	2010	6623	4436	2187	8160	5557	2603
	2011	6731	4573	2158	8079	5381	2698
	2012	**6434**	**4428**	**2006**	**7863**	**5342**	**2521**
Wieś *Rural areas*	2005	6123	4877	1246	5150	4008	1142
	2010	6158	5092	1066	5095	3971	1124
	2011	5894	4866	1028	5211	4058	1153
	2012	**6014**	**4882**	**1132**	**5026**	**3968**	**1058**
		NA 1000 LUDNOŚCI *PER 1000 POPULATION*					
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	12,81	9,38	3,43	13,24	9,38	3,86
	2010	12,49	9,31	3,18	12,96	9,31	3,64
	2011	12,34	9,23	3,11	12,99	9,23	3,76
	2012	**12,17**	**9,10**	**3,07**	**12,60**	**9,10**	**3,50**
Miasta *Urban areas*	2005	10,55	7,11	3,44	12,73	8,46	4,27
	2010	10,18	6,82	3,36	12,55	8,54	4,00
	2011	10,37	7,04	3,32	12,44	8,29	4,16
	2012	**9,93**	**6,83**	**3,10**	**12,14**	**8,24**	**3,89**
Wieś *Rural areas*	2005	16,83	13,40	3,42	14,15	11,02	3,14
	2010	16,53	13,67	2,86	13,68	10,66	3,02
	2011	15,77	13,02	2,75	13,94	10,86	3,08
	2012	**16,03**	**13,01**	**3,02**	**13,40**	**10,58**	**2,82**

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.
a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 32 (71). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW *AGE OF MIGRANTS*	Napływ [a] *Inflow* [a]			Odpływ [b] *Outflow* [b]			Saldo migracji *Net migration*		
	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
O G Ó Ł E M . . 2005	12937	6220	6717	13372	6332	7040	-435	-112	-323
T O T A L 2010	12781	5981	6800	13255	6105	7150	-474	-124	-350
2011	12625	5954	6671	13290	6212	7078	-665	-258	-407
2012	**12448**	**5772**	**6676**	**12889**	**5915**	**6974**	**-441**	**-143**	**-298**
0—4 lata	1396	705	691	1368	686	682	28	19	9
5—9	907	466	441	882	468	414	25	-2	27
10—14	623	319	304	621	329	292	2	-10	12
15—19	536	244	292	550	249	301	-14	-5	-9
20—24	1048	328	720	1108	331	777	-60	-3	-57
25—29	2185	878	1307	2471	979	1492	-286	-101	-185
30—34	1693	808	885	1853	878	975	-160	-70	-90
35—39	1165	625	540	1138	612	526	27	13	14
40—44	619	332	287	658	347	311	-39	-15	-24
45—49	449	241	208	450	246	204	-1	-5	4
50—54	439	227	212	447	241	206	-8	-14	6
55—59	454	205	249	408	167	241	46	38	8
60—64	347	180	167	334	158	176	13	22	-9
65 lat i więcej . . . . . *and more*	587	214	373	601	224	377	-14	-10	-4

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 33 (72). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW *AGE OF MIGRANTS*	Imigranci *Immigrants*			Emigranci *Emigrants*			Saldo migracji *Net migration*		
	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
O G Ó Ł E M. . . 2005	391	217	174	602	303	299	-211	-86	-125
T O T A L 2010	557	337	220	557	232	325	-	105	-105
2011	528	320	208	693	309	384	-165	11	-176
2012	**547**	**294**	**253**	**728**	**327**	**401**	**-181**	**-33**	**-148**
0—4 lata	217	115	102	51	28	23	166	87	79
5—9	33	20	13	54	33	21	-21	-13	-8
10—14	11	4	7	47	23	24	-36	-19	-17
15—19	12	6	6	39	22	17	-27	-16	-11
20—24	21	12	9	44	16	28	-23	-4	-19
25—29	70	45	25	102	38	64	-32	7	-39
30—34	54	27	27	116	47	69	-62	-20	-42
35—39	33	18	15	103	50	53	-70	-32	-38
40—44	25	11	14	49	20	29	-24	-9	-15
45—49	9	4	5	33	15	18	-24	-11	-13
50—54	24	13	11	33	14	19	-9	-1	-8
55—59	15	9	6	31	12	19	-16	-3	-13
60—64	10	4	6	17	6	11	-7	-2	-5
65 lat i więcej . . . . . *and more*	13	6	7	9	3	6	4	3	1

TABL. 34 (73). **NIEKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS
As of 31 XII

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE[a] *CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS*[a]	jednostki kościelne[b] *church units*[b]				duchowni *clergy*				wierni, wyznawcy *adherents, faithful*			
	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
Kościół Katolicki ***Catholic Church***												
Kościół Rzymskokatolicki[c]	261	266	266	267	653	660	670	688	1035994	1088947	985731	989432[d]
Kościół Grecko-katolicki	9	13	13	13	3	.	.	.	.	.	.	.
Starokatolickie ***Old Catholic***												
Kościół Polskokatolicki[e]	7	7	5	5	7	5	4	4	513	613	380	380
Kościół Starokatolicki Mariawitów[e]	-	-	-	-	-	-	-	-	14	4	4	-
Prawosławne ***Orthodox***												
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny[ef]	41	42	42	42	38	38	38	38	41650	40700	40700	40700
Protestanckie i tradycji protestanckiej ***Protestant and Protestant-tradition***												
Kościół Ewangelicko-Augsburski[eg]	3	16	16	16	3	17	18	19	3000	2672	2463	2452
Kościół Zielonoświątkowy	14	16	15	15	11	15	15	16	1028	1082	1093	1115
Nowoapostolski Kościół w Polsce	7	7	7	7	4	4	5	6	527	543	555	530
Kościół Boży w Chrystusie	4	3	4	4	15	15	17	18	326	346	445	364
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	4	4	4	4	1	2	1	1	203	205	192	191
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny[e]	1	1	1	1	-	-	-	-	70	70	70	70
Kościół Chrystusowy w Polsce	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	28	28
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	.	2	2	2	.	1	1	1	.	25	25	25
Świecki Ruch Misyjny "Epifania"	3	3	2	2	5	4	4	4	26	18	18	18
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	2	2	2	2	5	4	4	4	25	22	18	17
Kościół Ewangelicko-Reformowany[e]	-	-	-	-	-	-	-	-	20	18	16	15
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	2	2	2	2	4	1	1	1	17	9	9	9
Zbór Stanowczych Chrześcijan	1	-	-	-	1	1	1	1	20	6	6	6
Kościół Chrześcijan Baptystów[e]	2	2	2	.	4	1	3	.	89	86	88	.
Kościół Boży w Polsce	.	.	1	.	.	.	1	.	.	.	10	.

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. *b* Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. *c* Dane dotyczą diecezji: zielonogórsko-gorzowskiej. *d* Ochrzczeni. *e* Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. *f* Dane dotyczą diecezji wrocławsko-szczecińskiej. *g* Dane dotyczą diecezji wrocławskiej. *h* Do 2011 r. Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtzang w Polsce. *i* Dane o wyznawcach dotyczą całego kraju. k Dane dotyczą 2008 r.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern diocese: zielonogórsko-gorzowska. d Baptised. e Church associated in the Polish Ecumenical Council. f Data concern wrocławsko-szczecińska diocese. g Data concern wrocławska diocese. h Until 2011 Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtzang w Polsce. i Data on faithful concern area of the whole country. k Data concern 2008.

TABL. 34 (73). **NIEKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS (cont.)
As of 31 XII

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE[a] *CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS*[a]	jednostki kościelne[b] *church units*[b]				duchowni *clergy*				wierni, wyznawcy *adherents, faithful*			
	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
Islamskie												
Muslim												
Muzułmański Związek Religijny w RP	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Dalekiego Wschodu												
Far Eastern Religions												
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang[h]	-	-	-	-	-	-	-	-	42	65	65	65
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	5	5
Związek Taoistów Tao Te King[i]	.	2	2	.	.	10	10	.	.	200	200	.
Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyu	.	.	3	.	.	.	-	.	.	.	105	.
Związek Buddystów Zen "Bodhidharma"	.	.	-	.	.	.	-	.	.	.	1	.
Misja Buddyjska Trzy Schronienia w Polsce[k]	-	-	.	.	-	-	.	.	30	70	.	.
Inne												
Others												
Wspólnota Unitarian Uniwersalistów[i] . .	.	3	3	4	.	3	5	5	.	257	224	220
Zachodniosłowiański Związek Wyznaniowy "Słowiańska Wiara"	.	1	1	1	.	1	1	1	.	6	6	6
Unia Ewangelikalna w Rzeczypospolitej Polskiej.	.	-	-	-	.	-	-	-	.	2	2	2
Wiara Baha'i w Polsce.	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	5	.
Związek Wyznania Świadków Jehowy	67	67	.	.	-	-	.	.	127729[f]	4714	.	.
Zbór w Opolu "Społeczność Wywołanych"	.	-	.	.	.	2	.	.	.	20	.	.
Instytut Wiedzy o Tożsamości "Misja Czaitanii" . .	.	1	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. *b* Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. *c* Dane dotyczą diecezji: zielonogórsko-gorzowskiej. *d* Ochrzczeni. *e* Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. *f* Dane dotyczą diecezji wrocławsko-szczecińskiej. *g* Dane dotyczą diecezji wrocławskiej. *h* Do 2011 r. Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtzang w Polsce. *i* Dane o wyznawcach dotyczą całego kraju. k Dane dotyczą 2008 r.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern diocese: zielonogórsko-gorzowska. d Baptised. e Church associated in the Polish Ecumenical Council. f Data concern wrocławsko-szczecińska diocese. g Data concern wrocławska diocese. h Until 2011 Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtzang w Polsce. i Data on faithful concern area of the whole country. k Data concern 2008.

DZIAŁ VI
RYNEK PRACY

CHAPTER VI
LABOUR MARKET

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1 opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań według stanu w dniu 31 III 2011 r.

W NSP 2011 badaniem objęto **osoby w wieku 15 lat i więcej** spełniające kryterium faktycznego zamieszkania. Badanie nie obejmowało osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz bezdomnych.

Prezentowane dane za 2011 r. wg Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 zostały zmienione w stosunku do publikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

2. Dane zawarte w tabl. 2-4 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są **osoby w wieku 15 lat i więcej,** będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Dane BAEL za 2012 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Dane te nie są w pełni porównywalne z wynikami badań dla okresów wcześniejszych, publikowanymi w poprzednich edycjach Rocznika.

3. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo w BAEL i NSP 2011 stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

General notes

Economic activity of the population

1. *Data in table 1 were compiled on the basis of the Population and Housing Census as of 31 III 2011.*

The survey (in the Census 2011) covers ***persons aged 15 and more*** *who meet the criterion of actual living. The survey did not cover persons living in collective accommodation establishments as well as homeless.*

Presented data for 2011 based on National Census of Population and Housing Census 2011 have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

2. *Data in tables 2-4 were compiled on the basis of the* ***Labour Force Survey (LFS),*** *a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers* ***persons aged 15 and more****, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey does not include institutional households.*

The LFS data for 2012 were generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011. The data are not fully comparable to the surveys' results for the previous periods published in the previous edition of the Yearbook.

3. *The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in LFS and in the Census 2011 is work, i.e. performing, holding or looking for work.*

Do aktywnych zawodowo zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) o **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu (w NSP 2011 to tydzień 25 III - 31 III):
   - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
   - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; ponadto w BAEL przyjmuje się, że jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium od 2006 r. w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia; natomiast w NSP 2011 do pracujących nie zaliczono pomagających członków rodzin, którzy nie wykonywali pracy w badanym tygodniu.
2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
   - w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
   - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
   - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono również osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Economically active persons *include employed and unemployed persons:*

1) ***employed persons*** *are persons who during the reference week (this week in the Census 2011 is 25 III – 31III):*
   - *performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,*
   - *formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in work did ot exceed 3 months; moreover in LFS there is accepted if the break in work exceeded 3 months, the additional criterion since 2006 in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration; but in the Census 2011 contributing family workers who did not perform work during the reference week were not counted among the employed.*
2) ***unemployed persons*** *are persons aged 15-74 who simultaneously fulfilled three conditions:*
   - *within the reference week were not employed,*
   - *within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,*
   - *were available for work within a fortnight period after the reference week.*

The unemployed also include persons who found work and were waiting to begin it within a 3-month period and were available for that work.

Economically inactive persons *are persons who are not classified as employed or unemployed*

The ***activity rate*** *is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).*

The ***employment rate*** *is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).*

The ***unemployment rate*** *calculated as the share of unemployed (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).*

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie). Prezentowane dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
   a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005-2009; patrz ust. 5 na str. 131,
   b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
   c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. **Pełnozatrudnieni** są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorcy mienia; **niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

Employment

1. *Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture). The data presented do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

2. *Data regarding* ***employment*** *concern persons performing work providing earnings or income and include:*

1) *employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment or election) or service relation;*
2) *employers and own-account workers, i.e.:*
   a) *owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005-2009; see item 5 on page 131,*
   b) *owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,*
   c) *other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;*
3) *outworkers;*
4) *agents (including contributing family wor-kers and persons employed by agents);*
5) *members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives, other co-operatives engaged in agricultural production and agricultural farmers' co-operatives);*
6) *clergy fulfilling priestly obligations.*

3. *Full-time paid* ***employees*** *are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker;* ***part-time paid employees*** *are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.*

4. Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu 31 XII** w latach 2002-2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

1) w latach 2005-2009 nie zaliczono osób pracujących:
   a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
   b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do **osób wykonujących pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

4. *Data concerning* ***employment on a given day of 31 XII*** *are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the* ***main job****.*

5. *Data concerning* ***employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII*** *in 2002-2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.*

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

1) *in 2005-2009 are not included the following employed persons:*
   a) *on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing* ***exclusively*** *for their own needs;*
   b) *on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing* ***exclusively*** *or* ***mainly*** *for their own needs;*
2) *since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing* ***exclusively*** *or* ***mainly*** *for their own needs).*

Data regarding employed persons on private farms in agriculture in 2010 are not strictly comparable to those for previous year.

6. *Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:*

1) ***the employment, as of 31 XII,*** *of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;*
2) ***the average paid employment*** *- full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.*

7. Outworkers *are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.*

8. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonanych transakcji lub wartości wykonanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przyjmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

9. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności - PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 26.

10. Dane o pracujących w tabl. 5 prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i (od 2004 r.) również rodzaju działalności, a w pozostałych tablicach - według siedziby przedsiębiorstwa (jednostki).

11. Dane zawarte w tabl. 6-11 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

12. Informacje o ruchu zatrudnionych obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy,** a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także — ze względów ewidencyjnych — osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

***8. Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.*

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump-sum payment established either as a defined sum or a percentage of turnover.

***9.** Data according to sections of the NACE rev. 2 were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 26.*

***10.** Data regarding employment in table 5 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person and (since 2004) kind of activity, in other tables - by seat of enterprise (unit).*

***11.** Data in tables 6-11 do not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, individual farmers, clergy as well as economic entities employing up to 9 persons.*

***12.** Information regarding labour turnover cover full-time paid employees as well as in 2009 seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.*

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes — persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. bezpłatne) w badanym okresie do liczby zatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

13. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,

2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,

3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

14. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

The hire (termination) rate *is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 unpaid vacations (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid vacations) during a survey period to the number of persons employed on a given day as of 31 XII the previous year.*

13. Vacancies *are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:*

1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,

2) the employer made efforts to find people willing to take up the job,

3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

14. Newly created jobs *are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.*

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 69, poz. 415, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, a nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną - zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

Unemployment

1. *Data regarding* ***registered unemployed persons*** *include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 69, item 415, with later amendments), are classified as unemployed.*

An ***unemployed person*** *is understood as a person who is at least 18 years old and is less than 60 in case of women and less than 65 in case of men, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part–time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.*

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za **jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby, poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.**

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

2. The registered unemployment rate *is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

Work conditions

1. *Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.*

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Accident at work *is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:*

1) *during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;*
2) *when the employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.*

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

1) w czasie podróży służbowej;
2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
3) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w rzeczypospolitej Polskiej;
4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w rzeczypospolitej Polskiej;
5) odbywania - na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy - szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy -zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

*Every accident is treated **equally to accident at work,** as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:*

1) *during a business trip;*
2) *during a training within the scope of common self-defence;*
3) *at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.*

***Accident at work is also understood** as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:*

1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;*
2) *performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;*
3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
4) *serving the mandate of the European Parliament member elected in the Re[public of Poland;*
5) *stay - on the basis of appointment issues by powiat labour office - at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
6) *performance of work, by members of agricultural producers' co-operatives, agricultural farmers' co-operatives and by other persons treated equally to members of co-operatives, for the benefit of these co-operatives;*
7) *performance or co-operation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or co-operation at conducting them;*
9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
10) *serving supplementary forms of military service;*
11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

3. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy pogrupowano od 2005 r. zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących, obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz

***3. A serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.*

***4. A fatal accident** at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.*

***5.** Accidents at work are classified, i.a., according to the **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury (until 2004 defined as events directly causing injury) are grouping according in the EUROSTAT recomendation.*

***6. The accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.*

***7.** Information regarding **persons working in hazardous conditions i.e.,** with substances hazardous to health, is compiled on the basis of reports:*

1) *employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video*

działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzątania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

8. Za **chorobę zawodową** uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 23 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 200 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869).

9. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne" - „Wypadki przy pracy" oraz „Warunki pracy".

and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities);administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

2) *data exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.*

8. *A disease is deemed an* ***occupational disease*** *if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.*

Occupational diseases in table 23 are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869).

9. *Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series "Statistical information and report" - "Accidents at Work" and "Working Conditions".*

TABL. 1 (74). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU NA PODSTAWIE SPISU[a] W 2011 R.**
Stan w dniu 31 III
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE ON THE BASIS OF THE CENSUS[a] IN 2011
As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Aktywni zawodowo *Economically active persons*			Bierni zawodowo *Economically inactive persons*	Nieustalony status na rynku pracy *Unknown status on the labour market*	Współczynnik aktywności zawodowej[b] *Activity rate*[b]	Wskaźnik zatrudnienia[b] *Employment rate*[b]	Stopa bezrobocia *Unemployment rate*
		ogółem *total*	pracujący *employed*	bezrobotni[c] *unemployed*[c]					
	w tys. *in thous.*						w % *in %*		
OGÓŁEM *TOTAL*	**865**	**453**	**391**	**61**	**363**	**50**	**55,5**	**48,0**	**13,5**
miasta *urban areas*	556	289	250	39	233	34	55,3	47,9	13,5
wieś *rural areas*	310	164	142	22	130	16	55,8	48,2	13,6
w tym w wieku produkcyjnym[d] *of which of working age*[d]	672	443	382	61	184	45	70,7	60,9	13,7
15–24 lata	139	48	35	14	82	8	36,9	26,5	28,1
25–34	175	131	115	17	25	19	84,2	73,5	12,6
35–44	135	107	96	12	18	9	85,4	76,1	10,8
45–54	146	107	94	13	32	6	76,8	67,3	12,4
55–64	149	54	48	6	91	4	37,2	32,9	11,5
65 lat i więcej *and more*	121	5	5	0	114	2	4,1	4,0	1,2
Mężczyźni *Men*	**417**	**249**	**217**	**32**	**145**	**23**	**63,3**	**55,2**	**12,8**
w tym w wieku produkcyjnym[d] *of which of working age*[d]	354	246	214	32	86	22	74,0	64,4	13,0
15–24 lata	71	28	21	7	39	4	41,5	30,7	26,1
25–34	89	72	64	8	8	9	89,9	79,7	11,4
35–44	69	57	51	6	7	5	88,6	79,7	10,0
45–54	73	55	49	7	14	3	79,7	69,9	12,2
55–64	71	34	30	4	35	2	49,2	43,3	11,9
65 lat i więcej *and more*	44	3	3	0	41	1	7,0	7,0	0,9
Kobiety *Women*	**448**	**203**	**174**	**29**	**218**	**26**	**48,2**	**41,3**	**14,4**
w tym w wieku produkcyjnym[d] *of which of working age*[d]	318	197	168	29	98	23	66,9	57,0	14,7
15–24 lata	68	20	14	6	43	5	32,0	22,1	30,8
25–34	86	59	51	8	17	10	78,0	67,0	14,2
35–44	66	50	44	6	11	5	82,0	72,4	11,7
45–54	74	52	46	7	18	3	74,0	64,6	12,8
55–64	77	20	18	2	56	2	26,1	23,3	10,8
65 lat i więcej *and more*	77	2	2	0	73	2	2,4	2,3	1,8

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do poprzedniej edycji Rocznika. *b* Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. *c* Osoby w wieku 15–74 lata. *d* Mężczyźni w wieku 18—64 lata, kobiety 18—59 lat.

a Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. b Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. c Persons aged 15–74. d Men aged 18—64, women aged 18—59.

TABL. 2 (75). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU[a] W 2011 R.**
Stan w dniu 31 III

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON THE BASIS OF THE CENSUS[a] IN 2011
As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Aktywni zawodowo *Economically active persons*			Bierni zawodowo *Economically inactive persons*	Nieustalony status na rynku pracy *Unknown status on the labour market*	Współczynnik aktywności zawodowej[b] *Activity rate[b]*	Wskaźnik zatrudnienia[b] *Employment rate[b]*	Stopa bezrobocia *Unemployment rate*
		ogółem *total*	pracujący *employed*	bezrobotni[c] *unemployed[c]*					
	w tys. *in thous.*						w % *in %*		
O G Ó Ł E M	**865**	**453**	**391**	**61**	**363**	**50**	**55,5**	**48,0**	**13,5**
T O T A L									
wykształcenie:									
education:									
Wyższe	128	102	95	6	26	0	79,4	74,7	6,0
Tertiary						-			
Policealne	23	15	14	2	8	-	66,7	59,0	11,6
Post-secondary						-			
Średnie zawodowe . .	156	104	93	12	52	-	66,8	59,3	11,3
Vocational secondary						-			
Średnie ogólnokształcące . .	101	54	45	8	47	0	53,2	44,9	15,6
General vocational						-			
Zasadnicze zawodowe	211	136	114	22	75	0	64,3	54,0	16,0
Basic vocational									
Gimnazjalne i podstawowe ukończone[c]	185	41	30	11	144	0	22,2	16,1	27,4
Lower secondary and completed primary[c]									
Podstawowe nieukończone[d]	11	0	0	0	10	-	4,1	2,4	41,7
Primary not completed[d]									
Nieustalony poziom wykształcenia.	50	0	0	0	0	50	x	x	x
Unknown education level									

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. *b* Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. *c* Osoby w wieku 15–74 lata. *d* Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

a Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. b Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. c Persons aged 15–74. d Including persons without school education.

TABL. 2 (75). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU[a] W 2011 R. (cd.)**
Stan w dniu 31 III

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON THE BASIS OF THE CENSUS[a] IN 2011 (cont.)
As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Aktywni zawodowo *Economically active persons*			Bierni zawodowo *Economically inactive persons*	Nieustalony status na rynku pracy *Unknown status on the labour market*	Współczynnik aktywności zawodowej[b] *Activity rate*[b]	Wskaźnik zatrudnienia[b] *Employment rate*[b]	Stopa bezrobocia *Unemployment rate*
		ogółem *total*	pracujący *employed*	bezrobotni[c] *unemployed*[c]					
	w tys. *in thous.*						w % *in %*		
Mężczyźni	**417**	**249**	**217**	**32**	**145**	**23**	**63,3**	**55,2**	**12,8**
Men									
wykształcenie: *education:*									
Wyższe / *Tertiary*	54	43	41	2	11	0	80,2	76,3	4,9
Policealne / *Post-secondary*	6	5	4	1	2	-	75,5	66,5	12,0
Średnie zawodowe / *Vocational secondary*	80	59	53	6	21	-	74,0	66,9	9,6
Średnie ogólnokształcące / *General vocational*	36	22	19	3	14	0	62,3	54,0	13,4
Zasadnicze zawodowe / *Basic vocational*	131	93	80	14	38	0	71,3	60,9	14,6
Gimnazjalne i podstawowe ukończone[c] / *Lower secondary and completed primary*[c]	83	26	19	7	57	0	31,2	23,0	26,3
Podstawowe nieukończone[d] / *Primary not completed*[d]	3	0	0	0	3	-	10,7	6,0	44,5
Nieustalony poziom wykształcenia. / *Unknown education level*	24	0	0	0	0	23	x	x	x

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. *b* Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. *c* Osoby w wieku 15–74 lata. *d* Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

a Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. b Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. c Persons aged 15–74. d Including persons without school education.

TABL. 2 (75). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU[a] W 2011 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 III

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON THE BASIS OF THE CENSUS[a] IN 2011 (cont.)
As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Aktywni zawodowo *Economically active persons*			Bierni zawodowo *Economically inactive persons*	Nieustalony status na rynku pracy *Unknown status on the labour market*	Współczynnik aktywności zawodowej[b] *Activity rate*[b]	Wskaźnik zatrudnienia[b] *Employment rate*[b]	Stopa bezrobocia *Unemployment rate*
		ogółem *total*	pracujący *employed*	bezrobotni[c] *unemployed*[c]					
	w tys. *in thous.*						w % *in %*		
Kobiety	**448**	**203**	**174**	**29**	**218**	**26**	**48,2**	**41,3**	**14,4**
Women									
wykształcenie: *education:*									
Wyższe *Tertiary*	74	58	54	4	16	-	78,9	73,5	6,8
Policealne *Post-secondary*	17	11	9	1	6	-	63,4	56,2	11,4
Średnie zawodowe *Vocational secondary*	76	45	39	6	31	-	59,3	51,3	13,5
Średnie ogólnokształcące *General vocational*	65	31	26	5	34	-	48,1	39,9	17,1
Zasadnicze zawodowe *Basic vocational*	80	42	34	8	38	-	52,8	42,7	19,2
Gimnazjalne i podstawowe ukończone[c] *Lower secondary and completed primary*[c]	102	15	11	4	87	-	14,9	10,6	29,2
Podstawowe nieukończone[d] *Primary not completed*[d]	8	0	0	0	7	-	1,2	0,8	30,8
Nieustalony poziom wykształcenia. *Unknown education level*	27	0	0	0	0	26	x	x	x

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. *b* Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. *c* Osoby w wieku 15–74 lata. *d* Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

a Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. b Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. c Persons aged 15–74. d Including persons without school education.

TABL. 3 (76). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012					SPECIFICATION
	przeciętne roczne *annual averages*			kwartały *quarters*				
				I	II	III	IV	
LUDNOŚĆ w tys.	**865**	**848**	**830**	**834**	**829**	**822**	**837**	***POPULATION in thous.***
Mężczyźni	419	410	398	399	393	396	405	*Men*
Kobiety	446	438	432	435	437	426	431	*Women*
Aktywni zawodowo	**477**	**464**	**446**	**443**	**443**	**446**	**451**	***Economically active persons***
mężczyźni	265	257	245	244	243	243	250	*men*
kobiety	213	207	201	199	199	203	201	*women*
Pracujący	427	420	406	401	403	408	410	*Employed persons*
mężczyźni	237	234	225	223	225	224	228	*men*
kobiety	190	187	181	178	179	184	182	*women*
Bezrobotni[a]	50	44	40	42	39	38	41	*Unemployed persons*[a]
mężczyźni	27	24	20	21	19	19	22	*men*
kobiety	23	20	20	21	20	19	19	*women*
Bierni zawodowo	**387**	**384**	**385**	**391**	**387**	**376**	**385**	***Economically inactive persons***
Mężczyźni	154	153	153	155	149	153	155	*Men*
Kobiety	233	231	232	236	237	223	230	*Women*
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	**55,1**	**54,7**	**53,7**	**53,1**	**53,4**	**54,3**	**53,9**	***ACTIVITY RATE in %***
mężczyźni	63,2	62,7	61,6	61,2	61,8	61,4	61,7	*men*
kobiety	47,8	47,3	46,5	45,7	45,5	47,7	46,6	*women*
Miasta	55,7	55,7	55,2	54,5	54,7	55,9	55,8	*Urban areas*
Wieś	54,5	52,8	50,8	50,9	50,9	51,4	50,2	*Rural areas*
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	**49,4**	**49,5**	**48,9**	**48,1**	**48,6**	**49,6**	**49,0**	***EMPLOYMENT RATE in %***
mężczyźni	56,6	57,1	56,5	55,9	57,3	56,6	56,3	*men*
kobiety	42,6	42,7	41,9	40,9	41,0	43,2	42,2	*women*
Miasta	49,7	50,5	50,2	49,4	50,4	51,0	50,3	*Urban areas*
Wieś	48,6	47,6	46,5	45,7	45,9	47,3	47,0	*Rural areas*
STOPA BEZROBOCIA w %	**10,5**	**9,5**	**9,0**	**9,5**	**8,8**	**8,5**	**9,1**	***UNEMPLOYMENT RATE in %***
mężczyźni	10,2	9,3	8,2	8,6	7,8	7,8	8,8	*men*
kobiety	10,8	9,7	10,0	10,6	10,1	9,4	9,5	*women*
Miasta	10,6	9,3	9,2	9,2	7,9	8,5	10,3	*Urban areas*
Wieś	10,8	9,8	8,6	10,1	10,4	7,9	6,4	*Rural areas*

a Osoby w wieku 15—74 lata.
a Persons aged 15—74.

TABL. 4 (77). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2012 R. – na podstawie BAEL**

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2012 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ludność *Population*	Aktywni zawodowo *Economically active persons*			Bierni zawodowo *Economically inactive persons*	Współczynnik aktywności zawodowej *Activity rate*	Wskaźnik zatrudnienia *Employment rate*	Stopa bezrobocia *Unemployment rate*
		ogółem *total*	pracujący *employed*	bezrobotni[a] *unemployed*[a]				
	w tys. *in thous.*					w % *in %*		
OGÓŁEM *TOTAL*	**837**	**451**	**410**	**41**	**385**	**53,9**	**49,0**	**9,1**
Według wieku: *By age:*								
w tym w wieku produkcyjnym[b] *of which of working age*[b]	631	442	401	41	189	70,0	63,5	9,3
15-24 lata	121	40	29	11	81	33,1	24,0	27,5
25-34	151	127	115	12	24	84,1	76,2	9,4
35-44	134	113	105	8	21	84,3	78,4	7,1
45-54	141	107	101	6	34	75,9	71,6	5,6
55 lat i więcej *and more*	290	64	60	4	225	22,1	20,7	6,3
Według poziomu wykształcenia: *By educational level:*								
Wyższe *Tertiary*	135	108	104	4	27	80,0	77,0	3,7
Policealne i średnie zawodowe *Post-secondary and vocational secondary*	201	126	114	12	75	62,7	56,7	9,5
Średnie ogólnokształcące *General secondary*	80	44	38	6	36	55,0	47,5	13,6
Zasadnicze zawodowe *Basic vocational*	228	140	126	14	88	61,4	55,3	10,0
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe *Lower secondary, primary and incomplete primary*	192	34	29	5	159	17,7	15,1	14,7

a Osoby w wieku 15—74 lata. *b* Mężczyźni 18—64 lata, kobiety 18—59 lat.

a Persons aged 15—74. b Men aged 18—64, women aged 18—59.

Pracujący
Employment

TABL. 5 (78). **PRACUJĄCY** [a]
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2011	2012	
				ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*
O G Ó Ł E M *T O T A L*	**291843**	**323049**	**324565**	**319643**	**151375**
sektor publiczny *public sector*	82892	80219	77006	74526	48681
sektor publiczny *public sector*	208951	242830	247559	245117	102694
Rolnictwo[b], leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture[b], forestry and fishing[b]*	27533	36531	36004	36283	15684
Przemysł *Industry*	79626	85069	84450	82202	28810
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	71351	75772	75411	73488	26799
Budownictwo *Construction*	12687	19227	19626	17812	1939
Handel i naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles*	51521	53382	52747	51606	28369
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	18790	20326	21146	21268	4313
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering*	5800	5297	5480	5646	3756
Informacja i komunikacja *Information and communication*	2810	3010	2862	2903	940
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	5929	6183	6091	5948	4217
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*	4023	4445	4284	4140	2177
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	8412	7853	8326	8643	4226
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*	7354	10691	12289	12194	5080
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	16140	18131	17949	17807	11364
Edukacja *Education*	25537	26246	25974	26011	20335
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	17937	18134	17985	18127	14798
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	3166	3397	3488	3348	2017
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	4578	5127	5864	5705	3350

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. *b* Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str.131.

a By actual workplace and kind of activity. b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 131.

TABL. 6 (79). **PRACUJĄCY[a] WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS[a] BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym *Of which*		
			zatrudnieni na podstawie stosunku pracy *employees hired on the basis of an employment contract*	agenci *agents*	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin *owners, co-owners including contributing family workers*
O G Ó Ł E M	2005	175160	172555	286	2039
	2010	190413	187842	373	1989
	2011	189998	187388	412	2034
	2012	**185122**	**182543**	**390**	**1999**
sektor publiczny *public sector*		65429	65429	-	-
sektor prywatny *private sector*		119693	117114	390	1999
w tym: *of which:*					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		4387	4177	-	114
Przemysł *Industry*		65773	65101	-	581
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		60734	60078	-	565
Budownictwo *Construction*		7002	6707	-	295
Handel i naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*		16509	15995	-	513
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		9139	8962	-	177
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*		1892	1818	-	72
Informacja i komunikacja *Information and communication*		990	983	-	7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		3124	2704	390	30
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*		2760	2751	-	9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		2805	2745	-	60
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		11475	11410	-	65
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*		17510	17510	-	-
Edukacja *Education*		24765	24754	-	11
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		13657	13613	-	44
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		2593	2592	-	1
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		730	710	-	20

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 7 (80). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób[a] *of which entities employing more than 9 persons*[a]	
O G Ó Ł E M	**202199**	**220881**	**220675**	**214982**	**180516**	***T O T A L***
sektor publiczny	73807	69569	66582	64497	64497	*public sector*
sektor prywatny	128392	151312	154093	150485	116018	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . .	6029	7005	6757	6754	3869	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	65603	71701	71274	69111	64853	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	59669	66136	65790	63886	59856	*o which manufacturing*
Budownictwo	9484	12973	12917	11338	6747	*Construction*
Handel i naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	29027	29542	28423	26931	15867	*Trade; repair of motor vehicles*
Transport i gospodarka magazynowa	10567	10838	11464	11596	8885	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	3311	3391	3343	3260	1866	*Accommodation and catering*
Informacja i komunikacja. . .	1566	1445	1373	1411	1011	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.	3584	3260	3106	3215	2750	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ]	3262	3660	3507	3254	2642	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . .	3936	4604	4497	4632	2677	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	4321	9266	11731	11707	11100	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16121	17991	17454	17310	17294	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	25034	25227	24906	24787	24538	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	15880	15004	14760	14602	13413	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2514	2770	2952	2768	2428	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	1960	2204	2211	2306	576	*Other service activities*

a Bez zatrudnionych za granicą.

a Excluding persons employed abroad.

TABL. 8 (81). **PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI**[a]
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Pełnozatrudnieni[b] *Full-time employees*[b]		Niepełnozatrudnieni *Part-time employees*	
		ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	161440	79757	11115	6308
	2010	175892	87659	11950	7085
	2011	176303	87472	11085	6607
	2012	**171499**	**85239**	**11044**	**6773**
sektor publiczny *public sector*		59747	40966	5682	3789
sektor prywatny *private sector*		111752	44273	5362	2984
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		3636	849	541	386
Przemysł *Industry*		63528	22845	1573	734
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		58663	21800	1415	670
Budownictwo *Construction*		6380	738	327	99
Handel i naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*		15171	7934	824	497
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		8700	1120	262	91
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*		1670	1147	148	106
Informacja i komunikacja *Information and communication*		893	345	90	39
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		2618	2010	86	73
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*		2518	1302	233	161
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		2526	1219	219	136
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		10340	5199	1070	579
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*		16672	10766	838	432
Edukacja *Education*		21306	17184	3448	2395
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		12849	10981	764	591
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		2135	1276	457	359
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		557	324	153	89

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. *b* Od 2009 łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons. b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 9 (82). **PRZYJĘCIA DO PRACY** [a]
HIRES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Z liczby ogółem *Of total number*				Współczynnik przyjęć w % *Hire rate in %*
			kobiety *women*	podejmujący pierwszą pracę *persons starting work for the first time*	poprzednio pracujący *persons formerly employed*	powracający z urlopów wychowawczych [b] *persons returning from child-care leaves* [b]	
O G Ó Ł E M	2005	44075	16022	5460	19813	715	27,4
T O T A L	2010	42111	16744	4159	22311	770	23,9
	2011	46526	19340	4597	35726	630	26,5
	2012	**37263**	**15233**	**3185**	**30932**	**539**	**21,0**
sektor publiczny		5495	3355	664	4104	166	8,8
public sector							
sektor prywatny		31768	11878	2521	26828	373	27,5
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		604	187	90	461	4	16,0
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		14382	4652	1187	11999	260	21,9
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		13814	4541	1115	11596	256	22,8
of which manufacturing							
Budownictwo		1954	173	136	1580	2	27,5
Construction							
Handel i naprawa pojazdów samochodowych [Δ]		4360	2449	431	3562	61	28,1
Trade; repair of motor vehicles							
Transport i gospodarka magazynowa		2917	273	106	2587	9	33,6
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]		484	313	86	322	10	25,9
Accommodation and catering							
Informacja i komunikacja		202	57	17	178	1	22,9
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		391	203	48	304	11	14,2
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]		200	86	7	169	2	7,6
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		725	359	80	587	4	28,3
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]		5838	2998	415	5239	12	53,5
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		1825	892	236	1404	63	10,5
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		1683	1335	141	1280	45	7,5
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1331	1073	164	989	47	9,9
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		190	88	27	131	6	8,5
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		177	95	14	140	2	32,4
Other service activities							

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. *b* W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 10 (83). **ZWOLNIENIA Z PRACY**[a]
TERMINATIONS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Z liczby ogółem *Of total number*						Współczynnik zwolnień w % *Termination rate in %*
			kobiety *women*	zwolnieni w drodze wypowiedzenia *terminated due to dissolution of an employment contract*		przeniesieni na emeryturę,rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację *retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilitation*	korzystający z urlopów wychowawczych [b] *taking child-care leaves*[b]	
				przez zakład pracy *by employer*	przez pracownika *by employee*			
O G Ó Ł E M	2005	41296	15142	7971	6005	2046	1149	25,3
T O T A L	2010	39422	16164	6940	4030	1176	858	22,3
	2011	43093	17618	6585	4255	1687	718	24,4
	2012	**39916**	**16254**	**7480**	**3456**	**1496**	**639**	**22,5**
sektor publiczny		6076	3543	945	349	695	219	9,7
public sector								
sektor prywatny		33840	12711	6535	3107	801	420	29,2
private sector								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		698	238	96	25	38	4	18,5
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł		15179	5063	3518	1678	489	252	23,1
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe		14547	4924	3396	1628	400	248	24,0
of which manufacturing								
Budownictwo		2569	180	500	132	48	2	36,2
Construction								
Handel i naprawa pojazdów samochodowych [Δ]		4436	2414	1202	546	51	79	28,4
Trade; repair of motor vehicles								
Transport i gospodarka magazynowa		2858	226	450	260	94	10	32,9
Transportation and storage								
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]		577	392	84	103	4	14	30,8
Accommodation and catering								

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. *b* W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 10 (83). **ZWOLNIENIA Z PRACY**[a] **(dok.)**
TERMINATIONS[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Z liczby ogółem *Of total number*					Współczynnik zwolnień w % *Termination rate in %*
		kobiety *women*	zwolnieni w drodze wypowiedzenia *terminated due to dissolution of an employment contract*		przeniesieni na emeryturę,rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację *retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilitation*	korzystający z urlopów wychowawczych [b] *taking child-care leaves*[b]	
			przez zakład pracy *by employer*	przez pracownika *by employee*			
Informacja i komunikacja.	185	52	32	19	2	1	21,0
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	441	275	175	43	15	19	15,8
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości[Δ]	266	117	40	26	33	3	10,2
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	704	288	64	84	16	4	27,5
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	6370	3377	403	214	128	14	58,4
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1907	1006	121	89	247	98	10,8
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja	2006	1424	480	86	201	59	9,0
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . .	1365	1019	263	113	110	73	10,0
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	197	109	26	24	15	7	8,8
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa	158	74	26	14	5	-	29,3
Other service activities							

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. *b* W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 11 (84). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY**[a]
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym kobiety *Of which women*	Z liczby ogółem — absolwenci szkół *of total number — school leavers*			
				wyższych *tertiary*	policealnych i średnich zawodowych *post-secondary and secondary vocational*	liceów ogólnokształcących *general secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	5062	2353	1483	1441	632	1506
	2010	3304	1354	1025	867	501	911
	2011	3282	1388	981	783	451	1067
	2012	**2374**	**1027**	**819**	**577**	**295**	**683**
sektor publiczny *public sector*		526	334	397	84	25	20
sektor prywatny *private sector*		1848	693	422	493	270	663
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		68	17	26	34	1	7
Przemysł *Industry*		842	263	163	237	122	320
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		802	254	140	234	113	315
Budownictwo *Construction*		71	9	13	20	12	26
Handel i naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*		345	191	77	112	54	102
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		59	18	15	16	11	17
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*		43	30	12	7	17	7
Informacja i komunikacja *Information and communication*		17	3	14	2	1	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		45	25	19	4	22	-
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*		4	2	-	2	1	1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		69	38	34	7	10	18
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		329	102	60	74	23	172
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*		218	134	158	35	16	9
Edukacja *Education*		99	72	92	7	-	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		141	112	116	18	5	2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		14	7	13	1	-	-
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		10	4	7	1	-	2

a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 12 (85). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2012 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Miejsca pracy *Jobs*						
	wolne (stan w dniu 31 XII) *vacancies (as of 31 XII)*			nowo utworzone[a] *vacancies– newly created jobs[a]*		zlikwidowane[a] *liquidated[a]*	
	ogółem *total*	w tym nowo utworzone *of which vacancies – newly created jobs*	z liczby ogółem w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of total number in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**1371**	**206**	**759**	**11878**	**6244**	**11146**	**7234**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	22	4	6	238	107	343	256
Przemysł *Industry*	745	105	479	3623	2183	3317	2431
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	728	97	470	3343	1953	3180	2313
Budownictwo *Construction*	113	8	8	1580	460	1697	754
Handel i naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*	85	64	21	1822	702	1570	708
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	151	2	57	764	460	718	496
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*	19	-	19	511	83	455	87
Informacja i komunikacja *Information and communication*	10	8	3	267	92	116	72
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	12	-	5	116	49	112	84
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*	10	-	10	140	69	143	99
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	29	4	7	298	132	240	58
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*	11	4	11	1222	945	1297	1262
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	85	7	84	411	409	264	262
Edukacja *Education*	23	-	23	376	315	376	332
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	22	-	22	277	182	362	279
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	3	-	3	67	39	49	40
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	31	-	1	166	17	87	14

a W ciągu roku.
a During the year.

TABL. 13 (86). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	**89151**	**59225**	**59134**	**60614**	***Registered unemployed persons***
w tym kobiety	47301	31607	32713	31697	*of which women*
Z liczby ogółem - bezrobotni:					*Of total number - unemployed persons:*
dotychczas niepracujący	17266	11347	10793	9891	*previously not employed*
w tym absolwenci[a]	3307	3063	3091	2946	*of which school-leavers[a]*
w tym w szkole wyższej[b]	623	797	828	621	*of which in tertiary education[b]*
bez kwalifikacji zawodowych	20586	16093	18391	18614	*without occupational qualifications*
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	2664	1064	944	2089	*terminated for company reasons*
długotrwale bezrobotni[c]	57577	26517	27899	28502	*long-term unemployed[c]*
posiadający prawo do zasiłku	14504	11365	11712	11845	*possessing benefit rights*
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej	4814[d]	6842	7290	7639	*bringing up single-handed at least one child aged 18 and less*
niepełnosprawni	3088	4488	4661	4760	*disabled persons*
Stopa bezrobocia rejestrowanego[e] w %	**23,0**	**15,5**	**15,4**	**15,9**	***Registered unemployment rate[e] in %***
Oferty pracy	**527**	**849**	**671**	**938**	***Job offers***

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. *b* Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. *c* Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. *d* Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. *e* Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 134.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. e See general notes, item 2 on page 134.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 (87). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI[a]**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Bezrobotni nowo zarejestrowani	**106508**	**119092**	**100558**	**95288**	***Newly registered unemployed persons***
Z liczby ogółem:					*Of total number:*
kobiety	49358	57642	49937	45587	*women*
dotychczas niepracujący	29540	29128	21674	19118	*previously not employed*
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1770	1449	1237	2720	*terminated for company reasons*
Bezrobotni wyrejestrowani	**116746**	**120929**	**100649**	**93808**	***Persons removed from unemployment rolls***
Z liczby ogółem:					*Of total number:*
kobiety	53191	57652	48831	46603	*women*
z tytułu podjęcia pracy	56906	42870	38693	38419	*received jobs*

a W ciągu roku.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (88). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005		2010		2011		2012	
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*
OGÓŁEM *TOTAL*								
OGÓŁEM *TOTAL*	**89151**	**47301**	**59225**	**31607**	**59134**	**32713**	**60614**	**31697**
WEDŁUG WIEKU *BY AGE*								
24 lata i mniej *and less*	18089	9634	11905	6801	11597	6780	11115	6113
25—34	24512	14313	17170	10381	17301	10892	17340	10524
35—44	18568	10446	10777	5994	10995	6446	11814	6539
45—54	23707	11730	12942	6445	11940	6177	12009	5848
55 lat i więcej *and more*	4275	1178	6431	1986	7301	2418	8336	2673
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATIONAL LEVEL*								
Wyższe *Tertiary*	3312	2093	4908	3257	5413	3754	5508	3778
Policealne oraz średnie zawodowe *Post-secondary as well as vocational secondary*	18358	11537	12612	7813	12655	8159	12582	7685
Średnie ogólnokształcące *General secondary*	5922	4433	5768	4049	5669	4075	5574	3863
Zasadnicze zawodowe *Basic vocational*	30740	14369	17923	8084	17660	8284	18926	8257
Gimnazjalne[a], podstawowe i niepełne podstawowe *Lower secondary[a], primary and incomplete primary*	30819	14869	18014	8404	17737	8441	18024	8114
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY[ab] *BY DURATION OF UNEMPLOYMENT[ab]*								
3 miesiące i mniej *months and less*	21676	9506	23472	11338	20546	10123	20355	9388
3—6	12869	6525	11225	6205	11178	6334	11487	6070
6—12	14385	7443	10382	5737	11398	6417	11584	5967
12—24	13802	7366	8779	4966	9734	5900	9897	5666
Powyżej 24 miesięcy *More than 24 months*	26419	16461	5367	3361	6278	3939	7291	4606
WEDŁUG STAŻU PRACY[b] *BY WORK SENIORITY[b]*								
Bez stażu pracy *No work seniority*	17266	10169	11347	6860	10793	6638	9891	5848
Ze stażem pracy: *With work seniority:*								
1 rok i mniej *and less*	11543	6528	7895	4453	7967	4786	8182	4701
1—5	16948	8837	12655	7096	13024	7582	13508	7554
5—10	12769	6991	8292	4481	8343	4743	8863	4756
10—20	16863	9237	9671	5031	9670	5211	10016	5052
20—30	12061	5201	7338	3071	7117	3045	7420	2983
powyżej 30 lat *more than 30 years*	1701	338	2027	615	2220	708	2734	803

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. *b* Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3—6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2012 r. wśród bezrobotnych było 15157 osób (w tym 5861 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3—6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2012 among the unemployed were 15157 persons (of which 5861 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 16 (89). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERT PRACY**[a]
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Bezrobotni, którzy:					*Unemployed persons who:*
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	3622	2645	1726	1604	*Undertaking employment in intervention works*
w tym kobiety	1836	1550	980	1017	*of which women*
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4804	2769	886	1001	*Undertaking employment in public works*
w tym kobiety	1753	841	292	245	*of which women*
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	9208	17436	6193	8271	*Started training or internship with the employer*
w tym kobiety	5211	10635	3817	5201	*of which women*
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	.	14530	10524	4147	*Started a social useful works*
w tym kobiety	.	6794	5608	2391	*of which women*
Liczba zgłoszonych ofert pracy	**38284**	**51448**	**35294**	**30169**	***Number of submitted job offers***

a W ciągu roku.
Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
a During the year.
S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 17 (90). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**209,4**	**314,0**	**190,7**	**223,0**	**100,0**	***T O T A L***
w tym:						*of which:*
Zasiłki dla bezrobotnych	125,1	117,2	105,9	121,0	54,3	*Unemployment benefits*
Szkolenia	5,1	8,4	2,8	3,0	1,4	*Training*
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	16,4	66,0	17,9	29,4	13,2	*Means for starting of economic activity and equipping of workseat*
Roboty publiczne	14,2	17,5	4,8	5,2	2,3	*Public works*
Prace interwencyjne	8,3	11,3	8,1	6,1	2,7	*Intervention works*
Stypendia za okres stażu	17,8	58,2	23,5	24,9	11,2	*Scholarships for intership period*

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy
Work conditions

TABL. 18 (91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY[a] (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK[a] (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W wypadkach *In accidents*			Z liczby ogółem - powodujących niezdolność do pracy *Of total number - accidents resulting in an inability to work*			SPECIFICATION
		śmiertelnych fatal	ciężkich *serious*	lżejszych *light*	1-3 dni *days*	4-20	21 dni i wiecej *days and more*	
		O G Ó Ł E M *T O T A L*						
O G Ó Ł E M . . . 2005	2801	17	26	2758	42	1089	1552	***T O T A L***
2010	2789	9	21	2759	38	1083	1496	
2011	3055	13	30	3012	48	1260	1544	
2012	**2841**	**9**	**24**	**2808**	**30**	**1245**	**1498**	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . .	68	-	-	68	-	15	50	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł.	1412	5	18	1389	12	677	707	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe.	1326	3	17	1306	12	649	653	*of which manufacturing*
Budownictwo	141	1	1	139	3	54	82	*Construction*
Handel i naprawa pojazdów samochodowych[Δ] . .	268	-	1	267	2	133	130	*Trade; repair of motor vehicles*
Transport i gospodarka magazynowa.	283	3	1	279	2	98	175	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	14	-	-	14	-	9	5	*Accommodation and catering*
Informacja i komunikacja . . .	7	-	1	6	-	1	6	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16	-	-	16	-	7	7	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ]	29	-	-	29	-	16	12	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . .	26	-	-	26	-	8	18	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	100	-	1	99	-	33	66	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.	144	-	-	144	6	60	66	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja.	106	-	-	106	2	42	52	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	186	-	1	185	2	74	102	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	25	-	-	25	1	9	13	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	16	-	-	16	-	9	7	*Other service activities*

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 18 (91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY[a] (dok.)**

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W wypadkach *In accidents*			Z liczby ogółem - powodujących niezdolność do pracy *Of total number - accidents resulting in an inability to work*			SPECIFICATION
		śmiertelnych *fatal*	ciężkich *serious*	lżejszych *light*	1-3 dni *days*	4-20	21 dni i więcej *days and more*	
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) *PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)*								
OGÓŁEM . . . 2005	10,54	0,06	0,10	10,38	0,16	4,10	5,84	***TOTAL***
2010	10,10	0,03	0,08	9,99	0,14	3,92	5,42	
2011	10,40	0,04	0,10	10,26	0,16	4,29	5,26	
2012	**9,73**	**0,03**	**0,08**	**9,62**	**0,10**	**4,26**	**5,13**	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . .	11,38	-	-	11,38	-	2,51	8,37	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł.	16,95	0,06	0,22	16,67	0,14	8,12	8,48	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe.	17,81	0,04	0,23	17,54	0,16	8,72	8,77	*of which manufacturing*
Budownictwo	7,53	0,05	0,05	7,43	0,16	2,88	4,38	*Construction*
Handel i naprawa pojazdów samochodowych[Δ] . .	5,14	-	0,02	5,12	0,04	2,55	2,49	*Trade; repair of motor vehicles*
Transport i gospodarka magazynowa.	13,34	0,14	0,05	13,16	0,09	4,62	8,25	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	2,52	-	-	2,52	-	1,62	0,90	*Accommodation and catering*
Informacja i komunikacja . . .	2,43	-	0,35	2,08	-	0,35	2,08	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2,66	-	-	2,66	-	1,16	1,16	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ]	6,89	-	-	6,89	-	3,80	2,85	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . .	3,06	-	-	3,06	-	0,94	2,12	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	8,17	-	0,08	8,09	-	2,70	5,39	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.	8,05	-	-	8,05	0,34	3,36	3,69	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja.	4,08	-	-	4,08	0,08	1,62	2,00	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10,30	-	0,06	10,25	0,11	4,10	5,65	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7,31	-	-	7,31	0,29	2,63	3,80	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	2,77	-	-	2,77	-	1,56	1,21	*Other service activities*

a Zgłoszone w danym roku.

a Registered in a given year.

TABL. 19 (92). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY** [a] **(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK [a] *(excluding private farms in agriculture)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym *Of which*						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *agriculture, forestry and fishing*	przemysł *industry*		budownictwo *construction*	handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ *trade; rapair of motor vehicles* Δ	transport i gospodarka magazynowa *transportation and storage*	opieka zdrowotna i pomoc społeczna *human health and social work activities*
			razem *total*	w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY *CONTACT-MODE OF INJURY*								
OGÓŁEM 2005	2801	76	1450	1343	185	241	202	251
TOTAL 2010	2789	64	1424	1320	154	304	202	213
2011	3055	63	1557	1456	160	275	281	220
2012	**2841**	**68**	**1412**	**1326**	**141**	**268**	**283**	**186**
w tym: *of which:*								
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi	81	-	46	43	3	6	7	4
Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals								
w tym z preparatami chemicznymi *of which chemicals*	14	-	7	7	2	-	2	-
Tonięcie, zakopanie i zamknięcie	2	-	-	-	-	-	2	-
Drowned, buried, enveloped								
Zderzenie z lub uderzenie w: *Horizontal or vertical impact with or against:*								
nieruchomy obiekt *a stationary object*	608	14	240	217	22	68	67	41
obiekt w ruchu *object in motion*	628	10	358	336	47	57	55	19
w tym przez: *of which by:*								
spadający obiekt *falling object*	257	4	142	135	21	25	24	12
poruszający się lub transportowany obiekt *moving or transported object*	59	1	27	26	3	5	8	-
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym *Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent*	577	8	376	371	33	69	20	12
w tym kontakt z przedmiotem ostrym *of which contact with sharp material agent*	329	5	220	219	16	53	5	6
Uwięzienie, zmiażdżenie *Trapped, crushed*	179	8	113	105	6	10	12	7
Obciążenie psychiczne lub fizyczne *Physical or mental stress*	325	7	123	112	15	30	56	36
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego *of which physical stress on the muscular-skeletalsystem*	284	6	109	98	14	27	51	29
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia *Aggresion of human or animal*	55	4	3	1	-	1	25	9
Pozostałe *Others*	368	16	146	135	14	25	39	56

a Zgłoszone w danym roku.

a *Registered in a given year.*

TABL. 19 (92). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY** [a] **(dok.)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK [a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym *Of which*						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *agriculture, forestry and fishing*	przemysł *industry*		budownictwo *construction*	handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ *trade; rapair of motor vehicles* Δ	transport i gospodarka magazynowa *transportation and storage*	opieka zdrowotna i pomoc społeczna *human health and social work activities*
			razem *total*	w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*				
PRZYCZYNY WYPADKÓW *CAUSES OF ACCIDENTS*								
OGÓŁEM 2005	5481	138	3010	2766	372	512	359	391
TOTAL 2010	5498	131	2854	2658	355	622	372	319
2011	5868	139	3058	2845	332	599	480	319
2012	**5553**	**134**	**2820**	**2644**	**297**	**555**	**482**	**360**
Niewłaściwy stan czynnika materialnego	476	12	215	202	29	27	38	68
Inappropriate condition of material objects/agents								
Niewłaściwa organizacja:								
Inappropriate organization of:								
pracy	257	5	137	123	28	19	14	11
work								
stanowiska pracy	280	10	138	128	20	34	16	18
work post								
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym	470	6	278	264	27	58	20	20
Abscence or inappropriate use of material objects/agents								
Nieużywanie sprzętu ochronnego	72	3	41	38	5	7	6	1
Not using protective equipment								
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika	399	13	252	225	20	35	26	12
Inappropriate wilful employee action								
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika [b]	109	3	49	39	8	15	7	4
Inappropriate mental-physical condition of employee [b]								
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika	3105	70	1605	1538	140	330	292	169
Incorrect employee action								
Inna przyczyna	385	12	105	87	20	30	63	57
Other event								

a Zgłoszone w danym roku. *b* Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

a Registered in a given year. b Caused by, i.a.: sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 20 (93). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE**[a]

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**258**	**193**	**164**	**226**	***T O T A L***
w tym wypadki śmiertelne	2	2	1	-	*of which fatal accidents*
Wydarzenia powodujące urazy:					*Events causing injury:*
upadek osób	131	104	74	110	*persons falling*
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	19	16	19	19	*persons hit or crushed by falling objects*
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	7	3	3	3	*persons run over, hit or caught by moving means of transport*
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	25	14	15	31	*persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment*
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	32	21	16	12	*persons hit, crushed or bitten by animals*
działanie skrajnych temperatur	1	3	1	2	*influence of extreme temperatures*
działanie materiałów szkodliwych	-	-	-	1	*influence of hazardous materials*
inne wydarzenia	43	32	36	48	*other events*

[a] Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źr ó d ł o: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

[a] *Who received one-off accident compensations.*

S o u r c e: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 21 (94). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA**[a]

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS[a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*		Zagrożenie *Hazard* związane *connected with* ze środowiskiem pracy *work environment*		z uciążliwością pracy *strenuous conditions*		czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi *connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery*	
		ogółem *grand total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*
		na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*							
O G Ó Ł E M	2005	135,5	98,4	95,9	69,9	20,4	14,1	19,2	14,4
T O T A L	2010	123,4	94,0	79,5	58,8	23,2	21,8	20,7	13,4
	2011	134,1	98,1	84,9	62,6	28,5	23,4	20,7	12,1
	2012	**116,0**	**89,7**	**71,1**	**57,8**	**24,7**	**20,6**	**20,1**	**11,3**
sektor publiczny ..... *public sector*		54,4	48,3	31,1	27,0	20,0	20,0	3,2	1,2
sektor prywatny ..... *private sector*		129,6	98,8	80,0	64,6	25,8	20,8	23,9	13,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .... *Agriculture, hunting and forestry*		120,1	110,5	61,1	58,4	46,2	43,5	12,8	8,5

[a] Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 136.

[a] *Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 136.*

TABL. 21 (94). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA**[a] **(dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS[a] *(cont.)*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*		Zagrożenie *Hazard*					
			związane *connected with*				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi *connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery*	
			ze środowiskiem pracy *work environment*		z uciążliwością pracy *strenuous conditions*			
	ogółem *grand total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*							
Przemysł	176,6	134,6	111,0	89,4	34,8	28,5	30,8	16,7
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe	181,4	139,9	119,7	96,7	28,2	25,4	33,5	17,8
of which manufacturing								
Budownictwo	42,7	39,0	22,2	22,2	12,8	10,6	7,7	6,2
Construction								
Handel i naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	21,7	18,7	9,5	7,6	6,5	6,1	5,7	5,0
Trade; repair of motor vehicles								
Transport i gospodarka magazynowa.	6,9	4,8	1,8	0,9	4,2	3,3	0,9	0,6
Transportation and storage								
Informacja i komunikacja. . . .	10,9	10,9	10,9	10,9	-	-	-	-
Information and communication								
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] .	21,8	21,8	-	-	-	-	21,8	21,8
Administrative and support service activities								
Edukacja	25,1	25,1	-	-	25,1	25,1	-	-
Education								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9,7	7,7	6,0	5,0	2,4	2,4	1,3	0,2
Human health and social work activities								

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 136.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 136.

TABL. 22 (95). **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO[a] W 2012 R.**
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE[a] IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego *Evaluation of occupational risk*	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego *Elimination or limitation of occupational risk*	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego *Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk*		
			techniczne *technical*	organizacyjne *organizational*	ochrony indywidualnej *individuality protection*
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*				
O G Ó Ł E M . . . . . **TOTAL**	**400,4**	**181,2**	**45,2**	**56,7**	**134,9**
sektor publiczny . . . . . *public sector*	473,4	201,5	59,3	92,8	142,8
sektor prywatny . . . . . *private sector*	384,3	176,7	42,0	48,7	133,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . . . . *Agriculture, hunting and forestry*	333,6	245,8	28,8	77,9	180,4
Przemysł . . . . . *Industry*	414,9	202,0	55,3	61,3	163,3
w tym przetwórstwo przemysłowe . . . . . *of which manufacturing*	408,0	183,3	50,5	51,5	141,5
Budownictwo . . . . . *Construction*	371,8	194,9	27,7	31,2	163,9
Handel i naprawa pojazdów samochodowych [Δ] . . . . . *Trade; repair of motor vehicles*	365,3	153,8	30,8	49,0	86,7
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	380,5	91,8	13,8	44,1	41,7
Informacja i komunikacja . . . . . *Information and communication*	210,8	164,2	-	116,8	47,4
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] . . . . . *Administrative and support service activities*	571,4	198,5	7,3	7,3	186,4
Edukacja . . . . . *Education*	18,4	18,4	-	18,4	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . *Human health and social work activities*	528,4	180,0	63,0	60,8	110,5
Pozostała działalność usługowa . . *Other service activities*	-	36,7	-	-	36,7

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogolne, ust. 7 na str. 136.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 136 .

TABL. 23 (96). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków *Number of cases*		*SPECIFICATION*
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*	na 100 tys. zatrudnionych *per 100 thous. paid employees*	
O G Ó Ł E M 2005	56	27,2	***T O T A L***
2010	50	22,2	
2011	52	22,8	
2012	**78**	**34,3**	
w tym:			*of which:*
Pylice płuc	3	1,3	*Pneumoconioses*
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc	1	0,4	*Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation*
Astma oskrzelowa	1	0,4	*Bronchial asthma*
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	5	2,2	*Chronic voice disorders due to excessive vocal effort*
Choroby skóry	5	2,2	*Skin diseases*
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	2	0,9	*Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed*
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	2	2,2	*Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed*
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	9	4,0	*Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensoneural type*
Zespół wibracyjny	1	0,4	*Vibration syndrome*
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	46	20,2	*Infectious and parasitic diseases or their sequels*

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.
S o u r c e: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 24 (97). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIĄŻLIWYCH**[a]

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS[a]

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Posiłki profilaktyczne *Preventive food*	Napoje *Drinks*	Inne środki odżywcze *Other nutrition*	Dodatki pieniężne *Special pay*	Skrócony czas pracy *Short-time work*	Dodatkowe urlopy *Extra leaves*	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach[b] *Entitlements arising from work in particular conditions*[b]
OGÓŁEM 2005	11834	39377	3571	8909	738	1859	8224
TOTAL 2010	9579	27221	1796	4852	486	955	266
2011	8075	19629	1664	3839	563	183	307
2012	**7785**	**18926**	**1429**	**3873**	**376**	**53**	**241**
sektor publiczny.....	2784	6231	326	1623	293	31	124
public sector							
sektor prywatny.....	5001	12695	1103	2250	83	22	117
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	1345	1122	-	71	3	3	-
Agriculture, hunting and forestry							
Przemysł.....	5228	13207	1345	2518	14	27	101
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe	3767	10061	755	1730	11	15	56
of which manufacturing							
Budownictwo.....	525	614	3	60	-	1	8
Construction							
Handel i naprawa pojazdów samochodowych[Δ].....	138	643	5	39	1	1	11
Trade; repair of motor vehicles							
Transport i gospodarka magazynowa	438	1719	76	958	21	18	54
Transportation and storage							
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ].....	68	70	-	-	-	2	-
Administrative and support service activities							
Edukacja.....	29	20	-	5	-	-	-
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	14	1531	-	222	337	1	67
Human health and social work activities							

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 136. *b* Lub w szczególnym charakterze.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 136. b Or particular character.

TABL. 25 (98). **ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH** [a]
OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Liczba świadczeń *Number of benefits*		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie *Average cost of benefits in zl per benefit*	
		razem *total*	w tym z tytułu wypadków przy pracy *of which occupational accidents compensations*	razem *total*	w tym z tytułu wypadków przy pracy *of which occupational accidents compensations*
O G Ó Ł E M	2005	769	749	2316	2211
T O T A L	2010	875	849	2410	2385
	2011	757	736	2943	2897
	2012	**641**	**616**	**2840**	**2814**
sektor publiczny		115	110	2298	2140
public sector					
sektor prywatny		526	506	2959	2961
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		25	17	3536	3141
Agriculture, hunting and forestry					
Przemysł		367	352	2882	2892
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe		350	335	2884	2895
of which manufacturing					
Budownictwo		40	40	1733	1733
Construction					
Handel i naprawa pojazdów samochodowych [Δ]		36	35	2267	2177
Trade; repair of motor vehicles					
Transport i gospodarka magazynowa		79	79	4371	4371
Transportation and storage					
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]		1	1	5400	5400
Administrative and support service activities					
Edukacja		6	5	2583	1740
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		86	86	1793	1793
Human health and social work activities					
Pozostała działalność usługowa		1	1	3200	3200
Other service activities					

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 136. *b* Lub w szczególnym charakterze.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 136. b Or particular character.

Struktura pracujących[a] według sekcji w 2012 r.

Stan w dniu 31 XII

Structure of employed persons[a] by sections in 2012

As of 31 XII

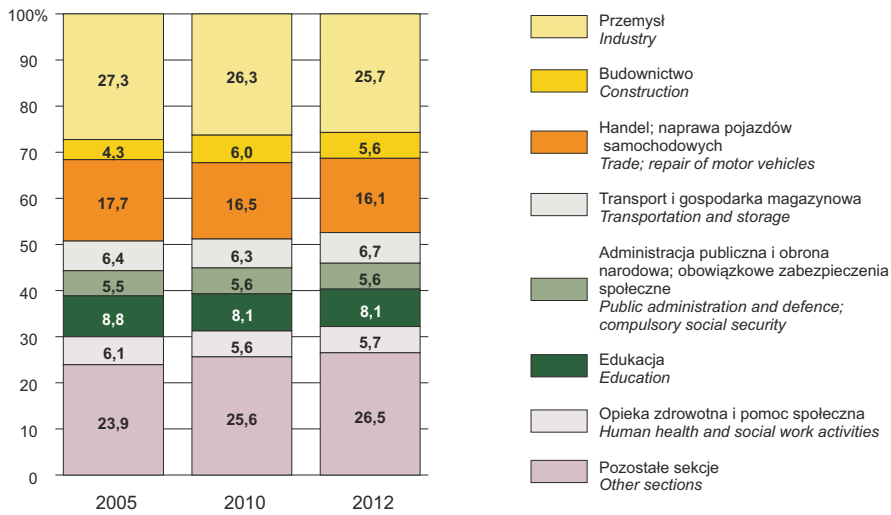

[a] Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.
[a] *By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture.*

Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia

Stan w dniu 31 XII

Structure of registered unemployed persons by age and educational level

As of 31 XII

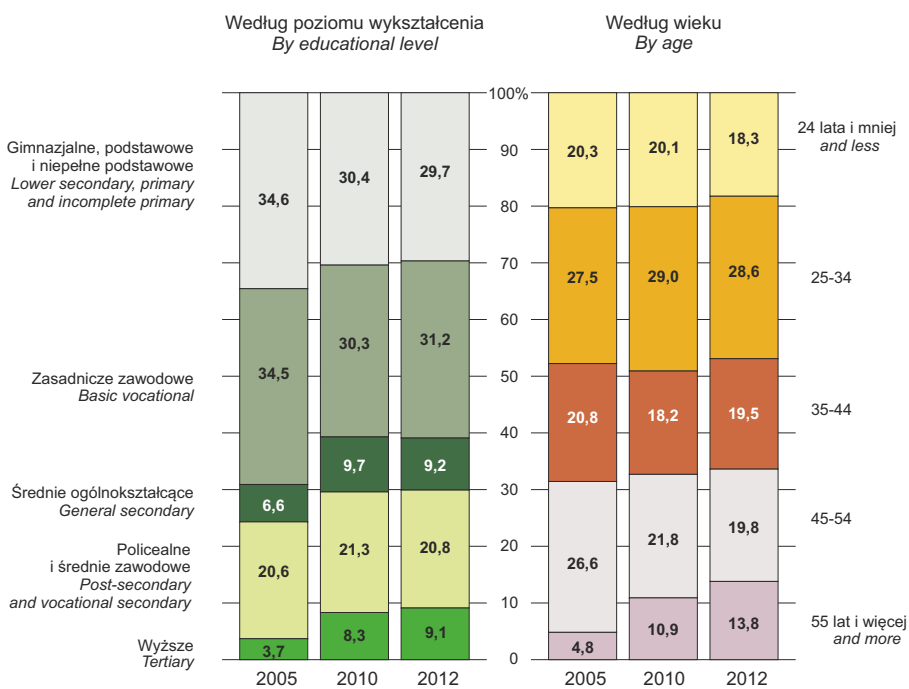

Odchylenie względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie[a]

Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship[a]

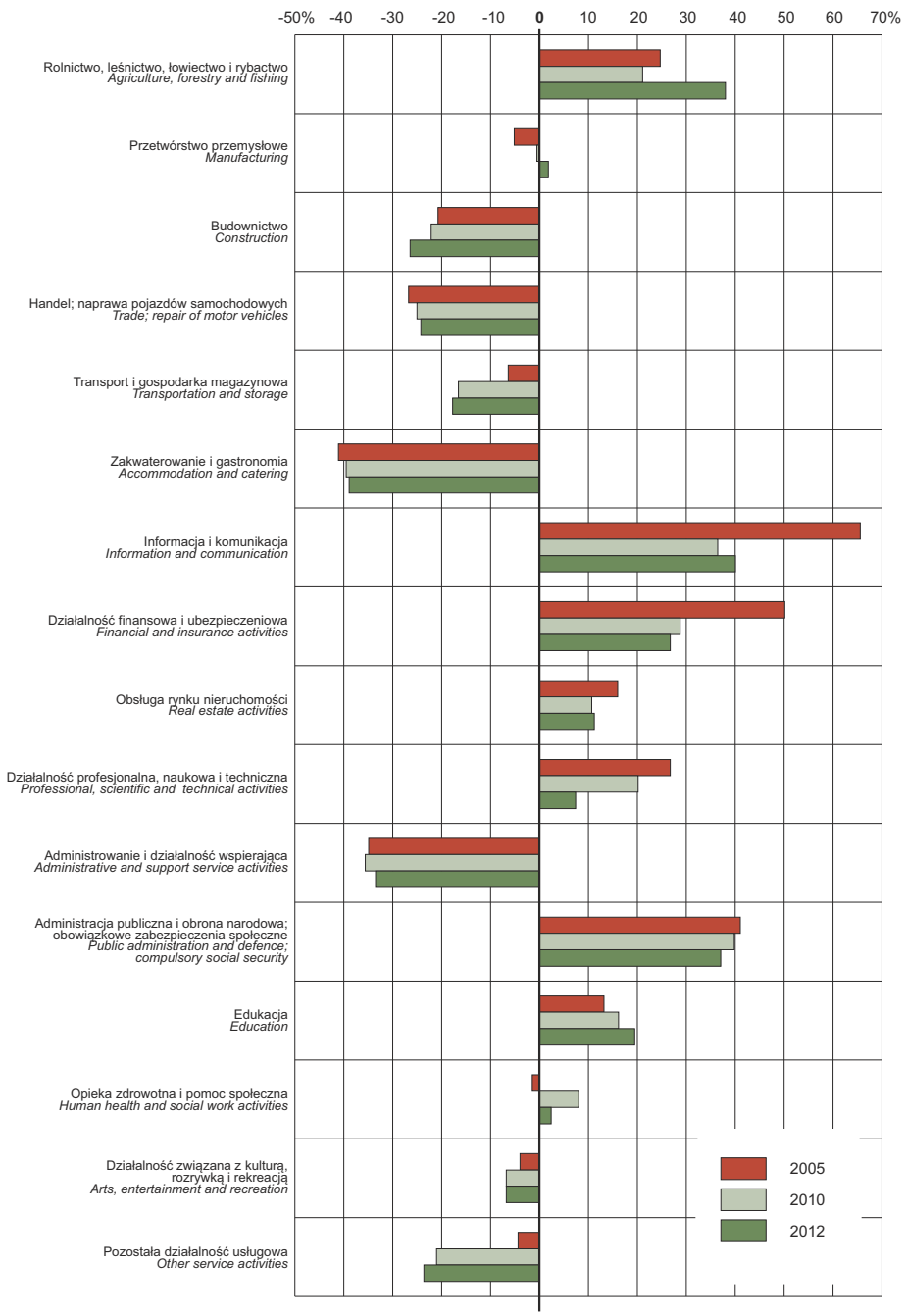

[a] Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.

[a] *Concern monthly gross wages and salaries.*

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a ponadto nie obejmują pracowników fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

***1. Wages and salaries** include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.*

Data do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, moreover do not include employees in foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

***Personal wages and salaries** comprise, i.a.: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.*

***2. The average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:*

- *personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,*
- *payments from profit and balance surplus in co-operatives,*
- *annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,*

- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto,** tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

4. Dane w tabl. 2-5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych - ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych - OFE.

- *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.*

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

***3. Data regarding wages and salaries are given in gross terms,** i.e. including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness).*

***4.** Data in tables 2-5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including, payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).*

Social security benefits

***1.** Information regarding **retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution - from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds - OFE.*

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

1) pracownicy;
2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych;
4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
6) duchowni;
7) rolnicy indywidualni;
8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

Emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) dotyczą uprawnionych wymienionych w pkt. od 1) do 7).

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

1) emerytury;
2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m. in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

*Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.*

***2.** Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:*

1) employed persons;
2) outworkers;
3) members of agricultural producers' co-operatives and agricultural farmers' co-operatives;
4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
6) clergy;
7) farmers;
8) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.

Retirement pay as well as pensions resulting from an inability to work and family pensions (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) concern the persons mentioned in points 1) to 7).

***3. Retirement pay and pension benefits** (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:*

1) retirement pay;
2) pensions resulting from an inability to work;
3) family pensions.

***4. Retirement pay and pension benefits** do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out international agreements.*

***5. Retirement pay and pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of earning revenue from work.*

***6.** Data regarding the **average monthly retirement pay and pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.*

***7.** Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.*

Wynagrodzenia
Wages and salaries

TABL. 1 (99). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which entities employing more than 9 persons*	
	w zł *in zl*					
O G Ó Ł E M	**2032,99**	**2755,38**	**2903,70**	**3034,01**	**3203,18**	***T O T A L***
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2534,67	3337,57	3788,54	4189,15	4610,20	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	1977,24	2798,41	2952,85	3124,71	3189,16	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	1926,56	2752,48	2916,64	3089,21	3154,52	*of which manufacturing*
Budownictwo	1609,77	2144,77	2212,36	2230,52	2470,29	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	1488,72	2062,98	2200,41	2295,94	2506,49	*Trade; repair of motor vehicles*
Transport i gospodarka magazynowa	1903,29	2297,95	2417,01	2492,82	2659,76	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	1195,68	1663,31	1741,81	1849,62	1969,36	*Accommodation and catering*
Informacja i komunikacja	3367,73	3761,57	4216,53	4250,41	4781,60	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3053,95	3548,39	3793,16	3847,65	4101,20	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	2358,46	3051,04	3283,58	3374,19	3479,48	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2577,48	3310,77	3253,66	3257,12	3876,40	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	1322,28	1773,02	2040,57	2015,65	1992,59	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2868,35	3854,98	4078,32	4160,23	4163,63	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	2302,29	3200,95	3410,36	3625,88	3639,67	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2003,27	2976,45	3059,57	3105,31	3165,06	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1951,77	2566,80	2704,27	2826,51	2881,88	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	1944,13	2174,92	2241,80	2313,49	2170,01	*Other service activities*

TABL. 2 (100). **ZATRUDNIENI[1] WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.[2]**
PAID EMPLOYMENT[1] BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[2]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
a - w tys. osób *in thous. persons* b - w odsetkach *in percent*		ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
O G Ó Ł E M	a	**196,7**	**98,1**	**98,6**	**66,7**	**20,0**	**46,7**	**130,0**	**78,1**	**51,9**
TOTAL	b	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3895,72 zł) dla gospodarki narodowej w październiku 2012 r.:										
By were determined on the basic of multiplification of average gross wages and salaries (PW =3895,72 zl) for national economy in October 2012:										
Do 1500,00 złotych	Do 1500,00 zł a	16,4	8,0	8,4	0,3	0,1	0,2	16,1	7,9	8,2
zl and less	*zl and less* b	8,3	8,1	8,5	0,5	0,3	0,5	12,3	10,1	15,7
1500,01 - 1947,86	1500,01 zł - 50% PW a	27,5	11,0	16,5	6,1	1,3	4,8	21,4	9,7	11,7
	b	14,0	11,2	16,7	9,1	6,4	10,3	16,5	12,5	22,6
1947,87 - 2610,13	50- 67% PW a	41,0	19,1	21,9	12,6	3,8	8,8	28,4	15,3	13,1
	b	20,8	19,5	22,2	19,0	19,2	19,0	21,8	19,5	25,0
2610,14 - 2921,79	67- 75% PW a	20,1	9,8	10,3	7,4	2,1	5,3	12,7	7,7	5,0
	b	10,2	9,9	10,5	11,1	10,5	11,3	9,8	9,8	9,8
2921,80 - 3895,72	75-100% PW a	42,5	22,3	20,2	17,0	4,4	12,6	25,5	17,9	7,6
	b	21,6	22,8	20,5	25,6	22,1	27,1	19,5	22,8	14,5
3895,73 - 4869,65	100-125% PW a	22,9	12,1	10,8	11,1	3,3	7,8	11,8	8,8	3,0
	b	11,7	12,4	11,0	16,6	16,3	16,7	9,1	11,4	5,7
4869,66 - 5843,58	125-150% PW a	11,1	5,9	5,2	5,8	2,0	3,8	5,3	3,9	1,4
	b	5,6	6,0	5,2	8,7	10,0	8,2	4,0	5,0	2,6
5843,59 - 6817,51	150-175% PW a	5,7	3,2	2,5	2,8	1,0	1,8	2,9	2,2	0,7
	b	2,9	3,3	2,5	4,1	5,2	3,7	2,3	2,8	1,5
6817,52 - 7791,44	175-200% PW a	3,1	2,0	1,1	1,3	0,6	0,7	1,8	1,4	0,4
	b	1,6	2,1	1,1	2,0	3,2	1,4	1,4	1,8	0,7
7791,45 - 8765,37	200-225% PW a	1,6	1,2	0,4	0,6	0,4	0,2	1,0	0,8	0,2
	b	0,8	1,2	0,4	0,9	2,0	0,5	0,8	1,0	0,4
8765,38 - 9739,30	225-250% PW a	1,0	0,6	0,4	0,4	0,2	0,2	0,6	0,4	0,2
	b	0,5	0,6	0,4	0,6	0,9	0,4	0,5	0,6	0,4
9739,31 - 10713,23	250-275% PW a	0,8	0,6	0,2	0,5	0,3	0,2	0,3	0,3	0,0
	b	0,4	0,6	0,3	0,7	1,3	0,4	0,3	0,4	0,2
10713,24 - 11687,16	275-300% PW a	0,7	0,5	0,2	0,3	0,1	0,2	0,4	0,4	0,0
	b	0,4	0,5	0,2	0,4	0,7	0,3	0,3	0,5	0,1
11687,17 - 20000,00	300% PW - 20000,00 zł a	1,7	1,4	0,3	0,5	0,4	0,1	1,2	1,0	0,2
	b	0,9	1,4	0,4	0,7	1,8	0,2	1,0	1,3	0,5
Od 20 000,01 złotych	Od 20000,00 zł a	0,6	0,4	0,2	0,0	0,0	-	0,6	0,4	0,2
zl and more	*zl and more* b	0,3	0,4	0,1	0,0	0,1	-	0,4	0,5	0,3

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *2* Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str.167

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 4 on page 167.

TABL. 2 (100). **ZATRUDNIENI[1] WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT[1] BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012 (cont)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
a - w tys. osób *in thous. persons* b - w odsetkach *in percent*		ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
O G Ó Ł E M	a	**196,7**	**98,1**	**98,6**	**66,7**	**20,0**	**46,7**	**130,0**	**78,1**	**51,9**
TOTAL	b	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
przedziały wynagrodzeń [2]:										
ranges of wages and salaries [2]:										
1682,80 zł i mniej (50% i mniej	a	26,8	12,4	14,4	1,6	0,4	1,2	25,2	12,0	13,2
zl and less and less)	b	13,6	12,6	14,6	2,5	1,7	2,7	19,3	15,4	25,3
1682,81 - 2524,20 (50– 75)	a	52,5	23,1	29,4	15,4	4,2	11,2	37,1	18,9	18,2
	b	26,8	23,6	30,0	23,1	21,1	24,0	28,6	24,3	35,1
2524,21 - 3365,60 (75–100)	a	47,1	23,5	23,6	17,5	4,8	12,7	29,6	18,7	10,9
	b	24,0	23,9	24,2	26,4	24,3	27,3	22,7	23,8	21,4
3365,61 - 4207,00 (100–125)	a	29,9	15,4	14,5	13,3	3,3	10,0	16,6	12,1	4,5
	b	15,2	15,8	14,6	20,0	16,6	21,3	12,8	15,5	8,6
4207,01 - 5048,40 (125–150)	a	16,4	9,1	7,3	8,0	2,6	5,4	8,4	6,5	1,9
	b	8,3	9,3	7,3	11,9	13,0	11,4	6,5	8,3	3,6
5048,41 - 5889,80 (150–175)	a	9,0	4,8	4,2	4,8	1,7	3,1	4,2	3,1	1,1
	b	4,6	4,9	4,2	7,1	8,4	6,6	3,2	4,0	2,1
5889,81 - 6731,20 (175–200)	a	5,0	2,9	2,1	2,4	0,9	1,5	2,6	2,0	0,6
	b	2,5	2,9	2,2	3,5	4,5	3,1	2,0	2,5	1,3
6731,21 - 7572,60 (200–225)	a	3,0	1,9	1,1	1,3	0,6	0,7	1,7	1,3	0,4
	b	1,5	2,0	1,1	2,0	3,1	1,5	1,3	1,6	0,7
7572,61 - 8414,00 (225–250)	a	1,6	1,2	0,4	0,6	0,4	0,2	1,0	0,8	0,2
	b	0,8	1,2	0,4	0,9	1,8	0,6	0,8	1,1	0,2
8414,01 - 9255,40 (250–275)	a	1,1	0,7	0,4	0,4	0,3	0,1	0,7	0,4	0,3
	b	0,5	0,7	0,3	0,6	1,3	0,3	0,5	0,6	0,4
9255,41 - 10096,80 (275–300)	a	0,8	0,5	0,3	0,4	0,2	0,2	0,4	0,3	0,1
	b	0,4	0,5	0,3	0,5	1,0	0,4	0,4	0,4	0,3
10096,81 zł i więcej (300% i więcej	a	3,5	2,6	0,9	1,0	0,6	0,4	2,5	2,0	0,5
zl and more and more)	b	1,8	2,6	0,8	1,5	3,2	0,8	1,9	2,5	1,0

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *2* Ustalone na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (3365,60 zł) w województwie lubuskim za październik 2012 r.; w nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1682,81 - 2524,20 zł stanowi 50–75% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–75% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 75,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 Established on the basis of product of gross wages and salaries (3365,60 zl) in the voivodship voivodship for October 2012; the percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1682,81 - 2524,20 zl range accounts for 50–75% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–75% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 75,00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (101). **ZATRUDNIENI [a] ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
PAID EMPLOYMENT [a] AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012

GRUPY ZAWODÓW [b]	Zatrudnieni w odsetkach *Paid employees in percent*			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł *Average gross wages* and salaries in zl			*OCCUPATIONAL GROUPS* [b]
	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**3365,60**	**3629,46**	**3102,94**	***T O T A L***
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	7,2	7,6	6,8	6726,54	7824,24	5511,87	*Managers*
Specjaliści	22,0	12,4	31,6	4185,10	5048,71	3849,13	*Professionals*
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	2,0	2,9	1,0	4955,46	5335,72	3834,16	*science and engineering professionals*
specjaliści do spraw zdrowia	5,3	1,0	9,8	3620,81	6274,40	3362,60	*health professionals*
specjaliści nauczania i wychowania	8,6	4,1	13,2	4072,57	4113,16	4060,21	*teaching professionals*
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	3,9	2,0	5,8	3976,58	4550,45	3780,75	*business and administration professionals*
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	1,0	1,5	0,4	6083,58	6940,84	3003,23	*information and communications technology professionals*
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	1,2	0,9	1,4	5455,44	4971,40	5771,62	*legal, social and cultural professionals*
Technicy i inny średni personel	10,6	8,7	12,4	3462,67	4038,23	3059,39	*Technicians and associate professionals*
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	2,8	4,2	1,5	4129,00	4528,72	2989,30	*science and engineering associate professionals*
średni personel do spraw zdrowia	1,5	0,8	2,2	2777,73	3188,29	2630,50	*health associate professionals*
średni personel do spraw biznesu i administracji	5,1	2,9	7,2	3465,85	3842,11	3313,22	*business and administration associate professionals*
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	0,9	0,4	1,4	2535,05	2573,55	2524,34	*legal, social, cultural and related associate professionals*
technicy informatycy	0,3	0,4	0,1	3491,95	3587,91	3141,96	*information and communications technicians*
Pracownicy biurowi	7,6	5,6	9,6	2947,24	2921,80	2961,97	*Clerks*
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,0	0,8	3,2	3000,57	3286,07	2929,67	*general and keyboard clerks*
pracownicy obsługi klienta	0,4	0,1	0,8	2413,36	3370,63	2301,34	*customer services clerks*
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3,6	4,1	2,9	2791,53	2785,64	2799,93	*numerical and material recording clerks*
pozostali pracownicy obsługi biura	1,6	0,6	2,7	3353,94	3331,95	3358,43	*other clerical support workers*

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1) na str. 27.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 27.

TABL. 3 (101). **ZATRUDNIENI [a] ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT [a] AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW [b]	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zl			*OCCUPATIONAL GROUPS* [b]
	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	
Pracownicy usług i sprzedawcy	8,6	4,9	12,2	2077,95	2297,81	1988,88	*Service and sales workers*
pracownicy usług osobistych	1,5	1,2	1,8	2111,87	2272,28	2001,28	*personal service workers*
sprzedawcy i pokrewni	5,8	1,9	9,6	2078,77	2528,75	1987,84	*sales workers*
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,4	0,2	0,5	2018,69	2288,22	1914,44	*personal care workers*
pracownicy usług ochrony	0,9	1,6	0,3	2041,28	2032,79	2088,52	*protective services workers*
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,2	0,3	0,1	2251,30	2242,69	2295,81	*Skilled agricultural, forestry and fishery workers*
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	16,8	25,4	8,3	2982,74	3132,68	2527,61	*Craft and related trades workers*
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	2,5	4,8	0,2	2572,68	2598,34	2020,53	*building and related trades workers, excluding electricians*
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	6,2	12,1	0,4	3519,33	3534,89	3029,57	*metal, machinery and related trades workers*
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	1,0	1,1	0,9	2917,40	3252,64	2524,95	*handicraft and printing workers*
elektrycy i elektronicy	1,5	2,3	0,7	3254,99	3543,73	2321,12	*electrical and electronic trades workers*
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna,produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	5,6	5,1	6,1	2502,62	2459,44	2538,26	*food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers*
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	15,4	26,0	4,9	2908,24	2978,14	2539,07	*Plant and machine operators and assemblers*
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	5,1	7,7	2,5	3333,75	3587,40	2577,10	*stationary plant and machine operators*
monterzy	2,1	1,9	2,2	2624,52	2786,84	2480,13	*assemblers*
kierowcy i operatorzy pojazdów	8,2	16,4	0,2	2713,23	2713,05	2733,03	*drivers and mobile plant operators*
Pracownicy przy pracach prostych	11,6	9,1	14,1	2039,71	2264,63	1895,65	*Elementary occupations*
w tym:							*of which:*
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,2	0,2	0,2	2175,92	2148,29	2207,80	*agricultural, forestry and fishery labourers*
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3,5	4,8	2,2	2339,96	2418,37	2172,23	*labourers in mining, construction, manufacturing and transport*

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1) na str. 27.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 27.

TABL. 4 (102). **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**[1]

AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[1]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
a - w zł *in zl* b - OGÓŁEM =100 *TOTAL =100*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
OGÓŁEM									
TOTAL									
OGÓŁEM . . . . . a	**3365,60**	**3629,46**	**3102,94**	**3715,04**	**4160,60**	**3524,66**	**3186,19**	**3493,69**	**2722,44**
TOTAL b	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA									
BY EDUCATION LEVEL									
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym . . . . . a	4922,05	6064,92	4294,14	4542,90	5273,75	4260,79	5670,78	6926,78	4390,12
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent b	146,2	167,1	138,4	122,3	126,8	120,9	178,0	198,3	161,3
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym a	4177,81	5061,55	3554,40	3756,71	4597,19	3449,50	4494,28	5240,06	3675,51
Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent b	124,1	139,5	114,5	101,1	110,5	97,9	141,1	150,0	135,0
Policealne . . . . . a	3006,87	3322,48	2872,67	3183,58	3551,63	3124,31	2823,33	3251,35	2452,61
Post – secondary b	89,3	91,5	92,6	85,7	85,4	88,6	88,6	93,1	90,1
Średnie zawodowe . . . . . a	3071,60	3349,83	2779,64	3284,49	3790,23	3112,64	2984,77	3276,05	2514,66
Vocational secondary b	91,3	92,3	89,6	88,4	91,1	88,3	93,7	93,8	92,4
Średnie ogólnokształcące . . . . a	2696,47	3039,47	2477,49	2737,89	2959,71	2659,42	2687,17	3050,66	2425,57
General secondary b	80,1	83,7	79,8	73,7	71,1	75,5	84,3	87,3	89,1
Zasadnicze zawodowe . . . . . a	2669,53	2880,40	2201,36	2483,29	2839,59	2015,14	2699,51	2885,66	2245,88
Basic vocational b	79,3	79,4	70,9	66,8	68,2	57,2	84,7	82,6	82,5
Gimnazjalne . . . . . a	2584,74	2557,85	2691,43	2096,55	2220,22	1856,96	2624,71	2580,36	2813,92
Lower secondary b	76,8	70,5	86,7	56,4	53,4	52,7	82,4	73,9	103,4
Podstawowe i niepełne podstawowe . . . . . a	2320,63	2670,38	1937,00	2355,49	2899,13	1961,04	2311,20	2623,18	1928,62
Primary and incomplete primary b	69,0	73,6	62,4	63,4	69,7	55,6	72,5	75,1	70,8
WEDŁUG WIEKU									
BY AGE									
24 lata i mniej . . . . . a	2343,45	2475,61	2138,30	2492,40	2610,82	2414,81	2326,96	2466,23	2088,05
and less b	69,6	68,2	68,9	67,1	62,8	68,5	73,0	70,6	76,7
25 - 34 . . . . . a	3158,57	3443,32	2834,85	3162,77	3379,11	3078,26	3157,16	3453,12	2682,19
b	93,8	94,9	91,4	85,1	81,2	87,3	99,1	98,8	98,5
35 - 44 . . . . . a	3640,73	4069,03	3301,49	3871,42	4619,57	3622,92	3510,50	3928,32	2998,25
b	108,2	112,1	106,4	104,2	111,0	102,8	110,2	112,4	110,1
45 - 54 . . . . . a	3408,29	3694,64	3180,88	3871,74	4348,29	3691,74	3068,62	3462,65	2554,52
b	101,3	101,8	102,5	104,2	104,5	104,7	96,3	99,1	93,8
55 - 59 . . . . . a	3367,56	3477,19	3238,47	3687,98	3920,50	3569,95	3169,97	3339,10	2831,76
b	100,1	95,8	104,4	99,3	94,2	101,3	99,5	95,6	104,0
60 - 64 . . . . . a	4021,66	3988,09	4305,36	4402,33	4390,46	4463,31	3739,94	3721,92	4005,58
b	119,5	109,9	138,8	118,5	105,5	126,6	117,4	106,5	147,1
65 lat i więcej . . . . . a	5629,05	5634,23	5466,78	5567,37	5572,53	5466,78	5736,19	5736,19	-
and more b	167,3	155,2	176,2	149,9	133,9	155,1	180,0	164,2	-

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (102). **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.[1] (dok.)**
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[1] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
a - w zł *in zl* b - OGÓŁEM =100 *TOTAL =100*		ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
WEDŁUG STAŻU PRACY *BY WORK SENIORITY*										
do 1,9 roku *and less*	a	2393,46	2534,08	2243,22	2691,98	2791,57	2641,49	2309,74	2491,23	2072,03
	b	71,1	69,8	72,3	72,5	67,1	74,9	72,5	71,3	76,1
2,0 - 4,9 lat	a	2767,61	3006,22	2487,13	2905,62	3122,47	2822,57	2727,42	2991,02	2302,63
	b	82,2	82,8	80,2	78,2	75,0	80,1	85,6	85,6	84,6
5,0 - 9,9	a	3164,20	3461,37	2825,82	3296,33	3614,95	3153,34	3119,50	3434,89	2630,88
	b	94,0	95,4	91,1	88,7	86,9	89,5	97,9	98,3	96,6
10,0 - 14,9	a	3544,49	3928,10	3180,02	3764,16	4200,86	3595,19	3465,46	3879,40	2934,05
	b	105,3	108,2	102,5	101,3	101,0	102,0	108,8	111,0	107,8
15,0 - 19,9	a	3652,25	4020,26	3329,39	4063,86	4946,62	3708,90	3458,81	3794,15	3045,34
	b	108,5	110,8	107,3	109,4	118,9	105,2	108,6	108,6	111,9
20 lat i więcej *and more*	a	3576,31	3813,83	3349,97	3885,99	4327,26	3693,45	3323,70	3614,47	2810,93
	b	106,3	105,1	108,0	104,6	104,0	104,8	104,3	103,5	103,3

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (103). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH[1] WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW[2] WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment[1] BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS[2] FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej *Decile earnings (the upper limits of gross wages and salariesa received by decile)*								
a - ogółem *total* b - mężczyźni *men* c - kobiety *women*		*pierwszej first*	drugiej *second*	trzeciej *third*	czwartej *fourth*	piątej (mediana) *fitht (median)*	szóstej *sixth*	siódmej *seventh*	ósmej *eight*	dziewiątej *ninth*
		w zł *in zl*								
O G Ó Ł E M *TOTAL*	**a**	**1576,23**	**1875,86**	**2181,91**	**2510,18**	**2811,16**	**3174,62**	**3615,73**	**4247,39**	**5390,85**
	b	**1589,09**	**1977,59**	**2294,36**	**2643,82**	**2969,36**	**3363,56**	**3814,86**	**4506,53**	**5896,87**
	c	**1550,96**	**1805,24**	**2076,85**	**2379,97**	**2695,14**	**2997,79**	**3427,73**	**4001,50**	**4943,71**
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy *Public government representatives senior officials and managers*	a	2478,59	3079,30	3758,88	4376,60	5112,39	5842,88	6698,47	8399,59	12193,74
	b	2584,72	3330,01	4132,51	4926,41	5702,41	6480,51	8027,58	10962,22	15242,68
	c	2342,06	2969,74	3460,11	3996,95	4566,96	5178,70	5882,62	6803,31	8984,22
Specjaliści *Professionals*	a	2421,09	2748,21	3024,95	3360,36	3676,47	4040,13	4495,08	5133,20	6396,21
	b	2415,69	2928,31	3415,83	3797,43	4250,53	4802,79	5618,76	6760,11	8574,73
	c	2422,56	2714,07	2930,11	3213,37	3512,59	3844,58	4192,02	4715,04	5558,20

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *2* Patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str. 27.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 7, point 1) on page 27.

TABL. 5 (103). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH[1] WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW[2] WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment[1] BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS[2] FOR OCTOBER 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej *Decile earnings (the upper limits of gross wages and salariesa received by decile)*								
a - ogółem *total* b - mężczyźni *men* c - kobiety *women*	*pierwszej first*	drugiej *second*	trzeciej *third*	czwartej *fourth*	piątej (mediana) *fitht (median)*	szóstej *sixth*	siódmej *seventh*	ósmej *eight*	dziewiątej *ninth*
	w zł *in zl*								
Technicy i inny średni personel . . . . . a	1890,52	2188,84	2483,69	2765,44	3048,44	3410,22	3910,09	4483,66	5433,61
Technicians and associate professionals b	1971,46	2459,79	2844,88	3217,04	3687,84	4247,51	4649,00	5245,44	6441,70
c	1870,88	2108,46	2373,18	2575,67	2782,96	3045,32	3331,43	3858,78	4540,41
Pracownicy biurowi . . . . . a	1726,03	2025,05	2247,78	2454,86	2761,74	3035,73	3325,98	3677,94	4276,72
Clerks b	1785,70	2059,92	2249,19	2452,39	2692,66	3075,59	3341,75	3581,93	4250,20
c	1688,87	1996,60	2246,03	2457,21	2779,99	3020,01	3305,94	3756,44	4313,27
Pracownicy usług i sprzedawcy a	1490,01	1507,18	1624,96	1711,48	1839,73	2006,99	2171,21	2397,82	2833,67
Service and sales workers b	1494,35	1593,27	1627,24	1731,21	2007,70	2199,24	2493,28	2840,17	3500,26
c	1488,93	1498,33	1623,35	1706,21	1809,87	1944,41	2085,01	2265,12	2573,32
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy. . . . . a	1488,60	1497,18	1864,43	1975,53	1996,10	2219,24	2464,67	2545,25	2937,51
Skilled agricultural, forestry and fishery workers b	1487,21	1494,40	1852,51	1975,29	1998,27	2216,55	2470,18	2537,63	2949,18
c	1722,87	1749,18	1937,93	1976,26	1989,59	2228,19	2242,74	2664,56	2693,65
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy . . . . . a	1498,71	1873,55	2176,68	2468,52	2727,62	2985,68	3360,02	3816,64	4642,65
Craft and related trades workers b	1496,14	1906,69	2264,33	2618,91	2863,41	3169,55	3546,89	4037,51	4878,25
c	1617,54	1811,52	1983,01	2191,13	2363,05	2590,79	2801,05	3063,46	3728,41
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń. . . . . a	1628,24	1939,76	2179,21	2462,26	2710,74	3029,47	3356,61	3694,48	4290,29
Plant and machine operators and assemblers b	1598,92	1980,20	2209,10	2522,62	2784,05	3122,63	3431,20	3814,03	4388,32
c	1674,07	1850,47	2003,68	2179,83	2409,70	2626,25	2950,89	3261,68	3553,81
Pracownicy przy pracach prostych . . . . . a	1488,37	1496,83	1582,20	1686,24	1797,31	1951,66	2156,30	2488,03	2846,68
Elementary occupations b	1492,51	1542,85	1686,43	1835,28	2027,25	2288,32	2585,01	2803,97	3185,82
c	1486,92	1493,89	1509,58	1627,92	1712,49	1825,19	1964,06	2169,54	2545,98

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *2* Patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str. 27.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 7, point 1) on page 27.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
Social security benefits

TABL. 6 (104). **EMERYCI I RENCIŚCI** [a]
RETIREES AND PENSIONERS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**226402**	**229094**	**223367**	**219346**	***T O T A L***
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	196627	205880	201336	198453	*Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution*
emerytury	92863	130694	128270	127857	*retirement pay*
renty z tytułu niezdolności do pracy	71811	43351	41269	38852	*pensions resulting from aninability to work*
renty rodzinne	31953	31835	31797	31744	*family pensions*
Rolnicy indywidualni	29775	23214	22031	20893	*Farmers*

[a] Przeciętne w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

[a] *Annual averages.*

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (105). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M *GRAND TOTAL*					
Świadczenia w mln zł	**2686,1**	**3877,9**	**3958,2**	**4119,3**	*Benefits in mln zl*
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH *PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION*					
R a z e m *T o t a l*					
Świadczenia w mln zł	2381,3	3575,9	3662,4	3820,0	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1009,25	1447,41	1515,86	1604,08	*Average monthly retirement pay and pension in zl*
Emerytury *Retirement pay*					
Świadczenia w mln zł	1283,9	2450,0	2509,8	2630,4	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1152,11	1562,17	1630,55	1714,40	*Average monthly retirement pay in zl*
Renty z tytułu niezdolności do pracy *Pensions resulting from an inability to work*					
Świadczenia w mln zł	729,7	620,7	623,2	627,7	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna renta w zł	846,79	1193,17	1258,44	1346,33	*Average monthly pension in zl*
Renty rodzinne *Family pensions*					
Świadczenia w mln zł	367,8	505,2	529,3	561,9	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna renta w zł	959,16	1322,48	1387,28	1475,20	*Average monthly pension in zl*
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH [a] *FARMERS* [a]					
R a z e m *T o t a l*					
Świadczenia w mln zł	304,7	302,0	295,8	299,3	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	852,82	1084,18	1119,06	1193,65	*Average monthly retirement pay and pension in zl*

[a] Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 167.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

[a] *Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 167.*

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

CHAPTER VIII

HOUSEHOLD BUDGETS

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania, jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama, czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, wyniki z badania budżetów gospodarstw domowych za 2012 r. przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

General notes

1. *The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption as well as the furnishing of households with durable goods, is a sample survey of* ***household budgets****. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish language participate in the survey.*

The survey unit is a one- or a multi-person ***household****. A* ***one-person*** *household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others, regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A* ***multi-person*** *household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.*

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets.

In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, results obtained from the household budget survey for 2012 were weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

2. *The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that, each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.*

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, pracowników użytkujących gospodarstwo rolne, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

1) do osób pracujących zalicza się:
   a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
   b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
   c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
2) osoby utrzymujące się ze świadczeń społecznych, których głównym źródłem utrzymania jest m.in.: emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;
3) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek - rolniczej i pozarolniczej oraz

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pensions).

***3.** The categories of persons comprising households were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:*

1) employed persons include:
   a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.),
   b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,
   c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) and practicing a learned profession as well as members of agricultural production co-operatives since 2005;
2) persons maintained from social benefits, for whom the main source of maintenance is i.a.: retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships;
3) dependents (without their own source of maintenance) maintained by other persons being members of the same household.

***4. Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural*

wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych - z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzą:

1) dochód z pracy najemnej - uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę - który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenia i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochody z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);

economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid from income (from hired labour, from social benefits – from social security benefits, other social benefits) excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

1) *income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and care benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);*
2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;*
3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spent on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);*
4) *income from property (interest, shares in company profits, including dividends) and income from rental of real-estate (net income i.e. revenues minus investment and taxes, from rental of dwellings, garages and other buildings not connected with conducting economic activity and from land leasing);*

5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych;
6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary, koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem, alimenty od osób prywatnych, niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości oraz straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z obowiązującą na lata 2009–2012 nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP/HBS).

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymywane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

5) income from social benefits, which includes, i.a.: retirement pay and pensions, social security benefits and other social benefits;
6) other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

***Disposable income** is understood as available income reduced by other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.*

***5. Expenditures** include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.*

***Expenditures on consumer goods and services** are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).*

***Other expenditures** include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts, boarding costs of youth and students studying away from home, private alimony, some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate and monetary losses.*

Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the nomenclature adopted for the years 2009–2012 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP/HBS).

***6. Consumption** of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.*

7. Zagrożenie ubóstwem – gospodarstwo domowe (a w tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli jego poziom wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalą ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (2 osoby dorosłe + 2 dzieci poniżej 14 lat) – 1802 zł, w IV kwartale 2011 r. było to 692 zł dla gospodarstw jednoosobowych oraz 1868 zł dla gospodarstw wieloosobowych, natomiast w IV kwartale 2012 r. progi te wynosiły odpowiednio: 693 zł oraz 1871 zł.

„Ustawowa" granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 115 poz. 728 z późniejszymi zmianami) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r. do III kwartału 2012 r. obowiązywały takie same kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Natomiast od IV kwartału 2012 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 542 zł oraz 456 zł.

***7. Risk of poverty** – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.*

***Relative poverty threshold** is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; In the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 zl for 1-person household and 1802 zl for 4-person households (2 adults + 2 children under 14), in the fourth quarter of 2011 the threshold was 692 zl for 1-person household and 1868 zl for multi-person household, while in the fourth quarter of 2012: 693 zl and 1871 zl, respectively.*

***„Legal" poverty threshold** is the amount which, according to the Law Social Assistance (uniform text in Journal of Laws 2008 No. 115, item 728 with later amendments), provides eligibili, for a monetary benefit from social assistance. Since 2010 till third quarter of 2012 the line remained at the same level of 477 zl for 1-person household and 351 zl per 1 person for multi-person households. Since fourth quarter of 2012, the line was changed to: 542 zl and 456 zl, respectively.*

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (2 osoby dorosłe + 2 dzieci poniżej 14 lat) – 1257 zł, w IV kwartale 2011 r. było to 495 zł dla gospodarstw jednoosobowych oraz 1336 zł dla gospodarstw wieloosobowych, natomiast w IV kwartale 2012 r. progi te wyniosły odpowiednio: 519 zł oraz 1401 zł.

8. Dane opracowane na podstawie wyników reprezentacyjnego badania budżetów gospodarstw domowych mogą różnić się od wielkości „makro" prezentowanych w dziale „Rachunki regionalne".

The subsistance minimum*, regardet as the extreme poverty threshold sets the level of the satisfaction of needs below which the biological existence or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme threshold is subsistance minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household. Poverty thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the extreme poverty threshold was 466 zl for 1-person households and 1257 zl for 4-person households (2 adults + children under 14), in the fourth quarter of 2011 the threshold was 495 zl for 1-person household and 1336 zl for multi-person household, while in the fourth quarter of 2012: 519 zl and 1401 zl, respectively.*

8. *Data compiled on the basis of the results of the sample survey of household budgest can differ from the „macro" data presented in the chapter „Regional accounts".*

TABL. 1 (106). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	899	963	960	966	*Households included in the survey*
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,00	2,86	2,82	2,71	*Average number of persons in a household*
w tym:					*of which:*
pracujących	1,02	1,09	1,02	1,00	*employed*
pobierających świadczenia społeczne[a]	0,92	0,81	0,88	0,90	*receiving social benefits[a]*
w tym emeryturę lub rentę	0,70	0,65	0,74	0,75	*of which retirement pay and pension*
pozostających na utrzymaniu	1,00	0,88	0,86	0,77	*dependents*

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a *In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.*

Uwaga do tablic 2–5

Dane za lata 2010-2011 r. skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 177.

Note to tables 2–5

Data for 2010-2011 were revised comparing to published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 1 on page 177.

TABL. 2 (107). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Dochód rozporządzalny	691,25	1162,77	1198,55	1231,16	*Available income*
w tym dochód do dyspozycji	657,11	1116,44	1155,86	1181,08	*of which disposable income*
w tym:					*of which:*
z pracy najemnej	317,18	633,30	627,38	630,97	*from hired work*
z pracy na własny rachunek	65,62[a]	118,98	113,80	107,22[b]	*from self-employment*
ze świadczeń społecznych[c]	274,22	342,01	401,08	416,78	*from social benefits[c]*

a, b Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: *a* — 16,15%, *b* — 28,79%. *c* W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a, b *Relative error of estimates more than 10% and is: a — 16,15%, b — 28,79%. c In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.*

TABL. 3 (108). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
		w zł	*in zl*		
Wydatki ogółem	717,48	981,82	984,18	1006,52	*Total expenditures*
w tym towary i usługi konsumpcyjne[a]	683,34	935,50	941,49	956,44	*of which consumer goods and services*[a]
w tym:					*of which:*
żywność i napoje bezalkoholowe	195,69	247,71	259,33	275,19	*food and non-alcoholic beverages*
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	19,56	33,94	31,15	30,93	*alcoholic beverages and tobacco*
odzież i obuwie	34,58	54,19	47,01	43,18	*clothing and footwear*
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	143,68	199,57	203,09	203,65	*housing, water, electricity, gas and other fuels*
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	30,07	47,84	49,59	43,41	*furnishings, household equipment and routine maintenance of the house*
zdrowie	34,11	43,61	48,23	50,03	*health*
w tym artykuły farmaceutyczne	x	27,17	31,92	31,72	*of which pharmaceutical products*
transport	75,70	73,41	85,43	84,66	*transport*
łączność	36,45	43,44	40,69	40,65	*communication*
rekreacja i kultura	46,49	82,14	78,14	81,41	*recreation and culture*
edukacja[b]	8,02[c]	10,70	7,16	7,8[d]	*education*[b]
restauracje i hotele	13,07[e]	23,24	22,72	27,36[f]	*restaurants and hotels*
inne towary i usługi	38,75	60,31	56,00	50,44	*miscellaneous goods and services*
w tym higiena osobista	x	31,23	31,41	27,44	*of which personal care*

a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. *c, d, e, f* Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: *c* — 11,96%, *d* — 15,73%, *e* — 18,35%, *f* — 13,06%. *b* Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

a Including pocket money not considered in items types of expednitures. c, d, e, f Relative error of estimate exceeds 10% and equqls: c — 11,96%, d — 15,73%, e — 18,35%, f — 13,06%. b Including pre-scool education.

TABL. 4 (109). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,52	6,78	6,48	6,62	*Bread and cereals in kg*
w tym pieczywo	5,91	4,46	4,3	4,23	*of which bread*
Mięso w kg	5,58	5,96	5,93	6,17	*Meat in kg*
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne	x	2,58	2,6	2,66	*of which processed meat and other meat preparations*
Ryby[a] w kg	0,49	0,48	0,45	0,45	*Fish*[a] *in kg*
Mleko[b] w l	4,70	3,77	3,85	3,67	*Milk*[b]
Jogurty i napoje mleczne w kg	0,63	0,88	0,86	0,79	*Yoghurt and milk-based beverages in kg*
Sery w kg	0,82	0,98	0,95	0,95	*Cheese in kg*
Jaja w szt.	15,54	11,81	11,83	12,84	*Eggs in units*
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg	1,65	1,47	1,45	1,48	*Oils and fats in kg*
w tym masło	x	0,26	0,26	0,23	*of which butter*
Owoce[c] w kg	4,07	3,40	3,42	3,82	*Fruit*[c] *in kg*
Warzywa w kg	14,67	10,29	10,13	10,33	*Vegetables in kg*
w tym ziemniaki	x	4,97	4,80	4,58	*of which potatoes*
Cukier w kg	1,57	1,25	1,1	1,28	*Sugar in kg*
Napoje bezalkoholowe w l	x	8,64	8,49	8,68	*Non-alcoholic beverages in l*

a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych. *b* Bez zagęszczonego i w proszku. *c* Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. b Excluding condensed and powdered milk. c Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (110). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA**[a]
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w % ogółu gospodarstw domowych *in % of total households*				
Chłodziarka	97,7	99,0	98,4	98,6	*Refrigerator*
Zamrażarka	36,6	38,1	37,6	29,0	*Freezer*
Automat pralniczy	80,3	90,2	91,9	94,0	*Automatic washing machine*
Zmywarka do naczyń	5,4	19,1	16,4	19,5	*Dishwasher*
Kuchenka mikrofalowa	40,8	61,9	55,5	58,1	*Microwave oven*
Samochód osobowy	46,7	61,0	55,8	56,0	*Passenger car*
Odtwarzacz płyt kompaktowych	x	15,2	13,3	9,1	*Compact disc player*
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	44,7	40,2	33,1	33,7	*Hi-fi stereo music system*
Odbiornik telewizyjny	97,9	99,6	99,1	99,2	*Television set*
Odtwarzacz DVD	x	50,3	50,0	46,5	*DVD player*
Telefon komórkowy	62,2	89,1	89,6	91,7	*Mobile phone*
Magnetowid, odtwarzacz video	38,3	22,6	20,8	x	*Videorecorder, video player*
Zestaw kina domowego	x	19,8	18,2	15,8	*Home theatre system*
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	58,6	78,1	74,5	75,1	*Satellite or cable television equipment*
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	47,9	46,3	44,6	*Digital camera*
Komputer osobisty	39,9	66,7	62,5	64,1	*Personal computer*
w tym z dostępem do Internetu	24,5	59,9	59,6	59,7	*of which with access to the Internet*
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	37,6	40,7	49,9	*of which broadband access*
Drukarka	x	36,6	32,3	33,2	*Printer*

[a] Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

[a] *Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.*

TABL. 6 (111). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH** [a]
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					*Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:*
relatywnej granicy ubóstwa	14,7	15,9	13,4	13,3	*relative poverty threshold*
„ustawowej" granicy ubóstwa	14,6	4,8	2,8	5,0	*"legal" poverty threshold*
minimum egzystencji	8,8	3,9	3,1	4,9	*subsistence minimum*

[a] Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 182.

[a] *See general notes, item 7 on page 182.*

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności,** tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodach doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. - gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracow-nicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. Zdrój uliczny jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez zdroje podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji - wpusty kanalizacyjne.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. *Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method,** i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominate kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.*

2. *Information regarding the **length of the water supply and gas supply network** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and since 2003— gas.*

*Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.*

***Water supply, sewage and gas supply connections** leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in case of the sewage system – with the main drainage system.*

3. *As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.*

Data regarding consumption of water in households includes quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

4. *Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water supply system through a common courtyard or street outlet (equipment connected to the street water supply conduit), and in the case of sewage - sewage inlets.*

*Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.*

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych w miastach, od 2005 r. obejmują gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano bez odbiorców korzystających z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejnego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348) z późniejszymi zmianami.

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej obsługujących niektóre miasta oraz linii i tras komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Data regarding the population using the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. *Data regarding the* ***number of consumers and the consumption of electricity****, concern households of urban areas, from 2005 include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.*

Data regarding the ***number of using consumers of gas from gas supply*** *excluding consumers using collective gas-meters.*

Data regarding the ***consumption of gas from gas supply****, concern all the households.*

The ***consumption of electricity and gas from the gas supply system*** *in households is established on the basis of an estimated system of payments.*

6. *Information within the range of* ***heating*** *regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line - with is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348) with later amendments.*

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing coops or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house *is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.*

7. *Information regarding* ***urban ground transport*** *concerns* ***bus, tram and trolley-bus communication*** *and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and microbuses as well as suburban and inter-city service have been also included; data do not include the activity of the Państwowa Komunikacja Samochodowa enterprises servicing some urban areas as well as transport lines and routes exclusively servicing work places.*

Transport line *is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The* length *of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles designated with separate numbers or letters travel.*

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

9. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą - w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

10. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną.

*8. Data on **municipal waste** concern the waste produced in households, and also at other waste producers (excluding hazardous waste), which in respect of their character or composition is similar to the waste produced in households.*

Information on communal wastes is quoted according to regulation of the Minister of Environment of 27 IX 2001 on catalogue of wastes (Journal of Laws No. 112, item 1206).

*9. Data on **liquid waste** concern waste which comes from households (dwellings), public buildings and buildings of units running a business - in case they are not discharged by sewage system.*

*10. **Strolling and recreational parks** are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.*

***Lawns are areas** of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.*

***Estate green belts** are located in residential areas and are used for the purposes of recreation and isolation.*

Mieszkania

Dwellings

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nie przeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych dla jednej rodziny, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m^2, z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię - jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

*1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the usable floor space in these dwellings, located in residential and non -residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans. ships, wagons and others).*

***A dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes for a single family, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.*

***A room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m^2, with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.*

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane stale i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane **o zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 r.

3. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

1) **spółdzielni mieszkaniowych** - mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
2) **gmin** (komunalne) - mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
4) **Skarbu Państwa -** mieszkania pozostające w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa, w zasobie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, w zarządzie jednostek podległych ministerstwom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości, w zarządzie organów władzy państwowej, administracji państwowej, kontroli państwowej itp.;
5) **osób fizycznych** - mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
   - może być właścicielem całej nieruchomości, np. indywidualny dom jednorodzinny,
   - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

*Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used regularly and exclusively to conduct economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from street, courtyard or from a common space in the building.*

*The **usable floor space** of a dwelling is the total usable floor space of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.*

***2.** Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis Population and Housing Census 2011.*

***3.** As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:*

*1) **housing co-operatives** - member-owned dwellings (occupied on the basis of the co-operative ownership right to a residential premise) and condominiums (occupied on the basis of a contract of tenancy);*
*2) **gminas** (municipal) - dwellings owned by a gmina or powiat (local self-government community) and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;*
*3) **workplaces** (of public and private sector);*
*4) **State Treasury** - dwellings remaining in the Agricultural Property Stock of the State Treasury, in the stock of Military Housing Agency, under the management of units subordinated to the following ministries: National Defence, Interior and Administration, Justice, under the management of state authority bodies, state administration, state control etc.;*
*5) **natural persons** - dwellings, which are owned by a natural person (one or more) while this person:*
   - *can be owner of whole real estate, for example individual detached house,*
   - *can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling, for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which a separate ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed in a real-estate register, was established.*

Pojęcie **wspólnoty mieszkaniowej** odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;

6) **towarzystw budownictwa społecznego;**

7) **innych podmiotów** - mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku - przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, partii, związków zawodowych itp.

4. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);

*The notion of **condominium** refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;*

6) ***public building society**;*

7) ***other entities** - dwellings owned by institutions constructing for profit - for sale but (not yet sold to natural persons) or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, political parties, labour unions etc.*

***4.** Information regarding **dwellings, usable floor space of dwellings** as well as regarding **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.*

Information regarding the results of:

- ***co-operative construction** concerns dwellings completed by housing co-operatives, designed for persons being members of these co-operatives;*
- ***municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);*
- ***company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);*
- ***construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);*

- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. - z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego;
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

5. Dane o **ludności w mieszkaniach**, przyjęte również za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie i na 1 izbę, obejmują:

1) na podstawie spisów powszechnych - ludność faktycznie zamieszkałą, nie obejmują natomiast ludności:
   - zamieszkałej w gospodarstwach zbiorowych, np. w hotelach pracowniczych, domach studenckich, internatach, domach opieki społecznej,
   - zamieszkałej w pomieszczeniach nieprzeznaczonych na cele mieszkalne;

2) na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych - od 2002 r. ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

- ***public building society*** *concerns dwellings built by public building societies (operating on a non profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 V 2009 - from the National Housing Fund;*
- ***private construction*** *concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.*

5. *Data regarding the* ***population in dwellings,*** *which also constitute the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room, include:*

1) on the basis of the national censuses - population in actual fact inhabiting, however do not include the population:
   - *living in group institutional households e.g., in employee hostels, student dormitories, boarding schools, social welfare homes,*
   - *living in premises not designed for residential purposes;*

2) based on balances of net dwelling stocks - since 2002 the total number of population as of 31 XII.

Infrastruktura komunalna
Municipal infrastructure

TABL. 1 (112). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Sieć rozdzielcza w km				***Distribution network in km***
Wodociągowa	6459,8	6550,6	6658,7	*Water supply*
miasta	1909,2	1924,7	1970,3	*urban areas*
wieś	4550,6	4625,9	4688,4	*rural areas*
Kanalizacyjna[a]	2709,0	2991,5	3191,6	*Sewerage[a]*
miasta	1573,0	1633,2	1688,4	*urban areas*
wieś	1136,0	1358,3	1503,2	*rural areas*
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				***Connections leading to residential buildings in pcs***
Wodociągowe	**122259**	**125099**	**126416**	*Water supply system*
miasta	51369	52976	53648	*urban areas*
wieś	70890	72123	72768	*rural areas*
Kanalizacyjne	56681	60007	62617	*Sewerage system*
miasta	39858	41662	42370	*urban areas*
wieś	16823	18345	20247	*rural areas*
Zdroje uliczne	177	173	169	***Street outlets***
Miasta	37	36	41	*Urban areas*
Wieś	140	137	128	*Rural areas*
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm^3	**30,7**	**30,7**	**29,3**	***Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm^3***
Miasta:				*Urban areas:*
w hm^3	21,3	21,0	20,1	*in hm^3*
na 1 mieszkańca w miastach w m^3	32,7	32,3	31,0	*per capita in cities in m^3*
Wieś w hm^3	9,5	9,7	9,3	*Rural areas w hm^3*
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm^3	**34,9**	**30,4**	**33,4**	***Wastewater discharged by sewerage system (during the year) in hm^3***
W tym oczyszczane	34,5	29,9	32,9	*Of which treated*

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

TABL. 2 (113). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	**346,2**	**359,2**	**361,1**	**361,8**	***Consumers (as of 31 XII) in thous.***
Miasta	231,7	241,5	242,7	242,7	*Urban areas*
Wieś	114,5	117,7	118,4	119,1	*Rural areas*
Zużycie (w ciągu roku)					***Consumption (during the year)***
W GWh	692,5	749,9	747,6	733,6	*In GWh*
miasta	441,2	468,0	464,3	452,6	*urban areas*
wieś	251,3	281,9	283,3	281,0	*rural areas*
W kWh:					*In kWh:*
miasta: na 1 mieszkańca	681,3	733,1	730,8	698,9	*urban areas: per capita*
na 1 odbiorcę[a]	1904,2	1938,0	1913,1	1864,7	*per consumer[a]*
wieś - na 1 odbiorcę[a]	2194,7	2395,0	2392,5	2358,8	*rural areas - per consumer[a]*

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Gospodarki.

a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

S o u r c e: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (114). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GASFROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	**2956,5**	**3573,8**	**3706,9**	**3808,4**	***Distribution and transmission network in km***
w tym przesyłowa	675,5	834,9	839,1	903,1	*of which transmission*
miasta	50,7	92,5	51,6	50,1	*urban areas*
wieś	624,8	742,4	787,5	852,9	*rural areas*
Miasta	1459,4	1662,5	1672,5	1681,9	*Urban areas*
Wieś	1497,1	1911,4	2034,4	2126,6	*Rural areas*
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	**38820**	**49498**	**51117**	**52588**	***Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs***
Miasta	31766	38657	39632	40519	*Urban areas*
Wieś	7054	10841	11485	12069	*Rural areas*
Odbiorcy gazu z sieci[a] w tys.	**180,6**	**191,4**	**191,7**	**192,3**	***Consumers of gas from gas supply system[a] in thous.***
Miasta	171,6	178,6	178,0	178,0	*Urban areas*
Wieś	9,0	12,8	13,7	14,3	*Rural areas*
Zużycie gazu z sieci[b] (w ciągu roku):					***Consumption of gas from gas supply system[b] (during the year):***
W hm^3	118,9	143,2	127,5	132,6	*In hm^3*
miasta	105,1	123,3	108,7	113,5	*urban areas*
wieś	13,7	19,9	18,9	19,0	*rural areas*
Na 1 mieszkańca w m^3	117,8	139,9	124,7	129,6	*Per capita in m^3*
miasta	162,3	189,6	167,4	175,2	*urban areas*
wieś	37,9	53,3	50,5	50,7	*rural areas*

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. *b* W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers using collective gas-meter. b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (115). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
	ogółem *total*				miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Sieć cieplna w km	413,4	434,4	444,0	456,8	431,1	25,7	*Heating network in km:*
w tym przesyłowa	304,3	320,2	325,0	324,4	311,0	13,4	*of which transmission*
Kotłownie	640	675	534	595	479	116	*Boiler rooms*
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ	3253,9	3719,4	3322,3	3476,0	3434,0	42,1	*Sale of heating energy (during the year) in TJ*
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam^3	36559	36365	37640	39414	39091	323	*Cubature of buildings with central heating in dam^3*
w tym budynków mieszkalnych	26377	26617	27374	28377	28212	165	*of which residential buildings*

TABL. 5 (116). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY SEWERAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Ludność w tys. - korzystająca[a] z:					*Population in thous. - using[a]:*
wodociągu	890,6	914,7	916,9	917,9	*water supply system*
miasta	617,4	622,1	621,8	616,2	*urban areas*
wieś	273,1	292,6	295,1	296,7	*rural areas*
kanalizacji	616,6	647,6	658,5	664,4	*sewerage system*
miasta	556,1	567,8	571,7	571,5	*urban areas*
wieś	60,5	79,8	86,8	92,9	*rural areas*
gazu	504,6	537,8	538,2	535,2	*gas supply system*
miasta	479,8	493,7	492,3	487,5	*urban areas*
wieś	24,8	44,1	45,9	47,7	*rural areas*
Ludność - w % ogółu ludności[b] - korzystająca[a] z:					*Population - in % of total population[b] - using[a]:*
wodociągu	88,2	89,4	89,6	89,7	*water supply system*
miasta	95,4	95,7	95,9	95,9	*urban areas*
wieś	75,4	78,4	78,8	79,0	*rural areas*
kanalizacji	61,1	63,3	64,4	64,9	*sewerage system*
miasta	85,9	87,4	88,1	88,2	*urban areas*
wieś	16,7	21,4	23,2	24,7	*rural areas*
gazu	50,0	52,6	52,6	52,3	*gas supply system*
miasta	74,2	76,0	75,9	75,3	*urban areas*
wieś	6,8	11,8	12,3	12,7	*rural areas*

a Dane szacunkowe. *b* Na podstawie bilansów.
a Estimated data. b Based on balances.

TABL. 6 (117). **ODPADY KOMUNALNE** [a]
MUNICIPAL WASTE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym z gospodarstw domowych *of which from households*	
Odpady komunalne zebrane [b] (w ciągu roku) w t	279880,5	297114,6	299178,5	304074,4	211162,1	*Municipal waste collected [b] (during the year) in t*
zmieszane	274149,6	277402,6	275751,7	272245,0	194553,6	*mixed*
w tym wysegregowane	122,2	81119,0	23547,8	4764,1	.	*of which segregated*
miasta	214907,0	210616,9	211343,4	205778,3	144102,7	*urban areas*
wieś	59241,7	66785,8	64408,2	66466,8	50450,9	*rural areas*
zebrane selektywnie	5730,9	19712,0	23426,8	31829,4	16608,5	*collected separately*
w tym:						*of which:*
papier i tektura	1808,1	4648,9	5080,5	7627,1	3848,9	*paper and carboard*
szkło	1423,2	4007,0	4368,3	5086,8	3317,3	*glass*
tworzywa sztuczne	788,9	2889,1	3651,0	5025,0	2927,7	*plastic*
metale	255,4	347,4	734,9	766,4	709,9	*metals*
wielkogabarytowe	1446,0	3416,6	4066,6	3757,0	3349,2	*largesize*
biodegradowalne	.	3124,7	4077,3	8028,7	1148,2	*biodegradable*

a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 8 i 9 na str. 189. *b* Dane szacunkowe
a See general notes, item 8 and 9 on page 189. b Estimated data.

TABL. 7 (118). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE** [a]
LIQUID WASTE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Nieczystości ciekłe [b] wywiezione w dam^3	919,7	1419,7	1490,1	1399,9	*Liquid waste [b] removed in dam^3*
miasta	432,7	344,1	321,4	289,4	*urban areas*
wieś	487,0	1075,6	1168,7	1110,4	*rural areas*
w tym z gospodarstw domowych	702,7	1049,9	1061,1	1033,4	*of which from households*
miasta	323,7	253,1	216,8	196,1	*urban areas*
wieś	379,0	796,8	844,3	837,3	*rural areas*
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	56,8	58,3	57,4	58,3	*Septic tanks in thous. (as of 31 XII)*
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	0,5	2,0	2,4	2,8	*Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)*

a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 8 i 9 na str. 189. *b* Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.
a See general notes, item 8 and 9 on page 189. b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (119). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
	ogółem *total*				miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							*Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):*
liczba	33	21	19	17	6	11	*number*
powierzchnia w ha	123,3	87,2	88,3	88,1	39,0	49,1	*area in ha*
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	-	1,9	-	7,1	2,0	5,1	*Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha*
czynnych	-	1,9	-	2,0	2,0	-	*in operation*
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	-	-	-	5,1	-	5,1	*exploitation completed*

TABL. 9 (120). **KOMUNIKACJA MIEJSKA**[a]
Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna - linie w km	1404	1334	1268	1154	*Transportation network - lines in km*
autobusowe	1379	1299	1233	1129	*bus*
tramwajowe	25	35	35	25	*tram*
Tabor:					*Fleet of:*
autobusy: w sztukach	176	177	178	172	*buses: in units*
liczba miejsc w tys.	19,1	18,4	18,3	17,7	*number of seats in thous.*
tramwaje: w sztukach	40	34	35	35	*trams in units*
liczba miejsc w tys.	5,8	4,8	5,0	5,0	*number of seats in thous.*
Przewozy pasażerów [b] (w ciągu roku) w mln	53,3	45,4	42,0	41,3	*Transport of passengers [b] (during the year) in mln*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. b Estimated data.

TABL. 10 (121). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE GREEN BELTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2011		2012		SPECIFICATION
	ogółem *total*	w tym miasta *of which urban areas*	ogółem *total*	w tym miasta *of which urban areas*	ogółem	w tym miasta *of which urban areas*	ogółem *total*	w tym miasta *of which urban areas*	
O G Ó Ł E M w ha	**1767,9**	**1319,6**	**1965,6**	**1349,9**	**1990,8**	**1352,4**	**1992,1**	**1352,4**	***T O T A L in ha***
w % powierzchni ogólnej województwa [a]	0,1	2,1	0,1	2,1	0,1	2,1	0,1	2,1	*in % of total area space of the voivodship* [a]
na 1 mieszkańca[b] w m^2	17,5	20,4	19,2	20,8	19,5	20,8	19,5	20,9	*per capita* [b] *in* m^2
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej w ha:									*Generally accessible urban area green belts in ha:*
parki spacerowo-wypoczynkowe . .	808,8	486,3	868,5	485,2	868,5	485,2	869,6	485,2	*strolling-recreational parks*
zieleńce	429,2	310,6	512,2	328,4	528,4	328,5	528,6	328,5	*lawns*
Tereny zieleni osiedlowej w ha	529,9	522,7	584,9	536,3	593,9	538,7	593,9	538,7	*Estate green belts in ha*

a, b W przypadku miast obliczono: *a* – w % ogólnej powierzchni miast, *b* – na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: a – in % total urban areas space, b – per capita in urban areas.

Mieszkania
Dwellings

TABL. 11 (122). **ZASOBY MIESZKANIOWE**[a]
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2011	2012			SPECIFICATION
		A	B		ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Mieszkania w tys.	333,7	350,5	350,6	353,7	356,6	244,3	112,3	*Dwellings in thous.*
Izby w mieszkaniach w tys.	1261,3	1333,3	1389,0	1402,1	1415,0	918,6	496,4	*Rooms in dwellings in thous.*
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m^2. . .	22856,5	24529,8	25349,1	25648,7	25949,9	15996,6	9953,3	*Usable floor space of dwellings in thous.* m^2
Przeciętna w zasobach:								*Dwelling stocks, average:*
liczba izb w mieszkaniu	3,78	3,80	3,96	3,96	3,97	3,76	4,42	*number of rooms in a dwelling*
powierzchnia użytkowa w m^2:								*usable floor space in* m^2*:*
1 mieszkania . . .	68,5	70,0	72,3	72,5	72,8	65,5	88,6	*per dwelling*
na 1 osobę	22,6	24,3	24,8	25,1	25,4	24,7	26,5	*per person*
liczba osób [b] na:								*number of persons* [b]*:*
1 mieszkanie . . .	3,02	2,88	2,92	2,89	2,87	2,65	3,35	*per dwelling*
1 izbę	0,80	0,76	0,74	0,73	0,72	0,70	0,76	*per room*

a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (porównywalnie z danymi za 2005 r. – wariant A) i z 2011 r. (porównywalnie z danymi za lata 2011 i 2012 – wariant B). *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 192.

a Based on balances; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national censuses 2002 (comparably with the data for 2005 – variant A) and 2011 (comparably with the data for 2011 i 2012 – variant B). b See general notes, item 5 on page 192.

TABL. 12 (123). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH [a] WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS [a] FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Mieszkania – w % – wyposażone w *Dwellings – in % – fitted with*				
		wodociąg *water supply system*	ustęp *lavatory*	łazienkę *bathroom*	gaz z sieci *gas from gas supply system*	centralne ogrzewanie *central heating*
O G Ó Ł E M	2005	97,3	89,8	88,2	53,7	75,2
T O T A L	2010	98,2	95,5	92,8	56,2	79,9
	2011	98,3	95,6	92,9	56,0	80,1
	2012	**98,3**	**95,6**	**92,9**	**55,9**	**80,3**
Miasta	2005	98,9	94,0	91,2	75,2	81,4
Urban areas	2010	99,5	97,4	95,3	76,3	84,5
	2011	99,5	97,5	95,4	76,0	84,7
	2012	**99,5**	**97,5**	**95,4**	**75,9**	**84,8**
Wieś	2005	93,6	80,5	81,8	6,9	61,7
Rural areas	2010	95,4	91,3	87,3	12,3	69,8
	2011	95,5	91,4	87,4	12,3	70,1
	2012	**95,5**	**91,5**	**87,5**	**12,5**	**70,4**

[a] Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

[a] *Based on balances of dwelling stocks.*

TABL. 13 (124). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2012 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – liczba wypłaconych dodatków *number of allowances* b – kwota dodatków w tys. zł *amount of allowances in thous. zl* c – przeciętna wysokość dodatku w zł *average value of allowances in zl*		Ogółem *Total*	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali *Dwellings allowances paid out user to*					
			gminnych *gminas*	spółdzielczych *co-operatives*	wspólnot mieszkaniowych *housing community*	prywatnych *private*	towarzystw budownictwa społecznego *public building society*	innych *others*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*								
O G Ó Ł E M	**a**	**154027**	**74609**	**40504**	**27084**	**5256**	**2391**	**4183**
T O T A L	**b**	**28357,8**	**14209,9**	**7217,5**	**4724,7**	**794,3**	**560,9**	**850,5**
	c	**184**	**191**	**178**	**174**	**151**	**235**	**203**
Miasta	a	135187	68317	36565	22838	2213	2351	2903
Urban areas	b	24948,2	13119,2	6407	3876,1	388,3	552,8	604,8
	c	185	192	175	170	176	235	208
Wieś	a	18840	6292	3939	4246	3043	40	1280
Rural areas	b	3409,7	1090,8	810,5	848,6	406,1	8,1	245,7
	c	181	173	206	200	133	203	192
W % OGÓŁEM *IN % OF TOTAL*								
O G Ó Ł E M	**a**	**100,0**	**48,4**	**26,3**	**17,6**	**3,4**	**1,6**	**2,7**
T O T A L	**b**	**100,0**	**50,1**	**25,5**	**16,7**	**2,8**	**2,0**	**3,0**
Miasta	a	100,0	50,5	27,0	16,9	1,6	1,7	2,1
Urban areas	b	100,0	52,6	25,7	15,5	1,6	2,2	2,4
Wieś	a	100,0	33,4	20,9	22,5	16,2	0,2	6,8
Rural areas	b	100,0	32,0	23,8	24,9	11,9	0,2	7,2

TABL. 14 (125). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo *Area of grounds transferred to investor for dwelling construction*		Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe *Area of grounds in gminas stock for dwelling construction*			
		ogółem *total*	w tym osób fizycznych *of which of natural persons*	wielorodzinne *multi-family*		jednorodzinne *single-family*	
				razem *total*	w tym uzbrojone *of which developed*	razem *total*	w tym uzbrojone *of which developed*
		w ha *in ha*					
O G Ó Ł E M	2005	59,1	56,4	298,3	126,3	2253,8	798,0
T O T A L	2010	56,2	47,9	248,8	142,6	2184,6	883,8
	2011	52,1	41,1	244,4	137,5	2167,3	848,7
	2012	**38,0**	**32,5**	**243,6**	**138,0**	**2168,9**	**861,1**
Miasta	2005	32,1	29,5	276,0	113,5	1361,3	405,7
Urban areas	2010	31,8	25,0	236,0	134,5	1293,0	473,1
	2011	28,3	20,6	231,4	129,2	1286,2	453,2
	2012	**22,8**	**20,4**	**230,6**	**129,9**	**1283,9**	**413,0**
Wieś	2005	27,0	26,9	22,3	12,8	892,5	392,3
Rural areas	2010	24,4	22,9	12,8	8,1	891,6	410,7
	2011	23,8	20,5	13,0	8,3	881,1	395,5
	2012	**15,2**	**12,1**	**13,0**	**8,1**	**885,0**	**448,1**

TABL. 15 (126). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**2314**	**4152**	**3341**	**3194**	***T O T A L***
Spółdzielcze	153	36	102	-	*Co-operatives*
Komunalne (gminne)	173	115	6	9	*Municipal (gminas)*
Zakładowe	26	43	43	40	*Company*
Indywidualne	1327	1922	1917	1767	*Private*
Społeczne czynszowe	43	160	108	-	*Public building society*
Na sprzedaż lub wynajem	592	1876	1165	1378	*For sale or rent*

TABL. 16 (127). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Mieszkania	**3293**	**3313**	**3318**	**3169**	***Dwellings***
miasta	2404	2099	2135	1893	*urban areas*
wieś	889	1214	1183	1276	*rural areas*
Spółdzielcze	162	73	125	-	*Co-operative*
Komunalne (gminne)	186	170	238	12	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	24	37	45	87	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	579	931	833	1073	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	436	120	160	-	*Public building society*
Indywidualne	1906	1982	1917	1997	*Private*
miasta	1055	879	818	768	*urban areas*
wieś	851	1103	1099	1229	*rural areas*

TABL. 16 (127). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (cd.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	**669**	**559**	**638**	**583**	***Dwellings per 1000 marriages contracted***
Miasta	749	544	650	556	*Urban areas*
Wieś	520	588	617	628	*Rural areas*
Izby	**14446**	**14174**	**14156**	**14223**	***Rooms***
miasta	9575	7916	7785	7216	*urban areas*
wieś	4871	6258	6371	7007	*rural areas*
Spółdzielcze	459	306	370	-	*Co-operative*
Komunalne (gminne)	489	320	492	31	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	95	124	147	355	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1664	2792	2481	3097	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	1217	348	468	-	*Public building society*
Indywidualne	10522	10284	10198	10740	*Private*
miasta	5745	4337	4125	3934	*urban areas*
wieś	4777	5947	6073	6806	*rural areas*

TABL. 16 (127). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2	**324057**	**332139**	**325316**	**329892**	***Usable floor space of dwellings in m^2***
miasta	209114	181239	175257	161072	*urban areas*
wieś	114943	150900	150059	168820	*rural areas*
Spółdzielcze	8153	6031	6611	-	*Co-operative*
Komunalne (gminne)	8971	6013	10670	398	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	1885	2367	3225	5862	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	33544	60810	50742	62558	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	20562	5895	7253	-	*Public building society*
Indywidualne	250942	251023	246815	261074	*Private*
miasta	138003	107168	102072	96718	*urban areas*
wieś	112939	143855	144743	164356	*rural areas*
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m^2	**98,4**	**100,3**	**98,0**	**104,1**	***Average usable floor space per dwelling in m^2***
miasta	87,0	86,3	82,1	85,1	*urban areas*
wieś	129,3	124,3	126,8	132,3	*rural areas*
Spółdzielcze	50,3	82,6	52,9	-	*Co-operative*
Komunalne (gminne)	48,2	35,4	44,8	33,2	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	78,5	64,0	71,7	67,4	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	57,9	65,3	60,9	58,3	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	47,2	49,1	45,3	-	*Public building society*
Indywidualne	131,7	126,7	128,8	130,7	*Private*
miasta	130,8	121,9	124,8	125,9	*urban areas*
wieś	132,7	130,4	131,7	133,7	*rural areas*

TABL. 17 (128). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W budynkach indywidualnych *In private buildings*					W budynkach poza indywidualnymi *In non-private buildings*				
			razem *total*	w % razem - mieszkania o liczbie izb *in % of total - dwellings with specified number of rooms*				razem *total*	w % razem - mieszkania o liczbie izb *in % of total - dwellings with specified number of rooms*			
				1	2	3	4 i więcej *and more*		1	2	3	4 i więcej *and more*
O G Ó Ł E M	2005	3293	1906	0,8	2,9	6,0	90,3	1387	4,6	32,4	41,3	21,6
T O T A L	2010	3313	1982	1,6	4,0	8,5	86,0	1331	7,5	28,3	42,4	21,8
	2011	3318	1917	0,9	4,0	6,6	88,5	1401	5,0	34,8	40,5	19,7
	2012	**3169**	**1997**	**0,4**	**2,8**	**5,7**	**91,1**	**1172**	**2,5**	**32,9**	**39,3**	**25,3**
Miasta	2005	2404	1055	1,4	3,5	6,9	88,2	1349	4,6	31,5	42,0	21,9
Urban areas	2010	2099	879	2,7	6,5	11,8	79,0	1220	6,6	28,6	44,0	20,8
	2011	2135	818	1,8	7,7	10,8	79,7	1317	5,3	36,0	40,6	18,1
	2012	**1893**	**768**	**1,0**	**5,6**	**9,2**	**84,1**	**1125**	**2,6**	**33,9**	**39,7**	**23,8**
Wieś	2005	889	851	-	2,2	4,8	93,0	38	5,3	65,8	18,4	10,5
Rural areas	2010	1214	1103	0,6	2,0	5,8	91,6	111	18,0	25,2	24,3	32,4
	2011	1183	1099	0,2	1,3	3,5	95,0	84	-	15,5	39,3	45,2
	2012	**1276**	**1229**	**-**	**1,1**	**3,5**	**95,4**	**47**	**-**	**10,6**	**29,8**	**59,6**

Mieszkania wyposażone w instalacje w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII
Dwellings fitted with installations in 2012
As of 31 XII

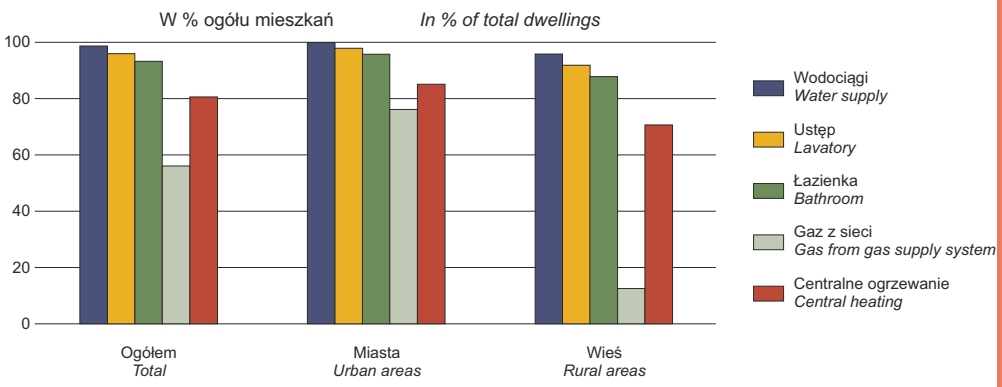

Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa
Structure of dwellings completed by type of building

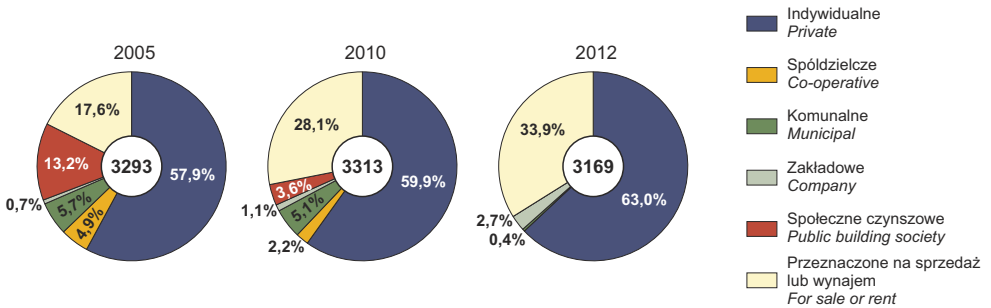

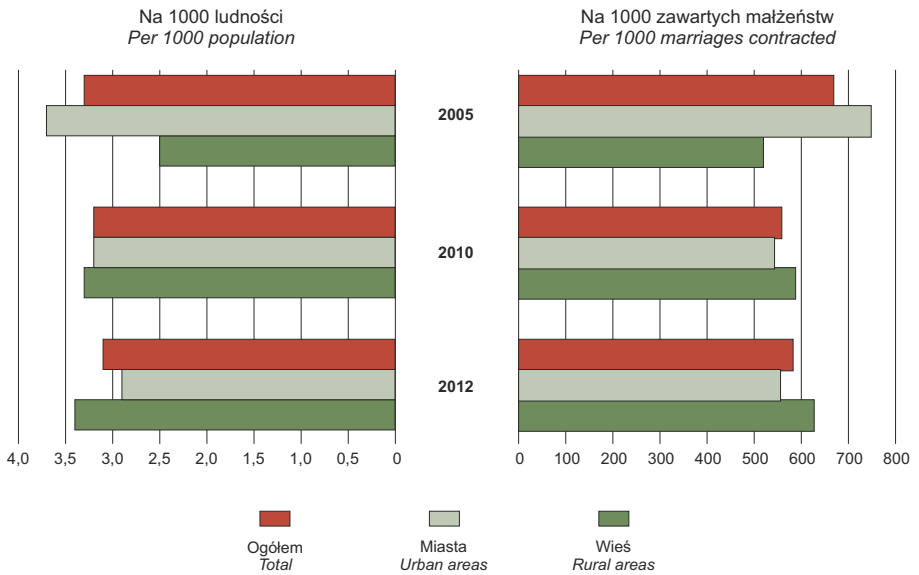

Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2012/2013[a]
Education by educational level in 2012/2013 school year[a]

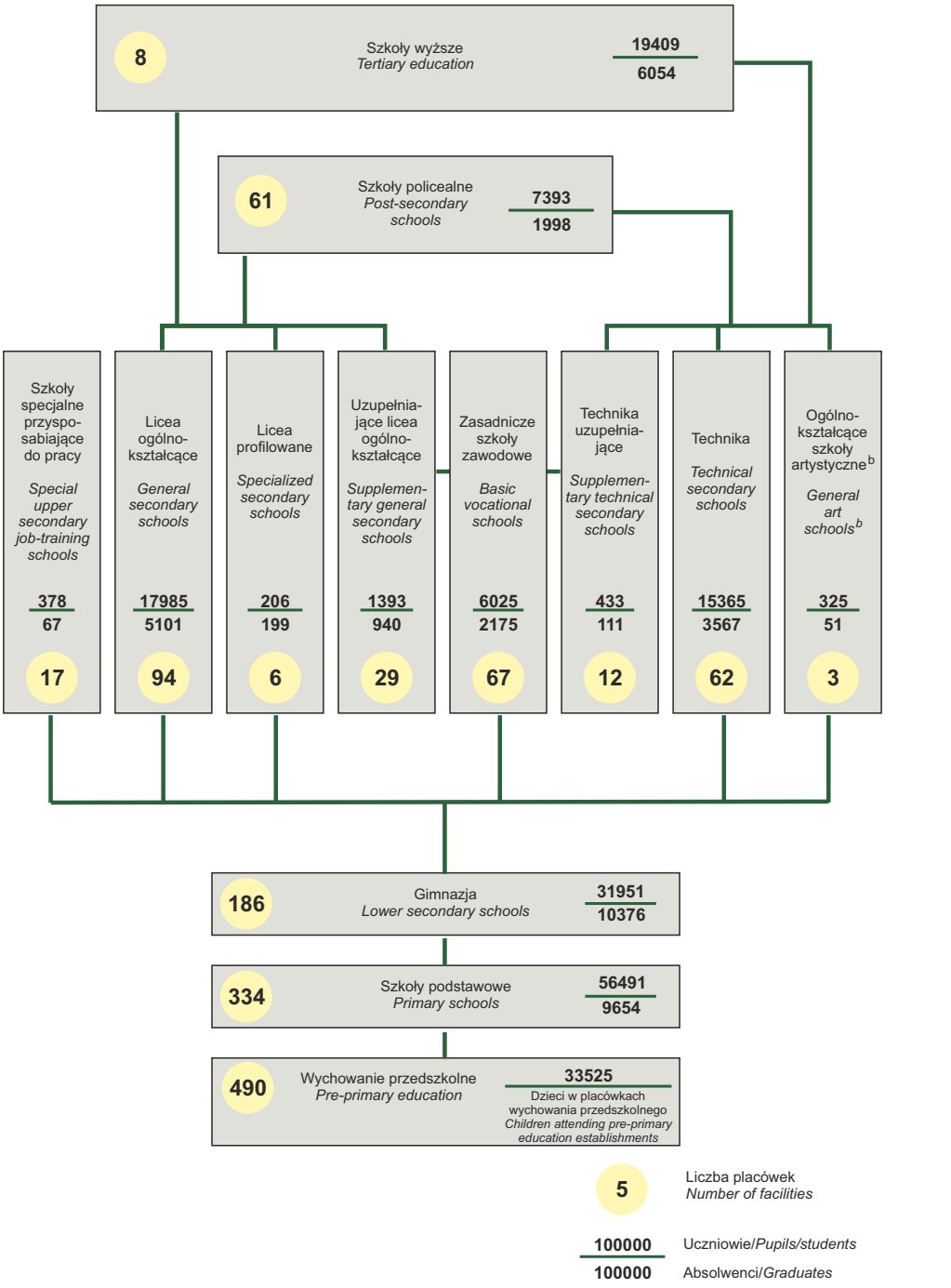

[a] Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi. Absolwenci z roku szkolnego 2011/2012. [b] Dające uprawnienia zawodowe.
[a] As of beginning of the school year; including special schools. Graduates from the school year 2011/2012. [b] Leading to professional certification.

DZIAŁ X

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365) z późniejszymi zmianami.

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie **szkoły podstawowe** oraz 3-letnie **gimnazja**, w których nauka jest obowiązkowa, powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych,
- od roku szkolnego 2002/03 **szkoły ponadgimnazjalne**, tj. 2-3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie licea ogólnokształcące i 3-letnie technika) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej działające do zakończenia cyklu kształcenia ujmowano odpowiednio w szkołach ponadgimnazjalnych (zasadniczych zawodowych, liceach ogólnokształcących i technikach).

Ponadto w latach szkolnych 2004/05-2008/09 wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat, a od 1 IX 2009 – w wieku 5 lat w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

CHAPTER X

EDUCATION

General notes

1. *The educational system in Poland functions according to the Education System Act of 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Act of 27 VII 2005 - Higher Education Law (Journal of Laws No. 164, item 1365) with later amendments.*

2. *Among schools covered by the educational system, there are:*

- *since 1999/2000 school year 6-year **primary schools** and 3-year **lower secondary schools**, where education is compulsory, and which replaced 8-year primary schools,*
- *since 2002/03 school year **upper secondary schools**, i.e. 2-3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools as well as since 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year general secondary schools and 3-year technical secondary schools), and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also general art schools leading to proffesional certification and post-secondary schools; moreover, upper secondary (post-primary) schools for graduates from 8-year primary schools operating until the end of the education cycle were included respectively in the structure of upper secondary schools (basic vocational schools, general secondary schools and technical secondary schools).*

Moreover, in 2004/05-2008/09 school year an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced for children at the age 6 and since 1 IX 2009 – children at the age 5 in pre-primary education establishment i.e. in pre-primary section of primary schools and nursery schools (including special) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

Since the 2009/10 school year, upon the request of parents children at the age 6 can start education in the first class of primary school.

3. Informacje dotyczące szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą **ogólnokształcących szkół artystycznych**, które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne nie dające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
3) zasadnicze szkoły zawodowe;
4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej - stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
6) licea profilowane - stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
7) technika;

3. Information regarding art schools leading to professional certification - unless otherwise indicated - refers exclusively to ***general art schools****, excluding schools providing art education only.*

4. Data, presented in the chapter are related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and natural persons.

6. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Ministry of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) entities and local self-government entities can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools, or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Ministry of Science and Higher Education.

7. Schools for children and youth *(including special schools) include:*

1) *primary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme,;*
2) *lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);*
3) *basic vocational schools;*
4) *general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);*
5) *supplementary general schools based on the programme of basic vocational school - phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;*
6) *specialized secondary schools - phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;*
7) *technical secondary schools;*

8) technika uzupełniające na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej - stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych);
10) specjalne szkoły przysposabiające do pracy.

8. Szkoły policealne - kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz w roku szkolnym 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość, obejmują:
1) policealne szkoły zawodowe (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
2) nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata; bez szkół specjalnych prowadzonych przez wydziały edukacji wojewódzkich urzędów marszałkowskich;
3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) - od roku szkolnego 2005/06.

9. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych; do roku szkolnego 2005/06 realizowane było w systemie studiów dziennych, wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

Informacje z zakresu szkół wyższych:
1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą, (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Podział szkół wyższych według **typów szkół** opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół pub licznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły" zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła", jak też „uniwersytet" lub „akademia": rolnicza, ekonomiczna, pedagogiczna, artystyczna i teologiczna.

10. Szkoły dla dorosłych - kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz w roku szkolnym 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość, obejmują:
1) szkoły podstawowe dla dorosłych oraz do roku szkolnego 2000/01 - podstawowe studium zawodowe;

8) supplementary technical schools based on the programme of basic vocational school - phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
9) general art schools leading to professional certification (excluding special schools);
10) special job-training schools

***8. Post-secondary schools** educating in day, evening, weekend and since 2008/09 school year distance learning and full-time programmes, from include:*
1) post-secondary vocational schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;
2) foreign language teacher training colleges (3-year) as well as teacher training colleges (3-year), in which graduates do not receive title of licentiate; excluding special schools conducted by education departments of voivodship marshals' offices;
3) colleges of social work (3-year) - since 2005/06 school year.

***9. Tertiary education** (university level) includes full-time and part-time programmes; until 2005/06 school year data concerned day, evening, weekend and extramural studies.*

Data regarding tertiary education:
1) include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges, in which graduates receive the title of licentiate;
2) include foreigners studying in Poland (of which studying at organizational units of Polish higher educational institutions abroad);
3) do not include Poles studying abroad (with an exeption of persons at organizational units of Polish higher educational institutions oprating abroad).

Data on students and graduates is given according to the seats of higher education institutions including branch sections, faculties and institutes operating in a place different then the place of their seat and consultative points. Data do not include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of the Interior and Administration.

***10. Schools for adults** educating in day, evening, weekend and since 2008/09 school year distance learning and full-time programmes, from include:*
1) primary schools for adults as well as until 2000/01 school year - primary vocational extramural studies;

2) gimnazja dla dorosłych oraz do roku szkolnego 2000/01 - podstawowe studium zawodowe;
3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych - stopniowo likwidowane;
4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej - stopniowo likwidowane;
6) licea profilowane dla dorosłych - stopniowo likwidowane;
7) technika dla dorosłych oraz do roku szkolnego 2000/01 - średnie studium zawodowe - stopniowo likwidowane;
8) technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może byćrealizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej; łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

2) lower secondary schools for adults as well as until 2000/01 school year - primary vocational extramural studies;
3) basic vocational schools for adults - phased out;
4) general secondary schools for adults;
5) supplementary general secondary schools for adults based on the programme of basic vocational school - phased out;
6) specialized secondary schools for adults - phased out;
7) technical secondary schools for adults as well as until 2000/01 school year - secondary vocational extramural studies;
8) supplementary technical secondary schools for adults based on the programme of basic vocational school.

***11. Special schools** are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently, in as well as in special educational care centres, other educational institutions or the unit performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions; including health resorts treatment).*

***12. Special educational centres** are facilities for handicapped children and youth, aged 3 and older who, for reasons of their disability, are not able to attend regular schools or nursery schools.*

***13. Youth education centres** are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the youth people for independent life compliant with legal and social norms.*

***14. Youth sociotherapy centres** are centres intendent for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.*

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

16. Dane o **nauczycielach,** poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych,

oraz od roku szkolnego 2008/09:

- zespoły wychowania przedszkolnego,
- punkty przedszkolne.

18. Pomieszczenia szkolne nie obejmują pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych.

19. Dane dotyczące:

1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach - na koniec roku szkolnego;
2) szkół wyższych prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych. Absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego.

***15. Rehabilitation-education centres are** facilities making it possible for children and youth with a mental retardation-profound to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.*

***16. Data regarding teachers,** excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.*

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

***17. Pre-primary education establishments** are care and educational centres designated for children 3 of age until beginning education in primary school secured children for care and aimed at preparation to education in school.*

Pre-primary education establishments include:

- *nursery schools,*
- *pre-primary sections in primary schools,*

as well as since 2008/09 school year:

- *pre-primary education groups,*
- *pre-primary points.*

***18.** Classrooms do not include classrooms in adult schools and special schools.*

***19.** Data regarding:*

1) *pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year - special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres as well as boarding-school and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates - the end of the school year;*
2) *tertiary education is presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education with they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies. Graduates are shown from the previous academic year.*

20. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych oraz do roku szkolnego 2004/05 - w szkołach wyższych.

21. Współczynnik skolaryzacji:

1) **brutto** - jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
2) **netto** - jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

22. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

23. Zadaniem **wychowania pozaszkolnego** jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

24. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów - od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

20. Extramural graduates *occur only in post-secondary schools and schools for adults as well as until 2004/05 school year - tertiary education.*

21. Enrolment rate:

1) *gross - is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*
2) ***net*** *- is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*

22. *A* ***boarding school*** *is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A* ***dormitory*** *is an inter-school facility serving as a boarding school.*

23. Extracurricular education *offered young people favorable conditions to develop interests and aptitudes, and provided recreations and rest during timetable free time.*

Extracurricular education *establishments include: youth's palaces, youth cultural establishments, extracurricular work's centres, interschool sports centres and other public and non-public establishments.*

24. *The information presented, excluding the data on higher education institutions, since 2007/08 school year (in the case of graduates - since 2006/07 school year), has been compiled on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of national Education.*

TABL. 1 (129). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
			SZKOŁY		
			SCHOOLS		
Podstawowe	354	342	338	334	*Primary*
Gimnazja	177	180	179	179	*Lower secondary*
Specjalne przysposabiające do pracy	11	17	17	17	*Special job-training schools*
Zasadnicze zawodowe	58	58	59	65	*Basic vocational*
Licea ogólnokształcące	73	57	58	58	*General secondary*
Uzupełniające licea ogólnokształcące	5	3	3	1	*Supplementary general secondary*
Licea profilowane	55	8	7	5	*Specialized secondary*
Technika	96	69	64	60	*Technical secondary*
Technika uzupełniające	9	6	5	2	*Supplementary technical secondary*
Artystyczne ogólnokształcące [a]	3	3	3	3 [b]	*General art* [a]
Policealne	104	74	63	61	*Post-secondary*
Wyższe	8	8	8	8	*Tertiary*
Dla dorosłych	137	97	91	86	*For adults*
gimnazja	8	8	7	7	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe	6	3	4	2	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	47	34	32	36	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	36	36	33	28	*supplementary general secondary*
licea profilowane	5	2	2	1	*specialized secondary*
technika	24	4	3	2	*technical secondary*
technika uzupełniające	11	10	10	10	*supplementary technical secondary*
			POMIESZCZENIA SZKOLNE [c]		
			CLASSROOMS [c]		
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	3994	4449	4364	4329	*primary*
gimnazja	1858	2073	2081	2091	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe	152	197	202	193	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	901	1065	1081	1045	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	-	2	2	2	*supplementary general secondary*
licea profilowane	306	15	-	4	*specialized secondary*
technika	998	1211	1238	1199	*technical secondary*
technika uzupełniające	16	50	1	1	*supplementary technical secondary*
artystyczne ogólnokształcące [a]	22	26	25	25	*general art* [a]
policealne	239	314	223	209	*post-secondary*

a Dające uprawnienia zawodowe. *b* Ponadto 3 szkoły artystyczne realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne. *c* Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych.

a Leading to professional certification. b Moreover, 3 art school giving only artistic education. c Excluding classrooms in schools for adults and in special schools.

TABL. 1 (129). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
NAUCZYCIELE[a]					
TEACHERS[a]					
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	4829	4490	4340	4236	*primary*
gimnazja[b]	3008	2906	2820	2735	*lower secondary*[b]
zasadnicze zawodowe[bc]	354	473	455	444	*basic vocational*[bc]
licea ogólnokształcące[bd]	1207	1154	1074	1035	*general secondary*[bd]
licea profilowane[b]	399	45	30	16	*specialized secondary*[b]
technika[bde]	843	1386	1359	1244	*technical secondary*[bde]
policealne	296	199	185	206	*post-secondary*
wyższe[f]	1574	1415	1364	1306	*tertiary*[f]
UCZNIOWIE I STUDENCI					
PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne[g]	10016	8657	7994	8658	*Pre-primary education*[g]
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	70772	57561	57346	56491	*primary*
gimnazja	43015	33961	32476	31160	*lower secondary*
specjalne przysposabiające do pracy	151	352	370	378	*special job-training schools*
zasadnicze zawodowe	6523	6651	6319	5969	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	17763	14049	13501	12969	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	254	75	53	14	*supplementary general secondary*
licea profilowane	7462	529	392	189	*specialized secondary*
technika	14868	16571	16186	15336	*technical secondary*
technika uzupełniające	373	110	66	17	*supplementary technical secondary*
artystyczne ogólnokształcące[h]	317	312	303	325[i]	*general art*[h]
policealne	8041	7373	7499	7393	*post-secondary*
wyższe	33283	24183	21738	19409	*tertiary*
dla dorosłych	9424	7931	7698	7704	*for adults*
gimnazja	648	736	711	791	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe	361	98	208	56	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	4228	3404	3386	5016	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	1894	2978	2850	1379	*supplementary general secondary*
licea profilowane	244	52	53	17	*specialized secondary*
technika	1619	173	118	29	*technical secondary*
technika uzupełniające	430	490	372	416	*supplementary technical secondary*

a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str.209. *b–e* Łącznie ze szkołami: *b* – dla dorosłych, *c* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *d* – uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, *e* – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. *f* Nauczyciele akademiccy. *g* Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 33 na str. 236. *h* Dające uprawnienia zawodowe. *i* Ponadto 216 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

a In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 16 on page 209. b–e Including: b – schools for adults, c – special job-training schools, d – supplementary schools respectively: general secondary schools and technical secondary schools, e – general art schools leading to professional certification. f Academic teachers. g Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments also described in table 33 on page 236. h Leading to professional certification. i Moreover, 216 students of art schools giving only artistic education.

TABL. 1 (129). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
		ABSOLWENCI *GRADUATES*			
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	12886	10132	9654	.	*primary*
gimnazja	14034	10848	10141	.	*lower secondary*
specjalne przysposabiające do pracy	12	60	67	.	*special job-training schools*
zasadnicze zawodowe	2032	2032	2159	.	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	5663	4661	4450	.	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	85	14	31	.	*supplementary general secondary*
licea profilowane	2423	164	181	.	*specialized general*
technika	3378	3432	3541	.	*technical secondary*
technika uzupełniające	x	11	42	.	*supplementary technical secondary*
artystyczne ogólnokształcące [a]	59	62	51 [b]	.	*general art* [a]
policealne	2741	2115	1998	.	*post-secondary*
wyższe	7066	6371	6054	.	*tertiary*
dla dorosłych	2746	1883	1924	.	*for adults*
gimnazja	126	367	235	.	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe	126	34	16	.	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	1406	506	651	.	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	388	834	909	.	*supplementary general secondary*
licea profilowane	50	14	18	.	*specialized general*
technika	650	24	26	.	*technical secondary*
technika uzupełniające	x	104	69	.	*supplementary technical secondary*

a Dające uprawnienia zawodowe. *b* Ponadto 18 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Leading to professional certification. b Moreover,18 graduates of art schools giving only artistic education.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (130). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Szkoły *Schools*				Uczniowie i studenci *Pupils and students*				Absolwenci *Graduates*		
	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
Szkoły podstawowe	**354**	**342**	**338**	**334**	**70772**	**57561**	**57346**	**56491**	**12886**	**10132**	**9654**
Primary schools											
Jednostki samorządu terytorialnego	337	322	313	306	69155	55792	55359	54326	12633	9879	9358
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	14	16	18	19	919	1101	1167	1243	132	148	171
Social organizations and associations											
Oganizacje wyznaniowe	-	1	1	2	-	90	94	125	-	13	16
Religious organizations											
Pozostałe	3	3	6	7	698	578	726	797	121	92	109
Others											
Gimnazja	**177**	**180**	**179**	**179**	**43015**	**33961**	**32476**	**31160**	**14034**	**10848**	**10141**
Lower secondary schools											
Jednostki samorządu terytorialnego	162	161	160	160	41906	32316	30815	29536	13647	10329	9596
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	10	14	14	14	710	1220	1232	1228	267	391	400
Social organizations and associations											
Oganizacje wyznaniowe	-	1	1	2	-	22	24	58	-	8	9
Religious organizations											
Pozostałe	5	4	4	3	399	403	405	338	120	120	136
Others											

TABL.2 (130). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Szkoły *Schools*				Uczniowie i studenci *Pupils and students*				Absolwenci *Graduates*		
	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
Zasadnicze szkoły zawodowe[a]	**69**	**75**	**76**	**82**	**6674**	**7003**	**6689**	**6347**	**2044**	**2092**	**2226**
Upper secondary schools[a]											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	-	1	2	2	-	35	55	77	-	7	25
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	66	69	68	72	6446	6604	6210	5765	1978	1980	2092
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	2	4	4	5	143	165	210	271	42	41	60
Social organizations and associations											
Pozostałe	1	1	2	3	85	199	214	234	24	64	49
Others											
Licea ogólnokształcące[b]	**78**	**60**	**61**	**59**	**18017**	**14124**	**13554**	**12983**	**5748**	**4675**	**4481**
General secondary schools[b]											
Jednostki samorządu terytorialnego	66	50	51	49	17015	13132	12536	11967	5423	4328	4150
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	7	8	8	8	397	470	497	494	128	164	155
Social organizations and associations											
Pozostałe	5	2	2	2	605	522	521	522	197	183	176
Others											
Licea profilowane	**55**	**8**	**7**	**5**	**7462**	**529**	**392**	**189**	**2423**	**164**	**181**
Specialized secondary schools											
Jednostki samorządu terytorialnego	52	8	7	5	7043	529	392	189	2291	164	181
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	2	-	-	-	116	-	-	-	38	-	-
Social organizations and associations											
Pozostałe	1	-	-	-	303	-	-	-	94	-	-
Others											
Technika[c]	**108**	**78**	**72**	**65**	**15558**	**16993**	**16555**	**15678**	**3460**	**3505**	**3634**
Technical secondary schools[c]											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2	7	7	7	221	967	933	904	46	214	197
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	98	65	60	53	14972	15597	15212	14452	3301	3215	3346
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	6	5	4	3	245	217	202	170	96	35	34
Social organizations and associations											
Pozostałe	2	1	1	2	120	212	208	152	17	41	57
Others											

a-c Łącznie ze szkołami: *a* — specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *b* — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *c* — technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a-c Including: a — special job-training schools, b — supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL.2 (130). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Szkoły *Schools*				Uczniowie i studenci *Pupils and students*				Absolwenci *Graduates*		
	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
Szkoły policealne	**104**	**74**	**63**	**61**	**8041**	**7373**	**7499**	**7393**	**2741**	**2115**	**1998**
Post-secondary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	2	2	2	30	62	64	52	-	12	17
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	49	19	15	14	5458	1956	1464	1327	1774	696	580
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	20	11	10	11	662	522	533	466	239	174	256
Social organizations and associations											
Pozostałe	34	42	36	34	1891	4833	5438	5548	728	1233	1145
Others											
Szkoły wyższe	**8**	**8**	**8**	**8**	**33283**	**24183**	**21738**	**19409**	**7066**	**6371**	**6054**
Tertiary education											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	3	3	3	29678	21854	20013	18152	6561	5517	5441
Central (government) administration entities											
Pozostałe	5	5	5	5	3605	2329	1725	1257	505	854	613
Others											
Szkoły dla dorosłych	**137**	**97**	**91**	**86**	**9424**	**7931**	**7698**	**7704**	**2746**	**1883**	**1924**
Schools for adults											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	-	3	3	2	-	109	89	60	-	20	17
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	82	40	38	40	6190	2496	2269	2050	1751	625	663
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	15	10	10	7	781	397	377	352	238	120	91
Social organizations and associations											
Pozostałe	40	44	40	37	2453	4929	4963	5242	757	1118	1153
Others											

Źr ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (131). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU *AGE GROUPS*	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	w % ludności danej grupy wieku *in % of population of given age group*			
7-12 lat	98,2	94,7	94,3	93,6
13-15	97,7	95,4	94,7	94,2
16-18	95,6	93,6	92,9	92,2
19-21 lat	27,5	25,5	26,3	26,6

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (132). **WSPŁCZYNNIK SKOLARYZACJI**
ENROLMENT RATE

Lp. *No.*	WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Grupy wieku *Age groups*	2005/06		
			ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
			w %		
					BRUT
					GRO
	Szkoły:				
	Schools:				
1	podstawowe	7-12	100,0	100,7	99,3
	primary				
2	gimnazja	13-15	101,9	103,5	100,3
	lower secondary				
3	zasadnicze zawodowe[a]	16-18	15,0	20,7	9,0
	basic vocationala				
4	licea ogólnokształcące i profilowane[b]	16-18	67,7	57,8	78,0
	general and specialized secondary[b]				
5	technika[c]	16-18	37,4	44,2	30,5
	technical secondary[c]				
6	policealne	19-21	14,8	12,4	17,2
	post-secondary				
					NET
					NET
7	Wychowanie przedszkolne[d]	6	96,8	97,2	96,4
	Pre-promary education[d]				
	Szkoły:				
	Schools:				
8	podstawowe	7-12	98,1	98,1	98,1
	primary				
9	gimnazja	13-15	94,9	93,8	96,0
	lower secondary				
10	zasadnicze zawodowe[a]	16-18	12,3	16,6	7,9
	basic vocational[a]				
11	licea ogólnokształcące i profilowane[b]	16-18	53,1	41,9	64,6
	general and specialized secondary[b]				
12	technika[c]	16-18	23,9	27,8	19,9
	technical secondary[c]				
13	policealne	19-21	9,1	8,5	9,7
	post-secondary				

a–c Łącznie ze szkołami: *a* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a–c Including: a – special job-training schools, b – supplementary general secondary schools, c – supplementary attending pre-primary education establishments.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

2010/11			2011/12			2012/13			Lp. *No.*
ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	
in %									
T O									
S S									
97,4	98,0	96,7	98,6	98,8	98,3	97,4	97,9	97,0	1
100,9	103,3	98,4	100,5	102,9	98,0	100,5	102,9	97,8	2
18,1	24,2	11,7	17,4	23,7	10,9	17,8	23,6	11,8	3
53,7	43,6	64,2	53,8	43,3	64,6	54,5	44,7	64,7	4
45,0	50,0	39,8	45,3	49,9	40,6	44,8	49,3	40,2	5
17,4	11,1	24,0	18,1	10,1	26,5	18,5	9,8	27,5	6
T O									
88,7	90,3	87,0	79,6	82,0	76,9	81,9	83,7	79,9	7
94,6	94,7	94,5	94,2	94,3	94,1	93,5	93,6	93,4	8
91,8	90,9	92,6	91,4	90,6	92,2	90,7	89,9	91,6	9
15,4	20,3	10,3	15,1	20,3	9,8	14,6	19,2	9,9	10
38,1	27,2	49,4	37,6	26,9	48,6	37,7	27,3	48,5	11
32,5	35,5	29,3	32,3	35,3	29,2	31,7	34,7	28,6	12
5,7	3,1	8,4	5,7	2,7	8,9	5,5	2,3	8,9	13

c – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. *d* Dotyczy dzieci

technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. d Concerns children aged 6

TABL. 5 (133). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA *YEARS* SZKOŁY *SCHOOLS*		Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół *Schools equipped with computers in % of a given group of schools*	Pracownie komputerowe *Computer laboratory*	Komputery[a] w szkołach *Computers[a] in schools*			
				ogółem grand *total*	w tym pracownie do użytku uczniów *of whch used by pupils and youth*		
					razem *total*	w tym z dostępem do Internetu *of which with Internet access*	
						razem *total*	w tym szerokopasmowy *of which broadband connection*
Podstawowe	2005/06	90,1	308	4198	3224	2321	1196
Primary	2010/11	95,6	361	7542	5607	5068	2963
	2011/12	94,7	354	7696	5649	5167	3073
	2012/13	**95,8**	**355**	**8092**	**5686**	**5303**	**3235**
Gimnazja	2005/06	82,5	171	2494	1978	1817	1023
Lower secondary	2010/11	81,1	176	3675	2656	2569	1760
	2011/12	83,8	181	3960	2822	2728	1925
	2012/13	**81,0**	**172**	**4035**	**2744**	**2666**	**1942**
Zasadnicze zawodowe	2005/06	19,0	18	332	256	211	164
Basic vocational	2010/11	25,9	18	483	336	331	232
	2011/12	25,4	18	548	365	360	251
	2012/13	**24,6**	**17**	**554**	**393**	**388**	**318**
Licea ogólnokształcące[b]	2005/06	53,8	71	1441	1077	1047	878
General secondary schools[b]	2010/11	76,7	96	2577	1886	1884	1538
	2011/12	77,0	98	2680	1921	1919	1564
	2012/13	**78,0**	**92**	**2724**	**1864**	**1862**	**1503**
Licea profilowane	2005/06	21,8	28	717	569	471	420
Specialized secondary schools	2010/11	12,5	1	25	19	19	19
	2012/13	**20,0**	**1**	**12**	**12**	**12**	**-**
Technika[c]	2005/06	37,0	90	1838	1367	1277	788
Technical secondary schools[c]	2010/11	69,2	146	4094	3214	3163	2734
	2011/12	72,2	142	4360	3241	3172	2662
	2012/13	**80,0**	**141**	**4360**	**3251**	**3190**	**2815**
Policealne	2005/06	22,1	26	619	450	391	283
Post-secondary	2010/11	54,1	41	1034	815	803	647
	2011/12	55,6	33	839	626	610	460
	2012/13	**59,0**	**29**	**615**	**514**	**509**	**382**

a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. *b, c* Łącznie ze szkołami: *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *c* – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6 and 7

The division by languages may include one person more than once.

TABL. 6 (134). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH** [a]

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS [a]

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*	Ogółem *Grand total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total pupils and students at schools*								
		podstawowych *primary*			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*	liceach ogólnokształcących [b] *general secondary schools* [b]	liceach profilowanych *specialized secondary schools*	technikach [c] *technical secondary schools* [c]	policealnych [d] *post-secondary* [d]
		razem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*						
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE *OBLIGATORY EDUCATION*										
Angielski 2005/06	75762	27,0	26,9	27,1	42,8	14,0	93,9	92,4	82,9	44,0
English 2010/11	88450	59,8	64,9	49,1	72,5	16,6	92,3	95,1	86,9	2,1
2011/12	93835	64,9	69,3	55,5	85,2	20,5	92,1	99,7	89,1	2,6
2012/13	**93726**	**67,1**	**71,8**	**56,7**	**90,0**	**21,3**	**91,6**	**99,5**	**91,0**	**17,8**
Francuski . . . 2005/06	5847	0,7	1,0	0,1	1,3	4,3	12,6	9,9	9,5	3,9
French 2010/11	3372	0,5	0,8	-	1,5	4,0	8,6	10,4	6,1	-
2011/12	3431	0,5	0,7	0,1	2,4	4,5	9,5	8,9	4,4	-
2012/13	**3031**	**0,5**	**0,7**	**-**	**2,1**	**3,6**	**9,0**	**16,9**	**4,3**	**-**
Hiszpański . . 2005/06	62	-	-	-	-	-	0,4	-	-	-
Spanish 2010/11	65	-	-	-	0,2	-	0,0	-	-	-
2011/12	47	-	-	-	0,1	-	0,1	-	-	-
2012/13	**13**	**-**	**-**	**-**	**0,0**	**-**	**0,0**	**-**	**-**	**-**
Niemiecki . . . 2005/06	95229	42,6	40,7	46,3	60,7	64,8	80,0	89,5	87,4	19,7
German 2010/11	78501	40,3	35,1	51,3	73,7	69,0	68,6	91,7	91,1	-
2011/12	77414	37,0	33,3	45,0	82,8	62,4	73,6	90,8	90,7	-
2012/13	**72159**	**35,4**	**30,0**	**47,4**	**80,9**	**64,1**	**68,5**	**81,5**	**89,2**	**-**
Rosyjski 2005/06	3673	0,8	1,1	0,1	1,0	9,2	3,2	5,8	6,8	1,5
Russian 2010/11	2177	0,1	0,1	-	2,1	2,7	4,0	2,8	4,0	-
2011/12	2067	0,0	0,1	-	2,2	2,2	4,4	-	3,5	-
2012/13	**1344**	**0,1**	**0,2**	**-**	**1,6**	**0,8**	**3,3**	**-**	**1,9**	**-**
Włoski 2005/06	96	-	-	-	-	-	0,5	-	-	-
Italian 2010/11	203	-	-	-	-	-	1,4	-	-	-
2011/12	251	-	-	-	0,1	-	1,5	-	-	-
2012/13	**272**	**-**	**-**	**-**	**0,2**	**-**	**1,6**	**-**	**-**	**-**
Inne. 2005/06	875	0,3	0,4	-	0,8	-	2,0	-	-	-
Others 2010/11	42	-	-	-	-	-	0,3	-	-	-
2011/12	323	-	-	-	-	-	0,9	-	-	-
2012/13	**12**	**0,0**	**0,0**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. *b–c* Łącznie ze szkołami: *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcacymi , *c* – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. *d* Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year as of 31 XII. b–c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. d Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6 (134). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH [a] (dok.)**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS [a] (cont.)

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*		Ogółem *Grand total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total pupils and students at schools*								
			podstawowych *primary*			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych[b] *basic vocational*[b]	liceach ogólnokształcących[b] *general secondary schools*[b]	liceach profilowanych *specialized secondary schools*	technikach[c] *technical secondary schools*[c]	policealnych[d] *post-secondary*[d]
			razem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*						
NAUCZANIE DODATKOWE[e] *ADDITIONAL EDUCATION*[e]											
Angielski	2005/06	18063	14,7	14,7	14,8	17,7	-	0,1	0,3	0,1	-
English	2010/11	7889	6,4	6,0	7,3	8,9	-	1,7	-	2,4	49,0
	2011/12	5919	5,0	4,3	6,6	5,7	1,6	1,2	-	2,7	46,6
	2012/13	**4298**	**3,5**	**2,8**	**5,5**	**4,8**	**0,2**	**2,5**	**-**	**1,0**	**26,6**
Francuski . . .	2005/06	1525	0,7	0,5	1,1	2,4	-	0,1	-	-	-
French	2010/11	775	0,4	0,6	-	0,8	-	1,9	-	-	-
	2011/12	613	0,5	0,7	0,0	0,6	-	1,0	-	0,0	-
	2012/13	**774**	**0,6**	**0,8**	**0,1**	**0,9**	**-**	**1,2**	**-**	**0,3**	**-**
Niemiecki . . .	2005/06	15262	14,0	14,7	12,8	12,2	-	0,0	0,4	0,0	2,6
German	2010/11	9661	8,0	8,8	6,4	11,4	0,3	6,3	-	1,5	-
	2011/12	8338	8,5	8,3	8,8	8,3	0,8	2,2	-	1,8	13,3
	2012/13	**8788**	**7,5**	**8,0**	**6,2**	**12,1**	**-**	**4,6**	**-**	**1,0**	**5,6**
Inne.	2005/06	1240	0,9	0,9	0,7	0,5	-	2,3	-	-	-
Others	2010/11	878	0,1	0,2	-	0,3	-	5,0	-	-	-
	2011/12	724	0,2	0,3	-	0,5	-	3,6	-	-	-
	2012/13	**662**	**0,1**	**0,1**	**-**	**0,5**	**-**	**3,4**	**-**	**0,1**	**-**

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. *b–c* Łącznie ze szkołami: *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcacymi , *c* – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. *d* Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. *e* Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year as of 31 XII. b–c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. d Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. e Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (135). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH** [a]
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS [a]

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*		Ogółem *Grand total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total students at schools*					
			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*	liceach ogólnokształcących [b] *general secondary schools* [b]	liceach profilowanych *specialized secondary schools*	technikach [c] *technical secondary schools* [c]	policealnych *post-secondary*
Angielski	2005/06	4535	7,7	9,6	25,3	37,1	13,9	48,1
English	2010/11	5432	15,5	18,4	48,5	13,5	36,4	30,7
	2011/12	5856	12,5	18,8	52,1	13,2	36,7	35,4
	2012/13	**5839**	**6,6**	**39,3**	**44,6**	**-**	**24,9**	**43,5**
Francuski . . .	2005/06	2	-	-	-	-	0,1	-
French								
Niemiecki . . .	2005/06	6623	88,6	74,9	54,6	57,2	72,6	17,4
German	2010/11	4415	87,9	81,6	42,3	86,5	41,3	10,5
	2011/12	4051	86,9	78,4	35,7	86,8	38,4	12,5
	2012/13	**4375**	**85,2**	**44,6**	**37,0**	**100,0**	**48,8**	**16,7**
Rosyjski	2005/06	1562	3,7	7,8	19,1	14,0	14,2	0,9
Russian	2010/11	589	-	-	7,7	-	14,8	-
	2011/12	603	-	-	8,1	-	19,6	-
	2012/13	**715**	**-**	**-**	**9,9**	**-**	**19,1**	**-**
Inne.	**2012/13**	**87**	**10,1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**0,1**
Others								

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. *b, c* Łącznie ze szkołami: *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcacymi, *c* – technikami uzupełniającymi.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (136). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI**[a]
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	*SPECIFICATION*
	uczniowie *pupils and students*				absolwenci *graduates*			
Szkoły podstawowe	2785	2171	2009	1968	441	466	403	*Primary schools*
w tym specjalne	1217	894	835	800	261	232	209	*of which special*
Gimnazja	2041	1850	1838	1735	494	524	505	*Lower secondary schools*
w tym specjalne	1216	1067	1010	923	325	278	309	*of which special*
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy	151	352	370	378	12	60	67	*Special job-training schools*
Zasadnicze szkoły zawodowe	657	397	376	403	212	132	83	*Basic vocational schools*
w tym specjalne	618	335	310	328	194	110	70	*of which special*
Licea ogólnokształcące . .	147[b]	83	86	92	30	31	23	*General secondary schools*
Licea profilowane	93	14	8	4	15	7	3	*Specialized secondary schools*
w tym specjalne	6	-	-	-	-	-	-	*of which special*
Technika[c]	160	58	72	43	23	14	17	*Technical secondary schools*[c]
w tym specjalne	27	11	21	7	8	7	11	*of which special*
Szkoły policealne	4	-	-	-	-	-	-	*Post-secondary schools*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 208 . *b, c* Łącznie z: *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *c* – technikami uzupełniającymi.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 11 on page 208. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical sec-ondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (137). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005[a]	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE[b]					
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES[b]					
Ośrodki	17	15	15	15	*Centres*
Miejsca	966	839	778	739	*Places*
Wychowankowie	826	543	517	501	*Residents*
w tym:					*of which:*
niewidomi i słabo widzący	4	2	1	1	*blind and sight impaired*
niesłyszący i słabo słyszący	53	31	36	25	*deaf and hearing impaired*
przewlekle chorzy	27	2	2	2	*chronically ill*
z niepełnosprawnością ruchową[c]	24	19	16	16	*motor-skill impaired*[c]
z upośledzeniem umysłowym	647	421	409	398	*mentally disabled*
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	71	5	5	3	*socially maladjusted*
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE					
YOUTH EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	1	1	1	1	*Centres*
Miejsca	72	72	72	72	*Places*
Wychowankowie	72	72	72	70	*Residents*
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII					
YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES					
Ośrodki	1	2	2	2	*Centres*
Miejsca	30	102	102	102	*Places*
Wychowankowie	28	102	93	100	*Residents*
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE					
REHABILITATION-EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	2	2	3	3	*Centres*
Miejsca	-	97	137	144	*Places*
Wychowankowie	92	95	129	133	*Residents*
w tym:					*of which:*
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	38	38	73	73	*mental retardation-profound*
z zaburzeniami sprzężonymi	-	57	56	60	*associated with defects*

a Stan w dniu 31 X. *b* Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2012 r. 1 ośrodek z 25 wychowankami). *c* W latach 2011 i 2012 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b Including special educational centres (in 2012 were 1 centres with 25 residents). c In 2011 and 2012 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (138). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**

EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJ PLACÓWEK *KIND OF INSTITUTIONS*		Placówki *Institutions*	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć[a] *Participants of permanent and temporary forms of pursuits*[a]							
			ogółem *total*	informatycznych *computer science*	technicznych *technical*	przedmiotowych *subject*	artystycznych *arts*	sportowych *sports*	turystyczno-krajoznawczych *tourism*	innych *others*
O G Ó Ł E M . .	2005[b]	5	8771	-	95	317	1968	5967	-	424
T O T A L	2010	5	8329	167	5	252	2297	5174	224	210
	2011	14	8761	185	102	222	2348	5318	-	586
	2012	**11**	**10241**	**274**	**413**	**376**	**2494**	**5880**	**312**	**492**
Pałace młodzieży . . . *Youth centres*										
Młodzieżowe domy kultury . . . . . *Youth community centres*		3	4119	274	413	198	2494	248	312	180
Międzyszkolne ośrodki sportowe . . *Inter-school sports centres*		1	5632	-	-	-	-	5632	-	-
Pozostałe placówki . *Other institutions*		7	490	-	-	178	-	-	-	312

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. *b* Stan w dniu 31 X.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. b As of 31 X.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (139). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**

BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

SZKOŁY *SCHOOLS*	2012/13		2005/06[a]	2010/11	2011/12	2012/13	
	placówki *establishments*	miejsca *beds*	korzystający *boarders* ogółem *total*				na 100 miejsc *per 100 beds*
O G Ó Ł E M . . . . . *T O T A L*	**29**	**2817**	**2920**	**2146**	**2283**	**2273**	**80,7**
Internaty . . . . . *Boarding schools*	24	2396	2670	1829	1952	1899	79,3
zasadnicze szkoły zawodowe i technika[b] . . . . . *basic vocational and technical secondary*[b]	19	1793	2574	1171	1171	1350	75,3
licea ogólnokształcące . . . *general secondary*	5	603	96	658	781	549	91,0
Bursy . . . . . *Dormitories*	5	421	250	317	331	374	88,8

a Stan w dniu 31 X. *b* Łącznie ze szkołami policealnymi.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b Including post-secondary.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (140). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**

STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
DOMY STUDENCKIE					
STUDENTS DORMITORIES					
Domy	11	9	10	10	*Dormitories*
Miejsca	2988	2197	2566	2506	*Beds*
Korzystający:					*Boarding:*
studenci	2440	1648	1813	1646	*students*
w % ogółu studentów	7,3	6,8	8,3	8,5	*in % of total students*
uczestnicy studiów doktoranckich	.	6	12	18	*students of doctoral studies*
w % ogółu uczestników	.	5,2	10,5	11,0	*in % of total students of doctoral studies*
STOŁÓWKI STUDENCKIE					
STUDENT CANTEENS					
Stołówki	2	3	3	1	*Canteens*
Miejsca	376	530	530	100	*Places*

TABL. 13 (141). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA**[a]

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS[a]

SZKOŁY *SCHOOLS*	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13			
				ogółem[b] *total*[b]	w tym otrzymujący stypendia *of which scholarships recipients*		otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół *scholarship recipients in % of total students of a given group of schools*
					socjalne *social*	rektora dla najlepszych studentów *vice-chancellor to the best students*	
O G Ó Ł E M	**10833**	**6835**	**5316**	**4785**	**3289**	**1410**	**24,7**
T O T A L							
Uniwersytety	6919	4869	3670	3410	2439	926	23,9
Universities							
Wyższe szkoły ekonomiczne	428	155	102	168	110	34	36,7
Academies of economics							
Pozostałe szkoły wyższe	3486	1811	1544	1207	740	450	25,9
Others							

a Łącznie z cudzoziemcami; od roku 2010/11 bez stypendiów ministra oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. *b* W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

a Including foreigners; since 2010/11 excluding scholarships minister and scholarships financed from European funds. b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 14 (142). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Szkoły *Schools*	328	111	217	316	112	204	314	113	201	311	115	196
w tym: *of which:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego *sports and athletic*	2	2	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-
filialne *branch*	19	1	18	10	-	10	16	-	16	18	-	18
"małe szkoły" *"small schools"*	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pomieszczenia szkolne *Classrooms*	3994	2127	1867	4449	2357	2092	4364	2316	2048	4329	2325	2004
Oddziały *Sections*	3448	2039	1409	3086	1794	1292	3020	1785	1235	2976	1777	1199
Uczniowie *Pupils*	69555	46284	23271	56667	38094	18573	56511	38313	18198	55691	38083	17608
w tym kobiety *of which females*	33965	22579	11386	27604	18527	9077	27622	18752	8870	27198	18610	8588
w tym I klasa *of which 1st grade*	10505	6985	3520	8984	6029	2955	10266	7127	3139	9265	6286	2979
w tym szkoły: *of which schools:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego *sports and athletic*	679	679	-	576	576	-	580	580	-	585	585	-
filialne *branch*	435	23	412	299	-	299	569	-	569	656	-	656
„małe szkoły" *"small schools"*	106	-	106	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Absolwenci *Graduates*	12625	8365	4260	9900	6817	3083	9445	6346	3099	.	.	.
w tym kobiety *of which females*	6294	4132	2162	4765	3267	1498	4616	3113	1503	.	.	.
w tym szkoły: *of which schools:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego *sports and athletic*	59	59	-	186	186	-	122	122	-	.	.	.
filialne *branch*	27	-	27	73	-	73	104	-	104	.	.	.
Liczba uczniów na: *Number of pupils per:*												
1 szkołę *school*	212	417	107	179	340	91	180	339	91	179	331	90
1 pomieszczenie szkolne *classroom*	17	22	12	13	16	9	13	17	9	13	16	9
1 oddział *section*	20	23	17	18	21	14	19	21	15	19	21	15

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (143). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Gimnazja *Lower secondary*	151	92	59	154	95	59	154	95	59	155	96	59
w tym szkoły: *of which schools:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego *sports and athletic*	4	4	-	2	2	-	3	3	-	4	4	-
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a] *with job-training sections*[a]	5	4	1	1	-	1	1	-	1	1	-	1
Pomieszczenia szkolne. *Classrooms*	1858	1424	434	2073	1577	496	2081	1582	499	2091	1586	505
Oddziały *Sections*	1709	1290	419	1500	1124	376	1435	1078	357	1377	1034	343
Uczniowie *Pupils*	41799	32418	9381	32894	25503	7391	31466	24360	7106	30237	23299	6938
w tym kobiety *of which females*	20392	15842	4550	15946	12389	3557	15127	11755	3372	14516	11244	3272
w tym I klasa *of which 1st grade*	13796	10731	3065	11097	8582	2515	10759	8344	2415	10145	7761	2384
w tym szkoły: *of which schools:*												
sportowe i mistrzostwa spor towego *sports and athletic*	304	304	-	399	399	-	664	664	-	995	995	-
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a] *with job-training sections*[a]	1736	1591	145	144	-	144	155	-	155	155	-	155
Absolwenci *Graduates*	13709	10627	3082	10570	8248	2322	9832	7642	2190	.	.	.
w tym kobiety *of which females*	6823	5326	1497	5340	4186	1154	4928	3845	1083	.	.	.
w tym szkoły: *of which schools:*												
sportowe i mistrzostwa spor towego *sports and athletic*	109	109	-	199	199	-	277	277	-	.	.	.
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a] *with job-training sections*[a]	617	579	38	44	-	44	40	-	40	.	.	.
Liczba uczniów na: *Number of pupils per:*												
1 szkołę *school*	277	352	159	214	268	125	204	256	120	195	243	118
1 pomieszczenie szkolne *classroom*	22	23	22	16	16	15	15	15	14	14	15	14
1 oddział. *section*	24	25	22	22	23	20	22	23	20	22	23	20

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Based on 6th grade primary school.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (144). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
Szkoły	43	45	46	52	*Schools*
Oddziały	237	298	285	295	*Sections*
Uczniowie	5905	6316	6009	5641	*Students*
w tym kobiety	1683	1949	1821	1733	*of which females*
w tym I klasa	2562	2593	2460	2183	*of which 1st grade*
Absolwenci	1838	1922	2089	.	*Graduates*
w tym kobiety	577	664	718	.	*of which females*

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (145). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ ZASADNICZYCH ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[a]	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	*FIELDS OF EDUCATION*[a]
	uczniowie *students*				absolwenci *graduates*			
O G Ó Ł E M	**5905**	**6316**	**6009**	**5641**	**1838**	**1922**	**2089**	***T O T A L***
Artystyczne	15	17	16	14	2	15	7	*Arts*
Ekonomiczne i administracyjne	989	849	706	587	376	351	349	*Business and administration*
Inżynieryjno-techniczne	2219	2512	2547	2382	609	684	810	*Engineering and engineering trades*
Produkcji i przetwórstwa	1137	652	608	587	369	191	182	*Manufacturing and processing*
Architektury i budownictwa	490	961	832	736	142	279	265	*Architecture and building*
Rolnicze, leśne i rybactwa	47	25	48	57	18	4	31	*Agriculture, forestry and fishery*
Usług dla ludności	1008	1300	1252	1278	322	398	445	*Personal services*

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18–20

W roku szkolnym 2012/13 nie odbył się nabór do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 206 i 207.

Note to tables 18–20

In the 2012/13 school year a recruitment to 1 st grade wasn't held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 7 on page 206 and 207

TABL. 18 (146). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY[a] (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH[a] (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
Szkoły	77	59	60	59	*Schools*
Oddziały	643	536	517	495	*Sections*
Uczniowie	18017	14124	13554	12983	*Students*
w tym kobiety	10987	8959	8629	8195	*of which females*
w tym I klasa	6257	4770	4450	4188	*of which 1st grade*
Absolwenci	5748	4675	4481	.	*Graduates*
w tym kobiety	3523	2997	2904	.	*of which females*

a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi; patrz uwagi ogólne, ust.7, pkt 5) na str. 206.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary general secondary schools; see general notes, tem 7, point 5) on page 206.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (147). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY[a] (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH[a] (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
Szkoły	54	8	7	5	*Schools*
Oddziały	282	22	16	8	*Sections*
Uczniowie	7456	529	392	189	*Students*
w tym kobiety	4171	386	271	126	*of which females*
w tym I klasa	2221	127	74	-	*of which 1st grade*
Liczba uczniów na:					*Number of students per:*
1 szkołę	138	66	56	38	*school*
1 oddział	26	24	25	24	*section*
Absolwenci	2423	164	181	.	*Graduates*
w tym kobiety	1379	121	136	.	*of which females*

a Patrz uwagi ogólne, ust.7, pkt 6) na str. 206.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, tem 7, point 6) on page 206.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (148). **TECHNIKA DLA MŁODZIEŻY[a] (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH[a] (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
Szkoły	103	73	67	61	*Schools*
Oddziały	599	709	690	657	*Sections*
Uczniowie	15214	16661	16231	15346	*Students*
w tym kobiety	6122	7202	7136	6719	*of which females*
w tym I klasa	4778	4733	4392	4135	*of which 1st grade*
Absolwenci	3370	3436	3572	.	*Graduates*
w tym kobiety	1381	1444	1592	.	*of which females*

a Łącznie z technikami uzupełniającymi; patrz uwagi ogólne, ust.7, pkt 8) na str. 207.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools; see general notes, item 7, point 8) on page 207.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (149). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW[a] DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS[a] FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[b]	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	*FIELDS OF EDUCATION[b]*
	uczniowie		*students*		absolwenci		*graduates*	
O G Ó Ł E M	**15214**	**16661**	**16231**	**15346**	**3370**	**3436**	**3572**	***T O T A L***
Społeczne	2907	2150	1957	1682	579	525	545	*Social and behavioural science*
Ekonomiczne i administracyjne	1857	1939	2165	2575	531	246	349	*Business and administration*
Fizyczne[c]	-	118	157	173	50	-	24	*Physical sciences[c]*
Informatyczne	299	2659	2655	2531	-	553	543	*Computing*
Inżynieryjno-techniczne	4440	2888	2639	2331	1127	645	582	*Engineering and engineering trades*
Produkcji i przetwórstwa	486	220	159	158	158	60	50	*Manufacturing and processing*
Architektury i budownictwa	888	1774	1714	1507	204	331	390	*Architecture and building*
Rolnicze, leśne i rybactwa	789	826	695	629	194	245	176	*Agriculture, forestry and fishery*
Weterynaryjne	-	134	123	129	-	35	26	*Veterinary*
Usług dla ludności	2853	3602	3612	3300	442	734	802	*Personal services*
Usług transportowych	281	92	73	74	30	39	18	*Transport services*
Ochrony środowiska	414	259	282	257	55	23	67	*Environmental protection*

a Łącznie z technikami uzupełniającymi. *b* Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). *c* Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools. b According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). c Among others: physics, chemistry, geology.

TABL. 22 (150). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIEŃ ZAWODOWYCH					
LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	12	16	15	17	*Schools*
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	12	16	15	17	*of which schooling only in the art subject*
Uczniowie	1770	1488	1447	1463	*Students*
w tym kobiety	1123	948	947	952	*of which females*
Absolwenci	294	152	166	.	*Graduates*
w tym kobiety	194	97	113	.	*of which females*
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE					
LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	7	6	6	6	*Schools*
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	4	3	3	3	*of which schooling only in the art subject*
Uczniowie	594	522	512	541	*Students*
w tym kobiety	418	389	387	404	*of which females*
Absolwenci	82	74	69	.	*Graduates*
w tym kobiety	60	54	56	.	*of which females*

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (151). **SZKOŁY POLICEALNE WEDŁUG FORM KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS BY TYPE OF EDUCATION (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
Oddziały	323	283	297	307	*Sections*
Uczniowie	8041	7373	7499	7393	*Students*
w tym kobiety	4629	4968	5354	5391	*of which females*
Absolwenci	2741	2115	1998	.	*Graduates*
w tym kobiety	1751	1619	1489	.	*of which females*

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 (152). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA [a]	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	*FIELDS OF EDUCATION* [a]
	uczniowie *students*				absolwenci *graduates*			
O G Ó Ł E M	**8041**	**7373**	**7499**	**7393**	**2741**	**2115**	**1998**	***T O T A L***
w tym:								*of which:*
Pedagogiczne	132	-	-	-	-	-	-	*Education science and teacher training*
Artystyczne	20	-	-	188	17	-	-	*Arts*
Społeczne	654	25	144	21	255	67	9	*Social and behavioural science*
Dziennikarstwa i informacji	-	-	-	10	-	-	-	*Journalism and information*
Ekonomiczne i administracyjne	1638	2968	3010	2385	649	598	574	*Business and administration*
Informatyczne	1716	395	291	455	520	60	62	*Computing*
Inżynieryjno-techniczne	138	-	-	-	69	-	-	*Engineering and engineering trades*
Produkcji i przetwórstwa	-	170	41	-	-	85	42	*Manufacturing and processing*
Architektury i budownictwa	98	27	30	19	10	14	4	*Architecture and building*
Rolnicze, leśne i rybactwa	31	111	121	54	5	17	26	*Agriculture, forestry and fishery*
Weterynaryjne	-	-	-	19	-	-	-	*Veterinary*
Medyczne	578	1052	1292	1186	197	419	499	*Health*
Opieki społecznej	685	150	158	200	298	68	44	*Social services*
Usług dla ludności	1630	1034	1074	1209	524	385	324	*Personal services*
Ochrony środowiska	19	-	-	-	18	-	-	*Environmental protection*
Ochrony i bezpieczeństwa	702	1260	1260	1510	179	329	295	*Security services*

[a] Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
[a] *According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).*
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 (153). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły *Schools*	Nauczyciele akademiccy[a] *Academic teachers*[a]	Studenci *Students*	Absolwenci[b] *Graduates*[b]	*SPECYFICATION*
OGÓŁEM 2005/06	8	1574	33283	7066	***T O T A L***
2010/11	8	1415	24183	6371	
2011/12	8	1364	21738	6054	
2012/13	**8**	**1306**	**19409**	**.**	
Uniwersytety	1	899	14297	4145	*Universities*
Wyższe szkoły ekonomiczne	1	23	458	101	*Academies of economics*
Pozostałe szkoły wyższe	6	384	4654	1808	*Others*

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 209. *b* W podziale według typów szkół — z roku akademickiego 2011/12.

U w a g a. Ponadto w roku szkolnym 2012/13 na terenie województwa lubuskiego funkcjonowały 1 filia i 3 punkty konsultacyjne (1875 studentów i 637 absolwentów) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem lubuskim.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 209. b According to type of school — from 2011/12 academic year.

N o t e . Moreover, in 2012/13 school year in Lubuskie voivodship there were 1 sections and 3 consultative units (1875 students and 637 graduates) whose headquarters were located outside the teritory of Lubuskie voivodship.

TABL. 26 (154). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ *TYPE OF SCHOOLS*	Ogółem *Total*	W tym kobiety *Of which females*	Z liczby ogółem na studiach *Of total number at study forms*			
			stacjonarne[a] *full-time programmes*[a]		niestacjonarne[b] *part-time programmes*[b]	
			razem *total*	w tym kobiety *of which females*	razem *total*	w tym kobiety *of which females*
O G Ó Ł E M 2005/06	33283	19119	18628	10837	14655	8282
T O T A L 2010/11	24183	14273	13596	7962	10587	6311
2011/12	21738	12686	13010	7689	8728	4997
2012/13	**19409**	**11265**	**12438**	**7412**	**6971**	**3853**
Uniwersytety	14297	8097	10051	5912	4246	2185
Universities						
Wyższe szkoły ekonomiczne	458	279	25	13	433	266
Academies of economics						
Pozostałe szkoły wyższe	4654	2889	2362	1487	2292	1402
Others						

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* - dziennych, *b* - wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data 2005/06 academic years concern: a - day study system, b - evening, weekend and extramural study system.

Tabl. 27 (155). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ *TYPE OF SCHOOLS*		Ogółem *Total*	W tym kobiety *Of which females*	Z liczby ogółem na studiach *Of total number at study forms*			
				stacjonarne[a] *full-time programmes*[a]		niestacjonarne[b] *part-time programmes*[b]	
				razem *total*	w tym kobiety *of which females*	razem *total*	w tym kobiety *of which females*
O G Ó Ł E M	2005/06	7066	4473	3620	2218	3446	2255
T O T A L	2010/11	6371	4281	3261	2098	3110	2183
	2011/12	**6054**	**4039**	**3236**	**2112**	**2818**	**1927**
Uniwersytety		4145	2627	2519	1593	1626	1034
Universities							
Wyższe szkoły ekonomiczne		101	76	-	-	101	76
Academies of economics							
Pozostałe szkoły wyższe		1808	1336	717	519	1091	817
Others							

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data 2005/06 academic years concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 (156). **NAUCZYCIELE AKADEMICCY[a] W SZKOŁACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS[a] IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*				w tym kobiety *of which females*				
OGÓŁEM	**1574**	**1415**	**1364**	**1306**	**661**	**622**	**577**	**559**	***T O T A L***
Profesorowie	349	329	347	346	65	71	78	77	*Professors*
w tym z tytułem naukowym profesora	79[b]	110	114	118	9[b]	15	12	15	*of which titled only*
Docenci	-	39	42	36	-	14	15	13	*Assistant professors*
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	-	-	-	1	-	-	-	-	*of which with scientific degree of habilitated doctor[c] (HD)*
Adiunkci	375	499	521	528	164	242	254	259	*Tutors*
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	27	15	8	13	7	2	2	5	*of which with scientific degree of habilitated doctor[c] (HD)*
Asystenci	493	194	169	141	253	114	93	79	*Assistant lecturers*
Pozostali	357	354	285	255	179	181	137	131	*Others*

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 209. *b* Bez szkół wyższych zawodowych.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 209. b Excluding higher vocational schools. c The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 29 (157). **CUDZOZIEMCY[a] — STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS[a] — STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci *Students*		Absolwenci[b] *Graduates*[b]		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	
OGÓŁEM 2005/06	44	28	8	5	***TOTAL***
2010/11	48	34	10	8	
2011/12	41	26	11	9	
2012/13	**38**	**17**	**.**	**.**	
Studia: stacjonarne	34	16	8	6	*full-time programmes*
niestacjonarne	4	1	3	3	*part-time programmes*
Uniwersytety	25	9	8	7	*Universities*
Pozostałe szkoły wyższe	13	8	3	2	*Others*

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. *b* W podziale według typów szkół — z roku akademickiego 2011/12.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b According to study forms and type of school – for 2011/12 academic year.

TABL. 30 (158). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	słuchacze studiów podyplomowych[a] *students of postgraduate studies*[a]				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych *certificates issued to students of postgraduate studies*			uczestnicy studiów doktoranckich *students of doctoral studies*			
OGÓŁEM	**1611**	**1741**	**1538**	**1207**	**867**	**1240**	**1171**	**84**	**116**	**114**	**164**
TOTAL											
w tym kobiety	1220	1294	1191	970	695	920	911	27	38	40	67
of which females											
Uniwersytety	.	1025	932	684	.	720	681	84	116	114	164
Universities											
Wyższe szkoły ekonomiczne	.	328	180	107	.	288	160	-	-	-	-
Academies of economics											
Pozostałe szkoły wyższe . .	.	388	426	416	.	232	330	-	-	-	-
Others											

a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 31 (159). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
POST-GRADUATE STUDIES BY SUBGROUP FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[a]	słuchacze studiów podyplomowych[b] *studies of postgraduate studies*[b]				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych *certificates issued to students of postgraduate studies*			*SUBGROUP FIELDS OF EDUCATION*[a]
	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	
OGÓŁEM	**1611**	**1741**	**1538**	**1207**	**867**	**1240**	**1171**	***T O T A L***
Artystyczne	17	-	-	-	-	-	-	*Arts*
Architektury i budownictwa	-	90	53	49	-	87	51	*Architecture and building*
Dziennikarstwa i informacji	-	-	-	64	-	25	34	*Journalism and information*
Ekonomiczna i administracyjna	379	534	358	202	270	470	246	*Economy and administration*
Humanistyczna	71	43	-	-	183	-	-	*Humanities*
Informatyczna	81	-	-	-	12	-	-	*Computing*
Inżynieryjno-techniczna	40	14	-	-	-	11	-	*Engineering and engineering trades*
Ochrony i bezpieczeństwa	-	251	189	84	27	137	107	*Security services*
Opieki społecznej	-	-	-	-	18	-	-	*Social welfare*
Pedagogiczna	1023	761	868	747	357	494	598	*Teacher training and education science*
Społeczna	-	48	70	61	-	16	135	*Social*

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). *b* Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 32 (160). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Szkoły *Schools*	Oddziały *Sections*	Uczniowie *Students*		Absolwenci *Graduates*	
				ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*
Gimnazja	2005/06	8	27	648	120	126	32
Lower secondary schools	2010/11	8	30	736	174	367	97
	2011/12	7	27	711	165	235	60
	2012/13	**7**	**31**	**791**	**199**	**.**	**.**
Zasadnicze zawodowe	2005/06	6	16	361	69	126	22
Basic vocational	2010/11	3	6	98	23	34	25
	2011/12	4	11	208	80	16	6
	2012/13	**2**	**4**	**56**	**13**	**.**	**.**
Licea ogólnokształcące[a]	2005/06	83	248	6122	2741	1794	911
General secondary schools[a]	2010/11	70	236	6382	2998	1340	726
	2011/12	65	232	6236	3072	1560	873
	2012/13	**64**	**231**	**6395**	**3052**	**.**	**.**
Licea profilowane	2005/06	5	9	244	120	50	27
Specialized secondary schols	2010/11	2	3	52	32	14	11
	2011/12	2	3	53	30	18	13
	2012/13	**1**	**1**	**17**	**11**	**.**	**.**
Technika[b]	2005/06	35	85	2049	664	650	207
Technical secondary schools[b]	2010/11	14	42	663	208	128	39
	2011/12	13	34	490	146	95	42
	2012/13	**12**	**32**	**445**	**103**	**.**	**.**

a, b Łącznie z: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *b* – technikami uzupełniającymi.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Iincluding: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 33 (161). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	*SPECIFICATION*
Placówki	**414**	**480**	**483**	**490**	***Establishments***
miasta	189	225	231	238	*urban areas*
wieś	225	255	252	252	*rural areas*
Przedszkola	206	232	243	253	*Nursery schools*
w tym specjalne	2	6	6	7	*of which special*
miasta	150	165	173	179	*urban areas*
wieś	56	67	70	74	*rural areas*
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	208	209	197	195	*Pre-primary sections in primary schools*
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	5	5	5	*Pre-primary education groups*
Punkty przedszkolne	x	34	38	37	*Pre-primary points*
Miejsca	**19682**	**24702**	**26087**	**27363**	***Places***
Przedszkola	19682	23788	24968	26210	*Nursery schools*
w tym specjalne	46	76	93	112	*of which special*
miasta	16327	19402	20248	21227	*Urban areas*
wieś	3355	4386	4720	4983	*Rural areas*
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	136	125	128	*Pre-primary education groups*
Punkty przedszkolne	x	778	994	1025	*Pre-primary points*
Dzieci	**22993**	**29548**	**32134**	**33525**	***Children***
miasta	17412	21825	23383	24452	*urban areas*
wieś	5581	7723	8751	9073	*rural areas*
w tym w wieku: 6 lat	10016	8657	7994	8658	*of which: aged 6*
5 lat	5244	8075	9783	10105	*aged 5*
Przedszkola	18991	23953	25291	26466	*Nursery schools*
w tym specjalne	30	64	60	101	*of which special*
miasta	16160	19916	20832	21741	*urban areas*
wieś	2831	4037	4459	4725	*rural areas*
w tym w wieku: 6 lat	6691	5801	5346	5823	*of which: aged 6*
5 lat	4804	6469	7124	7552	*aged 5*
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	4002	4878	6009	6208	*Pre-primary sections in primary schools*
w tym w wieku 6 lat	3325	2856	2647	2828	*of which aged 6*
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	107	72	78	*Pre-primary education groups*
Punkty przedszkolne	x	610	762	773	*Pre-primary points*
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					***Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:***
3-6 lat	570	693	714	713	*3-6*
3-5	428	634	689	681	*3-5*
6 lat	968	887	796	819	*6*
5 lat	532	803	924	892	*5*
Dzieci w przedszkolach na:					***Children attending nursery schools per:***
1000 dzieci w wieku:					*1000 children aged:*
3-6 lat	470	561	562	564	*3-6*
6 lat	647	594	532	551	*6*
1 przedszkole	92	103	104	105	*Nursery school*
100 miejsc	96	101	101	101	*100 places*

U w a g a. Od roku szkolnego 2010/11 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej), z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględniane wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

N o t e. Since 2010/11school year – excluding pre-primary education in the units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions), in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia - jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

1) Ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112 poz. 654), z późniejszymi zmianami, która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej – określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

   Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. - zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

   a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
   b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, sanatoria).

   Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentystów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami).
2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039);
3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (jednolity tekst Dz. U. 2008, Nr 136, poz. 857, z późniejszymi zmianami);

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. *The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.*

2. *The lbasis of data presented in this chapter of the health care are provided by:*

1) the Law on Health Care Facilities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112, item 654) with later amendments, replacing the Law on Care Health Facilities. The law specifies among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Data presented in the chapter concerns the units (until 2011 – health care facilities) performing health care activities in the following areas:

a) out-patient health care (out-patients departments including health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
b) in-patient health care (hospitals – general, mental and health resorts, chronic medical care homes, nursing homes,, hospices, detoxification centres addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry and sanatoria).

Under that law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) - doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws).

2) the Law on the Nursing and Midviving Professions, dated 15 VII 2011 (the Journal of Laws No. 174, item 1039);
3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (the uniform text,Journal of Laws 2008 No. 136, item 857 with later amendments);

4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późniejszymi zmianami), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;
5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity: Dz. U. 2012 poz. 651 i 742);
6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410) z późniejszymi zmianami, która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (dz. U. Nr 113, poz. 1207);
7) ustawa z dnia 6 IX 2008 r. prawo farmaceutyczne (Dz. U. Nr 4, poz. 271) z późniejszymi zmianami.

3. Dane o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Dane o osobach **posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego** podaje się na podstawie centralnych rejestrów osób posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego prowadzonych przez naczelne rady samorządów zawodowych: lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych oraz farmaceutów.

4) the Law on Health Care Services financed from public funds, dated 27 VIII 2004 (unified text Journal of Laws 2008 No. 164, item 1027) with later amendments, governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;
5) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of health Resort Protection and health resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012 item 651 and 742);
6) the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (Journal of Laws No. 191, item 1410) with later amendments, specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 – law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207);
7) The Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2008 (Journal of Laws No. 4, item 271) with later amendments.

3. *Data regarding* ***medical personnel*** *concerns persons employed: in units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.*

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

Data about ***persons with the right to practise medical profession*** *are quoted on the basis of central registries of persons entitled to practice medical profession conducted by supreme councils of the following professional self-governments: doctors and dentists, nurses and midwives and pharmacists.*

4. Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentystów ze specjalizacja II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziadzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentystów (Dz. U. Nr 213, pozycja 1779) z późniejszymi zmianami.

5. Rodzaje poradni ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594).

Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentystów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

6. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

7. Dane o łóżkach w placówkach **stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

8. Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

9. W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 , poz. 594) z późniejszymi zmianami. Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, neuro- chirurgię, urologię, chirurgię szczękową, neurochirurgię, kardiochirurgię, a także urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów zakaźnych** - oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** - oddziały pulmonologiczne.

10. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i **zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze** udzielają całodobowych świadczeń w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

11. Dane dotyczące **ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej** obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowie z dnia 3 XII 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

*4. Data on d**octor specialists and dental specialists** concerns doctor with grade II specialization and since 2005 with specialists with the decree of the Minister of Health, dated 20 X 2005 on Doctors and Dentists Specializations (Journal of Laws No. 213, item 1779) with later amendments.*

*5. Type of **clinic in out-patient health care facilities** are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 594).*

Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

6. Data on hospitals comprises health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

*7. Data regarding **beds in in-patient health care facilities** concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.*

*8. Data regarding **beds in general hospitals** do not include day-time places in hospital wards and until 2007 - places (beds and incubators) for newborns.*

*9. In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012, item 594). Included in **surgical wards** are: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, maxillo-facial, cardiosurgery and urology as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** - communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** - pulmonology wards.*

*10. **Chronic medical care homes** and **nursing homes** provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.*

*11. Data concerning **emergency medical services and first-aid** includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).*

Hospital emergency ward since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XII 2011 (Journal of Laws No 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

12. Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

13. Dane o **zachorowaniach** podaje się zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych" (X Rewizja) obowiązującą od dnia 1 I 1997 r.

14. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. 2011 Nr 45 poz. 235) opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

15. Dane dotyczące **wspierania rodziny** oraz **pieczy zastępczej**, począwszy od danych za 2012 rok, prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887) z późniejszymi zmianami.

16. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
2) **specjalistycznej** - organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
4) **w połączonych formach.**

Wspieranie rodziny może być również prowadzone w formie poradnictwa specjalistycznego lub przez prace asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej.

***12. Generally available pharmacies** do not included pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.*

***Pharmaceutical outlets** are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.*

***13.** Data regarding **incidence of illnesses** is given in accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems" (ICD-10 Revision) valid since 1 I 1997*

***14.** According to the Law on Childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (Journal of Laws 2011 No. 45 item 235) care can be organized in nurseries, children's clubs, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991.*

***15.** Data concerning **family support** and **foster care** are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (Journal of Laws No. 149 item 887) with later amendments.*

***16. Day-support centre** – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:*

*1) **care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,*
*2) **specialist centre** - organises socio-therapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,*
*3) **street work** - carries out motivating and sociotherapeutic activities,*
*4) **in a combination of the forms**.*

Family support shall also be provided as a specialist guidance or trough a family assistant, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job.

17. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) **rodzina zastępcza:**
   a) spokrewniona,
   b) niezawodowa, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
   c) zawodowa – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa); w tym:
      - zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego - przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493) z późniejszymi zmianami,
      - zawodowa specjalistyczna - umieszcza się w niej w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz.U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami), małoletnie matki z dziećmi,
      - zawodowa niespokrewniona z dzieckiem, wielodzietna (funkcjonuje nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.).
2) **rodzinny dom dziecka** - w tym samym czasie, może w nim przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

18. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:
   a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,

17. Family foster care *shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.*

The forms of family foster care are the following:

1) ***foster family:***
   a) related,
   b) non-professional - placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),
   c) professional - placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) including:
      - *professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (Journal of Laws No. 180, item 1493) with later amendments,*
      - *professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments), underage mothers with children.,*
      - *professional not related to the child with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of Law, i.e. until 31 XII 2014);*
2) ***foster home*** *- placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).*

18. Institutional foster care *shall be exercised in the form of:*

1) ***care and education centre,*** *shall be exercised in the form of:*
   *a) **an intervention** - provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,*

b) **rodzinnego** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,

c) **socjalizacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,

d) **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjo-terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;

2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** - umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;

3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** - umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku , w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

*b) **a family** - educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant.*

*c) **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,*

*d) **a specialist therapy** - provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children,*

*2) **regional care and therapy centre** – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;*

*3) **pre-adoptive intervention centre** – a centre where sall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.*

19. Dane o **domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne. Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2009 Nr 175 poz. 1362).

20. Dane o **świadczeniach pomocy społecznej** prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę,

niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

19. *Data concerning* ***social welfare homes and facilities*** *are related to the institutions for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Act on Social Assistance of 12 III 2004 (Journal of Laws 2009 No. 175 item 1362).*

20. *Data on* ***social benefits*** *are presented according to the Act on Social Assistance of 12 III 2004.*

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to ***permanent benefit***

A person or a family is entitled to a ***temporary benefit*** *because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.*

Appropriated benefit *is offered in order to fulfill a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs. The benefit may be given to a person or a family that incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.*

TABL. 1 (162). **PRACOWNICY MEDYCZNI[a] W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL[a] IN 2012
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	*SPECIFICATION*
Lekarze	1985	*Doctors*
w tym kobiety	966	*of which women*
Lekarze dentyści	550	*Dentists*
w tym kobiety	434	*of which women*
Farmaceuci	544	*Pharmacists*
w tym kobiety	437	*of which women*
Pielęgniarki	5024[b]	*Nurses*
Położne	604[c]	*Midwives*
Fizjoterapeuci	520[d]	*Physiotherapists and rehabilitants*
Diagności laboratoryjni[e]	198	*Laboratory diagnosticians[e]*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 238; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. *b–d* W tym magistrzy: *b* – pielęgniarstwa – 262, *c* – położnictwa – 41, *d* – fizjoterapii i rehabilitacji – 176. *e* Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

a See general notes, item 3 on page 238; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state of local self-government administration and National Health Fund. b–d Of which masters: b – of nursing – 262, c – of midwifery – 41, d – of physioterapy and rehabilitation – 176. e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (163). **LEKARZE SPECJALIŚCI[a] W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS[a] IN 2012
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	*SPECIFICATION*
LEKARZE OGÓŁEM	**1434**	***T O T A L***
w tym specjaliści w zakresie:		*of which specialists in the field of:*
Anestezjologii i intensywnej terapii	87	*Anesthesiology and intensive therapy*
Chirurgii[b]	211	*Surgery[b]*
Chorób płuc	30	*Respiratory diseases*
Chorób wewnętrznych	127	*Internal diseases*
Dermatologii i wenerologii	26	*Dermatology and venereology*
Kardiologii	48	*Cardiology*
Medycyny rodzinnej	252	*General practitioners*
Neurologii[c]	56	*Neurology[c]*
Okulistyki	53	*Ophthalmology*
Onkologii	11	*Oncology*
Otolaryngologii[d]	25	*Otolaryngology[d]*
Pediatrii	70	*Paediatrics*
Położnictwa i ginekologii	119	*Obstetrics and gynaecology*
Psychiatrii[c]	53	*Psychiatry[c]*
Radiodiagnostyki[e]	44	*Radiodiagnostic[e]*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 239 oraz notka *a* do tabl. 1 na str. 244. *b* Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. *c* Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. *d–e* Także: *d* – otorynolaryngologii, *e* – radioterapii onkologicznej.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 4 on page 239 and footnote a to the table 1 on page 244. b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. c Including children's specialists. d–e Also: d – otorynolaryngology, e – oncological radiotherapy.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 2 (163). **LEKARZE SPECJALIŚCI[a] W 2012 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS[a] IN 2012 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	*SPECIFICATION*
LEKARZE SPECJALIŚCI (w % ogółu lekarzy)	**72,2**	***SPECIALISTS IN % OF TOTAL DOCTORS***
LEKARZE DENTYŚCI OGÓŁEM	**75**	***Dentists of total***
lekarze dentyści ze specjalizacją:		*dentists with specialization:*
Chirurgii stomatologicznej	15	*Oral surgery*
Chirurgii szczękowej	4	*Maxillosurgery*
Ortodoncji	16	*Orthodontics*
Periodontologii (paradontologii)	5	*Periodiontology (paradontics)*
Protetyki stomatologicznej	14	*Dental prosthetics*
Stomatologii dziecięcej	3	*Children's dentistry*
Stomatologii zachowawczej	18	*Restorative dentistry*
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentystów)	**13,6**	***DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentist)***

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 239 oraz notka *a* do tabl. 1 na str. 244.
Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.
a See general notes, item 4 on page 239 and footnote a to the table 1 on page 244.
S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 (164). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA[a] W 2012 R.**
OUT-PATIENT HEALTH CARE[a] IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	*SPECIFICATION*
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	536	*Out-patients departments (as of 31 XII)*
miasta	421	*urban areas*
wieś	115	*rural areas*
Praktyki lekarskie [b] (stan w dniu 31 XII)	248	*Medical practices b (as of 31 XII)*
miasta	207	*urban areas*
wieś	41	*rural areas*
Porady udzielone [c] w tys.	7260,9	*Consultations provided c in thous.*
miasta	6558,0	*urban areas*
wieś	702,9	*rural areas*
lekarskie	6447,9	*doctors*
w tym specjalistyczne	2426,9	*of which specialized*
stomatologiczne	813,0	*stomatological*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 239. *b* Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. *c* Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

a See general notes, item 5 on page 239. b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departaments. c Including consultations paid by patients (non-public funds).

TABL. 4 (165). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA[a] W 2012 R.**
IN-PATIENT HEALTH CARE[a] IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	*SPECIFICATION*
ZAKŁADY — stan w dniu 31 XII		
FACILITIES — as of 31 XII		
Szpitale ogólne [b]	25	*General hospitals [b]*
Szpitale psychiatryczne	3	*Psychiatric hospital*
Ośrodki leczenia odwykowego	1	*Detoxification cenres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	2	*Addiction recovery centres*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze [c]	13	*Chronic medical care homes [c]*
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	2	*Nursing homes*
Hospicja	3	*Hospice*
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 XII		
BEDS IN FACILITIES — as of 31 XII		
Szpitale ogólne [d]	4537	*General hospitals [d]*
Szpitale psychiatryczne	815	*Psychiatric hospital*
Ośrodki leczenia odwykowego	15	*Detoxification cenres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	245	*Addiction recovery centres*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze [c]	901	*Chronic medical care homes [c]*
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	56	*Nursing homes*
Hospicja	38	*Hospice*
LECZENI		
IN-PATIENTS		
Szpitale ogólne [e]	183539	*General hospitals [e]*
Szpitale psychiatryczne	7426	*Psychiatric hospital*
Ośrodki leczenia odwykowego	11	*Detoxification cenres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	644	*Addiction recovery centres*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze [c]	1641	*Chronic medical care homes [c]*
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	109	*Nursing homes*
Hospicja	714	*Hospice*

a Patrz uwagi ogólne ust. 7 na str. 239. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 239. *c* Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. *d* Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. *e* Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Ź r ó d ł o: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

a See general notes, item 7 on page 239. b See general notes, item 8 on page 239. c Includning psychiatric types facilities. d Including beds and incubator for newborns. e Excluding inter-ward patient transfre.

S o u r c e: n regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regerd to long-term facilities – data of the Ministry of Health; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (166). **SZPITALE OGÓLNE[a] W 2012 R.**
GENERAL HOSPITALS[a] IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	*SPECIFICATION*
Szpitale ogólne (stan w dniu 31 XII)	25	*Hospitals (as of 31 XII)*
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	4537	*Beds (as of 31 XII)*
na 10 tys. ludności	44,3	*per 10 thous. population*
w tym na oddziałach:		*of which in specified wards :*
Chorób wewnętrznych	827	*Internal diseases*
w tym kardiologicznych[b]	160	*of which cardiological [b]*
Chirurgicznych	1034	*Surgical*
Pediatrycznych	240	*Paediatrical*
Ginekologiczno-położniczych	556	*Gynaecological-obstetric*
Onkologicznych	155	*Oncological*
Intensywnej terapii	91	*Intensive therapy*
Zakaźnych	47	*Communicable*
Gruźlicy i chorób płuc	141	*Tubercular and pulmonary*
Dermatologicznych	21	*Dermatological*
Neurologicznych	150	*Neurological*
Psychiatrycznych	260	*Psychiatric*
Leczeni [c] w tys.	183,5	*In-patients [c] in thous.*
w tym na oddziałach [d] :		*of which in specified wards [d]:*
chorób wewnętrznych	36,4	*internal diseases*
w tym kardiologicznych [b]	11,1	*of which cardiological [b]*
chirurgicznych	47,8	*surgical*
pediatrycznych	10,5	*paediatrical*
ginekologiczno-położniczych	28,6	*gynaecological-obstetric*
onkologicznych	6,8	*oncological*
intensywnej terapii	3,0	*intensive therapy*
zakaźnych	1,3	*communicable*
gruźlicy i chorób płuc	4,1	*tubercular and pulmonary*
dermatologicznych	0,6	*dermathological*
neurologicznych	4,8	*neurological*
psychiatrycznych	2,2	*psychiatric*
Wypisani w tys.	177,7	*Discharges in thous.*
Zmarli w tys.	3,9	*Deaths in thous.*
Leczeni na: 10 tys. ludności	1793,6	*In-patients per: 10 thous. population*
1 łóżko [e]	42,5	*bed [e]*
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,3	*Average patient stay in days*
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	226,0	*Average bed use in days*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 i 9 na str. 239. *b* Łącznie z oddziałami intensywnego nadzoru kardiologicznego. *c* Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. *d* Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych. e Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 8 and 9 on page 239. b Including intensive cardiological care wards c Excluding inter-ward patient transfers. d Including inter-ward patient transfers. e Excluding beds and incubators for newborns on neonathology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (167). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŹNA** [a]
Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Zespoły ratownictwa medycznego	36	53	55	49	*Ambulance emergency rescue teams*
podstawowe	x	29	31	27	*basic*
specjalistyczne	x	24	24	22	*specialization*
Szpitalne oddziały ratunkowe	4	7	8	8	*Hospital emergency wards*
Izby przyjęć [b]	2	16	15	15	*Admission rooms* [b]
Lotnicze pogotowie ratunkowe [c]	1	1	1	1	*Medical air rescue* [c]
Wyjazdy na miejsce zdarzenia [d]:					*Calls to the occurrence places* [d]*:*
w tysiącach	81,3	75,6	77,0	76,7	*in thousands*
na 1000 ludności	80,6	73,9	75,3	75,0	*per 1000 population*
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia [d]:					*Person who received health care benefits in the place of occurrence* [d]*:*
w tysiącach	82,7	76,0	77,4	77,1	*in thousands*
w tym:					*of which*
dzieci i młodzież w wieku 0-18 lat	8,1	5,4	5,2	4,9	*children and youth at the age of 0-18*
w wieku 65 lat i więcej	.	32,1	30,9	31,8	*aged 65 and more*
na 1000 ludności	81,9	74,3	75,7	75,3	*per 1000 population*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 239. *b* Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. *c* Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. *d* W ciągu roku.

a See general notes, item 11 on page 239. b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d During the year.

TABL. 7 (168). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE** [a]
Stan w dniu 31 XII
PUBLIC PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Apteki	275	296	301	304	*Pharmacies*
w tym prywatne	274	294	299	303	*of which private*
w tym na wsi	19	16	16	16	*of which in rural areas*
Punkty apteczne	38	47	46	42	*Pharmaceutical outlets*
w tym na wsi	38	47	46	42	*of which in rural areas*
Liczba ludności na:					*Population per:*
1 aptekę i punkt apteczny	3224	2983	2949	2958	*pharmacy and pharmaceutical outlet*
w tym na wsi	6353	5928	6040	6478	*of which in rural areas*
1 aptekę	3670	3457	3399	3366	*pharmacy*
w tym na wsi	19060	23340	23404	23483	*of which in rural areas*
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	450	487	496	510	*Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 240.

a See general notes, item 12 on page 240.

TABL. 8 (169). **KRWIODAWSTWO**[a]

BLOOD DONATION[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII) . .	1	1	1	1	*Regional centres (as of 31 XII)*
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	6	6	5	5	*Local branches (as of 31 XII)*
Krwiodawcy w tys.	13,0	15,6	16,2	18,6	*Blood donors in thous*
w tym honorowi	13,0	15,6	16,2	18,6	*of which honorary blood donors*
Liczba donacji [b] krwi pełnej w tys.	23,2	29,9	30,7	32,5	*Number of collected donations [b] of whole blood in thous.*
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP)[c] w tys.	22,8[d]	29,9	30,7	32,2	*Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP)[c] in thous.*

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. *b* Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. *c* Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. *d* Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Źr ó d ł o: Dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. c One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. d Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

S o u r c e: Data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (170). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA**

INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	*DISEASES*
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*				na 100 tys. ludności *per 100 thous. population*				
Gruźlica	178	135	165	108	17,6	13,2	16,1	10,6	*Tuberculosis*
Tężec.	-	-	-	2	x	x	x	0,2	*Tetanus*
Krztusiec	16	3	7	23	1,6	0,3	0,7	2,2	*Whooping cough*
Odra	-	1	-	-	x	0,1	x	x	*Measles*
Wirusowe zapalenie wątroby:									*Viral hepatitis:*
Żyp A	-	1	-	1	x	0,1	x	0,1	*type A*
Żyp B	37	31	37	35	3,7	3,0	3,6	3,4	*type B*
Żyp C	113	134	164	140	11,2	13,1	16,0	13,7	*type C*
Różyczka	143	201	254	117	14,2	19,7	24,8	11,4	*Rubella*
AIDS[a]	2	7	12	1	0,2	0,7	1,2	0,1	*AIDS[a]*
Salmonellozy	468	201	135	127	46,4	19,7	13,2	12,4	*Salmonella infections*
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	96	54	-	29	9,5	5,3	x	2,8	*Other bacterial food borne intoxications*
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2[b]	65	933	1041	993	33,3	399,6	472,0	472,4	*Acute diarrhoea in children under 2 years [b]*
Szkarlatyna (płonica) . . .	227	379	587	584	22,5	37,1	57,4	57,1	*Scarlet fever*
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	37	26	26	23	3,7	2,5	2,5	2,2	*Bacterial meningitis and/or encephalitis*
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	13	13	7	16	1,3	1,3	0,7	1,6	*Viral meningitis*
Wirusowe zapalenie mózgu	-	1	6	-	x	0,1	0,6	x	*Viral encephalitis*
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	248	124	108	78	24,6	12,1	10,6	7,6	*Mumps*
Włośnica	1	-	1	-	0,1	x	0,1	x	*Trichinellosis*
Grypa [c]	17641	2748	5826	2309	1748,0	268,6	569,5	225,7	*Influenza [c]*
Choroby weneryczne. . . .	62	54	51	24	6,1	5,3	5,0	2,3	*Veneral diseases*
Szczepieni przeciw wściekliźnie	99	126	111	110	9,8	12,3	10,8	10,8	*Rabies vaccinations*

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. *b* Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. *c* Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. c Including influenza-like illness.

S o u r c e: data of the National Institute of Public Health - NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (171). **ŻŁOBKI** [a] **I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES[a] *AND CHILDREN'S CLUBS*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Żłobki	11	11	13	22	*Nurseries*
w tym publiczne	11	11	11	14	*of which public*
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	6	5	5	5	*Nursery wards of nursery schools*
Kluby dziecięce	x	x	1	3	*Children's clubs*
w tym publiczne	x	x	-	1	*of which public*
Miejsca:					*Places:*
w żłobkach	925	1266	1272	1541	*in nurseries*
w klubach dziecięcych	x	x	10	75	*in children's clubs*
Dzieci przebywające (w ciągu roku):					*Children staying in nurseries (during the year):*
w żłobkach	1679	2116	2121	2444	*in nurseries*
w klubach dziecięcych	x	x	10	83	*in children's clubs*
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3					*Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3*
w miastach	52,3	60,0	63,2	82,7	*in urban areas*
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					*Children staying in nurseries and children's clubs:*
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	29,8	36,6	38,4	50,6	*per 1000 children up to the age of 3*
na 100 miejsc	93,4	100,2	99,5	99,6	*per 100 places*

a Miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

U w a g a. Obok żłobków i klubów dziecięcych w 2012 r. (stan w dniu 31 XII) działały także 2 placówki prowadzące działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, nie wpisane do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, w których były 32 miejsca i przebywało w ciągu roku 49 dzieci.

a Places and children - including nursery wards.

N o t e. Besides nurseries and children's clubs in 2012 (as of 31 XII) there were 2 institutions which provide private childcare services for children younger than 3 years, do not register of nurseries and children's clubs, where there were 32 places and 49 children were staying during the year.

TABL. 11 (172). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	placówki (stan w dniu 31 XII) *centres (as of 31 XII)*				wychowankowie w tys. *residents in thous.*				
O G Ó Ł E M	**86**	**82**	**66**	**72**	**3,7**	**3,2**	**2,1**	**2,1**	***T O T A L***
Opiekuńcze	81	75	63	66	3,5	2,9	2,0	1,9	*General care*
Specjalistyczne	5	7	3	5	0,2	0,2	0,1	0,2	*Specialized*
Praca podwórkowa	x	x	x	1	x	x	x	0,0	*Street work*

TABL. 12 (173). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**
Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012[a]	*SPECIFICATION*
Rodziny zastępcze	1264	1367	1378	1466	*Foster families*
Spokrewnione z dzieckiem	1039	1111	1140	934	*Related foster families*
dzieci [b]	1339	1439	1462	1204	*children* [b]
Niezawodowe	197	173	157	445	*Non-professional foster families*
dzieci [b]	307	271	245	625	*children* [b]
Zawodowe [c]	28	83	81	87	*Professional foster families* [c]
dzieci [b]	122	314	316	345	*children* [b]
Rodzinne domy dziecka				1	*Foster homes*
dzieci [d]				2	*children* [d]

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. *b* Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, w 2012 r. - w wieku do 25 lat. *c* Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. *d* W wieku do 25 lat.

a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 up to the age of 18, in 2012 up to the age of 25. c Until 2011 professional, not related to the child foster families. d Up to the age of 25.

TABL. 13 (174). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA** [a]

INSTITUTIONAL FOSTER CARE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	placówki *centres*				wychowankowie *residents*				wolontariusze				
	stan w dniu 31 XII *as of 31 XII*								*volunteers*				
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	12	22	22	21	547	563	559	579[b]	42	39	39	33	*Care and education centres*
Interwencyjne	1	1	-	-	45	18	-	-	-	-	-	-	*intervention*
rodzinne	2	4	6	5	10	26	42	36	-	-	1	4	*family*
Socjalizacyjne	5	6	5	10	288	144	119	319	7	7	12	17	*socialization*
łączące zadania placówek[c]	4	11	11	6	204	375	398	224	35	32	26	12	*combining tasks of the centres*[c]

a Patrz uwagi ogólne, ust. 18 na str. 241. *b* W tym 6 wychowanków w wieku 0–3 lata i 21 w wieku 4–6 lat oraz 11 sierot i 61 niepełnosprawnych. *c* Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 18 on page 241. b Of which 6 residents at age 0–3 and at 21 age 4–6, 11 orphans and 61 disabled. c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 14 (175). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA** [a]

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	38	33	40	42	*Homes and facilities (excluding branches)*
Miejsca [b]:					*Places* [b]*:*
ogółem	2728	2574	2726	2827	*total*
na 10 tys. ludności	27,0	25,2	26,6	27,6	*per 10 thous. population*
Mieszkańcy [b]:					*Residents* [b]*:*
ogółem	2660	2569	2640	2728	*total*
w tym kobiety	1347	1089	1104	1108	*of which women*
w tym do 18 lat	123	70	80	73	*of which up to age 18*
w tym umieszczeni w ciągu roku	896	822	888	1058	*of which placed within during the year*
na 10 tys. ludności	26,4	25,1	25,8	26,7	*per 10 thous. population*
Osoby oczekujące na umieszczenie	179	223	315	338	*Persons awaiting a place*

a W 2005 r. łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. *b* Łącznie z filiami.

a In 2005 including community self-help homes. b Including branches.

TABL. 15 (176). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ[a] WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES [a] *BY GROUPS OF RESIDENTS*

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)[b]:	38	33	40	42	*Homes and facilities (excluding branches*[b]*:*
w których mogą przebywać:					*in which may be:*
osoby w podeszłym wieku	5	6	7	8	*aged persons*
przewlekle somatycznie chorzy	5	7	7	8	*chronically ill with somatic disorders*
dorośli niepełnosprawni intelektualnie	5	4	4	4	*mentally retarded*
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	5	4	4	5	*children and young mentally retarded*
przewlekle psychicznie chorzy	4	5	5	5	*chronically mentally ill*
niepełnosprawni fizycznie	2	6	6	6	*physically handicapped*

a W 2005 r. łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. *b* W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców.

a In 2005 including community self-help homes. b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents.

TABL. 15 (176). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ[a] WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES[a] BY GROUPS OF RESIDENTS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Domy i zakłady[b] (dok.):	38	33	40	42	*Homes and facilities[b] (cont.):*
w których mogą przebywać:					*in which may be:*
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	3	2	3	3	*mothers with dependent children and pregnant women*
bezdomni	8	6	12	12	*homeless*
inne osoby	1	2	2	2	*other persons*
Mieszkańcy w domach i zakładach dla[c]:	2660	2569	2640	2728	*Residents in homes and facilities for[c]:*
osób w podeszłym wieku	452	419	557	402	*aged persons*
przewlekle somatycznie chorych	608	670	506	681	*chronically ill with somatic disorders*
dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	295	259	240	260	*mentally retarded*
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	371	196	217	294	*children and young mentally retarded*
przewlekle psychicznie chorych	367	461	462	459	*chronically mentally ill*
niepełnosprawnych fizycznie	285	243	249	213	*physically handicapped*
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	66	53	67	54	*mothers with dependent children and pregnant women*
bezdomnych	191	238	323	336	*homeless*
innych osób	25	30	19	29	*other persons*

a W 2005 r. łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. *b* W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. *c* Łącznie z filiami.łącznie z filiami.

a In 2005 including community self-help homes. b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. c Including branches.

TABL. 16 (177). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ[a]**
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający[b] *Beneficiaries[b]*	Udzielone świadczenia w tys. zł *Benefits granted in thous. zl*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M 2005	99585	101383	*T O T A L*
2010	71391	132074	
2011	67251	128654	
2012	**61786**	**105344**	
Pomoc pieniężna	64566	82250	*Cash assistance*
w tym:			*of which*
Zasiłki: stały	8861	31466	*Benefits: permanent*
okresowy	18904	25333	*temporary*
celowy	36694	25128	*appropriated*
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	76	269	*Assistance to reach self--dependence and to continue education*
Pomoc niepieniężna	26529	23094	*Non-cash assistance*
w tym:			*of which:*
Schronienie	296	435	*Shelter*
Posiłek	23344	14425	*Meals*
Ubranie	335	20	*Clothing*
Sprawienie pogrzebu	142	330	*Burial*
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	2370	7800	*Attendance services and specialized attendance services*
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	22	84	*Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 20 na str. 243. *b* W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źr ó d ł o: dane Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego.

a See general notes, item 20 on page 243. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

S o u r c e: data of Lubuski Voivodship Office.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron., broszura – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych**, obejmującą dramatyczne i lalkowe przedstawienia teatralne,
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**.

6. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. ***A book*** *is understood as a publication containing than 48 pages, while a pamphlet contains 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.*

2. *Newspapers and magazines are periodic publications.* ***Newspapers*** *(general information periodical) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign event.* ***Magazines*** *(other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.*

3. *Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the* ***collection*** *of public libraries.*

A ***borrower*** *is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.*

4. *Information concerning* ***art galleries*** *includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.*

5. *Information regarding* ***theatres and music institutions*** *concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.*

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- *the activity of* ***dramatic theatres****, including dramatic and puppet theatrical performances,*
- *the concert activity of* ***philharmonic orchestras, orchestras and choirs****.*

6. *Information concerning the activity of* ***cultural centres and establishments, clubs and community centres*** *is based on annual reporting data.*

7. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo). Wśród kin stałych wyróżnia się - **minipleksy** - posiadające od 3 do 7 sal I **multipleksy** - posiadające 8 sal i więcej.

8. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających - na mocy szczególnych przepisów - z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

*7. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape).Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** - equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** - equipped with 8 screens and more.*

*8. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).*

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Turystyka

Tourism

1. Termin turystyka - zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka" są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi.

***1. Tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.*

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- *tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,*
- *one-day visitors, i.e., persons who do not spend the night at the place visited.*

***2. Tourist accommodation facilities** include tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar establishments and other facilities include rooms for rent and agrotourism lodgings.*

Do obiektów hotelowych zaliczamy hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (np. zajazdy, gościńce).

Pozostałe obiekty obejmują: domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, hostele, zakłady uzdrowiskowe i pozostałe niesklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.).

3. W informacjach o **obiektach** i **miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub **pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w obiektach w turystycznych obiektach noclegowych obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów i kawiarni zaliczono także: winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych - także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Hotels and similar establishments covers hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (e.g. road houses, inns).

Other facilities covers: excursion hotels, shelters, youth hostels, school youth hostels, holiday centres, holiday youth centres, training-recreational centres, creative arts centres, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, hostels, health establishments and other non-classified (e.g. student dormitories, boarding schools and recreational centres, etc.).

3. *Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding* ***facilities and the number of bed places for tourists.***

4. Occupancy rate of bed places or rooms *is a relation of the number of bed places or rooms in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.*

5. Foreign tourists *using tourist accommodation establishments are registered according to country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.*

6. Catering establishments *in tourist accommodation establishments include permanent and seasonal catering facilities and outlets. Catering facilities and cafes also include: wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice-cream parlours, snack bars, etc.*

Sport

1. Począwszy od 2002 r. informacje o uczniowskich klubach sportowych UKS i wyznaniowych klubach sportowych oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

Sport

1. *Since 2002 information regarding student sports clubs UKS and religious sports clubs as well as sports clubs has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.*

2. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start", Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe", uczniowskie kluby sportowe UKS i wyznaniowe kluby sportowe) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start" – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

3. W kategorii **ćwiczących** jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia kilka rodzajów sportu (z wyjątkiem tabl. „Wybrane dane o podregionach", w której osoby ćwiczące liczone są jeden raz). W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

4. W kategorii **trenerów i instruktorów sportowych** jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

2. *Data regarding* ***physical education organizations*** *include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs", student sports clubs UKS and religious sports clubs) and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.*

3. *In the category of* ***persons practising sports****, one person may be indicated more than once depending upon the number of sports practised (except for the table "Selected data on subregions", in which persons practising sports are counted once). Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.*

4. *In the category* ***coaches and sports instructors****, one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports taught.*

TABL. 1 (178). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE** [a]
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Grand total*	Wydawnictwa naukowe *Scientific publications*	Podręczniki dla szkół wyższych *University text-books*	Wydawnictwa zawodowe *Professional publicatios*	Podręczniki szkolne *School text-books*	Wydawnictwa popularne *Popular science*	Literatura piękna *Belles-lettres*		*SPECIFICATION*
								razem *total*	w tym dla dzieci i młodzieży *of which for children and youth*	
Tytuły. . . .	2005	132	68	6	2	1	27	28	9	*Titles*
	2010	264	145	6	5	-	69	39	5	
	2011	273	130	16	6	1	58	62	4	
	2012	**452**	**182**	**6**	**16**	**-**	**115**	**133**	**93**	
Nakład w tys. egz.	2005	195,5	51,4	3,1	1,0	1,0	31,3	107,7	45,0	*Number of copies in thous.*
	2010	186,6	72,5	2,1	2,4	-	84,7	24,9	6,6	
	2011	134,2	44,9	6,0	5,2	0,5	43,4	34,2	4,2	
	2012	**792,1**	**49,5**	**1,4**	**12,8**	**-**	**172,2**	**556,2**	**537,6**	

[a] Według miejsca wydania.

Ź r ó d ł ó: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

[a] *According to published place.*

S o u r c e: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 2 (179). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE** [a]
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	Ukazujące się Published as specified									*SPECIFICATION*
			w tygodniu *weekly*		w miesiącu *monthly*		1 raz *once*				nieregularnie *irregularly*	
			6-2 razy *times*	1raz *once*	3-2 razy *times*	1raz *once*	na 2 miesiące *bimonthly*	w kwartale *quarterly*	w półroczu *half-yearly*	w roku *yearly*		
Tytuły. . . .	2005	118	1	6	14	29	11	19	6	12	20	*Titles*
	2010	111	2	5	13	21	11	23	8	11	17	
	2011	126	2	9	11	25	10	28	9	20	12	
	2012	**120**	**3**	**11**	**10**	**29**	**9**	**26**	**9**	**14**	**9**	
Nakład w tys. egz.	2005	23553,4	19942,4	1722,5	1003,2	526,7	219,3	42,2	3,9	6,9	86,3	*Number of copies in thous.*
	2010	28278,0	20815,6	2524,8	3649,8	781,6	301,7	54,0	5,9	5,7	138,9	
	2011	30966,8	20079,2	5768,9	3349,6	1450,2	197,5	79,4	6,6	10,0	25,4	
	2012	**31399,2**	**19584,0**	**6046,5**	**3214,5**	**2250,8**	**193,9**	**77,5**	**8,8**	**6,4**	**16,8**	

[a] Według miejsca wydania.

Ź r ó d ł ó: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

[a] *According to published place.*

S o u r c e: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 3 (180). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	271	258	254	254	*Libraries (as of 31 XII)*
w tym na wsi	183	173	172	173	*of which in rural areas*
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	78	102	95	95	*Library service points (as of 31 XII)*
w tym na wsi	57	62	53	51	*of which in rural areas*
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	3985,3	3831,9	3795,0	3780,2	*Collection (as of 31 XII) in thous. vol.*
w tym na wsi	1586,1	1455,1	1450,0	1444,9	*of which in rural areas*
Czytelnicy [a] w tys.	203,7	180,2	177,0	165,1	*Borrowers [a] in thous.*
w tym na wsi	47,1	40,0	39,1	38,7	*of which in rural areas*
Wypożyczenia[ab]:					*Loans[ab]:*
w tysiącach woluminów	3914,6	3349,8	3284,1	3150,7	*in thousand volumes*
w tym na wsi	1052,9	856,4	840,4	791,7	*of which in rural areas*
na 1 czytelnika w woluminach	19,2	18,6	18,6	19,1	*per borrower in volumes*
w tym na wsi	22,4	21,4	21,5	20,5	*of which in rural areas*

a Łącznie z punktami bibliotecznymi. *b* Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.
a Including library service points. b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (181). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne[a]	14	15	16	16	*Museums with branches[a]*
Muzealia[a] w tys.	119,4	121,3	124,0	125,6	*Museum exhibits[a] in thous.*
Wystawy czasowe	162	129	107	109	*Temporary exhibitions*
własne[b]	116	103	70	74	*own[b]*
obce[c]	46	26	37	35	*exterior[c]*
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	169,9	161,6	208,9	222,9	*Museum and exhibition visitors in thous.*
w tym młodzież szkolna[d]	57,2	42,3	51,2	54,9	*of which primary and secondary school students[d]*

a Stan w dniu 31 XII. *b* W kraju i za granicą. *c* Krajowe i z zagranicy. *d* Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.
a As of 31 XII. b In Poland and in abroad. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (182). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	sektor publiczny *public sector*	sektor prywatny *private sector*	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	4	5	5	5	3	2	*Galleries (as of 31 XII)*
Wystawy [a]	79	76	80	64	57	7	*Exhibitions [a]*
w tym z zagranicy	7	11	1	3	3	-	*of which foreign*
Ekspozycje [a]	175	78	80	64	57	7	*Expositions [a]*
Zwiedzający w tys.	110,4	38,2	35,6	33,5	32,5	1,0	*Visitors in thous.*

a W kraju.
a In Poland.

TABL. 6 (183). **TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE**
THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Instytucje [a] *Institutions* [a]	Miejsca na widowni w stałej sali [a] *Seating in fixed halls* [a]	Przedstawienia i koncerty [b] *Performances and concerts* [b]	Widzowie i słuchacze [b] w tys. *Audience* [b] *in thous*	*SPECIFICATION*
OGÓŁEM	2005	3	1500	797	175,1	***TOTAL***
	2010	3	1324	3682	435,2	
	2011	4	2772	1261	203,3	
	2012	**4**	**2922**	**1304**	**209,2**	
Teatry dramatyczne		2	1780	547	109,7	*Theatres dramatic*
Filharmonie		2	1142	374	71,0	*Philharmonic halls*
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry		-	-	383	28,5	*Symphonic and chamber orchestras choirs*

a Stan w dniu 31 XII. *b* Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a As of 31 XII. b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 7 (184). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**
Stan w dniu 31 XII
CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENT, CLUBS, COMMUNITY CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2011	2012			*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Instytucje	96	90	79	80	48	32	*Institutions*
domy kultury	26	25	18	18	17	1	*cultural establishments*
ośrodki kultury	33	37	39	43	27	16	*cultural centres*
kluby	4	4	4	3	3	-	*clubs*
świetlice	33	24	18	16	1	15	*community centres*
Pracownie specjalistyczne	161	165	190	201	149	52	*Specialised workshops*
Imprezy (w ciągu roku)	6165	6309	5952	6551	5775	776	*Events (during the year)*
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	919,5	971,5	907,2	977,8	891,6	86,2	*Event participants (during the year) in thous.*
Kursy (w ciągu roku)	69	58	86	76	45	31	*Courses (during the year)*
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	1367	1059	1155	999	763	236	*Course graduates (during the year)*
w tym dzieci i młodzież [a]	439	487	514	566	374	192	*of which children and youth* [a]
Zespoły artystyczne	396	409	370	419	355	64	*Artistic ensembles*
Członkowie zespołów artystycznych	6511	7170	5572	6209	5286	923	*Members of artistic ensembles*
w tym dzieci i młodzież [a]	3276	3408	2538	3109	2665	444	*of which children and youth* [a]
Koła (kluby)	198	266	419	474	399	75	*Groups (clubs)*
Członkowie kół (klubów)	4539	8306	11039	11199	9448	1751	*Members of groups (clubs)*
w tym dzieci i młodzież [a]	1733	3042	3596	4836	4183	653	*of which children and youth* [a]

a W wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a Bellow the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 8 (185). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Kina (stan w dniu 31 XII)	18	11	14	12	*Cinemas (as of 31 XII)*
w tym miasta	17	9	12	11	*of which urban areas*
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	18	23	26	24	*Screens (as of 31 XII)*
w tym miasta	17	21	24	23	*of which urban areas*
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII) w tys.	4,7	4,3	4,6	4,3	*Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) in thous.*
w tym miasta	4,6	3,9	4,2	4,2	*of which urban areas*
Seanse:					*Screenings:*
w tysiącach	6,0	31,7	31,0	31,5	*in thousands*
w tym miasta	5,9	31,3	30,5	31,4	*of which urban areas*
na 1 kino	333	2880	2210	2628	*per cinema*
Widzowie:					*Audience:*
w tysiącach	213,0	882,4	924,9	871,3	*in thousands*
w tym miasta	211,3	876,6	916,9	869,7	*of which urban areas*
na 1 kino	11836	80217	66067	72606	*per cinema*
na 1 seans	36	28	30	28	*per screening*

TABL. 9 (186). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**108462**	**126666**	**125838**	**104624**	***T O T A L***
Na 1000 ludności	107	125	123	102	*Per 1000 population*

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.
S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 10 (187). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w tysiącach *in thousands*				na 1000 ludności *per 1000 population*				
Abonenci radiowi	265,9	209,3	208,5	209,9	263,5	204,6	203,8	205,1	*Radio subscri-bers*
miasta	186,4	151,0	150,4	151,3	288,0	232,4	231,8	233,6	*urban areas*
wieś	79,5	58,3	58,1	58,6	219,7	156,3	155,2	155,9	*rural areas*
Abonenci telewizyjni	258,2	203,1	202,2	203,1	255,8	198,5	197,6	198,4	*Television subscribers*
miasta	180,1	145,8	145,1	145,6	278,3	224,3	223,6	224,8	*urban areas*
wieś	78,1	57,3	57,1	57,5	215,6	153,5	152,5	153,0	*rural areas*

Ź r ó d ł o: dane Centralnego Zarządu Poczty Polskiej.
S o u r c e: data of the Polish Post Headquarters.

Turystyka
Tourism

TABL. 11 (188). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011[a]	2012[a]	*SPECIFICATION*
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	**280**[b]	**298**[b]	**306**	**307**	**Facilities (as of 31 VII)**
w tym całoroczne	176	194	211	200	*of which open all year*
Obiekty hotelowe	109	145	139	131	Hotels and similar facilities
hotele	52	66	65	66	*hotels*
motele	6	13	13	12	*motels*
pensjonaty	5	9	10	9	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	46	57	51	44	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	171[b]	153[b]	167	176	*Other facilities*
domy wycieczkowe	3	-	-	-	*excursion hostels*
schroniska	-	1	1	1	*shelters*
schroniska młodzieżowe	16	14	13	12	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	15	11	10	10	*of which school youth hostels*
kempingi	5	2	2	3	*camping sites*
pola biwakowe	17	21	15	18	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	44	38	31	34	*holiday centres*
ośrodki kolonijne	3	5	5	4	*holiday youth centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	22	28	27	26	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	1	-	-	-	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych[c]	18	21	21	21	*complexes of tourist cottages*
pokoje gościnne	.	.	12	11	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	14	22	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	42	23	26	24	*miscellaneous facilities*
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	**17945**[b]	**20283**[b]	**19364**	**20505**	***Number of beds (as of 31 VII)***
w tym całoroczne	9347	10619	11308	10837	*of which open all year*
Obiekty hotelowe	5952	7484	7531	7421	*Hotels and similar facilities*
hotele	3655	4597	4605	4695	*hotels*
motele	208	541	543	521	*motels*
pensjonaty	219	453	494	464	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	1870	1893	1889	1741	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	11993[b]	12799[b]	11833	13084	*Other facilities*
domy wycieczkowe	128	-	-	-	*excursion hostels*
schroniska	-	25	25	25	*shelters*
schroniska młodzieżowe	686	694	628	532	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	651	528	462	452	*of which school youth hostels*
kempingi	503	177	157	406	*camping sites*
pola biwakowe	1715	1980	1269	1872	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	4683	3557	3296	3724	*holiday centres*
ośrodki kolonijne	478	808	768	588	*holiday youth centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1853	2882	2595	2668	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	30	-	-	-	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych[c]	1004	1440	1233	1252	*complexes of tourist cottages*
pokoje gościnne	.	.	172	252	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	248	392	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	913	1236	1442	1373	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. *c* Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Eexcluding rooms for rent and agrotourism lodgngs. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 11 (188). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**

TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011[a]	2012[a]	*SPECIFICATION*
Korzystający z noclegów	**542296**[b]	**625965**[b]	**676799**	**645597**	***Tourists accommodated***
w tym turyści zagraniczni	153693	160148	176914	179902	*of which foreign tourists*
Obiekty hotelowe	417261	479221	527759	490871	*Hotels and similar facilities*
hotele	274587	337284	368381	362664	*hotels*
motele	27916	41636	48439	46792	*motels*
pensjonaty	10937	13218	17185	18633	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	103821	87083	93754	62782	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	125035[b]	146744[b]	149040	154726	*Other facilities*
domy wycieczkowe	5225	-	-	-	*excursion hostels*
schroniska	-	170	60	24	*shelters*
schroniska młodzieżowe	13003	10958	8828	6068	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	12714	6516	6819	5704	*of which school youth hostels*
kempingi	2050	1192	1062	2801	*camping sites*
pola biwakowe	7619	3698	3620	7877	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	44926	41722	44736	50095	*holiday centres*
ośrodki kolonijne	3225	5215	2345	2679	*holiday youth centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	23600	52016	44198	42088	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	217	-	-	-	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych[c]	9859	13985	13216	13726	*complexes of tourist cottages*
pokoje gościnne	.	.	3143	2789	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	4050	5300	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	15311	17788	23782	21279	*miscellaneous facilities*
Udzielone noclegi	**1190923**[b]	**1319987**[b]	**1358750**	**1310365**	***Nights spent (overnight stay)***
w tym turystom zagranicznym	240663	225893	247905	258259	*of which foreign tourists*
Obiekty hotelowe	631710	723223	785159	730217	*Hotels and similar facilities*
hotele	396532	485488	540729	537356	*hotels*
motele	28070	50137	57070	52481	*motels*
pensjonaty	17657	26079	32490	36173	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	189451	161519	154870	104207	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	559213b	596764b	573591	580148	*Other facilities*
domy wycieczkowe	8993	-	-	-	*excursion hostels*
schroniska	-	274	111	24	*shelters*
schroniska młodzieżowe	35733	27129	26040	29197	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	34217	19351	21844	27229	*of which school youth hostels*
kempingi	8050	9991	9482	14915	*camping sites*
pola biwakowe	36665	20676	10306	21879	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	243876	174952	178697	190010	*holiday centres*
ośrodki kolonijne	23385	34445	20825	25009	*holiday youth centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	101875	193783	179228	161490	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	931	-	-	-	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych[c]	42317	58506	57480	46618	*complexes of tourist cottages*
pokoje gościnne	.	.	9734	10344	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	15300	15671	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	57388	77008	66388	64991	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. *c* Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Eexcluding rooms for rent and agrotourism lodgngs. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (189). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011[a]	2012[a]	*SPECIFICATION*
Korzystający z noclegów	**153693**[b]	**160148**[b]	**176914**	**179902**	***Tourists accommodated***
Obiekty hotelowe	140541	151190	167176	171006	*Hotels and similar facilities*
hotele	113037	123683	132683	132894	*hotels*
motele	11126	15802	20813	22389	*motels*
pensjonaty	2107	1710	3199	4079	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	14271	9995	10481	11644	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	13152[b]	8958[b]	9738	8896	*Other facilities*
domy wycieczkowe	1324	-	-	-	*excursion hostels*
schroniska młodzieżowe	613	487	298	115	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	582	358	233	89	*of which school youth hostels*
kempingi	726	30	8	206	*camping sites*
pola biwakowe	276	277	220	180	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	1648	1610	1735	1356	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1354	1943	1331	1251	*training-recreational centres*
zespoły domków turystycznych[c]	798	748	1046	941	*complexes of tourist cottages*
pokoje gościnne	.	.	280	179	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	133	327	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	6413	3850	4687	4341	*miscellaneous facilities*
Udzielone noclegi	**240663**[b]	**225893**[b]	**247905**	**258259**	***Nights spent (overnight stay)***
Obiekty hotelowe	186327	199710	221731	230990	*Hotels and similar facilities*
hotele	148159	158175	171833	177429	*hotels*
motele	11261	17242	21954	23009	*motels*
pensjonaty	5627	3202	7044	9453	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	21280	21091	20900	21099	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	54336[b]	26183[b]	26174	27269	*Other facilities*
domy wycieczkowe	1831	-	-	-	*excursion hostels*
schroniska	-	13	-	-	*shelters*
schroniska młodzieżowe	1216	1624	1393	742	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	984	1370	1270	646	*of which school youth hostels*
kempingi	1408	41	10	1211	*camping sites*
pola biwakowe	816	793	507	513	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	9963	10275	8752	10084	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	5206	4863	3266	3098	*training-recreational centres*
zespoły domków turystycznych[c]	2814	2449	3874	3590	*complexes of tourist cottages*
pokoje gościnne	.	.	606	263	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	437	1589	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	31082	6125	7329	6179	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. *c* Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Eexcluding rooms for rent and agrotourism lodgngs. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (190). **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**[a]
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych *occupancy rate of bed places*				stopień wykorzystania pokoi *occupancy rate of rooms*				
Obiekty hotelowe	29,8	26,9	29,2	27,1	35,26	33,34	36,6	33,6	*Hotels and similar facilities*
hotele	29,8	30,4	32,8	31,5	35,49	36,72	39,4	37,4	*hotels*
motele	35,3	26,7	29,1	26,4	48,02	36,23	39,6	35,2	*motels*
pensjonaty	25,3	16,5	20,2	21,7	25,62	21,65	28,5	32,2	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	29,8	21,8	22,8	16,6	34,16	26,88	29,9	22,2	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	27,4	27,9	26,1	25,7	x	x	x	x	*Other facilities*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 255.

a See general notes, item 4 on page 255.

TABL. 14 (191). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURISTACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje *Restaurants*	Bary i kawiarnie *Bars and coffee shops*	Stołówki *Canteens*	Punkty gastronomiczne *Food stands*	*SPECIFICATION*
OGÓŁEM 2005	75	77	47	47	***TOTAL***
2010	116	89	50	29	
2011	106	76	51	19	
2012	**108**	**77**	**57**	**22**	
Obiekty hotelowe	92	47	12	8	*Hotels and similar facilities*
hotele	55	25	7	3	*hotels*
motele	11	4	-	-	*motels*
pensjonaty	6	4	-	-	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	20	14	5	5	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	16	30	45	14	*Other facilities*
schroniska młodzieżowe	-	-	3	-	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	-	-	1	-	*of which school youth hostels*
kempingi	1	1	-	-	*camping sites*
pola biwakowe	-	-	2	-	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	7	13	10	6	*holiday centres*
ośrodki kolonijne	-	-	4	-	*holiday youth centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	7	7	14	1	*training-recreational centres*
zespoły domków turystycznych	-	5	4	1	*complexes of tourist cottages*
pokoje gościnne	-	-	-	1	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	-	-	5	-	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	1	4	3	5	*miscellaneous facilities*

Sport
Sport

TABL. 15 (192). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	*SPECIFICATION*
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ [a]				*PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS* [a]
Jednostki organizacyjne	330	227	234	*Organizational entities*
Członkowie	20371	13772	11657	*Members*
Ćwiczący [b]	18123	13407	12225	*Persons practising sports* [b]
KLUBY SPORTOWE [c]				*SPORTS CLUBS* [c]
Jednostki organizacyjne	210	257	320	*Organizational entities*
Członkowie	14365	16260	16016	*Members*
Ćwiczący	13691	15347	17004	*Persons practising sports*
mężczyźni	11669	13047	14330	*males*
kobiety	2022	2300	2674	*females*
w tym juniorzy [d]	8455	9174	9566	*of which juniors* [d]
Sekcje sportowe	306	362	431	*Sports sections*
Trenerzy	168	247	310	*Coaches*
klasy M (mistrzowskiej)	9	20	37	*M class (champion)*
klasy I	28	44	58	*I class*
klasy II	131	183	215	*II class*
Instruktorzy sportowi	336	439	460	*Sports instructors*
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	248	205	173	*Other persons conducting sports activities*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 256. *b* Dane szacunkowe. *c* Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. *d* Dane obejmują: młodzieżowców, juniorów i juniorów młodszych.

a See general notes, item 2 on page 256 . b Estimated data. c Excluding Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. d Data include: youths, juniors and younger juniors.

TABL. 16 (193). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH[a] W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS[a] IN 2012

As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU [b]	Sekcje *Sections*	Ćwiczący *Persons practising sports*			Trenerzy *Coaches*	Instruktorzy sportowi *Sports instructors*	*SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS* [b]
		ogółem *total*	z liczby ogółem *of total*				
			kobiety *females*	juniorzy i juniorki *juniors*			
Akrobatyka sportowa	1	42	33	42	1	2	*Sport acrobatics*
Badminton	1	45	20	8	-	1	*Badminton*
Boks	4	91	25	55	1	8	*Boxing*
Brydż sportowy	4	122	10	13	1	3	*Bridge*
Gimnastyka artystyczna	1	15	15	15	-	2	*Rhythmic gymnastics*
Jeździectwo [c]	17	260	173	142	4	32	*Equestrian sport* [c]
Judo	5	178	48	149	4	6	*Judo*
Kajakarstwo klasyczne	6	172	74	143	9	5	*Classic canoeing*
Karate [c]	12	744	261	584	1	25	*Karate* [c]
Kolarstwo szosowe	4	63	11	58	1	2	*Road cycling*
Kolarstwo torowe	1	22	2	22	1	-	*Track cycling*
Koszykówka	8	561	238	430	21	11	*Basketball*
Lekkoatletyka	11	689	263	498	23	15	*Athletics*
Łucznictwo	3	50	30	32	2	1	*Archery*
Pięciobój nowoczesny	2	72	34	58	5	6	*Modern pentathlon*
Piłka nożna	203	8875	62	4428	140	192	*Football*
Piłka ręczna	5	317	131	257	7	8	*Handball*
Piłka siatkowa	19	597	112	333	13	21	*Volleyball*
Pływanie	6	763	352	701	19	11	*Swimming*
Podnoszenie ciężarów	3	23	3	-	-	3	*Weight lifting*
Rugby	2	27	-	5	-	2	*Rugby*
Sport motorowy [c]	13	168	13	45	2	2	*Motorsport* [c]
Sport lotniczy [c]	1	20	-	19	1	-	*Air sportd*
Strzelectwo sportowe [c]	9	207	44	117	5	9	*Sport shooting* [c]
Szachy	8	399	96	236	3	16	*Chess*
Tenis	6	188	81	134	2	8	*Tennis*
Tenis stołowy	14	279	51	145	9	14	*Table tennis*
Wioślarstwo	1	64	23	52	2	2	*Rowing*
Zapasy w stylu klasycznym	3	226	2	160	8	6	*Greco-Roman wrestling*
Zapasy w stylu wolnym	1	23	23	18	-	-	*Free style wrestling*
Żeglarstwo [c]	2	28	2	-	-	2	*Sailing* [c]

a Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. *b* Do 2009 r. określane jako dyscypliny sportu. *c* Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a Excluding Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. b Until 2009 defined as disciplines. c A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 17 (194). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE[a] W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FACILITIES[a] IN 2010
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych *Of which adapted for the disabled*	*SPECIFICATION*
Stadiony	60	33	*Stadiums*
w tym piłkarskie	33	17	*of which football*
Boiska do gier wielkich	276	77	*Fields for big games*
w tym piłkarskie	276	77	*of which football*
Boiska do gier małych	25	16	*Fields for small games*
koszykówki	5	4	*basketball*
piłki recznej	2	2	*handball*
piłki siatkowej	18	10	*volleyball*
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	43	26	*Universal and multipurpose sports fields*
Korty tenisowe	54	20	*Tennis courts*
Hale sportowe	28	17	*Sports halls*
Sale gimnastyczne[b]	31	9	*Gyms[b]*
Pływalnie	20	12	*Swimming pools*
Tory sportowe	9	-	*Sports tracks*
Lodowiska sztuczne	4	3	*Artifical skating rinks*
Ścieżki rowerowe w km	194,2	27,1	*Bicycle paths - length in km*

a Bez obiektów przyszkolnych. *b* Łącznie z salami pomocniczymi.
a Excluding schools facilities. b Including auxiliary gym.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. **Działalność badawcza i rozwojowa** (badania naukowe i prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Obejmuje ona **badania naukowe** (badania podstawowe, badania stosowane i badania przemysłowe) oraz **prace rozwojowe.**

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe** (tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie prac badawczo-rozwojowych):
   a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; w danych statystycznych do 2009 r. ujmowano również samodzielne zakłady naukowe, które zgodnie z ustawą z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 619) zostały przekształcone w instytuty naukowe bądź przez nie wchłonięte,
   b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618); do 2009 r. określane jako jednostki badawczo-rozwojowe, które działały na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388, z późniejszymi zmianami),
   c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe";
2) **pomocnicze jednostki naukowe**, tj. biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe; określane do 2009 r. jako jednostki obsługi nauki;

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. Research and development *(scientific research and experimental development – R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, including knowledge of man, culture and society as well as for discovering new uses for this knowledge.*

Research and development includes ***scientific research*** *(basic research, applied research, industrial research) and* ***experimental development.***

Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

1) ***scientific and research-development units****, i.e. units involved mainly in carrying out scientific research and experimental development:*
   a) scientific units of the Polish Academy of Sciences; until 2009 statistical data included independent research departments which were transformed or incorporated into scientific institutes pursuant to the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 619),
   b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618); until 2009 defined as branch research-development units which operated on the basis of the Law on the Research and Development Units dated 25 VII 1985 (uniform text, Journal of Laws 2001 No. 33, item 388, with later amendments),
   c) other units classified into NACE Rev. 2 division 72 "Scientific research and development";
2) ***auxiliary scientific units*** *- archives, libraries, museums, auxiliary scientific units of the PAS (Polish Academy of Sciences), associations and foundations supporting research and development activity and experimental development; up to 2009 defined as science support units;*

3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe"), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową; do 2009 r. określane jako jednostki rozwojowe;
4) **szkoły wyższe;**
5) **pozostałe jednostki** - instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w ww. pozycjach, np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową obejmują:

1) **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania; do nakładów wewnętrznych zalicza się nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane, przemysłowe i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R;
2) **nakłady zewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R i spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych; do 2002 r. koszty te ujmowane były w nakładach bieżących na działalność badawczą i rozwojową.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

*3) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 „Scientific research and development") including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity; until 2009 defined as development units;*
*4) **higher education institutions;***
*5) **other units** - institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in the above positions, e.g., hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.*

***2.** Expenditures on research and development include:*

*1) **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing; internal expenditures include current expenditures borne on basic research, applied research, industrial research and experimental development as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D;*
*2) **external expenditures**, including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.*

***Capital expenditures on fixed assets connected with R&D** comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion*
in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project; until 2002, expenditures on such equipment were included in the current expenditures on R&D.

***3.** Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 per cent of their nominal working time on R&D.*

***Full-time equivalents (FTE)** are calculating units used to establish the actual time spent on research and development work. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.*

4. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

1) **sektor rządowy** - krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe, (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwom, powołane na podstawie ustawy o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618),
2) **sektor przedsiębiorstw** - krajowe podmioty gospodarcze,
3) **sektor szkolnictwa wyższego** - krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,
4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** - krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
5) **zagranica** - organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

5. Działalność innowacyjna obejmuje całokształt działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

6. Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia *know-how*, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

7. Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

4. *Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following* ***sectors of funding****, from which the funding for research and development comes:*

1) ***government sector*** *- national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local self-government entities), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618) subject to the ministries,*
2) ***business enterprise sector*** *- national economic entities,*
3) ***higher education sector*** *- national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,*
4) ***private non-profit sector*** *- national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons,*
5) ***abroad*** *- international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.*

5. Innovation activities *are all scientific, technological, organisational, financial and commercial steps which actually, or are intended to, lead to the implementation of innovations. Some innovation activities are themselves innovative, others are not novel activities but are necessary for the implementation of innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation.*

6. Expenditures on product and process innovations *include expenditures on R&D (intramural and extramural), acquisition of knowledge from external sources (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of product and process innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparation for the implementation of product and process innovations.*

7. A product innovation *is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.*

8. Innowacja procesowa to wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

8. A process innovation *is the implementation of new or significantly improved production or delivery methods and supporting methods in range of goods and services.*

Społeczeństwo informacyjne

Information society

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno – telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

1. *The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.*

2. Dane o przedsiębiorstwach dotyczą podmiotów gospodarczych w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: Przetwórstwo przemysłowe, Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, Budownictwo, Handel; naprawa pojazdów samochodowych, Transport i gospodarka magazynowa, Zakwaterowanie i gastronomia, Informacja i komunikacja, Obsługa rynku nieruchomości, Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), Administrowanie i działalność wspierająca, Pozostała działalność usługowa – naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego. W 2012 r. badaniem objęto 17,0 tys. przedsiębiorstw (tj. 18 % ich ogólnej liczby).

2. *Data on enterprises concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev.2: manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply, sewerage and waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); administrative and support service activities; other service activities (repair of computers and communication equipment). In 2012 the survey covered 17, 0 thous. enterprises (i.e. 18 % of total enterprises).*

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne , jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

3. ***Public authorities*** *refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.*

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

4. ***An e-Commerce transaction*** *is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages.*

TABL. 1 (195). **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI
Stan w dniu 31 XII
UNITS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	**17**	**23**	**31**	**37**	***TOTAL***
w tym					*of which*
Podmioty gospodarcze	13	#	26	29	*Economic entities*

B. ZATRUDNIENI[a]
EMPLOYMENT[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012				SPECIFICATION
	ogółem *total*				pracownicy naukowo-badawczy *researchers*	technicy i pracownicy równorzędni *technicians and equivalent staff*	pozostały personel *other supporting staff*	
OGÓŁEM	**923,9**	**#**	**802,6**	**787,9**	**719,9**	**55,0**	**13,0**	***TOTAL***
w tym								*of which*
Podmioty gospodarcze	43,0	99,1	130,0	155,8	112,4	#	#	*Economic entities*
Szkoły wyższe	#	#	#	625,3	605,4	16,6	3,3	*Higher education institution*

a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.
a In full-time equivalents.

TABL. 2 (196). **ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Z wykształceniem *Education*				
		wyższym *higher*				pozostałym *other*
		z tytułem naukowym profesora *with title of professor*	ze stopniem naukowym *with scientific degree of*		z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata *with other university degrees below the PhD level (master, bachelor and equivalent)*	
			doktora habilitowanego *habilitated doctor[a] (HD)*	doktora *doctor (PhD)*		
OGÓŁEM 2010	#	#	#	#	269	57
TOTAL 2011	1102	#	#	#	298	36
2012	**1118**	**77**	**174**	**515**	**311**	**41**
w tym *of which*						
Podmioty gospodarcze . . . *Economic entities*	199	-	-	9	169	21
Szkoły wyższe . . . . . *Higher education institution*	911	77	174	503	138	19

[a] The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in a university.

TABL. 3 (197). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2011	2012			
	ogółem *grand total*			nakłady[a] *expenditures*[a]			
				bieżące *current*		inwestycyjne na środki trwałe *capital*	
				razem *total*	w tym osobowe *of which labour costs*	razem *total*	w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu *of which instruments and equipment*
	w mln zł *in mln zl*						
OGÓŁEM ... ***TOTAL***	**35,8**	**45,5**	**56,0**	**70,0**	**38,9**	**21,4**	**31,1**	**12,1**
w tym *of which*								
Podmioty gospodarcze... *Economic entities*	11,7	18,6	#	26,7	24,4	12,6	2,3	#
Szkoły wyższe... *Higher education institution*	#	#	37,1	42,8	14,0	8,4	28,8	9,8

a Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal; excluding despreciaton of fixed assets.

TABL. 4 (198). **NAKŁADY[a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES[a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
OGÓŁEM	**45,5**	**56,0**	**70,0**	***TOTAL***
w tym:				*of which:*
Przyrodniczych.....	3,7	9,0	11,0	*Natural sciences*
Inżynieryjnych i technicznych.....	30,2	34,7	41,3	*Engineering and technology*
Medycznych i nauk o zdrowiu	1,2	#	#	*Medical and health sciences*
Społecznych.....	9,1	#	12,4	*Social sciences*
Humanistycznych.....	1,1	#	3,8	*Humanities*

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (199). **NAKŁADY[a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES[a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2010	2012	SPECIFICATION
	w mln zł *in mln zl*			w odsetkach *in percent*		
OGÓŁEM	**45,5**	**56,0**	**70,0**	**100,0**	**100,0**	**TOTAL**
w tym sektor:						*of which sector:*
Rządowy	30,7	33,2	38,6	67,6	55,1	*Government*
Przedsiębiorstw	11,3	13,6	18,3	24,9	26,1	*Business enterprise*
Szkolnictwa wyższego	1,6	2,1	3,5	3,5	4,9	*Higher education*

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (200). **NAKŁADY BIEŻĄCE[a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES[a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Badania *Research*		Prace rozwojowe *Experimental development*	SPECIFICATION
		podstawowe *basic*	stosowane[b] *applied*[b]		
	w mln zł *Żin mln zl*				
O G Ó Ł E M 2005	15,6	#	#	11,4	***T O T A L***
2010	20,1	#	#	12,1	
2011	31,1	3,9	13,4	13,8	
2012	**38,9**	**5,7**	**11,3**	**21,8**	
w tym					*of which*
Podmioty gospodarcze	24,4	#	#	21,2	*Economic entities*
Szkoły wyższe	14,0	5,5	8,3	0,2	*Higher education institution*

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. *b* Łącznie z nakładami na włączone w 2011 r. badania przemysłowe.
a Internal, depreciation of fixed assets. b Including expenditures on industrial research included in 2011.

TABL. 7 (201). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	stopień zużycia w %		*degree of consumption in %*		
O G Ó Ł E M	**89,5**	**96,3**	**71,7**	**81,5**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Podmioty gospodarcze	78,7	#	38,7	65,2	*Economic entities*
Szkoły wyższe	#	#	93,9	92,4	*Higher education institution*

TABL. 8 (202). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE[a] W 2012**

SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY[a] IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2010-2012 *Products – in % – introduced into the market during 2010-2012*			
	ogółem *total*	produkty nowe lub istotnie ulepszone *new or significantly improved product*		w tym eksport ogółem *of which export total*
		dla rynku *to the market*	tylko dla przedsiębiorstwa *only to the enterprise*	
O G Ó Ł E M *T O T A L*	**5,2**	**2,6**	**2,6**	**3,2**
sektor publiczny *public sector*	4,6	4,5	0,1	-
sektor prywatny *private sector*	5,2	2,6	2,7	3,2
W tym przetwórstwo przemysłowe *Of which manufacturing*	**5,3**	**2,5**	**2,8**	**3,4**
w tym: *of which:*				
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*	1,8	0,3	1,6	0,8
Produkcja wyrobów tekstylnych *Manufacture of textiles*	0,8	-	0,8	-
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ] *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker*	0,7	0,6	-	0,7
Produkcja papieru i wyrobów z papieru *Manufacture of paper and paper products*	4,6	4,6	-	0,4
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji *Printing and reproduction of recorded media*	7,9	-	7,9	1,0
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych *Manufacture of chemicals and chemical products*	0,3	0,1	0,3	0,3
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych *Manufacture of rubber and plastic products*	4,6	4,6	-	0,8
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych *Manufacture of other non-metallic mineral products*	5,6	5,6	-	-
Produkcja metali *Manufacture of basic metals*	39,3	12,8	26,5	25,5
Produkcja wyrobów z metali [Δ] *Manufacture of metal products*	3,3	2,3	1,0	1,9
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych *Manufacture of computer, electronic and optical products*	0,2	0,2	-	-
Produkcja urządzeń elektrycznych *Manufacture of electrical equipment*	23,4	2,7	20,7	10,5
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ] *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*	10,7	6,5	4,3	9,4
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ] *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*	9,1	3,4	5,8	8,3
Produkcja mebli *Manufacture of furniture*	0,1	0,1	-	0,1
Pozostała produkcja wyrobów *Other manufacturing*	12,7	-	12,7	12,7
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń *Repair and installation of machinery and equipment*	0,4	-	0,4	-

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2010—2012.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices applay to products introduced into the market during 2010—2012.

TABL. 9 (203). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE [a] WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2010–2012**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY [a] BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2010–2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2010–2012 *Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2010–2012*			
	ogółem *total*	nowe lub istotnie ulepszone produkty *new or significantly improved products*		nowe lub istotnie ulepszone procesy *new or significantly improved processes*
		razem *total*	w tym nowe dla rynku *of which new to the market*	
O G Ó Ł E M *T O T A L*	**34,3**	**22,5**	**12,5**	**27,3**
sektor publiczny *public sector*	19,0	9,5	4,8	19,0
sektor prywatny *private sector*	35,2	23,6	13,2	28,0
W tym przetwórstwo przemysłowe *Of which manufacturing*	**35,4**	**24,0**	**13,0**	**28,0**
w tym: *of which:*				
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*	29,0	22,6	6,5	25,8
Produkcja wyrobów tekstylnych *Manufacture of textiles*	28,6	28,6	-	14,3
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ] *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker*	9,5	9,5	9,5	9,5
Produkcja papieru i wyrobów z papieru *Manufacture of paper and paper products*	44,4	22,2	11,1	44,4
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji *Printing and reproduction of recorded media*	25,0	25,0	-	25,0
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych *Manufacture of chemicals and chemical products*	33,3	33,3	16,7	16,7
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych *Manufacture of rubber and plastic products*	53,3	33,3	33,3	40,0
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych *Manufacture of other non-metallic mineral products*	50,0	25,0	25,0	41,7
Produkcja metali *Manufacture of basic metals*	42,9	42,9	28,6	42,9
Produkcja wyrobów z metali [Δ] *Manufacture of metal products*	28,6	19,0	4,8	19,0
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych *Manufacture of computer, electronic and optical products*	25,0	25,0	25,0	12,5
Produkcja urządzeń elektrycznych *Manufacture of electrical equipment*	37,5	37,5	25,0	37,5
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ] *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*	75,0	56,3	43,8	43,8
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ] *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*	47,4	21,1	5,3	47,4
Produkcja mebli *Manufacture of furniture*	46,2	7,7	7,7	30,8
Pozostała produkcja wyrobów *Other manufacturing*	20,0	20,0	-	20,0
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń *Repair and installation of machinery and equipment*	40,0	20,0	-	40,0

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a For product and proces innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (204). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYŚLE**[a] **(ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY[a] *(current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym nakłady *Of which expenditures*					
		na działalność badawczą i rozwojową[b] *on research and development activity*[b]	na zakup *on the acquisition*		inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu[c] *capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment*[c]	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną *on staff training connected with innovation activity*	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów *on the marketing for new or significantly improved products*
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) *of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)*	oprogramowania *of the softwere*			
	tys. zł *in thous. zl*						
O G Ó Ł E M 2005	121208	10376	261	2793	73964	176	2275
T O T A L 2010	210312	15896	85	3105	162086	194	1769
2011	222819	12385	721	4297	178758	422	2138
2012	**267000**	**19207**	**#**	**3744**	**213387**	**189**	**3269**
W tym przetwórstwo przemysłowe *Of which manufacturing*	**213475**	**19207**	**#**	**3650**	**167582**	**189**	**#**
w tym: *of which:*							
Produkcja wyrobów tekstylnych *Manufacture of textiles*	4254	#	-	#	#	-	-
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny Δ *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker*	4437	-	#	#	#	#	-
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych *Manufacture of rubber and plastic products*	11021	#	-	#	8878	#	#
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych *Manufacture of other non-metallic mineral products*	39768	1786	#	643	#	-	#
Produkcja wyrobów z metali Δ *Manufacture of metal products*	4136	1750	-	#	#	41	284
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych *Manufacture of computer, electronic and optical products*	3918	2271	-	-	#	-	#
Produkcja urządzeń elektrycznych *Manufacture of electrical equipment*	4893	3325	-	-	#	9	#
Produkcja maszyn i urządzeń Δ *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*	20796	7387	#	621	9107	#	1899
Produkcja mebli *Manufacture of furniture*	3992	-	-	#	3708	-	-

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. *b* Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. *c* Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (205). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ[a] W PRZEMYŚLE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITES IN INDUSTRY[a] BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym środki *Of which funds*		
			własne *own*	pozyskane z zagranicy (bezwrotne) *received from abroad (not repayable)*	kredyty bankowe *bank credits*
		tys. zł *in thous. zl*			
O G Ó Ł E M	2005	121208	96855	1243	22375
T O T A L	2010	210312	155994	27088	21300
	2011	222819	173226	22448	18839
	2012	**267000**	**177762**	**9850**	**53575**
W tym przetwórstwo przemysłowe		**213475**	**160582**	**9850**	**#**
Of which manufacturing					
w tym: *of which:*					
Produkcja wyrobów tekstylnych		4254	3158	#	-
Manufacture of textiles					
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ]		4437	#	#	2357
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker					
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		11021	#	#	#
Manufacture of rubber and plastic products					
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		39768	23361	#	#
Manufacture of other non-metallic mineral products					
Produkcja wyrobów z metali [Δ]		4136	#	#	-
Manufacture of metal products					
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych		3918	3918	-	-
Manufacture of computer, electronic and optical products					
Produkcja urządzeń elektrycznych		4893	#	-	#
Manufacture of electrical equipment					
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ]		20796	18147	#	-
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.					
Produkcja mebli		3992	#	-	-
Manufacture of furniture					

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons.

TABL. 12 (206). **WYNALAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE**[a]
DOMESTIC INVENTIONS AND UTILITY MODELS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Wynalazki:					*Inventions:*
zgłoszone	33	28	50	47	*patent applications*
udzielone patenty	10	7	19	10	*patents granted*
Wzory użytkowe:					*Utility models:*
zgłoszone	9	6	6	10	*utility model application*
udzielone prawa ochronne	12	9	2	2	*rights of protection granted*

[a] Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źr ó d ł o: dane Urzędu Patentowego Rzeczpospolitej Polskiej.

[a] *Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.*

S o u r c e: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne
Information society

TABL. 13 (207). **PRZEDSIĘBIORSTWA**[a] **WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO – TELEKOMUNIKACYJNE**
Stan w styczniu
ENTERPRISES[a] *USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES*
As in January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w % ogółu przedsiębiorstw *in percent of total enterprises*				
Komputery [b]	91,4	98,4	97,5	95,8	*Computers* [b]
Dostęp do Internetu	84,9	95,1	95,7	93,9	*Internet access*
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe [c]	38,6	67,4	83,9	81,1	*Internet access via broadband connection* [c]
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	.	16,8	21,6	26,9	*of which mobile broadband*
Własna strona internetowa	39,9	50,6	54,6	56,2	*Own Website*

[a] Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. [b] Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2011 i 2012 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. - urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). [c] Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

[a] *Data concern economic entities employing more than 9 persons.* [b] *Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2011 and 2012 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 - handheld computers (palmtops, PDAs).* [c] *Since year 2010 includes mobile connection via 3G technology.*

TABL. 14 (208). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH**[a]
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w % ogółu przedsiębiorstw *in percent of total enterprises*				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	62,9	95,7	92,4	93,7	*Enterprises using the Internet in their contacts with public administration*
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	7,5	7,8	9,7	7,7	*Enterprises which received orders via computer networks*
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	24,1	14,6	17,4	16,5	*Enterprises which sent orders via computer networks*

[a] Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

[a] *Data concern economic entities employing more than 9 persons.*

DZIAŁ XIV

CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług (ok.**1400** w 2012 r.).

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (CICOP/HICP).

2. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankieterów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowane były w 2012 r. raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem rocznych cen ziemniaków, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankieterów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV

PRICES

General notes

1. *The basis for compiling the* ***price indices consumer goods and services*** *is pr observation of representatives of goods a services (about 1400 in 2012).*

The consumer price indices have be calculated applying the weights system based the structure of expenditure (excluding ow consumption) of particular groups of household on purchasing consumer goods and services fro the year preceding the surveyed year, deriv from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services presented on the basis of the Classification Individual Consumption by Purpose adapted to t needs of the Harmonized Indices of Consum Prices (COICOP/HICP).

2. *The source of information on* ***retail pric*** *of presented goods and services were quotatio conducted by price collectors in selected sal outlets, in selected price survey regions. Prices goods and services were collected in 2012 once month, with the exception of fruit and vegetable for which the quotations were conducted two tim a month.*

Annual prices have been computed as t arithmetic means of the average monthly pric apart from annual prices of potatoes, which ha been calculated with the use of coefficien expressing monthly shares of purchases made consumers in particular months of a year.

3. *Data on* ***procurement prices*** *conce prices paid by economic entities purchasi agricultural products directly from their produce Average annual prices were calculated as quotient of value (without value added tax – VA and quantity of each agricultural product.*

4. *The information on* ***prices of agricultu products and livestock received by farmers marketplaces*** *comes from price quotations agricultural products, provided by a network interviewers collecting it on select marketplaces.*

Average annual prices were calculated arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (209). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	rok poprzedni=100 *previous year=100*				
O G Ó Ł E M	**102,3**	**102,8**	**104,1**	**103,8**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,0	102,6	104,7	104,5	*Food and non-alcoholic beverages*
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,8	105,6	103,9	104,3	*Alcoholic beverages, tobacco*
Odzież i obuwie	93,0	96,9	99,0	98,2	*Clothing and footwear*
Mieszkanie	104,3	103,6	105,0	104,8	*Dwelling*
Zdrowie	102,5	103,1	105,0	103,7	*Health*
Transport	103,9	107,5	110,5	106,9	*Transport*
Rekreacja i kultura	101,2	101,8	101,1	101,7	*Recreation and culture*
Edukacja	102,5	101,7	103,6	107,4	*Education*

TABL. 2 (210). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Ryż - za 1 kg	2,77	4,07	3,66	4,12	*Rice - per kg*
Chleb pszenno-żytni - za 0,5 kg	1,31	1,89	2,09	2,13	*Wheat-rye bread - per 0,5 kg*
Makaron jajeczny - za 400 g	4,33	3,84	3,87	3,78	*Egg pasta - per 400 g*
Mąka pszenna - za 1 kg	1,49	1,74	2,08	2,31	*Wheat flour - per kg*
Mięso wołowe z kością (rostbef) - za 1 kg	16,66	21,70	22,86	27,05	*Beef meat, bone-in (roast beef) per kg*
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) - za 1 kg	13,85	13,69	13,46	14,80	*Pork meat, bone-in (centre loin) per kg*
Kurczęta patroszone - za 1 kg	5,41	6,30	7,01	7,56	*Disembowelled chicken - per kg*
Szynka wieprzowa gotowana - za 1 kg	21,34	22,91	22,28	22,95	*Pork ham, boiled - per kg*
Kiełbasa wędzona - za 1 kg	12,85	14,07	13,69	14,17	*Smoked sausage - per kg*
Filety z morszczuka mrożone - za 1 kg	13,31	17,76	19,40	22,35	*Fillets of hake, frozen - per kg*
Karp świeży - za 1 kg	11,38	14,49	15,66	15,47	*Fresh carp - per kg*
Śledź solony odgłowiony - za 1 kg	9,18	10,09	10,93	13,49	*Salted herring, headless - per kg*
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane - za 1 l	2,52	2,59	2,69	2,75	*Cows' milk, fat content 3-3,5% sterilized - per l*
Ser twarogowy półtłusty - za 1 kg	9,58	12,14	13,32	13,18	*Semi-fat cottage cheese - per kg*
Ser dojrzewający - za 1 kg	17,33	18,47	19,12	19,85	*Ripening cheese - per kg*
Jaja kurze świeże - za 1 szt.	0,35	0,44	0,46	0,58	*Hen eggs, fresh - per piece*
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% - za 200 g	3,18	3,95	4,45	4,39	*Fresh butter, fat content 82,5% per 200 g*
Olej rzepakowy produkcji krajowej - za 1 l	4,67	5,61	6,64	6,95	*Rape-oil, domestic production - pe*
Pomarańcze - za 1 kg	4,96	5,50	5,35	5,71	*Oranges - per kg*
Jabłka[a] - za 1 kg	2,11	2,47	3,48	2,92	*Apples[ab] - per kg*
Buraki[a] - za 1 kg	1,22	1,54	1,76	1,39	*Beetroots[a] - per kg*
Marchew[a] - za 1 kg	1,43	1,83	2,02	2,06	*Carrots [a] - per kg*
Ziemniaki[a] - za 1 kg	0,72	1,34	1,33	0,80	*Potatoes[a] - per kg*

a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonany przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases ma by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 (210). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Cukier biały kryształ - za 1 kg	3,23	2,57	3,94	3,86	*White sugar, crystallized - per kg*
Kawa naturalna mielona - za 250 g	4,66	5,96	6,60	7,42	*Natural coffee, ground - per 250 g*
Herbata czarna, liściasta - za 100 g	2,28	3,56	3,75	3,94	*Black tea, leaf - per 100 g*
Wódka czysta 40% - za 0,5 l	20,07	19,65	19,85	19,94	*Vodka pure 40% - per 0,5 l*
Papierosy - za 20 szt.	5,33	9,14	10,26	11,37	*Cigarettes - per 20 pcs*
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny- za 1 kpl	429,85	498,73	483,43	459,20	*Men's suit, polyester staple fibr and wool - per set*
Półbuty męskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej - za 1 parę ...	146,97	168,54	179,76	185,97	*Men's low leather shoes w non-leather sole - per pair*
Półbuty damskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej - za 1 parę ...	142,89	178,88	185,20	186,05	*Women's low leather shoes w non-leather sole - per pair*
Podzelowanie obuwia męskiego - za 1 parę.....	32,14	38,44	38,72	40,56	*Resoling men's shoes - per pair*
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej - za 1 m^3	2,61	3,40	3,57	3,72	*Cold water by municipal wate -system - per 1 m^3*
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa)[a] - za 1 kWh	0,42	0,58	0,61	0,65	*Electricity for households (all-d tariff)[a] - per kWh*
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych[b] - za 1 m^3	1,51	2,63	2,77	2,99	*Natural net-gas, high-methanat for households[b] - per m^3*
Węgiel kamienny - za 1 t.....	504,82	768,99	817,45	856,80	*Hard coal - per t*
Ciepła woda - za 1 m^3	14,96	19,25	20,23	21,16	*Hot water - per 1 m^3*
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m^2 powierzchni użytkowej	5,22	5,35	5,18	4,80	*Heating of dwellings – per m^2 usable floor space*
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1508,92[c]	1284,54	1132,94	1049,40	*Fridge-freezer, capacity about 300*
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny ..	1324,11	1100,54	1075,29	1107,71	*Automatic washing machine, d -linen capacity not exceeding 5 k*
Odkurzacz typu domowego	341,77	302,88	319,87	328,61	*Vacuum cleaner*
Żelazko z nawilżaczem	180,89	139,18	147,39	162,54	*Iron with duschsystem*
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa - za 1 l	4,04	4,57	5,14	5,74	*Unleaded motor petrol 95- octan per 1 l*
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	1,94	2,12	2,31	2,66	*Regular ticket for travelling by intra-urban bus*
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna - za 5 km	12,63	15,08	17,31	17,71	*Taxi daily fare - for 5 km distance*
Bilet normalny do kina	12,80	16,03	16,23	16,29	*Regular cinema ticket*
Ondulacja na zimno włosów damskich	55,25	57,73	59,26	61,64	*Women's cold wave*
Ciągnik rolniczy	90463	107413	146937	150060	*Farm tractor*
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	-	17047	19004	18331	*Mounted tractor potato digger*
Mocznik nawozowy 46% N - za 25 kg	23,43	28,89	38,02	43,14	*Urea, nutririve content 46% N - per 25 kg*
Przemiał pszenicy - za 1 dt	16,91	25,00	25,00	25,00	*Grinding of wheat - per dt*

a, b, Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: *a* – 100 kWh energii elektrycznej, *b* – 18,25 gazu. *c* Pojemność ok. 320 l.

a, b Including standing and variable charges with the monthly use: a- of 100 kWh of electricity, b - of 18,25 m^3 of g
c Capacity about 320 l.

TABL. 3 (211). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					*Cereal grain consumer and for feeds – per dt:*
pszenicy	35,81	57,48	82,57	89,93	*wheat*
żyta	27,63	40,99	70,60	74,57	*rye*
jęczmienia	34,46	46,89	69,94	79,36	*barley*
owsa i mieszanek zbożowych	26,52	28,65	58,05	65,61	*oats and mixed cereal*
pszenżyta	28,99	46,56	72,34	79,94	*triticale*
Ziemniaki - za 1 dt	15,64	19,56	19,11	21,21	*Potatoes - per dt*
w tym jadalne (bez wczesnych)	35,35	38,47	51,98	36,60	*of which edible (excluding early kinds)*
Buraki cukrowe - za 1 dt	16,56	11,49	13,72	14,19	*Sugar beets - per dt*
Rzepak i rzepik przemysłowy - za 1 dt	80,54	127,01	186,38	196,29	*Industrial rape and agrimony - per dt*
Liście tytoniu - za 1 dt	207,14	569,16	611,91	511,78	*Raw tobacco - per dt*
Chmiel surowy - za 1 dt	869,55	.	.	.	*Raw hop - per dt*
Żywiec rzeźny - za 1 kg:					*Animals for slaughter - per kg:*
bydło (bez cieląt)	3,83	4,27	5,46	5,74	*cattle (excluding calves)*
cielęta	5,07	3,69	5,17	6,72	*calves*
trzoda chlewna	3,83	3,93	4,84	5,39	*pigs*
Mleko krowie - za 1 l	0,93	1,07	1,26	1,25	*Cows' milk - per l*
Jaja kurze konsumpcyjne - za 1 szt.	0,15	0,15	0,15	0,28	*Consumer hen eggs - per piece*

TABL. 4 (212). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERGE MARKET-PLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Ziarno zbóż - za 1 dt:					*Cereal grain - per dt of:*
pszenicy	54,30	81,91	98,50	99,70	*wheat*
żyta	48,02	77,82	90,87	89,01	*rye*
jęczmienia	47,23	84,33	96,78	95,57	*barley*
owsa	42,08	51,25	74,67	88,89	*oats*
pszenżyta	40,67	54,44	86,00	90,84	*triticale*
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) - za 1 dt	53,29	108,81	133,38	69,35	*Potatoes (excluding edible early kin - per dt*
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.					*Livestock – per head*
prosię na chów	132,75	.	.	.	*piglet*
Żywiec rzeźny – za 1 kg					*Animals for slaughter – per kg*
trzoda chlewna	3,99	.	.	.	*pigs*
Jaja kurze – za 1 szt.	0,35	0,49	0,51	0,65	*Hen eggs – per piece*

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności - PKD 2007, do której są zaliczane.

2. Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą.**

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2 prezentowane dane za 2012 r. o liczbie gospodarstw rolnych i powierzchni użytków rolnych nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. *The presented information have been compiled using the* ***kind of activity method*** *and concern agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the sections of the NACE rev. 2 in which they are included.*

2. An agricultural holding *is understood as single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which conducts agricultural activity.*

A natural person's agricultural holding is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Natural person's agricultural holding include:

1) *holding whit a area of 1 ha or more of agricultural land;*
2) *holding whit an area of less 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit threes plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.*

An agricultural activity *includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well a activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as will as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respect for environment protection requirements (according to the norms).*

3. *According to the definitions in item 2, the presented data for 2012 on the number of agricultural holdings and the area of agricultural land does not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).*

Dane za lata 2010 i 2011 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika i podano w warunkach porównywalnych z danymi za 2012 r.

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze to utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211) z późniejszymi zmianami – prezentuje sie w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczonych w 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady, szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

The data for the years 2010 and 2011 was changed in comparison the ones published in the previous edition of the Yearbook and was provided in conditions comparable with the data for 2012.

***4. The agricultural land area** including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.*

***Agricultural land in a good agricultural condition –** maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211) with later amendments) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.*

***Other agricultural land** is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.*

***Sown area** is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which in 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.*

***Fallow land** is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).*

***Permanent crops** stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries, nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.*

***Orchards** are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.*

***Kitchen gardens** stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.*

***Meadows and pastures** are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.*

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

1) **produkcję roślinną,** tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
2) **produkcję zwierzęcą,** tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego - stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego - stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej - ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji - średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie:** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu - liści tytoniu, chmielu - chmielu surowego. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta - jeśli nie zaznaczono inaczej - nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszka, mieszanki strączkowe).

***5. Gross agricultural output** includes of:*

1) ***crop output,** i.e., raw (not processed) plant-based products (harvests for a given year);*
2) ***animal output,** i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) animal-based products as well as the increase in farm animal stocks (livestock - the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.*

***Final agricultural output** is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories of plant and animal-based products and the increase in farm animal stocks (livestock - the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.*

***Agricultural market output** is the sum of agricultural product sales at procurement centers and on marketplaces.*

***6.** The average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales - prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production - average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices for two consecutive years, i.e., the year preceding the surveyed year and the survey year.*

***7.** Data regarding the **production, yields and procurement** of: pulses and oilseeds plants as well as cereals concerns grain, tobacco - tobacco leaves, hop, - raw hop. Data regarding **basic cereals,** i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, do not include cereal mixed, unless otherwise stated.*

***Pulses for grain** include: edible pulses (peas, beans, broad beans and other) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).*

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykoria).

Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

8. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2011/12 oznacza okres od 1 VII 2011 r. do 30 VI 2012 r.).

11. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnie zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

12. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

13. Dane za 2010 r. w zakresie, użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

Industrial crops *include: sugar beets, oil-bearing crops (rape, agrimony, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).*

Feed plants *include: pulses, legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, ratubaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.*

8. *Data regarding* ***agricultural tractors*** *concern 4-wheeled and tracked tractors.*

9. ***Procurement of agricultural products*** *includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal-based) purchased by economic entities directly from producers.*

10. ***Farming years*** *cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2011/12 farming year covers the period from 1 VII 2011 to 30 VI 2012).*

11. *Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown areas, and livestock as of June, unless otherwise indicated.*

12. *Data regarding the land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census and estimation.*

13. *Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors and consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 - as of 30 VI.*

Leśnictwo

Forestry

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
   a) Skarbu Państwa - zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:
      - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe") nadzorowane przez Ministra Środowiska,
      - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),

1. *Information within the scope of forestry concerns:*

1) ***public forests*** *owned by:*
   a) *the State Treasury - managed and utilized temporarily or perpetually by:*
      - *State Forestry Organizational Entity "State Forests" (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Environment,*
      - *nature protection units (national parks),*

- jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych (do 15 VII 2003 r. - Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa),

b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

a) osób fizycznych,

b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,

c) spółdzielni produkcji rolniczej,

d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 2 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 2 lata oraz uprawy i młodniki I klasy wieku o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie - 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21-40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

- *organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency (until 15 VII 2003 - the Agricultural Property Agency of the State Treasury),*

b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);

*2) **private forests** owned by:*

a) natural persons,

b) land held in common by all or part of the residents of a village,

c) agricultural production co-operatives,

***2. Forest land** includes areas of forest as well as land connected with silviculture*

***Forest areas** include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:*

- *covered by forest vegetation (wooded area),*
- *temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).*

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

*Land **connected with silviculture** includes land used for purpose of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.*

***Felling sites** are areas temporarily devoid of tree stands within the past 2 years and designated for renewal in coming years.*

***Blanks** are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 2 years as well as crops and greenwoods in the age I category, with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.*

***Irregularly stocked open stands** are areas planted with trees in the age II category (21-40 years) with planting of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in the III, or higher, age category (41 years or more) with planting of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal class and to be renewed.*

Przez odnowienia rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik **lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody wewnętrzne, powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) - do powierzchni lądowej zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o **pozyskaniu drewna** w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Renewals *are understood as new tree stands forming in place of removed stands:*

1) *artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;*
2) *natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.*

Afforestation *consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).*

Plantings *are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.*

3. *The* ***forest cover*** *indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.*

Share of forest land in land area of the voivodship *is calculated as the percentage ratio of forest area including land connected with silviculture to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the regulation of the Ministry of Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws number 38, item 454) - since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.*

4. *Data on* ***removals*** *in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by the Polish Norms.*

TABL. 1 (213). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE

A. OGÓŁEM
TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006--2010[a]	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) [b] w %:					*Share in total sown area (as of June) [b] in %:*
zbóż podstawowych	62,8	62,6	61,3	59,5	*basic cereals*
w tym gospodarstwa indywidualne	65,2	65,5	63,8	61,4	*of which private farms*
ziemniaków	3,4	2,0	2,5	3,1	*potatoes*
w tym gospodarstwa indywidualne	4,1	2,5	3,0	3,6	*of which private farms*
roślin przemysłowych	10,9	14,9	13,5	11,6	*industrial plants*
w tym gospodarstwa indywidualne	9,1	13,1	11,8	9,8	*of which private farms*
Plony z 1 ha w dt:					*Yields per 1 ha in dt:*
zbóż podstawowych	29,5	36,3	27,0	36,7	*of basic cereals*
w tym gospodarstwa indywidualne	27,7	33,1	25,6	34,9	*of which private farms*
ziemniaków	174	202	222	249	*potatoes*
w tym gospodarstwa indywidualne	173	201	221	248	*of which private farms*
rzepaku i rzepiku	27,7	23,1	20,2	28,7	*of rape and turnip rape*
w tym gospodarstwa indywidualne	26,9	22,7	19,9	27,4	*of which private farms*
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) [bc]	89845	87165	83970	84871	*Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads(as of June) [bc]*
w tym gospodarstwa indywidualne	73156	73943	67333	65692	*of which private farms*
Udział krów w pogłowiu bydła (stan w czerwcu) [b] w %	43,3	40,5	43,1	42,0	*Share of cows in cattle stocks (as of June) [b] in %*
w tym gospodarstwa indywidualne	40,4	38,6	41,9	40,1	*of which private farms*
Udział loch w pogłowiu trzody chlewnej (stan w końcu lipca) [b] w %	9,7	8,9	8,8	9,2	*Share of sows in pig stocks (as of the end of July) [b] in %*
w tym gospodarstwa indywidualne	9,5	8,8	8,4	8,8	*of which private farms*
Produkcja mleka krowiego na 1 krowę w l	4420,4	4243,7	4400,2	4032,4	*Production of cows' milk per cow in l*
w tym gospodarstwa indywidualne	4116,8	4013,6	3641,0	3211,7	*of which private farms*

a Przeciętne roczne. *b* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *c* Patrz uwaga do tabl.11 na str. 300; trzoda chlewna - stan w końcu lipca.

a Annual averages. b In 2010 data of the Agricultural Census. c See note to the table 11 on page 300; pigs - as of the end of July.

TABL. 1 (213). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE (dok.)**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE (cont.)

B. W PRZELICZENIU NA UŻYTKI ROLNE[a]
IN *TERMS OF AGRICULTURAL LAND*[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2011	2012	*SPECIFICATION*
		A	B			
Gospodarstwa rolne (stan w cezrwcu)[b] w tys.	51,8	43,0	22,1	29,4	22,4	*Agricultural holdings (as of June)[b] in thous.*
w tym gospodarstwa indywidualne	51,6	42,7	21,9	29,2	22,2	*of which private farms*
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) [b] w tys. ha	480,1	451,0	437,7	484,0	484,4	*Agricultural land area (as of June) [b] in thous. ha*
w tym gospodarstwa indywidualne	361,5	339,6	326,9	387,0	398,7	*of which private farms*
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu)[bc] na 100 ha użytków rolnych	20,9	19,3	19,9	17,3	17,5	*Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June)[bc] per 100 ha of agricultural land*
w tym gospodarstwa indywidualne	22,5	21,8	22,6	17,4	16,5	*of which private farms*
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) [d] na 1 ha użytków rolnych w kg	195,1	237,0	240,6	262,4	200,8	*Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) [d] per 1 ha of agricultural land in kg*
Produkcja mleka krowiego na 1 ha użytków rolnych w l	271,7	240,3	247,7	245,4	240,1	*Production of cows' milk per 1 ha of agricultural land in l*
w tym gospodarstwa indywidualne	239,9	170,5	235,2	192,7	172,4	*of which private farms*
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) [b] na 100 ha użytków rolnych w szt.	4,2	4,5	4,6	.	.	*Agricultural tractors (as of June) [b] per 100 ha of agricultural land in units*
w tym gospodarstwa indywidualne	5,4	5,8	6,0	.	.	*of which private farms*
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik [be] na 1 ha użytków rolnych w kg	115,5	96,0	98,9	118,0	105,2	*Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed in terms of pure ingredient [be] per 1 ha of agricultural land in kg*
w tym gospodarstwa indywidualne	125,6	127,5	132,4	114,5	100,0	*of which private farms*

a Dane dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. porównywalnie z 2005 r. (wariant A) i porównywalnie z latami 2011 i 2012 (wariant B); patrz uwagi ogólne ust. 3 na str. 284. *b* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *c* Patrz uwaga do tabl.11 na str. 296; trzoda chlewna - stan w końcu lipca. *d* Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. *e*Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12.

a Data in 2010 given in twoo approaches, i.e. according to 2005 (Variant A) and according to 2011 and 2012 (Variant B); see general notes, item 3 on page 284. b In 2010 data of the Agricultural Census. c See note to the table 11 on page 296 ; pigs - as of the end of July. d Concerns meat (including fats and pluck): beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. e FConcerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2010/11 and 2011/12 farming years.

TABL. 2 (214). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW**[a]
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE [a]
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Grand total*	W tym gospodarstwa indywidualne *Of which private farms*	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*		
OGÓŁEM 2010[b]	437676	326909	***TOTAL***
2011	484049	387016	
2012	**484425**	**398736**	
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej	**468569**	**393525**	***Agricultural land in good agricultural condition***
Pod zasiewami	326952	275389	*Agricultural land*
Grunty ugorowane	28241	17756	*Fallow land*
Uprawy trwałe	7090	6955	*Permanent crops*
w tym sady	4169	4133	*of which orchards*
Ogrody przydomowe	1050	1048	*Kitchen gardens*
Łąki trwałe	83959	73974	*Meadows*
Pastwiska trwałe	21278	18403	*Pastures*
Pozostałe	**15856**	**5211**	***Others***

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 285. *b* Dane Powszechnego Spisu Rolnego.
a See general notes, item 4 on page 285. b Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (215). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH**[a]
Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS [a]
As of June

LATA *YEARS*	Gospodarstwa *Farms*									Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha *Average total farm area in ha*	
	w tys. *in thous.*	o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach *with agricultural land area of – in percent*									
		do 1,00 ha *up to*	1,01– – 1,99	2,00 – – 4,99	5,00 – – 9,99	10,00 – – 14,99	15,00 – –19,99	20,00 – – 49,99	50,00 ha i więcej *and more*	ogółem *total*	w tym użytki rolne *of which agricultural land*
OGÓŁEM *TOTAL*											
2010[b]	22,1	2,5	21,1	27,0	18,5	9,9	5,3	9,3	6,4	22,49	19,76
2012	22,4	1,3	22,0	23,2	20,1	10,6	6,3	11,8	4,8	23,06	21,67
w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE *of which PRIVATE FARMS*											
2010[b]	21,9	1,6	20,0	32,5	23,0	10,1	4,8	6,4	1,6	16,19	14,93
2012	22,2	1,3	22,0	23,2	20,1	10,6	6,3	11,8	4,8	19,04	17,98

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 284. *b* Dane Powszechnego Spisu Rolnego.
a See general notes, item 2 on page 284. b Data of the Agricultural Census.

TABL. 4 (216). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe [a])**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices [a])

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	2005	2009	2010	2011	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*				w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*				
	rok poprzedni = 100 *previous year = 100*								
Produkcja globalna	102,0	114,1	95,8	110,1	100,0	110,0	102,1	112,0	*Gross output*
roślinna	97,5	129,9	86,1	96,1	91,5	128,6	87,5	101,6	*crop*
zwierzęca.	107,8	94,3	109,7	129,7	110,8	87,7	123,3	125,5	*animal*
Produkcja końcowa . . .	97,1	114,1	94,4	115,5	94,7	111,3	101,8	117,3	*Final output*
roślinna	84,0	139,0	78,0	98,9	75,6	145,2	78,8	106,5	*crop*
zwierzęca.	108,2	94,6	110,5	129,8	111,3	87,8	124,5	125,7	*animal*
Produkcja towarowa . . .	107,6	115,6	99,1	106,4	101,7	111,2	106,9	109,1	*Market output*
roślinna	107,9	145,1	84,0	84,5	93,5	146,1	86,3	89,5	*crop*
zwierzęca.	107,3	93,5	114,1	126,0	107,3	87,1	127,3	125,4	*animal*

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt 1) na str. 28.

a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1) on page 28.

TABL. 5 (217). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe[a])**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices[a])

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	*SPECIFICATION*
	w odsetkach *in percent*				
	PRODUKCJA GLOBALNA *GROSS OUTPUT*				
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Produkcja roślinna	**53,2**	**63,4**	**53,0**	**50,9**	***Crop output***
Zboża	23,3	28,1	18,7	17,4	*Cereals*
w tym zboża podstawowe	20,1	25,4	16,1	14,2	*of which basic cereals*
w tym: pszenica	7,8	9,6	7,3	6,7	*of which: wheat*
żyto	3,2	4,2	2,2	2,0	*rye*
jęczmień	3,5	4,3	2,1	2,1	*barley*
Ziemniaki	4,3	3,7	2,1	3,5	*Potatoes*
Przemysłowe	4,9	8,9	6,6	5,9	*Industrial*
w tym buraki cukrowe	1,7	0,5	0,4	0,4	*of which sugar beets*
Warzywa	6,2	7,1	8,2	9,2	*Vegetables*
Owoce	2,0	2,7	2,5	2,3	*Fruit*
Siano łąkowe	2,4	3,1	3,1	2,8	*Meadow hay*
Pozostałe	10,1	9,8	11,8	9,8	*Other*
Produkcja zwierzęca	**46,8**	**36,6**	**47,0**	**49,1**	***Animal output***
Żywiec rzeźny[a]	30,7	23,7	33,5	32,1	*Animals for slaughter[a]*
w tym:					*of which:*
bydło (bez cieląt)	1,5	1,5	1,8	2,8	*cattle (excluding calves)*
cielęta	0,1	0,1	0,1	0,1	*calves*
trzoda chlewna	11,7	6,0	10,2	10,6	*pigs*
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	*sheep*
drób	17,4	16,0	21,2	18,5	*poultry*
Przyrost stada (podstawowego i obro- towego)	0,5	-0,1	-0,4	1,4	*Increase in herd (basic and working)*
Mleko krowie	8,2	7,2	6,2	7,2	*Cows' milk*
Jaja kurze	5,2	4,2	6,3	7,1	*Hen eggs*
Obornik	0,9	0,7	0,7	0,7	*Manure*
Pozostałe	1,3	0,9	0,7	0,6	*Other*
	PRODUKCJA TOWAROWA *MARKET OUTPUT*				
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Produkcja roślinna	**40,6**	**53,8**	**42,3**	**37,5**	***Crop output***
Zboża	17,1	19,8	12,1	10,9	*Cereals*
w tym zboża podstawowe	14,0	17,7	10,6	8,1	*of which basic cereals*
w tym: pszenica	7,0	7,8	5,8	4,8	*of which: wheat*
żyto	3,4	5,7	1,9	1,1	*rye*
jęczmień	2,0	2,1	1,1	1,0	*barley*
Ziemniaki	1,7	1,6	1,0	1,8	*Potatoes*
Przemysłowe	6,9	12,4	7,9	4,0	*Industrial*
w tym buraki cukrowe	2,4	0,8	0,8	0,6	*of which sugar beets*
Warzywa	6,5	8,1	9,4	10,5	*Vegetables*
Owoce	2,2	3,0	2,5	2,4	*Fruit*
Pozostałe	6,2	8,9	9,4	7,9	*Other*
Produkcja zwierzęca	**59,4**	**46,2**	**57,7**	**62,5**	***Animal output***
Żywiec rzeźny[a]	41,6	32,0	43,2	44,9	*Animals for slaughter[a]*
w tym:					*of which:*
bydło (bez cieląt)	2,0	2,0	2,2	3,8	*cattle (excluding calves)*
cielęta	0,0	0,1	0,2	0,1	*calves*
trzoda chlewna	15,2	7,6	12,9	14,8	*pigs*
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	*sheep*
drób	24,2	22,2	27,7	26,2	*poultry*
Mleko krowie	9,6	8,8	7,8	9,3	*Cows' milk*
Jaja kurze	6,7	4,4	6,1	7,7	*Hen eggs*
Pozostałe	1,5	1,0	0,6	0,6	*Other*

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt 1) na str. 28.

a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1) on page 28.

TABL. 6 (218). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW**[a]
Stan w czerwcu
SOWN AREA[a]
As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2011	2012		*CROPS*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
	w ha *in ha*					
O G Ó Ł E M[b]	**304115**	**282939**	**324648**	**326952**	**275389**	***T O T A L***
Zboża	238817	207318	240327	243608	211815	*Cereals*
zboża podstawowe	199076	177250	199044	194562	169203	*basic cereals*
pszenica	63069	56514	66992	62038	47855	*wheat*
żyto	54305	42431	46771	44475	40674	*rye*
jęczmień	34684	26469	37531	38611	35862	*barley*
owies	12671	13785	13126	14429	13738	*oats*
pszenżyto	34347	38052	34624	35009	31074	*triticale*
mieszanki zbożowe	19508	10203	20056	21767	21493	*cereal mixed*
gryka; proso i pozostałe zbożowe	2264	9108	7848	11008	10244	*buckwheat and millet and other cereal*
kukurydza na ziarno	17971	10757	13381	16270	10875	*maize for grain*
Strączkowe	3379	6300	4261	5720	4716	*Pulses*
konsumpcyjne	139	836	590	1545	1511	*edible*
pastewne[b]	3240	5464	3671	4175	3205	*feed*[b]
Ziemniaki	12706	5429	8077	10056	9989	*Potatoes*
Przemysłowe	23415	42240	43713	37890	26878	*Industrial*
w tym:						*of which:*
buraki cukrowe	3514	946	2008	2153	1749	*sugar beets*
oleiste	19308	41062	41341	35381	24785	*oil-bearing*
w tym rzepak i rzepik	16778	38933	39026	33140	22704	*of which rape and agrimony*
Pastewne	14701	15369	20625	23299	16539	*Feed*
w tym:						*of which:*
okopowe	1821	191	1496	1430	1345	*root plants*
kukurydza na paszę	6665	6350	9393	8379	4620	*maize for feeds*
Pozostałe uprawy[c]	11097	6283	7645	6379	5452	*Other crops*[c]

a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *b* Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. *c* Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. b Including cereal and pulse mixed for grain. c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (219). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006-2010[a]	2010	2011	2012		*CROPS*
				ogółem *total*	w tymgospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
			ZBIORY w t			
			PRODUCTION in t			
Zboża	703306	753958	672892	914008	746316	*Cereals*
w tym:						*of which:*
zboża podstawowe	579967	643834	537934	714158	590534	*basic cereals*
pszenica	221625	257241	228751	268066	184096	*wheat*
żyto	121097	115294	97366	140702	128123	*rye*
jęczmień	95241	92710	89456	132389	122523	*barley*
owies	27983	37440	25077	41800	39978	*oats*
pszenżyto	114021	141148	97283	131201	115815	*triticale*
mieszanki zbożowe	44004	27777	43126	67881	67320	*cereal mixed*
Ziemniaki	186983	109709	179524	251550	248926	*Potatoes*
Buraki cukrowe	88632	50580	75001	140216	116428	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik	78252	89834	78792	95083	62209	*Rape and agrimony*
Siano łąkowe	291611	307629	289658	319263	304954	*Meadow hay*
			PLONY z 1 ha w dt			
			YIELDS per 1 ha in dt			
Zboża	29,8	36,4	28,0	37,5	35,2	*Cereals*
w tym:						*of which:*
zboża podstawowe	29,5	36,3	27,0	36,7	34,9	*basic cereals*
pszenica	36,4	45,5	34,1	43,2	38,5	*wheat*
żyto	23,5	27,2	20,8	31,6	31,5	*rye*
jęczmień	27,0	35,0	23,8	34,3	34,2	*barley*
owies	21,0	27,2	19,1	29,0	29,1	*oats*
pszenżyto	32,4	37,1	28,1	37,5	37,3	*triticale*
mieszanki zbożowe	22,2	27,2	21,5	31,2	31,3	*cereal mixed*
Ziemniaki	173	202	222	250	249	*Potatoes*
Buraki cukrowe	402	535	374	651	666	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik	27,7	23,1	20,2	28,7	27,4	*Rape and agrimony*
Siano łąkowe	36,7	37,5	35,1	38,0	41,2	*Meadow hay*

[a] Przeciętne roczne.
[a] *Annual averages.*

TABL. 8 (220). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH**[a]

AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES[a]

ZIEMIOPŁODY	2006-2010[b]	2010	2011	2012		*CROPS*
				ogółem *total*	w tymgospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
POWIERZCHNIA[c] w ha — stan w czerwcu						
AREA[c] in ha — as of June						
O G Ó Ł E M	**4847**	**2570**	**4779**	**4345**	**4271**	***T O T A L***
Kapusta	787	387	801	675	675	*Cabbages*
Kalafiory	169	101	146	137	137	*Cauliflowers*
Cebula	670	301	712	656	656	*Onions*
Marchew jadalna	581	268	564	555	555	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	368	126	381	366	366	*Beetroots*
Ogórki	439	225	506	446	446	*Cucumbers*
Pomidory	270	113	283	204	204	*Tomatoes*
Pozostałe[d]	1562	1048	1387	1305	1232	*Others[d]*
ZBIORY w t						
PRODUCTION in t						
O G Ó Ł E M	**90270**	**64756**	**92552**	**101861**	**101522**	***T O T A L***
Kapusta	30201	18412	32209	26715	26714	*Cabbages*
Kalafiory	3219	2424	2361	3240	3239	*Cauliflowers*
Cebula	11179	7712	12026	15096	15096	*Onions*
Marchew jadalna	13329	9811	11948	18488	18485	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	7779	4546	8676	9656	9656	*Beetroots*
Ogórki	5742	4205	5992	7532	7530	*Cucumbers*
Pomidory	4358	2815	4464	3216	3216	*Tomatoes*
Pozostałe[d]	14463	14830	14876	17918	17585	*Others[d]*
PLONY z 1 ha w dt						
YIELDS per 1 ha in dt						
Kapusta	384	475	402	396	396	*Cabbages*
Kalafiory	190	240	162	236	236	*Cauliflowers*
Cebula	167	256	169	230	230	*Onions*
Marchew jadalna	229	366	212	333	333	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	212	360	228	264	264	*Beetroots*
Ogórki	131	187	118	169	169	*Cucumbers*
Pomidory	162	249	158	157	157	*Tomatoes*
Pozostałe[d]	93	142	107	137	143	*Others[d]*

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. *b* Przeciętne roczne. *c* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *d* Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (221). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW**[a]

AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT[a]

ZIEMIOPŁODY	2006-2010[b]	2010	2011	2012		*CROPS*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
POWIERZCHNIA[c] w ha — stan w czerwcu						
AREA[c] in ha — as of June						
O G Ó Ł E M	**4873**	**5022**	**5685**	**5115**	**5082**	***T O T A L***
Jabłonie	1880	2535	1975	2631	2608	*Apples*
Grusze	227	132	248	248	246	*Pears*
Śliwy	528	338	567	524	520	*Plums*
Wiśnie	637	294	672	631	630	*Cherries*
Czereśnie	267	389	261	265	264	*Sweet cherries*
Pozostałe[d]	1334	1334	1962	816	815	*Others[d]*
ZBIORY w t						
PRODUCTION in t						
O G Ó Ł E M	**16056**	**13780**	**10736**	**24065**	**24050**	***T O T A L***
Jabłka	8899	9169	5601	16065	16053	*Apples*
Gruszki	833	514	813	1056	1054	*Pears*
Śliwki	1932	1070	1436	2447	2446	*Plums*
Wiśnie	2695	994	1844	2831	2831	*Cherries*
Czereśnie	1055	1622	652	993	993	*Sweet cherries*
Pozostałe[d]	643	412	391	673	673	*Others[d]*
PLONY z 1 ha w dt						
YIELDS per 1 ha in dt						
Jabłka	47	36	28	61	62	*Apples*
Gruszki	37	39	33	43	43	*Pears*
Śliwki	37	32	25	47	47	*Plums*
Wiśnie	42	34	28	45	45	*Cherries*
Czereśnie	40	42	25	38	38	*Sweet cherries*
Pozostałe[d]	5	3	2	8	8	*Others[d]*

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. *b* Przeciętne roczne. *c* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *d* Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie itp.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Peaches, apricots, walnuts etc.

TABL. 10 (222). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH**[a]

AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF BERRY FRUIT[a]

ZIEMIOPŁODY	2006-2010[b]	2010	2011	2012		*CROPS*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
POWIERZCHNIA[c] w ha — stan w czerwcu						
AREA[c] in ha — as of June						
O G Ó Ł E M	**1946**	**1680**	**1762**	**17090**	**1716**	***T O T A L***
Truskawki[d]	964	734	850	815	755	*Strawberries[d]*
Maliny[e]	104	119	85	79	73	*Raspberries[e]*
Porzeczki	593	556	529	595	595	*Currants*
Agrest	89	47	82	78	78	*Gooseberries*
Pozostałe[f]	197	224	216	223	215	*Others[f]*
ZBIORY w t						
PRODUCTION in t						
O G Ó Ł E M	**7835**	**6510**	**5421**	**7771**	**7470**	***T O T A L***
Truskawki[d]	3618	2184	2432	3526	3239	*Strawberries[d]*
Maliny[e]	194	217	132	156	149	*Raspberries[e]*
Porzeczki	2970	3028	2046	3042	3041	*Currants*
Agrest	497	224	351	399	399	*Gooseberries*
Pozostałe[f]	557	857	460	649	643	*Others[f]*
PLONY z 1 ha w dt						
YIELDS per 1 ha in dt						
Truskawki[d]	38	30	29	43	43	*Strawberries[d]*
Maliny[e]	19	18	16	20	20	*Raspberries[e]*
Porzeczki	50	55	39	51	51	*Currants*
Agrest	56	48	43	51	51	*Gooseberries*
Pozostałe[f]	28	38	21	29	30	*Others[f]*

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. *b* Przeciętne roczne. *c* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *d* Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe". *e* Łącznie z jeżyną bezkolcową. *f* Aronia, borówka

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item „others". e Including thornless blackberry. f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 (223). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**
Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010[a]	2011	2012	2005	2010[a]	2011	2012	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*				w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*				
	W SZTUKACH *IN HEADS*								
Bydło	69539	70011	62914	69574	54049	57460	50564	53667	*Cattle*
w tym krowy	30087	28380	27090	29208	22464	22186	21189	21530	*of which cows*
Trzoda chlewna[b]	257049	164910	184407	147231	211520	144947	140038	104901	*Pigs[b]*
w tym lochy	26380	14682	16187	13572	20900	12705	11793	9275	*of which sows*
Owce	3610	4162	3890	3891	3257	3680	3567	3594	*Sheep*
w tym maciorki	2440	2543	2407	1678	2254	2406	2259	1535	*of which ewes*
Konie[c]	5982	6087	5667	6816	5930	5939	5591	6736	*Horses[c]*
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	100459	87165	83970	84871	81158	73943	67333	65692	*In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)*
	NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH[d] w szt. *PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND[d] in heads*								
Bydło	.	16,0	13,0	14,4	.	17,6	13,1	13,5	*Cattle*
w tym krowy	.	6,5	5,6	6,0	.	6,8	5,5	5,4	*of which cows*
Trzoda chlewna[b]	.	37,7	38,1	30,4	.	44,3	36,2	26,3	*Pigs[b]*
w tym lochy	.	3,4	3,3	2,8	.	3,9	3,0	2,3	*of which sows*
Owce	.	1,0	0,8	0,8	.	1,1	0,9	0,9	*Sheep*
w tym maciorki	.	0,6	0,5	0,3	.	0,7	0,6	0,4	*of which ewes*
Konie[c]	.	1,4	1,2	1,4	.	1,8	1,4	1,7	*Horses[c]*
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	.	19,9	17,3	17,5	.	22,6	17,4	16,5	*In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)*

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. *b, c* W latach 2005, 2011 i 2012: *b* – stan w końcu lipca, *c* – dane szacunkowe. *d* Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 287.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a Data of the Agricultural Census. b, c In years 2005, 2011 and 2012: b — as of the end of July, c — estimated data. d See general notes, item 11 on page 287.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (224). **DRÓB**[a]
Stan w końcu roku
POULTRY[a]
As of the end of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
Kury w tys. szt.	2503,9	3690,0	4809,5	3225,2	3208,5	*Hens in thous. heads*
w tym nioski	776,1	1285,0	1415,0	1308,1	1308,1	*of which laying hens*
Gęsi w tys. szt.	134,1	210,0	140,6	97,3	97,3	*Geese in thous. heads*
Indyki w tys. szt.	1728,6	1717,9	1588,5	1125,6	875,2	*Turkeys in thous. heads*
Kaczki[b] w tys. szt.	122,7	42,9	76,6	33,0	33,0	*Ducks*[b] *in thous. heads*
Kury na 100 ha użytków rolnych[c] w szt.	.	843,1	993,6	665,8	804,7	*Hens per 100 ha of agricultural land*[c] *in heads*
w tym nioski	.	293,6	292,3	270,0	328,1	*of which laying hens*

a W wieku powyżej 2 tygodni. *b* Łącznie z drobiem pozostałym. *c* Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 287.
a More than 2 weeks old. b Including other poultry. c See general notes, item 11 on page 287.

TABL. 13 (225). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO**[a]
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
W TYSIĄCACH SZTUK *IN THOUSAND HEADS*						
Bydło (bez cieląt)	12,5	12,1	21,6	14,8	11,0	*Cattle (excluding calves)*
Cielęta	1,6	1,4	1,2	3,2	1,7	*Calves*
Trzoda chlewna	363,3	307,0	433,8	125,3	62,4	*Pigs*
Owce	0,2	1,0	1,4	0,3	0,2	*Sheep*
Konie	0,7	0,4	0,6	0,3	0,3	*Horses*
W TYSIĄCACH TON ŻYWEJ WAGI *IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT*						
Bydło (bez cieląt)	6,3	6,4	11,8	7,8	5,7	*Cattle (excluding calves)*
Cielęta	0,2	0,2	0,1	0,4	0,2	*Calves*
Trzoda chlewna	40,5	37,1	52,6	15,7	8,8	*Pigs*
Owce	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	*Sheep*
Konie	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	*Horses*
Drób	75,2	94,8	102,7	105,6	91,9	*Poultry*
Kozy i króliki	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	*Goats and rabbits*

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.
a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (226). **PRODUKCJA MIĘSA[a], TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT[a], FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
W TYSIĄCACH TON *IN THOUSAND TONNES*					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	**93,7**	**105,3**	**127,0**	**97,3**	***Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)***
mięso i tłuszcze	89,0	99,9	120,5	91,9	*meat and fats*
wołowe	3,3	3,3	6,0	4,0	*beef*
cielęce	0,1	0,2	0,1	0,3	*veal*
wieprzowe	31,5	29,0	41,0	12,2	*pork*
baranie	0,0	0,0	0,0	0,0	*mutton*
końskie	0,2	0,1	0,2	0,1	*horseflesh*
drobiowe	52,7	66,3	71,9	73,9	*poultry*
kozie i królicze[b]	1,2	1,0	1,3	1,4	*goat and rabbit[b]*
podroby	4,7	5,4	6,5	5,4	*pluck*
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH[c] w dt *PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND[c] in dt*					
O G Ó Ł E M	**.**	**240,6**	**262,4**	**200,8**	***T O T A L***

a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. *b* Łącznie z dziczyzną. *c* Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 287.

a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. b Including game. c See general notes, item 11 on page 287.

TABL. 15 (227). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
Produkcja mleka:						*Milk production:*
w milionach litrów	130,5	108,4	118,8	116,3	68,7	*in million litres*
na 100 ha użytków rolnych w tys. l	.	24,8	24,5	24,0	17,2	*per 100 ha agricultural land in thous. l*
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4461,1	4243,7	4400,2	4032,4	3211,7	*Average annual quantity of milk per cow in l*
Produkcja jaj w milionach sztuk	239,0	259,5	384,4	313,1	313,1	*Eggs production in million units*
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt.	227,8	222,7	286,1	243,0	243,0	*Average annual number of eggs per laying-hen in units*

TABL. 16 (228). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	W tym gospodarstwa indywidualne *Of which private farms*	*SPECIFICATION*
W sztukach	2005	20074	19452	*In units*
	2010[a]	**20245**	**19564**	
Powierzchnia użytków rolnych[b] na 1 ciągnik w ha	**2010**[a]	**21,6**	**16,7**	*Agricultural land area*[b] *per tractor in ha*

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego; dla gospodarstw prowadzących działalność rolniczą.
U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.
a Data of the Agricultural Census; for farm conducting agricultural activity.
N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (229). **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10[a]	2010/11	2011/12		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
			W TONACH *IN TONNES*			
Nawozy mineralne lub chemiczne[b]	55448	43290	57141	50957	39866	*Mineral or chemical fertilizers*[b]
azotowe	30624	26454	32201	30090	22683	*nitrogenous*
fosforowe	12281	7534	11762	9047	7768	*phosphatic*
potasowe	12543	9302	13178	11819	9415	*potassic*
Nawozy wapniowe[c]	16097	17029	15743	18692	12480	*Lime fertilizers*[c]
			NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH[d] w kg *PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND*[d] *in kg*			
Nawozy mineralne lub chemiczne[b]	.	98,9	118,0	105,2	100,0	*Mineral or chemical fertilizers*[b]
azotowe	.	60,4	66,5	62,1	56,9	*nitrogenous*
fosforowe	.	17,2	24,3	18,7	19,5	*phosphatic*
potasowe	.	21,3	27,2	24,4	23,6	*potassic*
Nawozy wapniowe[c]	.	38,9	32,5	38,6	31,3	*Lime fertilizers*[c]

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. *b* Łącznie z wieloskładnikowymi. *c* Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. *d* Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 287.
a Data of the Agricultural Census. b Including mixed fertilizers. c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. d See general notes, item 11 on page 287.

TABL. 18 (230). **WARTOŚĆ SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące[a])**
VALUE OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices[a])

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2011	2012		*AGRICULTURAL PRODUCTS*
				ogółem *grand total*	w tym od gospodarstw indywidualnych *of which from private farms*	
			W TYSIĄCACH ZŁOTYCH			
			IN THOUSAND ZLOTYS			
O G Ó Ł E M	**731082,9**	**983715,2**	**1225434,1**	**1209508,1**	**934518,9**	***T O T A L***
Produkty roślinne	**200952,4**	**355718,6**	**346486,3**	**462028,0**	**354305,4**	***Products: crop***
w tym:						*of which:*
Zboża	91397,8	143450,5	171804,2	248796,3	173672,4	*Cereals*
w tym zboża podstawowe	73650,0	129294,6	137005,7	195241,7	142009,0	*of which basic cereals*
pszenica	35838,5	67956,8	77860,2	91386,3	66355,0	*wheat*
żyto	22487,7	29635,8	23623,1	49676,1	37027,0	*rye*
jęczmień	9277,1	12115,5	13828,0	24492,6	17171,4	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	921,7	1921,2	1344,5	1659,3	1346,6	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	5125,0	17665,3	20349,9	28027,5	20109,0	*triticale*
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	91106,7	143068,7	171595,6	248763,6	173672,4	*of which consumer and for feeds cereals*
w tym zboża podstawowe	73358,9	128913,4	136805,1	195209,1	142009,0	*of which basic cereals*
pszenica	35751,2	67952,0	77775,1	91386,3	66355,0	*wheat*
żyto	22473,0	29635,6	23588,3	49676,1	37027,0	*rye*
jęczmień	9174,5	11746,7	13828,0	24492,6	17171,4	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	851,5	1921,2	1344,5	1626,6	1346,6	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	5108,7	17657,9	20269,2	28027,5	20109,0	*triticale*
Strączkowe konsumpcyjne [b]	83,9		81,9	5,7	5,7	*Edible pulses [b]*
Ziemniaki	1063,8	786,4	1023,6	2546,6	1978,2	*Potatoes*
Buraki cukrowe	21233,3	9514,0	9520,7	18183,4	14835,6	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik	37175,5	99259,3	60695,0	98796,6	75118,5	*Rape and turnip rape*
Warzywa	902,1	14909,7	11091,2	7131,0	6830,0	*Vegetables*
Owoce	2449,5	5582,6	6409,2	6219,0	6146,6	*Fruit*
Produkty zwierzęce	**530130,6**	**627996,7**	**878947,8**	**747480,3**	**580213,5**	***Animal products***
w tym:						*of which:*
Żywiec rzeźny [c]	399430,9	498441,0	749567,3	603036,3	489929,4	*Animals for slaughter [c]*
bydło (bez cieląt)	19170,2	19037,4	37937,5	29040,4	19170,0	*cattle (excluding calves)*
cielęta	76,1	22,1	41,4	53,7	53,7	*calves*
trzoda chlewna	132932,2	121140,6	236618,4	66842,1	33910,7	*pigs*
konie	980,4	574,0	775,7	447,6	447,6	*horses*
drób	246272,0	357666,9	474194,3	506652,5	436347,5	*poultry*
Mleko krowie	92203,7	103147,3	115384,0	125305,6	71148,0	*Cows' milk*
Jaja kurze konsumpcyjne	27212,2	5282,7	8308,3	12204,9	12204,9	*Consumer hen eggs*
			NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH [d] w zł			
			PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND [d] in zl			
O G Ó Ł E M	**.**	**2248**	**2532**	**2497**	**2344**	***T O T A L***
Produkty: roślinne	.	813	716	954	889	*Products: crop*
zwierzęce	.	1435	1816	1543	1455	*animal*

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. *b* Bez materiału siewnego. *c* W wadze żywej. *d* Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 287.

a Paid to suppliers; excluding VAT. b Excluding sowing. c In live weight. d See general notes, item 11 on page 287.

TABL. 19 (231). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2011	2012		*AGRICULTURAL PRODUCTS*
				ogółem *grand total*	w tym od gospodarstw indywidualnych *of which from private farms*	
Zboża w t	276317	285202	232390	316395	215437	*Cereals in t*
w tym zboża podstawowe	229123	260970	177853	236678	172435	*of which basic cereals*
pszenica	100006	118231	94267	101623	73624	*wheat*
żyto	81368	72296	33434	66615	50097	*rye*
jęczmień	26761	25801	19770	30862	21505	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	3330	6706	2316	2517	2045	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	17658	37936	28066	35061	25164	*triticale*
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	275826	284443	232843	316357	215437	*of which consumer and for feeds cereals*
w tym zboża podstawowe	228632	260211	177711	236640	172435	*of which basic cereals*
pszenica	99851	118227	94195	101623	73624	*wheat*
żyto	81326	72296	33410	66615	50097	*rye*
jęczmień	26624	25053	19770	30862	21505	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	3211	6706	2316	2479	2045	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	17620	37929	28020	35061	25164	*triticale*
Strączkowe konsumpcyjne[a] w t	24	-	26	6	6	*Edible pulses[a] in t*
Ziemniaki w t	6803	4020	5357	12007	9463	*Potatoes in t*
Buraki cukrowe w t	128214	82812	69400	128132	104344	*Sugar beets in t*
Rzepak i rzepik w t	46156	78153	32564	50331	37882	*Rape and agrimony in t*
Warzywa w t	2352	12998	10714	9941	9824	*Vegetables in t*
Owoce w t	1324	3157	2576	2777	2771	*Fruit in t*
Żywiec rzeźny[b] w t	108348	125987	157786	122091	100668	*Animals for slaughter[b] in t*
bydło (bez cieląt)	5003	4460	6942	5057	3467	*cattle (excluding calves)*
cielęta	15	6	8	8	8	*calves*
trzoda chlewna	34740	30847	48863	12409	6283	*pigs*
konie	198	115	156	80	80	*horses*
drób	68392	90559	101817	104537	90830	*poultry*
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami)[c] w t	77714	89858	113005	85473	70296	*Animals for slaughter in terms of meat (including fats)[c] in t*
Mleko krowie w tys. l	98690	96088	91816	100147	60305	*Cow milk in thous. l*
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt	186775	35875	53847	43801	43801	*Consumer hen's eggs in thous. units*

a Bez materiału siewnego. *b* W wadze żywej. *c* Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

a Excluding sowing. b In live weight. c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (232). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA *YEARS*	Z certyfikatem *Certified*		W okresie przestawiania *Under conversion*	
	gospodarstwa *farms*	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha *organic agricultural land in ha*	gospodarstwa farms	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha *organic agricultural land in ha*
2005	18	786	172	6838
2010	417	19297	416	16500
2011	560	23867	521	20392
2012	**772**	**31610**	**584**	**20971**

ŁOWIECTWO
HUNTING

TABL. 21 (233). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE** [a]
Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES [a]
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005	2010	2011	2012	*GAME SPECIES*
W SZTUKACH *IN HEADS*					
Łosie	-	-	-	2	*Moose*
Daniele	196	619	726	1373	*Fallow deer*
W TYSIĄCACH SZTUK *IN THOUSAND HEADS*					
Jelenie	8,3	9,9	10,5	14,3	*Deer*
Sarny	39,4	48,1	46,9	54,4	*Roe deer*
Dziki	14,5	15,9	16,8	19,7	*Wild boars*
Lisy	8,1	7,7	8,1	9,1	*Foxes*
Zające	6,9	10,1	10,4	11,8	*Hares*
Bażanty	7,1	13,0	12,7	12,0	*Pheasants*
Kuropatwy	4,9	6,8	7,5	7,1	*Partridges*

[a] Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

[a] *Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.*

S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (234). **ODSTRZAŁ** [a] **WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT [a] *OF MAIN GAME SPECIES*

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 [b]	2010/11 [b]	2011/12	2012/13	*GAME SPECIES*
Jelenie	2825	3108	4692	5289	*Deer*
Daniele	14	68	178	197	*Fallow deer*
Sarny	10356	10142	11822	12251	*Roe deer*
Dziki	12798	14922	17309	20417	*Wild boars*
Lisy	5697	5447	4947	5850	*Foxes*
Bażanty	918	3289	3157	3202	*Pheasants*
Kuropatwy	25	26	5	-	*Partridges*

[a] Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. [b] Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

[a] *Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year.* [b] *Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.*

S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (235). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**
Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS
As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Koła łowieckie:					*Hunting clubs:*
liczba [a]	120	120	120	109	*number* [a]
członkowie [b]	5489	6823	4925	5016	*members* [b]
Obwody łowieckie:					*Hunting districts:*
liczba	207	204	205	205	*number*
powierzchnia w tys. ha	1059,0	1060,0	1066,3	1057,8	*area in thous. ha*
w tym na gruntach leśnych	510,1	545,9	548,7	542,7	*of which on forest land*

[a] Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. [b] Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.
Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.
[a] Data grouped according to the seat of hunting club. [b] Data grouped according to the seat of member of hunting club.
S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

LEŚNICTWO
FORESTRY

TABL. 24 (236). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w ha	**702436**	**706239**	**707113**	**708199**	***T O T A L in ha***
Lasy	**681639**	**685071**	**685975**	**687185**	***Forests***
Publiczne	673462	675515	675630	675821	*Public*
zalesione	658725	660311	661359	662076	*wooded*
niezalesione	14737	15204	14272	13745	*non-wooded*
własność Skarbu Państwa	671449	673493	673577	673771	*owned by the State Treasury*
zalesione	656790	658366	659384	660109	*wooded*
niezalesione	14659	15128	14193	13662	*non-wooded*
w tym:					*of which:*
w zarządzie Lasów Państwowych	664035	666097	666301	666612	*managed by the State Forests*
zalesione	649433	651710	652150	652992	*wooded*
niezalesione	14602	14387	14151	13620	*non-wooded*
parki narodowe	4607	4607	4607	4607	*national parks*
zalesione	4586	4586	4586	4586	*wooded*
niezalesione	21	21	21	21	*non-wooded*
własność gmin [a]	2013	2021	2053	2050	*owned by gmina* [a]
zalesione	1935	1945	1975	1967	*wooded*
niezalesione	78	76	79	83	*non-wooded*
Prywatne	8176	9557	10345	11364	*Private*
zalesione	8020	9367	10150	11191	*wooded*
niezalesione	156	190	195	173	*non-wooded*
Grunty związane z gospodarką leśną	**20797**	**21167**	**21138**	**21015**	***Land connected with silviculture***
LESISTOŚĆ w %	**48,7**	**49,0**	**49,0**	**49,1**	***FOREST COVER in %***
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %	**51,1**	**51,4**	**51,5**	**51,5**	***SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP in %***

[a] Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
[a] It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25, 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2008–2012 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach Rocznika.

Note to tables 25, 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2008–2012 by the Bureau for Forest Management and Geodesy; data are not strictly comparable with the data published in the previous editions of the Yearbook.

TABL. 25 (237). **POWIERZCHNIA LASÓW**

FOREST AREAS

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem w ha *Grand total in ha*	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona *Of which wooded area in % of grand total area*							
		razem *total*	drzewostany *tree stands*						
			w klasie wieku *in age group*						w klasie odnowienia [a] i o budowie przerębowej *in renewal class[a] with a troughfell construction*
			I (1–20 lat *years*)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe *and higher* (101 lat i więcej *years and older*)	
O G Ó Ł E M . . . . . ***T O T A L***	**685974**	**97,7**	**13,3**	**14,6**	**30,7**	**15,9**	**14,6**	**7,8**	**0,8**
w tym: *of which:* w zarządzie Lasów Państwowych . . . . *managed by the State Forests*	666301	97,8	13,5	14,5	30,6	15,9	15,0	7,5	0,8
lasy prywatne . . . . . *private forests*	10345	95,6	13,8	20,0	40,4	6,5	8,3	6,6	-

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

WYSZCZE-GÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym *Of which*		*SPECIFICATION*
		w zarządzie Lasów Państwowych *of which managed by the State Forests*	lasy prywatne *private forests*	
	w ha *in ha*	w odsetkach *in percent*		
O G Ó Ł E M . . .	**685974**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Drzewa iglaste . .	568962	83,0	83,4	65,2	*Coniferous trees*
w tym:					*of which:*
sosna	553211	80,7	81,1	63,0	*pine*
świerk	8898	1,3	1,3	0,0	*fir*
Drzewa liściaste	117012	17,0	16,6	34,8	*Broadleaved trees*
w tym:					*of which:*
buk	11059	1,6	1,6	x	*beech*
dąb	39793	5,8	5,6	8,2	*oak*
grab	1439	0,2	0,2	2,0	*hornbeam*
brzoza	35100	5,1	5,1	11,6	*birch*
olsza	15646	2,3	2,2	6,6	*alder*
osika	1515	0,2	0,2	0,0	*aspen*

[a] Łącznie z klasą do odnowienia.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

[a] *Including regeneration class.*

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (238). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**

GROWING STOCK OF STANDING WOOD

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem grubizna brutto[a] w tys. m^3 *Gross[a] grand total timber in thous. m^3*	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej *Of which wooded area in % of grand total area*								
		razem *total*	drzewostany *tree stands*							
			w klasie wieku *in age group*						w klasie odnowienia[c] i o budowie przerębowej *in renewal class[c] with a troughfell construcion*	przestoje[b] *holdovers[b]*
			I (1–20 lat *years*)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe *and higher* (101 lat i więcej *years and older)*		
O G Ó Ł E M . . . . . ***T O T A L***	**175842,6**	**99,9**	**1,1**	**10,1**	**35,2**	**20,9**	**19,2**	**12,1**	**0,7**	**0,6**
w tym: *of which:*										
w zarządzie Lasów Państwowych . . *managed by the State Forests*	169824,1	99,9	1,1	9,8	35,6	20,9	19,7	11,5	0,7	0,6
lasy prywatne . . . . *private forests*	2367,5	100,0	0,9	15,5	52,6	5,4	11,4	14,2	x	0,0

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem grubizna brutto[a] *Gross[a] total timber*	W tym *Of which*		*SPECIFICATION*
		w zarządzie Lasów Państwowych *of which managed by the State Forests*	lasy prywatne *private forests*	
	w tys. m^3 *in thous. m^3*	w odsetkach *in percent*		
O G Ó Ł E M . . .	**175842,6**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Drzewa iglaste . .	149135,2	84,8	85,4	67,4	*Coniferous trees*
w tym:					*of which:*
sosna	146480,3	83,3	83,8	67,4	*pine*
świerk	1637,7	0,9	1,0	0,0	*fir*
Drzewa liściaste	26707,4	15,2	14,6	32,6	*Broadleaved trees*
w tym:					*of which:*
buk	3125,0	1,8	1,7	x	*beech*
dąb	9634,8	5,5	5,0	14,2	*oak*
grab	632,5	0,4	0,4	1,2	*hornbeam*
brzoza	4741,8	2,7	2,7	7,3	*birch*
olsza	4993,1	2,8	2,8	5,5	*alder*
osika	359,7	0,2	0,2	0,0	*aspen*

a W korze. *b* Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym koleją rębności. *c* Łącznie z klasą do odnowienia.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including regeneration class.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (239). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012				*SPECIFICATION*
				ogółem *grand total*	lasy publiczne *public forests*		lasy prywatne[a] *private forests*[a]	
					razem *total*	w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*		
	w ha *in ha*							
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	230	205	194	17907	17907	17907	-	*Production area of forest nurseries (as of 31 XII)*
Odnowienia i zalesienia	6048	4892	5155	5689	5218	5213	471	*Renewals and afforestations*
odnowienia	5384	4792	5003	5436	5196	5191	240	*renewals*
sztuczne	5271	4690	4780	5016	5007	5003	9	*artificial*
zrębów[b]	5202	4618	4742	4926	4919	4919	7	*felling sites*[b]
halizn i płazowin	69	72	38	90	88	84	2	*blanks and irregularly stocked open stands*
naturalne	113	102	223	167	166	166	1	*natural*
zalesienia[c]	664	100	152	253	22	22	231	*afforestations*[c]
Poprawki i uzupełnienia[d]	608	678	642	738	729	729	9	*Corrections and supplements*[d]
Pielęgnowanie[e]	24267	25948	30958	31069	30875	30856	194	*Tending*[e]
w tym:								*of which:*
upraw	16641	18385	21807	22469	22275	22256	194	*crops*
młodników	6928	7447	9020	8572	8572	8572	-	*greenwoods*
wprowadzanie podszytów[f]	674	116	131	28	28	28	-	*introduction of undergrowth*[f]
Melioracje	5921	6061	6609	5646	5646	5646	-	*Drainage*

a Dane szacunkowe. *b* Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. *c* Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. *d* Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. *e* Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. *f* Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands. c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. f Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (240). **POZYSKANIE DREWNA** [a]
REMOVALS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012				*SPECIFICATION*
				ogółem *grand total*	lasy publiczne *public forests*		lasy prywatne *private forests*	
					razem *total*	w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*		
O G Ó Ł E M w dam^3	**2773,7**	**2856,2**	**3247,0**	**3171,1**	**3155,2**	**3152,7**	**15,9**	***T O T A L in dam^3***
Grubizna	**2426,5**	**2576,4**	**2894,0**	**2872,5**	**2856,6**	**2854,1**	**15,9**	***Timber***
Grubizna iglasta	2058,8	2275,2	2549,5	2515,5	2503,8	2501,8	11,7	*Coniferous*
w tym drewno:								*of which:*
wielkowymiarowe	661,2	780,4	810,1	763,5	761,1	759,9	2,4	*large-size wood*
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	1397,7	1334,8	1563,5	1588,8	1583,4	1582,9	5,5	*medium-size wood for industrial uses*
Grubizna liściasta	367,6	301,1	344,5	357,0	352,8	352,3	4,2	*Non-coniferous*
w tym drewno:								*of which:*
wielkowymiarowe	94,4	68,0	78,4	73,6	72,2	72,0	1,3	*large-size wood*
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	203,8	155,9	169,3	180,0	178,7	178,6	1,3	*medium-size wood for industrial uses*
Drewno małowymiarowe [b]	**347,2**	**279,8**	**353,0**	**298,6**	**298,6**	**298,6**	**-**	***Slash*** [b]
Do przerobu przemysłowego	250,3	174,3	215,5	180,3	180,3	180,3	-	*Slash for industrial uses*
Opałowe	96,9	105,5	137,5	118,3	118,3	118,3	-	*Slash for fuel*
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m^3	**356,0**	**376,1**	**421,9**	**418,0**	**422,7**	**423,6**	**139,9**	***TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m^3***

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. *b* Wyłącznie w lasach publicznych.
U w a g a. Dla prezentowanych lat nie pozyskano karpiny.
a Excluding logging (large timber) from plantings. b Exclusively in public forests.
N o t e. For presented years the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 (241). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIEŃ**
TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	20112		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym na gruntach prywatnych *of which on private land*	
Sadzenie w szt.: drzew	13049	18596	11575	17425	921	*Plantings in units of: trees*
krzewów	6921	29825	33373	13337	284	*bushes*
Pozyskanie drewna (grubizny)[a] w m^3	14630	20230	20331	30362	14201	*Removals (timber)[a] in m^3*
grubizna iglasta	1352	2618	6196	5417	3123	*coniferous*
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	742	1304	2852	2089	7201	*of which large-size general purpose wood*
grubizna liściasta	13278	17612	14135	24945	11078	*non-coniferous*
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	3893	4163	3935	6065	3877	*of which large-size general purpose wood*

[a] Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).
[a] *Estimated data; excluded from data on total removals (timber).*

TABL. 30 (242). **POŻARY W LASACH** [a]
FOREST FIRES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Pożary	869	484	920	563	*Number of fires*
w tym: podpalenia	596	213	410	260	*of which: arsons*
nieostrożność dorosłych	217	185	321	189	*negligence of adults*
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	233,5	73,4	109,5	183,5	*Area of forest burned in ha*
w tym: podpalenia	192,6	45,5	70,4	121,0	*of which: arsons*
nieostrożność dorosłych	33,0	19,6	21,8	32,5	*negligence of adults*
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,27	0,15	0,12	0,33	*Average forest areas burned by fire in ha*

[a] Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.
Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.
[a] *Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.*
S o u r c e: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2012 r.

Stan w czerwcu

Land use in agricultural holdings in 2012

As of June

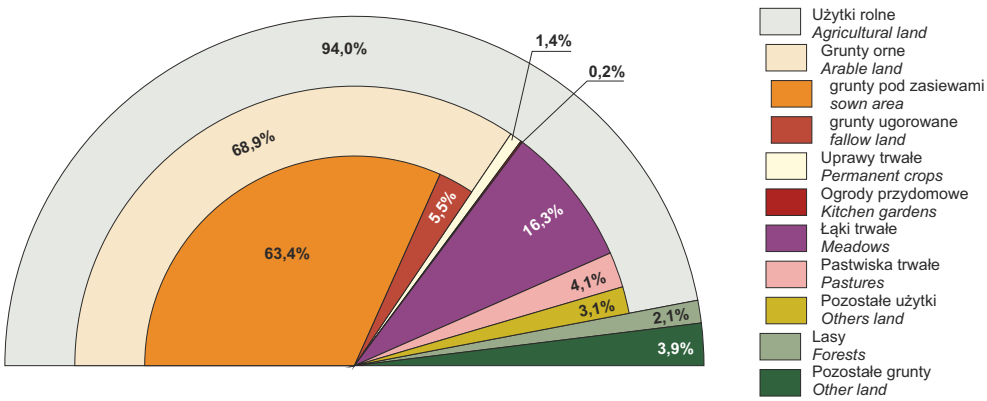

Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2011 r. (ceny stałe 2010 r.)

Structure of market agricultural output in 2011 (constant prices 2010)

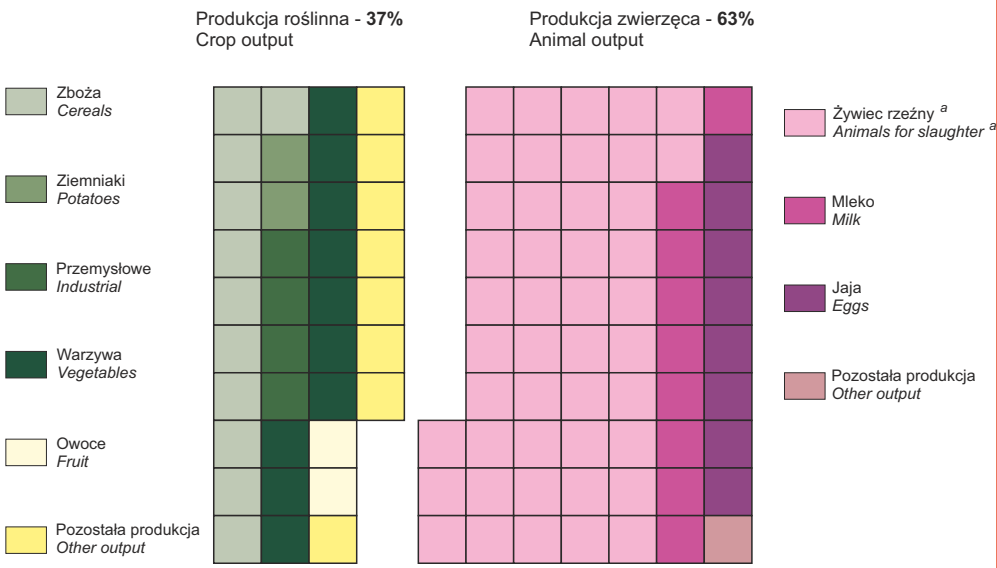

a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a *Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.*

Struktura produkcji budowlano-montażowej[a] (ceny stałe)
Structure of construction and assembly production[a] (current prices)

Według działów
By divisions

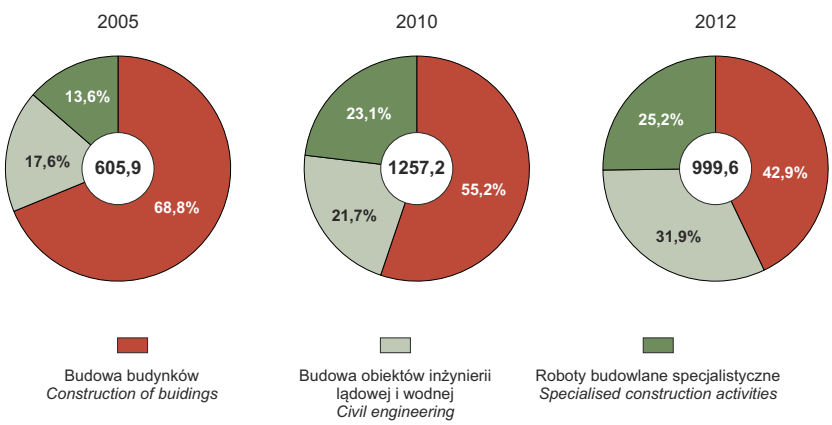

Według rodzajów obiektów budowlanych
By type of constructions

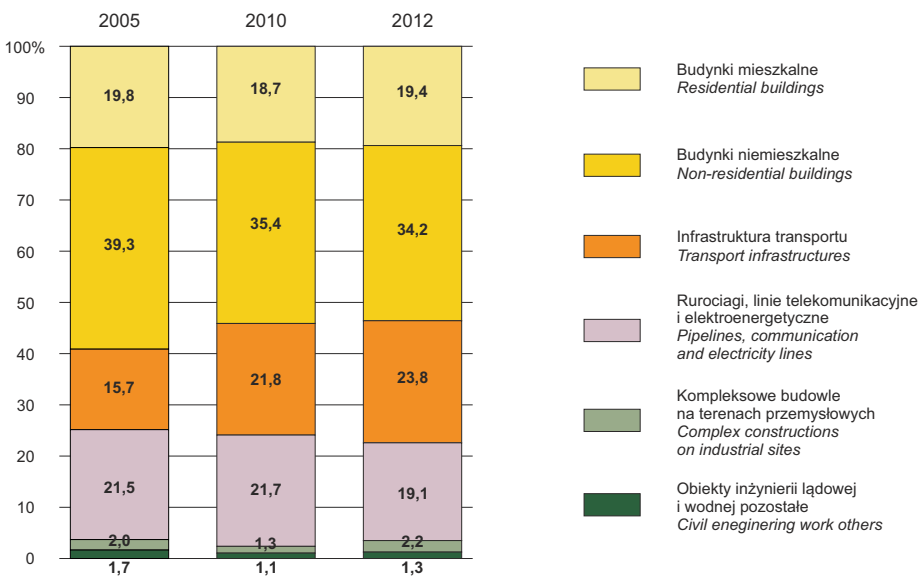

[a] Wykonywane przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa lubuskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.
[a] *Realized by enterprises which have a seat of board in the Lubuskie voivodship without subcontractors participation.*

DZIAŁ XVI
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

CHAPTER XVI
INDUSTRY AND CONSTRUCTION

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności - PKD 2007, do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją".

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw,** z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 26.

3. Przedstawione w tabl. 4 wyroby klasyfikowane są według Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług - PKWiU 2008 i Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących:

- sumę niektórych pozycji PKWiU i Listy PRODCOM lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne, niż występujące w PKWiUi Liście PRODCOM, kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

Wprowadzenie nowej klasyfikacji PKWiU 2008, w miejsce PKWiU obowiązującej do 31 XII 2008 r., nie wpływa na dotąd publikowane dane.

General notes

Industry

1. *Information within the scope of* ***industry*** *concerns economic entities included, in accordance with NACE rev. 2, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation* activities".

2. *Data were compiled using* ***the enterprise method****, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 26.*

3. *Products in table 4 are presented according to the Polish Classification of Products and Services — PKWiU 2008 and PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.*

- *the sum of some PKWiU and PRODCOM List positions or the sum of their parts,*
- *collective item based on criteria other than those presented in PKWiU. and PRODCOM List.*

Moreover, abbreviated names were used for some products.

Introduction of new classification PKWiU 2008, instead of PKWiU, binding until 30 XII 2008, does not influence the data published up to now.

4. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych;
3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej.
4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 28.

Jako **ceny stałe** w 2012 r. przyjęto ceny stałe 2005 r (średnie ceny bieżące 2005 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne - na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) - czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

4. Sold production *concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production. Sold production of industry includes:*

1) *the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
2) *the value of paid work and services rende-red, i.e., both industrial and non-industrial;*
3) *lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement.*
4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of ***basic price*** *is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 28.*

Constant prices *in 2011 were adopted as 2005 constant prices (2005 average current prices).*

5. *In data concerning production, the value of outwork is included.*

Outwork *in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

6. *Data regarding* ***average employment and average monthly gross wages and salaries*** *concerns hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement and includes full-time and part-time paid employees in terms of full-time employees.*

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności 2007 (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo", w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw.** Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5 na str. 26.

3. Produkcja budowlano-montażowa dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów - wykonane siłami własnymi systemem zleceniowym (tj. na rzecz obcych zleceniodawców) przez podmioty budowlane.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Informacje o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów):

- w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowo wybudowane,
- w zakresie kubatury budynków obejmują budynki nowo wybudowane i rozbudowane (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych - na terenie kraju - w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Construction

1. *Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE rev. 2, in the section "Construction", employing more than 9 persons.*

2. *Data according to NACE rev. 2 divisions were compiled using* ***the enterprise method.*** *The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 26.*

3. Construction and assembly production *concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration - conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system (i.e. for outside clients).*

4. *The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).*

5. *Information regarding* ***buildings completed*** *(by all investors):*

- *within the scope of the number of buildings includes only newly built buildings,*
- *within the scope of the cubic volume of buildings includes newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).*

6. *Data regarding* ***average employment and average monthly gross wages and salaries*** *concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contact, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, in terms of full-time employees.*

Przemysł
Industry

TABL. 1 (243). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU** [a]
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2011	2012		
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	2011=100 (ceny stałe) *(constant prices)*
	ceny bieżące *current prices*					
O G Ó Ł E M *T O T A L*	**13616,6**	**23371,3**	**24281,9**	**24590,2**	**100,0**	**95,5**
sektor publiczny *public sector*	839,7	846,4	539,3	442,1	1,8	x
sektor prywatny *private sector*	12776,9	22524,9	23742,6	24148,1	98,2	x
w tym: *of which:*						
Przetwórstwo przemysłowe *Manufacturing*	**12585,6**	**22350,5**	**23164,8**	**23445,8**	**95,3**	**95,7**
w tym: *of which:*						
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*	1547,9	2063,3	2190,3	2466,7	10,0	105,7
Produkcja napojów *Manufacture of beverages*	#	11,5	19,1	17,9	0,1	77,6
Produkcja wyrobów tekstylnych *Manufacture of textiles*	250,0	278,9	335,9	345,3	1,4	91,1
Produkcja odzieży *Manufacture of wearing apparel*	123,2	102,8	119,6	149,4	0,6	112,8
Produkcja skór i wyrobów skórzanych[Δ] *Manufacture of leather and related products*	277,7	242,8	274,6	263,2	1,1	89,0
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny[Δ] *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker*[Δ]	2580,0	2813,1	3009,4	3006,6	12,2	94,8
Produkcja papieru i wyrobów z papieru *Manufacture of paper and paper products*	1199,3	1917,7	2042,4	2158,7	8,8	104,1
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji *Printing and reproduction of recorded media*	16,7	28,1	43,1	51,8	0,2	121,7
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych *Manufacture of chemicals and chemical products*	615,0	638,7	765,7	774,7	3,2	89,2
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych *Manufacture of rubber and plastic products*	584,5	627,3	750,8	846,0	3,4	105,7

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (243). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU [a] (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY [a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2011	2012		
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	2011=100 (ceny stałe) *(constant prices)*
	ceny bieżące *current prices*					
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)						
***Manufacturing** (cont.)*						
w tym:						
of which:						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1061,7	1234,7	1467,7	1467,8	6,0	89,8
Manufacture of other non-metallic mineral products						
Produkcja metali	185,5	256,0	284,2	552,5	2,2	163,5
Manufacture of basic metals						
Produkcja wyrobów z metali	720,5	1341,3	1590,9	1820,3	7,4	106,5
Manufacture of metal products[Δ]						
Produkcja urządzeń elektrycznych	166,1	278,9	326,7	363,7	1,5	104,6
Manufacture of electrical equipment						
Produkcja maszyn i urządzeń	447,9	770,4	897,0	950,3	3,9	99,6
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	1592,7	3048,4	3856,2	4072,3	16,6	103,5
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers						
Produkcja mebli	669,2	681,9	434,8	461,5	1,9	96,6
Manufacture of furniture						
Pozostała produkcja wyrobów	81,7	89,9	171,3	185,9	0,8	102,9
Other manufacturing						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	63,2	112,1	134,5	162,6	0,7	124,3
Repair and installation of machinery and equipment						
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	**#**	**#**	**456,8**	**464,9**	**1,9**	**96,6**
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	87,2	138,9	116,0	129,4	0,5	101,7
Water collection, treatment and supply						
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	#	#	160,2	164,4	0,7	98,7
Sewerage						
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	#	158,0	180,5	171,1	0,7	91,6
Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (244). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYŚLE** [a] **(ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY [a] *(current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w mln zł		*in mln zl*		
O G Ó Ł E M	**13616,6**	**23371,3**	**24281,9**	**24590,2**	***T O T A L***
podmioty o liczbie zatrudnionych:					*entities with following number of paid employees:*
49 osób i mniej	1846,1	2391,5	2626,7	2758,2	*49 persons and less*
50–249	4155,3	5862,3	6744,0	7382,5	*50–249*
250–499	2985,4	4019,7	4363,1	4274,1	*250–499*
500 osób i więcej	4629,8	11097,8	10548,1	10175,4	*500 persons and more*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (245). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW** [a]
PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS [a]

WYROBY	2005	2010	2011	2012		*PRODUCTS*
				ogółem *total*	udział w produkcji krajowej w % *share in domestic production in %*	
Mięso wieprzowe, świeże lub chłodzone w tys. t	30,6	10,2	8,2	7,3	0,6	*Pork meat, fresh orrefrig-erated in thous. t*
Mięso z indyków, świeże lub chłodzone w tys. t	45,2	37,1	43,5	55,1	22,7	*Turkey meat, fresh orrefrig-erated in thous. t*
Kury domowe całe, świeże lub chłodzone w tys. t	5,1	22,0	21,9	23,1	3,1	*Whole chicken meat, fresh orrefrig-erated in thous. t*
Mleko płynne przetworzone [b] w tys. hl	512,2	286,5	278,8	303,8	1,1	*Processed liquid milk* [b] *in thous. hl*
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry w tys. par	2536	685	622	532	4,6	*Footwear with leather uppers in thous. pairs*
Tarcica iglasta w dam^3	61,8	106,1	103,0	97,2	2,5	*Coniferous sawnwood in* dam^3
Tarcica liściasta w dam^3	13,4	21,3	21,5	21,0	4,6	*Leafy sawnwood in* dam^3
Okna i drzwi, ościeżnice i progi, z drewna w tys. m^2	84,1	31,4	28,0	11,2	0,1	*Windows and doors, their frames and thresholds, of wood in thous.* m^2
Tworzywa sztuczne [c] w tys. t	.	412,1	392,0	437,0	16,7	*Plastics* [c] *in thous. t*
Meble [d] w mln zł	1474,9	2453,2	2881,3	2828,6	10,7	*Furniture* [d] *in mln zl*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. *c* W formach podstawowych. *d* Produkcja sprzedana.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including milk forwarded for further processing. c In primary forms. d Sold production.

TABL. 4 (246). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE** [a]

AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**59676**	**66673**	**66556**	**64853**	***TO T A L***
sektor publiczny	5414	5832	4210	3752	*public sector*
sektor prywatny	54262	60841	62346	61101	*private sector*
w tym:					*of which:*
Przetwórstwo przemysłowe	**54974**	**61442**	**61354**	**59856**	***Manufacturing***
w tym:					*of which:*
Produkcja artykułów spożywczych	6534	7064	6645	6579	*Manufacture of food products*
Produkcja napojów	508	78	91	92	*Manufacture of beverages*
Produkcja wyrobów tekstylnych	2047	1736	2045	1789	*Manufacture of textiles*
Produkcja odzieży	3192	2236	2078	2336	*Manufacture of wearing apparel*
Produkcja skór i wyrobów skórzanych	2278	1282	1589	1517	*Manufacture of leather and related products*
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	6622	6485	6477	5662	*Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker*
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1857	2182	2251	2243	*Manufacture of paper and paper products*
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	88	72	207	276	*Printing and reproduction of recorded media*
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1590	1456	1409	1305	*Manufacture of chemicals and chemical products*
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2310	2444	2486	2542	*Manufacture of rubber and plastic products*
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	3434	3641	3837	3771	*Manufacture of other non-metallic mineral products*
Produkcja metali	777	887	809	945	*Manufacture of basic metals*
Produkcja wyrobów metali	5289	6613	7013	7471	*Manufacture of metal products*
Produkcja urządzeń elektrycznych	1771	1831	1837	1874	*Manufacture of electrical equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń	2461	3415	3397	3227	*Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	6159	9528	9895	9714	*Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
Produkcja mebli	5345	5079	3166	3199	*Manufacture of furniture*
Pozostała produkcja wyrobów	559	474	776	767	*Other manufacturing*
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	776	962	999	1146	*Repair and installation of machinery and equipment*
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	**2568**	**3623**	**3738**	**3617**	***Water supply; sewerage, waste management and remediation activities***
w tym:					*of which:*
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	798	1504	1323	1343	*Water collection, treatment and supply*
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	945	#	1244	1182	*Severage*
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	825	1038	1171	1093	*Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (247). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE** [a]

AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w zł		*in zl*		
O G Ó Ł E M	**2028,08**	**2860,02**	**3017,07**	**3189,16**	***T O T A L***
sektor publiczny	2405,79	3173,75	3085,14	3278,09	*public sector*
sektor prywatny	1990,39	2829,95	3012,48	3183,70	*private sector*
w tym:					*of which:*
Przetwórstwo przemysłowe	**1975,15**	**2814,53**	**2982,22**	**3154,52**	***Manufacturing***
w tym:					*of which:*
Produkcja artykułów spożywczych	1627,74	2403,11	2517,34	2643,30	*Manufacture of food products*
Produkcja napojów	3580,77	2043,59	1980,04	2141,30	*Manufacture of beverages*
Produkcja wyrobów tekstylnych	1581,36	2334,08	2279,87	2413,39	*Manufacture of textiles*
Produkcja odzieży	1194,27	1695,38	1869,94	1935,91	*Manufacture of wearing apparel*
Produkcja skór i wyrobów skórzanych	1590,23	2263,48	2210,45	2296,96	*Manufacture of leather and related products*
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	2083,48	2900,12	3052,76	3240,08	*Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker*
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	3021,34	3752,84	3813,55	3984,89	*Manufacture of paper and paper products*
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2405,21	2732,99	2552,98	2639,10	*Printing and reproduction of recorded media*
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2470,89	3172,54	3300,72	3359,16	*Manufacture of chemicals and chemical products*
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1775,71	2590,04	2816,45	2975,99	*Manufacture of rubber and plastic products*
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2427,19	3326,55	3498,82	3965,31	*Manufacture of other non-metallic mineral products*
Produkcja metali	2215,67	3080,81	3251,10	3245,93	*Manufacture of basic metals*
Produkcja wyrobów metali	1933,91	2914,46	3074,86	3260,73	*Manufacture of metal products*
Produkcja urządzeń elektrycznych	1818,66	2726,02	2768,38	2911,24	*Manufacture of electrical equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń	2734,62	3671,72	4080,41	4489,50	*Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	2164,59	2916,92	3154,29	3259,05	*Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
Produkcja mebli	1571,81	2357,76	2345,80	2611,66	*Manufacture of furniture*
Pozostała produkcja wyrobów	1961,88	2485,28	2619,64	2795,93	*Other manufacturing*
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2232,62	2825,78	3008,56	3028,82	*Repair and installation of machinery and equipment*
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	**2192,46**	**2914,41**	**2960,80**	**3135,33**	***Water supply; sewerage, waste management and remediation activities***
w tym:					*of which:*
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2338,82	3099,30	3241,32	3433,20	*Water collection, treatment and supply*
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	2287,89	#	3086,94	3214,97	*Severage*
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	1941,58	2645,31	2509,85	2680,32	*Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding wages and salaries of persons employed abroad.

Budownictwo
Construction

TABL. 6 (248). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA[a] (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION[a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**1512,4**	**2777,1**	**3051,3**	**2920,4**	**100,0**	***T O T A L***
w tym:						*of which:*
Podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	605,9	1257,2	1154,2	999,6	34,2	*Entitiesemploying more than 9 persons*
budowa budynków[Δ]	416,9	694,2	542,4	428,4	14,7	*construction of buildings*
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej[Δ]	106,4	273,0	350,0	319,4	10,9	*civil engineering works*
roboty budowlane specjalistyczne	82,6	290,0	261,9	251,8	8,6	*specialised construction activities*

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa lubuskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

a Realized by enterprises which have a seat of board in the Lubuskie voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (249). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA[a] WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION[a] BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Roboty o charakterze inwestycyjnym *Works with an investment character*	Roboty o charakterze remontowym i pozostałe roboty *Works with a renovation (restoration) character and other works*	SPECIFICATION
		w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	2005	605,9	492,7	113,1	***T O T A L***
	2010	1257,2	842,2	415,0	
	2011	1154,2	754,5	399,7	
	2012	**999,6**	**606,5**	**393,1**	
Budynki		**535,8**	**325,0**	**210,8**	***Buildings***
Budynki mieszkalne		194,3	116,0	78,3	*Residential buildings*
budynki mieszkalne jednorodzinne		34,5	21,7	12,8	*one-dwelling buildings*
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		114,1	72,3	41,8	*two- and more dwelling buildings*
budynki zbiorowego zamieszkania		45,7	22,0	23,8	*residences for communities*

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa lubuskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Realized by enterprises which have a seat of board in the Lubuskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (249). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA[a] WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION[a] BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Roboty o charakterze inwestycyjnym *Works with an investment character*	Roboty o charakterze remontowym i pozostałe roboty *Works with a renovation (restoration) character and other works*	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
Budynki (dok.)				***Buildings (cont.)***
Budynki niemieszkalne	341,5	209,0	132,5	*Non-residential buildings*
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	6,0	4,6	1,5	*hotels and similar buildings*
budynki biurowe	25,4	9,2	16,2	*office buildings*
budynki handlowo-usługowe	101,8	70,1	31,7	*wholesale and retail trade buildings*
budynki transportu i łączności	4,1	2,8	1,3	*traffic and communication buildings*
budynki przemysłowe i magazynowe	139,6	79,1	60,5	*industrial buildings and ware-houses*
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	47,9	34,7	13,2	*public entertainment, education, hospital or institutional care buildings*
pozostałe budynki niemieszkalne	16,7	8,5	8,2	*other non-residential buildings*
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	**463,8**	**281,5**	**182,3**	***Civil engineering works***
Infrastruktura transportu	238,3	146,7	91,7	*Transport infrastructures*
w tym:				*of which:*
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	197,5	120,8	76,7	*highways, streets and roads*
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	6,9	1,5	5,4	*bridges, elevated highways, tunnels and subways*
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	190,8	121,9	68,9	*Pipelines, communication and electricity lines*
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	71,2	44,6	26,6	*long-distance pipelines, communication and electricity power lines*
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	119,6	77,2	42,3	*local pipelines and cables*
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	22,0	3,5	18,5	*Complex constructions on industrial sites*
Budowle sportowe i rekreacyjne	6,6	6,6	0,1	*Sport and recreations constructions*
Obiekty pozostałe, gdzie indziej niesklasyfikowane	6,0	2,8	3,1	*Other civil engineering works not elsewhere classified*

[a] Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa lubuskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

[a] *Realized by enterprises which have a seat of board in the Lubuskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.*

TABL. 8 (250). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA** [a]
BUILDINGS COMPLETED [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Budynki[b]	**2462**	**2518**	**2433**	**2741**	***Buildings***[b]
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[c]	1631	1677	1682	1807	*of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings*[c]
miasta	1334	1118	1024	1104	*urban areas*
wieś	1128	1400	1409	1637	*rural areas*
W tym budynki indywidualne[d]	2262	2230	2176	2453	*Of which private buildings*[d]
miasta	1210	908	854	917	*urban areas*
wieś	1052	1322	1322	1536	*rural areas*
w tym:					*of which:*
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[c]	1594	1579	1604	1736	*one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings*[c]
niemieszkalne	624	537	495	620	*non-residential*
Kubatura[e] **w dam**^{3}	**3860,6**	**7037,5**	**4997,8**	**3977,7**	***Cubic volume***[e] ***in dam***^{3}
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[c]	1477,9	1485,3	1478,3	1527,4	*of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings*[c]
miasta	2030,2	4836,6	3148,6	2692,4	*urban areas*
wieś	1830,3	2201,0	1849,2	1285,3	*rural areas*
W tym budynki indywidualne[d]	1631,8	1781,5	2047,1	1604,4	*Of which private buildings*[d]
miasta	911,7	811,2	679,8	629,8	*urban areas*
wieś	720,1	970,4	1367,3	974,6	*rural areas*
w tym:					*of which:*
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[c]	1147,4	1083,6	1048,0	1152,9	*one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings*[c]
niemieszkalne	442,7	666,7	967,6	426,0	*non-residential*
w tym gospodarstw rolnych	77,6	235,6	554,3	106,2	*of which farm buildings*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 315. *b* Nowo wybudowane. *c* Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). *d* Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. *e* Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 315. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Realized by natural persons, fundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (251). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA[a] WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDING COMPLETED[a] BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
			BUDYNKI[b] *BUILDINGS[b]*		
Budynki mieszkalne	**1676**	**1792**	**1759**	**1904**	***Residential buildings***
w tym:					*of which:*
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[c]	1631	1677	1682	1807	*One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings[c]*
w tym jednorodzinne	1575	1626	1635	1738	*of which one-dwelling buildings*
Budynki zbiorowego zamieszkania	2	1	-	-	*Residences for communities*
Budynki niemieszkalne	**786**	**726**	**674**	**837**	***Non-residential buildings***
w tym:					*of which:*
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	28	14	10	26	*Hotels and similar buildings*
Budynki biurowe	19	19	20	22	*Office buildings*
Budynki handlowo-usługowe	158	123	117	126	*Wholesale and retail trade buildings*
Budynki łączności, dworców i terminali	1	1	3	2	*Communication buildings, stations, terminals and associated buildings*
Budynki garaży	310	282	252	425	*Garage buildings*
Budynki przemysłowe	48	35	34	34	*Industrial buildings*
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	77	83	53	83	*Reservoirs, silos and ware-houses*
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	4	10	15	11	*Public entertainment buildings, museums and libraries*
Budynki szkół i instytucji badawczych	1	1	8	4	*School, university and research buildings*
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	3	5	6	6	*Hospital or institutional care buildings*
Budynki kultury fizycznej	11	19	17	8	*Sport halls*
Budynki gospodarstw rolnych	115	123	125	80	*Non-residential farm buildings*
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	9	2	1	-	*Buildings used as places of worship and for religious activities*
			KUBATURA[d] w dam^3 *CUBIC VOLUME[d] in dam^3*		
Budynki mieszkalne	**1535,1**	**1516,9**	**1449,8**	**1552,9**	***Residential buildings***
w tym:					*of which:*
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[c]	1477,9	1485,3	1426,4	1527,4	*One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings[c]*
w tym jednorodzinne	1100,6	1074,5	1039,6	1126,9	*of which one-dwelling buildings*
Budynki zbiorowego zamieszkania	11,3	2,3	-	-	*Residences for communities*
Budynki niemieszkalne	**2325,5**	**5520,6**	**2383,8**	**2424,7**	***Non-residential buildings***
w tym:					*of which:*
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	29,9	69,3	12,1	72,8	*Hotels and similar buildings*
Budynki biurowe	54,1	62,8	49,3	45,3	*Office buildings*
Budynki handlowo-usługowe	288,7	401,5	513,2	830,8	*Wholesale and retail trade buildings*
Budynki łączności, dworców i terminali	0,5	1,8	3,8	1,3	*Communication buildings, stations, terminals and associated buildings*
Budynki garaży	47,7	36,4	62,6	81,7	*Garage buildings*
Budynki przemysłowe	1137,1	523,4	596,8	797,8	*Industrial buildings*
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	408,3	887,9	296,2	361,6	*Reservoirs, silos and ware-houses*
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	5,4	24,2	81,4	44,8	*Public entertainment buildings, museums and libraries*
Budynki szkół i instytucji badawczych	9,0	33,8	62,4	24,6	*School, university and research buildings*
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	8,3	57,5	17,4	9,8	*Hospital or institutional care buildings*
Budynki kultury fizycznej	119,5	2295,9	99,7	9,1	*Sport halls*
Budynki gospodarstw rolnych	167,4	1059,1	564,3	141,9	*Non-residential farm buildings*
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	48,0	45,9	1,3	0,2	*Buildings used as places of worship and for religious activities*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 315. *b* Nowo wybudowane. *c* Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). *d* Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 315. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (252). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE** [a]
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2011	*SPECIFICATION*
Przeciętne zatrudnienie	**5929**	**7953**	**7797**	**6747**	***Average paid employment***
Budowa budynków[Δ]	3750	4377	3870	3122	*Construction of buildings*
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej[Δ]	1051	1642	2038	1801	*Civil engineering works*
Roboty budowlane specjalistyczne	1128	1934	1889	1823	*Specialised construction activities*
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	**1748,30**	**2442,55**	**2474,03**	**2470,29**	***Average monthly gross wages and salaries in zl***
Budowa budynków[Δ]	1741,26	2434,77	2497,73	2410,40	*Construction of buildings*
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej[Δ]	1879,84	2687,95	2570,03	2648,10	*Civil engineering works*
Roboty budowlane specjalistyczne	1649,14	2251,83	2321,90	2398,55	*Specialised construction activities*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2007 Nr 19, poz. 115, z późniejszymi zmianami) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

3. Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

CHAPTER XVII
TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. *Data concerning the total length of* ***railway lines operated*** *on 31 XII was established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and wide gauge railway lines (data concerning the length of these lines is given in terms of standard gauge lines) operating on that day.* ***The railway line*** *is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).*

2. *On account of functions in a road network* ***public roads*** *are divided, according to the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (uniform text Journal of Laws 2007 No. 19, item 115, with later amendments), into following categories: national, regional, district and communal roads.*

3. National roads *include:*

- *motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,*
- *international roads,*
- *roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,*
- *approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,*
- *roads which are an alternative to toll motor-ways,*
- *roads which are bypasses around large urban agglomerations,*
- *roads with a military significance.*

Voivodship roads *include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.*

Powiat roads *include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.*

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

4. Informacje o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych prezentowane są według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych; w latach 2002-2008 przez starostów prezydentów miast i burmistrzów oraz do 2001 r.- przez wojewodów.

Od 2011 r. dane obejmują pojazdy posiadające pozwolenia czasowe wydane w końcu danego roku.

5. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

6. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje podmioty, w których usługi transportu samochodowego stanowią podstawową działalność gospodarczą, z tym że dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

7. Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Gmina roads *include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.*

Municipal roads *include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.*

Non-municipal roads *include roads located outside the administrative boundaries of cities.*

4. *Information on registered vehicles and tractors has been presented according to central vehicle register maintained by the Ministry of Interior; in 2002-2008 - by starosts, presidents of cities and mayors as well as until 2001 - by voivodes.*

Since 2011 data include vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

5. A bus line *is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.*

The length of a bus line *is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.*

6. Hire or reward road transport *includes entities in which road transport services comprise the basis economic activity but data regarding transport of passengers do not include transport by urban road transport fleet (of which taxis).*

7. *Data regarding* ***road traffic accidents*** *cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.*

A ***road traffic accident fatality*** *is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.*

A ***road traffic accident injury*** *is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.*

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej - sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują: listy, kartki pocztowe, druki, druki bezadresowe, ankiety i pakieciki nadawane jako przesyłki listowe w rozumieniu cenników za usługi pocztowe (w ruchu krajowym i zagranicznym).

3. Placówkę pocztową stanowi jednostka organizacyjna operatora publicznego lub jego agenta, w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych, albo inne wyodrębnione i oznaczone przez operatora miejsce, w którym można zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych lub odebrać przesyłkę lub kwotę pieniężną określoną w przekazie pocztowym. W 2000 r. dane dotyczą placówek pocztowo-telekomunikacyjnych i placówek usług telekomunikacyjnych.

4. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w dostępach ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

Communications

1. *Information regarding communications, in tangible terms, concerns the public post office as well as operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks - networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).*

2. *Communication services include services paid for, free of charge and official.*

Data concerning letters include: letters, post cards, forms, bulk mailings, questionnaires and small packets sent as letters in terms of the price rate for postal services (domestic and foreign mail).

3. Post office *represents an organizational unit of the public operator or its agent, in which the sender can conclude a contract for the provision of postal services or who delivers to the addressees of the consignment or the amount of money specified in the postal transfers or other isolated and identified by the operator where you can enter into a contract for the provision of postal services or receive a shipment or a monetary amount specified in the postal transfer. In 2000 data concern postal and telecommunication offices and telecommunication service offices.*

4. Telephone main line *includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.*

TABL. 1 (253). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE** [a]
Stan w dniu 31 XII
RAILWAY LINES OPERATED [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w km *in km*				
O G Ó Ł E M [b]	**985**	**967**	**967**	**971**	***T O T A L*** [b]
Normalnotorowe	985	967	967	971	*Standard gauge*
w tym zelektryfikowane	329	329	328	335	*of which electrified*
jednotorowe	591	566	566	570	*single track*
dwu- i więcej torowe	394	401	401	401	*double and more tracks*
Na 100 km^2 powierzchni ogólnej	**7,0**	**6,9**	**6,9**	**6,9**	***Per 100 km^2 of total area***

a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. *b* Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe.

a Data concern PKP network and other entities managing railway network. b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 (254). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**
Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym o nawierzchni ulepszonej *of which improved*	
	w km *in km*					
O G Ó Ł E M	**8056**	**8166**	**8285**	**8318**	**7336**	***T O T A L***
miejskie	1509	1645	1626	1643	1511	*urban*
zamiejskie	6547	6522	6659	6675	5825	*out-of-town*
Krajowe	838	815	908	907	907	*Domestic*
miejskie	144	120	121	121	121	*urban*
zamiejskie	694	695	786	786	786	*out-of-town*
Wojewódzkie	1580	1587	1584	1584	1564	*Voivodship*
miejskie	178	177	171	170	170	*urban*
zamiejskie	1402	1411	1414	1414	1394	*out-of-town*
Powiatowe	3483	3493	3491	3505	3234	*Powiat*
miejskie	407	403	392	393	384	*urban*
zamiejskie	3076	3091	3099	3112	2850	*out-of-town*
Gminne	2155	2271	2303	2322	1631	*Gmina*
miejskie	780	946	943	959	836	*urban*
zamiejskie	1375	1326	1361	1363	795	*out-of-town*

Ź r ó d ł o: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

S o u r c e: data of the General Directorate of Domestic Roads and Motorways.

TABL. 3 (255). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE**[a]
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M[b]	**458164**	**609231**	**645744**	**668589**	***T O T A L***[b]
w tym:					*of which:*
Samochody osobowe	347619	469676	498286	518422	*Passenger cars*
Autobusy	1995	2252	2338	2336	*Buses*
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe[c]	56943	74586	79909	82098	*Lorries and road tractors*[c]
Ciągniki balastowe i rolnicze	22397	26421	27323	26776	*Ballast and agricultural tractors*
Motocykle	26346	32470	33774	34908	*Motorcycles*

a W latach 2011 i 2012 łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. *b* Bez trolejbusów. *c* Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

a In 2011 and 2012 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year. b Excluding trolleybuses. c Including vans.

TABL. 4 (256). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ** [a]
Stan w dniu 31 XII
REGULAR BUS COMMUNICATION LINES [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Krajowe: liczba	1247	902	856	889	*National: number*
długość w km	57400	35094	32946	35018	*length in km*
dalekobieżne: liczba	26	21	20	24	*long distance: number*
długość w km	6981	6093	5784	6946	*length in km*
regionalne: liczba	290	138	118	118	*regional: number*
długość w km	26275	10004	8590	8513	*length in km*
podmiejskie: liczba	848	670	674	704	*suburban: number*
długość w km	23251	18194	18108	19154	*length in km*
miejskie: liczba	83	73	44	43	*urban: number*
długość w km	893	803	464	405	*length in km*
Międzynarodowe: liczba	1	-	-	-	*International: number*
długość w km	250	-	-	-	*length in km*

a Przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Entities employing more than 9 persons providing regular national and international connections; excluding transport by urban road transport fleet.

TABL. 5 (257). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY** [a]
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Komunikacja krajowa					***Domestic communication***
Przewozy ładunków w tys. t	3366,0	2320,9	2407,6	2245,7	*Transport of goods in thous. t*
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	165,4	215,5	222,6	201,3	*Average transport distance per 1 t in km*
Przewozy pasażerów [b] w tys. osób	27048,6	20256,9	21797,7	23113,5	*Transport of passengers*[b] *in thous.*
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	28,7	27,5	26,1	24,5	*Average transport distance per passenger in km*
Komunikacja międzynarodowa					***International communication***
Przewozy ładunków w tys. t	3864,2	5042,8	5474,5	6104,4	*Transport of goods in thous. t*
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km.	443,2	912,5	1027,3	961,5	*Average transport distance per 1 t in km*
Przewozy pasażerów [b] w tys. osób	32,3	28,0	23,4	33,1	*Transport of passengers*[b] *in thous.*
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	836,7	416,9	509,8	672,7	*Average transport distance per passenger in km*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. *b* Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

a Data concerns enterprises employing more than 9 persons. b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (258). **RUCH PASAŻERÓW**[a] **W PORTACH LOTNICZYCH**
PASSENGER TRAFFIC [a] *AT AIRPORTS*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Pasażerowie przybyli [b] z portów w tys.:					*Passenger arrivals* [b] *from airports in thous.:*
krajowych	0,3	1,8	3,5	6,0	*domestic*
zagranicznych	0,2	0,2	0,2	0,1	*foreign*
Pasażerowie odprawieni[c] do portów w tys. :					*Passenger departures* [c] *to airports*
krajowych	0,3	2,0	3,6	6,4	*domestic*
zagranicznych	0,2	0,2	0,2	0,1	*foreign*

a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. *b, c* Pasażerowie, dla których port Zielona Góra jest: *b* – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, c – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

a Data not include children below the age of 2. b, c Passengers for whom the indicated domestic airport Zielona Góra is: b – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, c – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 7 (259). **WYPADKI DROGOWE [a] I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS [a] AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Wypadki	**860**	**845**	**823**	**803**	***Total accidents***
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych [b]	18,8	13,9	12,7	12,0	*Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors [b]*
Ofiary wypadków	1343	1221	1209	1185	***Road traffic casualties***
Śmiertelne	174	108	122	99	*Fatalities*
na 100 tys. ludności	17,2	10,6	11,8	9,7	*per 100 thous. population*
Ranni	1169	1113	1087	1086	*Injured*
na 100 tys. ludności	115,8	108,8	106,2	106,1	*per 100 thous. population*

a Zarejestrowane przez policję. *b* Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the police. b Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 8 (260). **WYPADKI DROGOWE [a] WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS [a] BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	*SPECIFICATION*
Wypadki	**823**	**803**	***Accidents***
Z winy kierujących pojazdami	742	707	*Guilt of drivers*
w tym:			*of which:*
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	239	232	*inappropriate speed for road conditions*
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	144	145	*non-compliance with vehicle right of way*
nieprawidłowe wyprzedzanie	72	58	*incorrectly overtaking*
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	97	116	*incorrectly behaviour towards the pedestrian*
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	41	38	*not keeping a safe distance between vehicles*
Z winy pieszych	78	81	*Guilt of pedestrians*
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	54	48	*of which carelessly entering to the roadway*
Pozostałe [b]	3	15	*Others [b]*
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	**742**	**707**	***Vehicles of drivers being accident culprits***
Samochody osobowe	544	532	*Passenger cars*
Motocykle	30	22	*Motorcycles*
Rowery	37	34	*Bicycles*
Motorowery	22	21	*Motor-bicycles*
Samochody ciężarowe	67	62	*Lorries*
Inne pojazdy [c]	42	36	*Other vehicles [c]*
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	**66**	**90**	***Accidents involving intoxicated road users***
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			*of which caused by intoxicated:*
Kierujących	48	65	*Driver*
samochodami osobowymi	42	53	*sof passenger cars*
motocyklami	1	1	*of motorcycles*
rowerami	2	4	*of bicycles*
motorowery	2	5	*of motor-bicycles*
samochodami ciężarowymi	1	2	*of lorries*
Pieszych	17	17	*Pedestrians*

a Zarejestrowanych przez Policję. *b* Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. *c* Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. c Including unidentified vehicles.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 9 (261). **PODSTAWOWE USŁUGI ŁĄCZNOŚCI**[a]
BASIC COMMUNICATION SERVICES[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Placówki dla usług pocztowych (stan w dniu 31 XII)	290	282	269	268	*Postal service offices (as of 31 XII)*
miasta	128	129	123	125	*urban areas*
wieś	162	153	146	143	*rural areas*
Nadane (w ciągu roku):					*Mailed (during the year):*
przesyłki listowe polecone [bc] w tys.	7621,9	9744,1	10158,5	10478,3	*registered letters*[bc] *in thous.*
paczki [b] w tys.	654,7	664,8	659,2	665,9	*packagesb in thous.*
Przekazy pocztowe zrealizowane [b] w tys.	2220,6	1392,9	492,4	1523,6	*Postal transfers paid* [b] *in thous.*
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	7699,2	6734,9	5626,1	5189,6	*Payments to bank accounts in thous.*

a Dane dotyczą poczty publicznej (operator publiczny). *b* W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. *c* W latach 2010-2012 łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

a Data concern the public post office (public operator). b In overturn within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. c In 2010-2002 including insured letters.

TABL. 10 (262). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE** [a]
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Telefoniczne łącza główne w tys.	333,7	207,6	184,6	162,8	*Fixed main line in thous.*
w tym abonenci prywatni [b]	243,9	141,0	122,2	104,2	*of which private subscribers* [b]
miasta	282,3	176,8	156,8	141,2	*urban areas*
w tym abonenci prywatni [b]	199,3	116,3	100,0	87,4	*of which private subscribers* [b]
wieś	51,4	30,8	27,8	21,6	*rural areas*
w tym abonenci prywatni [b]	44,6	24,6	22,2	16,8	*of which private subscribers* [b]
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej)	280,3	177,1	157,2	136,9	*of which standard main line (fixed line telephone subscribers)*
miasta	233,6	148,7	131,5	117,0	*urban areas*
wieś	46,7	28,4	25,7	19,9	*rural areas*
Aparaty telefoniczne publiczne samo-inkasujące	2299	1129	743	521	*Public pay fixed*
miasta	1675	761	513	367	*urban areas*
wieś	624	368	230	154	*rural areas*

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. *b* Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

a Data concerns operators of public telecommunication network. b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII
HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności - PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle".

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
   - punktach sprzedaży detalicznej,
   - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów-rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

CHAPTER XVIII
TRADE AND CATERING

General notes

1. *Information in this chapter, unless othe wise noted, concerns all entities of the nation economy conducting trade ora catering activi*

Trade enterprises *are understood as econ mic entities, the basic activity of which is t sale of commodities, classified in accordan NACE rev. 2 in the section "Wholesale and re trade; repair of motor vehicles and motorcycles*

2. *Data concerning* ***retail sales*** *include:*

1) sales of consumer and non-consumer goo in:
   - *retail sales outlets,*
   - *wholesalers as well as at producers quantities indicating purchases for t individual need of the purchaser;*
2) sales of trade commodities (consum goods) as well as catering production catering establishments.

Sales of goods both for the general public well as for collective consumers, i.e., gover ment offices, institutions, nurseries, nurseri schools etc. are included in the value of ret sales. Not included, however, are marketpla sales made by salesmen only paying a stall f (e.g., sales of agricultural products conduct by farmer-producers, sales at automob markets).

Data concerning retail sales are present according to the Classification of Individu Consumption by Purpose (COICOP).

3. *The division of commodities in* ***consumer and non-consumer*** *goods w made on the following basis; non-consum goods include those goods, the consumption which occurs primarily in the sphere production. In particular, goods designated agricultural production (e.g., agricultu machinery, tools and equipment, seeds, anim feeding-stuffs, plant protection chemicals, artific fertilizers), building materials, etc., were includ in non-consumer goods.*

The division of consumer goods into foo alcoholic beverages and non-foodstuff goods w made by estimation.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych i obcych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m^2 i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m^2.

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 do 2499 m^2 prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m^2 prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m^2.

4. *Data regarding the* ***wholesale sale commodities*** *include sales from warehouses, which the commodities stored account for t property of a trade enterprise. The value of whol*

sale also includes the value of sale realized on t basis of a direct payment or contract (agen auctioneers), as well as the value of sale realiz by settled transit consisting in the transfer commodities directly from the supplier to t client, by-passing the warehouses which reali the delivery.

5. *The division of* ***stores by organization form*** *was made on the basis of the area of t sales floor and the types of goods sold.*

Department stores and trade stores *a stores with multiple departments, selling a bro and universal assortment, primarily non-foodst goods, with a sales floor area of 2000 m^2 and mo for department stores and from 600 to 1999 m^2 trade stores.*

Supermarkets *are stores with a sales flo from 400 to 2499 m^2, selling goods in self-service system and offering a wi assortment of foodstuff goods and frequen bought non-foodstuff goods.*

Hipermarkets *are stores with a sales flo above 2500 m^2, selling goods in a self-servi system and offering a wide assortment of foodst goods and frequently bought non-foodstuff good usually with a parking place.*

Grocery stores *are stores primarily selli foodstuff goods for daily consumption, with a sal floor from 120 to 399 m^2.*

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do innych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m^2.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono (od 2004 r.) w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

***Specialized stores** are stores selling a wi assortment of articles to fully meet specific need (e.g. clothing, home furnishings, car par furniture, sporting goods, etc.).*

Other stores include stores with a sales floor to 119 m^2.

***6.** Shops include public pharmacies.*

***7. Catering establishments** include perm nent and seasonal catering establishments a outlets, the scope of activity of which is t preparation and sale of meals and beverages on-site and take-out consumption. Season catering establishments are open for a certa period of time and operate not longer than months in a calendar year.*

Mobile retail sales points and vendi machines are not treated as catering establis ments.

***8. Trade warehouses** (wholesale and re distribution) are organizational and function units of economic entities engaged in the turnov of commodities. A warehouse is an ent designated for storing up commodities, occupyi separate storage space, equipped with t technical and organizational means as well as w the personnel to service these means and, addition, registrating the amount and the chang in stocks.*

***9.** Data regarding trade activity, includi information about shops and petrol stations a compiled based of reporting. For entiti employing up to 9 persons, the data have be generalized (since 2004) on the basis of t results of sample survey conducted on a 5 sample of these entities.*

Data regarding wholesale, catering activity a trade warehouses concern exclusively entiti employing more than 9 persons.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobno-detalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

***10. Marketplaces** are specific areas a structures (squares, streets, market halls) w permanent or seasonal outlets for small-sca retail sales or with facilities designated conducting trade on specific days of the week weekly (bazaars).*

***Seasonal marketplaces** are those squar and streets where trade outlets conduct activ for a period of 6 months, in connection w increased demand from buyers (e.g., holid seaside demand) and this activity is repeated successive seasons.*

TABL. 1 (263). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	**9611,5**	**11135,2**	**10987,4**	**10910,4**	***T O T A L in mln zl***
W tym w przedsiębiorstwach handlowych[a]:					*Of which in trade enterprises*
w milionach złotych	1702,7	1951,9	1864,1	1708,5	*in million zlotys*
w %	17,7	17,5	17,0	15,7	*in %*
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	**9524**	**10886**	**10739**	**10664**	***PER CAPITA in zl***

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (264). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP [a] (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS[a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
		W MILIONACH ZŁOTYCH			
		IN MILLION ZLOTYS			
O G Ó Ł E M	**3804,4**	**5252,6**	**6086,2**	**5929,7**	***T O T A L***
		W ODSETKACH			
		IN PERCENT			
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Towary konsumpcyjne	64,8	59,8	51,3	65,5	*Consumer goods*
żywność i napoje bezalkoholowe	20,5	21,1	19,0	19,3	*food and non-alcoholic beverag*
napoje alkoholowe	4,1	5,5	5,0	4,9	*alcoholic beverages*
towary nieżywnościowe	40,2	33,2	27,3	41,3	*non-foodstuffs*
Towary niekonsumpcyjne	35,2	40,2	48,7	34,5	*Non-consumer goods*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w któr liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern trade enterprises (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (265). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH (ceny bieżące)**
WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES[a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
		W MILIONACH ZŁOTYCH			
		IN MILLION ZLOTYS			
O G Ó Ł E M	**3333,5**	**4788,4**	**5397,4**	**5129,8**	***T O T A L***
		W ODSETKACH			
		IN PERCENT			
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Żywność i napoje bezalkoholowe	21,0	25,9	21,0	25,2	*Food and non-alcoho beverages*
Napoje alkoholowe	17,0	13,0	6,4	3,3	*Alcoholic beverages*
Towary nieżywnościowe[b]	62,0	61,1	72,6	71,5	*Non-foodstuffs goods[b]*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne
a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (266). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW** [ab]
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS[ab]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Sklepy	**10413**	**10454**	**11133**	**9909**	***Shops***
Domy towarowe	2	-	-	-	*Department stores*
Domy handlowe	12	7	7	5	*Trade stores*
Supermarkety	123	171	195	220	*Supermarkets*
Hipermarkety	11	12	13	15	*Hipermarkets*
Sklepy powszechne	209	162	179	165	*General shops*
Sklepy wyspecjalizowane	417	751	770	905	*Specialized shops*
Inne sklepy[c]	9639	9351	9969	8599	*Other shops*[c]
Stacje paliw	**370**	**322**	**276**	**316**	***Petrol stations***

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str.335. *b* Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. *c* Ujęto sklepy podmiot gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 5 on page 335. b According to location of shop/petrol station. c Data concern shops economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (267). **GASTRONOMIA**[a]
CATERING[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	225	297	251	239	*Number of catering establishmer (as of 31 XII)*
w tym restauracje	80	107	99	87	*of which restaurants*
Przychody z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	125116,0	194566,0	192113,1	181750,2	*Revenues from catering activ (current prices) in thous. zl*
w tym:					*of which:*
z produkcji gastronomicznej	87677,0	157887,0	157603,0	150945,1	*from catering production*
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	21685,0	22318,0	20969,2	18900,4	*from the sale of alcoholic beverages and tobacco*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (268). **MAGAZYNY HANDLOWE**[a]
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	*SPECIFICATION*
Magazyny zamknięte:				*Secured warehouses:*
liczba	686	660	561	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	284,4	428,5	457,2	*storage area in thous. m^2*
Magazyny zadaszone:				*Roofed warehouses:*
liczba	52	65	96	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	10,5	26,8	110,3	*storage area in thous. m^2*
Place składowe:				*Storage sites:*
liczba	127	115	104	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	252,4	320,4	333,8	*storage area in thous. m^2*
Silosy i zbiorniki:				*Siloes and reservoirs:*
liczba	556	270	216	*number*
pojemność w dam^3	23,9	31,3	31,1	*capacity in dam^3*

[a] Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób
U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.
[a] *Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.*
N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (269). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Targowiska stałe:					*Permanent marketplaces:*
liczba	76	75	74	74	*number*
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	69	69	69	71	*of which with predominance small-retail sales*
powierzchnia w tys. m^2	399,5	407,2	395,7	395,7	*area of in thous. m^2*
w tym sprzedażowa	236,9	201,4	202,2	198,4	*of which sales area*
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	6723	5608	5639	5592	*permanent small-retail sal outlets*
w tym na targowiskach czynnych codziennie	5814	4402	4049	4011	*of which at marketplac opened daily*
Targowiska sezonowe [a] (w ciągu roku)	151	150	121	92	*Seasonal marketplaces [a] (during t year)*
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	18216,1	14338,5	14058,2	11971,8	*Annual receipts from marketpla fees in thous. zl*

[a] Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.
[a] *Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.*

DZIAŁ XIX

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

CHAPTER XIX

FINANCES OF ENTERPRISES

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

General notes

1. The financial results of enterprises *are presented according to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (unified text: Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223 with later amendments).*

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, National Investment Funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) *include:*

1) *net sales revenues of products (goods and services), including subsidies on products;*
2) *net sales revenues of goods and materials (including sums due from the sale of re-use packages);*
3) *other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;*
4) *financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.*

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszt wytworzenia sprzedanych produktów powiększony o koszty sprzedaży (z podatkiem akcyzowym) i o koszty ogólnego zarządu (wariant kalkulacyjny) lub są to koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów (wariant porównawczy);
2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
3) pozostałe koszty operacyjne obejmują: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży: produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

3. Costs of obtaining revenues from total activity *include:*

1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the manufacturing cost of products sold increased by selling cost (including excise tax) and by the cost of management and administration (calculation variant) or the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories (comparative variant);
2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
3) other operating costs comprise: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;
4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment the surplus of foreign exchange losses over gains.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of: *products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).*

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
   - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
   - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;

5. The financial result on economic activity *is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.*

6. Extraordinary profits and losses *are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.*

7. The gross financial result *(profit or loss) is the financial result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.*

8. Obligatory encumbrances of gross financial result *include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.*

9. Income tax *is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It included:*

- *the current part, i.e., the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,*
- *the deferred, i.e., a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. While the reserve is created, irrespectively of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.*

10. The net financial result *(profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.*

11. *The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:*

1) ***cost level indicator*** *as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;*
2) ***turnover profitability rate:***
   - ***gross*** *as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,*
   - ***net*** *as the relation of the net financial result to revenues from total activity;*

3) **wskaźnik płynności finansowej:**

- **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
- **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności i roszczeń do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
- **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, krótkoterminowych należności i roszczeń, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, krótkoterminowe należności i roszczenia, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe czynne.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) rezerwowy z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik finansowy netto roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach akcyjnych - kapitał akcyjny,
- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.) - kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych - fundusz założycielski,
- w spółdzielniach - fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, cywilnych - kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

*3) **financial liquidity ratio of:***

- ***first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,*
- ***second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues and claims to short-term liabilities excluding special funds,*
- ***third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues and claims, short-term investments and short-term deferred expenditures) to short-term liabilities excluding special funds.*

***12. Current assets** include: inventories, short-term dues and claims, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term deferred expenditures.*

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

***13. Share equity (funds)** is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: core capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years as well as net financial result of the turnover year. Core capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:*

- *share capital - in joint stock companies,*
- *initial capital - in limited liability companies,*
- *founders' capital - in state owned enterprises,*
- *participation fund - in co-operatives,*
- *owners' capital - in limited partnership, unlimited partnership and civil law partnership companies.*

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in co-operatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe - gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe - gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) *include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities - when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities - when their repayment period on the balance day is not longer than one year.*

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. *Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.*

TABL. 1 (270). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł		*in mln zl*		
Przychody z całokształtu działalności	**25487,9**	**40426,2**	**44878,9**	**46503,1**	***Revenues from total activity***
sektor publiczny	1465,7	1238,8	958,5	800,6	*public sector*
sektor prywatny	24022,2	39187,4	43920,4	45702,6	*private sector*
w tym:					*of which:*
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	16519,2	27494,0	29136,6	29066,2	*Net sales revenues of products (goods and services)*
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	8206,6	11850,1	14335,8	15865,4	*Net sales revenues of goods and materials*
Przychody finansowe	255,8	264,3	666,8	767,4	*Financial revenues*
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	**24273,1**	**38955,5**	**43349,3**	**44711,5**	***Costs of obtaining revenues from total activity***
sektor publiczny	1428,5	1207,6	978,6	780,5	*public sector*
sektor prywatny	22844,6	37747,9	42370,6	43931,0	*private sector*
w tym:					*of which:*
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	16365,6	38011,7	41829,6	28910,8	*Cost of products sold (goods and services)*
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	7211,7	10207,4	12852,6	14434,4	*Value of goods and materials sold*
Koszty finansowe	348,5	433,2	1053,4	867,1	*Financial costs*
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	**1214,8**	**1470,7**	**1529,6**	**1791,6**	***Financial result on economic activity***
sektor publiczny	37,2	31,2	-20,2	20,1	*public sector*
sektor prywatny	1177,6	1439,5	1549,8	1771,5	*private sector*
Zyski nadzwyczajne	**20,6**	**4,2**	**6,7**	**3,5**	***Extraordinary profits***
sektor publiczny	0,4	0,1	0,0	-	*public sector*
sektor prywatny	20,2	4,1	6,7	3,5	*private sector*
Straty nadzwyczajne	**28,8**	**5,8**	**1,9**	**4,9**	***Extraordinary losses***
sektor publiczny	0,1	0,0	0,0	-	*public sector*
sektor prywatny	28,7	5,8	1,9	4,9	*private sector*
Wynik finansowy brutto	**1206,6**	**1469,1**	**1534,4**	**1790,2**	***Gross financial result***
sektor publiczny	37,5	31,2	-20,2	20,1	*public sector*
sektor prywatny	1169,1	1437,9	1554,6	1770,2	*private sector*
Zysk brutto	1420,6	1791,1	1922,8	2128,2	*Gross profit*
Strata brutto	214,0	322,0	388,4	338,0	*Gross loss*
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	**224,6**	**112,0**	**256,5**	**220,1**	***Obligatory encumbrances of gross financial result***
sektor publiczny	10,0	5,0	7,8	5,3	*public sector*
sektor prywatny	214,6	107,0	248,7	214,8	*private sector*
Wynik finansowy netto	**982,0**	**1357,0**	**1277,9**	**1570,2**	***Net financial result***
sektor publiczny	27,5	26,2	-28,0	14,8	*public sector*
sektor prywatny	954,5	1330,8	1305,9	1555,4	*private sector*
Zysk netto	1201,4	1679,1	1682,2	1908,6	*Net profit*
Strata netto	219,4	322,1	404,2	338,4	*Net loss*

TABL. 2 (271). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SELECTED SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Przychody z całokształtu działalności *Revenues from total activity*	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności *Costs of obtaining revenues from total activity*	Wynik finansowy brutto *Gross financial result*	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto *Obligatory encumbrances of gross financial result*	Wynik finansowy netto *Net financial result*
		w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M / ***T O T A L***	2005	25487,9	24273,1	1206,6	224,6	982,0
	2010	40426,2	38955,5	1469,1	112,0	1357,0
	2011	44878,9	43349,3	1534,4	256,5	1277,9
	2012	**46503,1**	**44711,5**	**1790,2**	**220,1**	**1570,2**
w tym: *of which:*						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		412,8	371,2	43,1	4,4	38,7
Przemysł *Industry*		25858,4	24599,2	1255,9	155,6	1100,3
w tym: *of which:*						
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*		24524,2	23407,6	1113,3	128,5	984,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		477,9	451,5	26,3	5,6	20,7
Budownictwo *Construction*		2429,6	2329,4	100,3	14,8	85,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*		8048,4	7837,5	211,4	16,2	195,2
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		2198,2	2140,1	58,4	6,7	51,7
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*		248,2	256,5	-8,3	0,1	-8,3
Informacja i komunikacja *Information and communication*		194,1	146,4	47,2	8,8	38,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		5200,4	5193,9	6,5	0,9	5,6
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*		479,3	437,9	41,4	7,3	34,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		193,1	185,4	7,7	1,7	6,0
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		909,0	889,4	19,6	1,4	18,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		250,5	244,9	5,6	1,3	4,3
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		51,9	47,3	4,6	0,8	3,7

TABL. 3 (272). **PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH**
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Liczba przedsiębiorstw ogółem *Number of enterprises*	Z wynikiem finansowym brutto *With gross financial result*			Z wynikiem finansowym netto *With net financial result*		
			dodatnim (zysk) *positive (profit)*	ujemnym (strata) *negative (loss)*	zerowym (0) *zero (0)*	dodatnim (zysk) *positive (profit)*	ujemnym (strata) *negative (loss)*	zerowym (0) *zero (0)*
			w % ogółu przedsiębiorstw			*in % of total of enterprises*		
O G Ó Ł E M	2005	1303	75,8	21,2	3,0	74,4	22,5	3,1
T O T A L	2010	1384	79,3	20,4	0,3	78,0	21,4	0,6
	2011	1396	79,5	20,2	0,3	78,4	21,1	0,6
	2012	**1363**	**76,7**	**23,1**	**0,2**	**75,6**	**23,8**	**0,6**
sektor publiczny *public sector*		72	77,8	22,2	-	77,8	22,2	-
sektor prywatny *private sector*		1291	76,7	23,2	0,1	75,5	23,9	0,6
w tym: *of which:*								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		39	84,6	15,4	-	82,1	17,9	-
Przemysł *Industry*		558	75,4	24,6	-	75,1	24,9	-
w tym: *of which:*								
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*		502	74,5	25,5	-	74,1	25,9	-
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		43	86,0	14,0	-	86,0	14,0	-
Budownictwo *Construction*		116	74,1	25,9	-	74,1	25,9	-
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*		340	80,0	20,0	-	79,7	20,3	-
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		106	72,6	27,4	-	72,6	27,4	-
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*		21	42,9	57,1	-	42,9	57,1	-
Informacja i komunikacja *Information and communication*		16	75,0	25,0	-	75,0	25,0	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		16	87,5	12,5	-	87,5	12,5	-
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*		50	94,0	4,0	2,0	82,0	6,0	12,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		27	74,1	25,9	-	70,4	29,6	-
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		43	81,4	18,6	-	76,7	23,3	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		18	77,8	22,2	-	72,2	22,2	5,6
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		6	83,3	16,7	-	66,7	33,3	-

TABL. 4 (273). **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Wskaźnik poziomu kosztów *Cost level indicator*	Wskaźnik rentowności obrotu *Turnover profitability rate*		Wskaźnik płynności finansowej *Financial liquidity ratio of the*		
			brutto *gross*	netto *net*	I stopnia *first degree*	II stopnia *second degree*	III stopnia *third degree*
			w % *in %*				
O G Ó Ł E M / ***T O T A L***	2005	95,2	4,7	3,9	27,4	101,6	150,2
	2010	96,4	3,6	3,4	24,5	94,1	143,1
	2011	96,6	3,4	2,8	23,6	99,2	146,4
	2012	**96,1**	**3,8**	**3,4**	**31,1**	**105,3**	**159,5**
sektor publiczny / *public sector*		97,5	2,5	1,8	114,0	185,9	212,8
sektor prywatny / *private sector*		96,1	3,9	3,4	29,2	103,5	158,4
w tym: / *of which:*							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo / *Agriculture, forestry and fishing*		89,9	10,4	9,4	72,7	171,2	288,0
Przemysł / *Industry*		95,1	4,9	4,3	28,6	101,5	156,0
w tym: / *of which:*							
przetwórstwo przemysłowe / *manufacturing*		95,4	4,5	4,0	27,5	100,2	156,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] / *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		94,5	5,5	4,3	101,6	166,3	181,7
Budownictwo / *Construction*		95,9	4,1	3,5	23,8	103,5	182,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] / *Trade; repair of motor vehicles*		97,4	2,6	2,4	19,3	85,9	152,6
Transport i gospodarka magazynowa / *Transportation and storage*		97,4	2,7	2,4	21,2	121,0	132,5
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] / *Accommodation and catering*		103,3	-3,3	-3,4	17,5	53,0	66,5
Informacja i komunikacja / *Information and communication*		75,5	24,3	19,8	159,9	232,4	240,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa / *Financial and insurance activities*		99,9	0,1	0,1	319,7	374,3	392,3
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] / *Real estate activities*		91,4	8,6	7,1	200,2	270,9	291,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna / *Professional, scientific and technical activities*		96,0	4,0	3,1	65,9	142,2	177,8
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] / *Administrative and support service activities*		97,8	2,2	2,0	52,2	173,5	201,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna / *Human health and social work activities*		97,8	2,2	1,7	34,5	105,2	117,8
Pozostała działalność usługowa / *Other service activities*		91,2	8,8	7,2	35,5	84,7	119,8

TABL. 5 (274). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 XII

Lp. *No.*	WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Zapasy		
			razem *total*	w tym	
				materiały *materials*	półprodukty i produkty w toku *semi-finished products and work in progress*
		w mln zł			
1	**O G Ó Ł E M** 2005	7065,3	2182,4	718,0	272,9
2	***T O T A L*** 2010	11367,9	3626,5	1597,0	359,7
3	2011	12233,9	3698,4	1337,4	506,3
4	**2012**	**11212,5**	**3549,2**	**1352,2**	**433,3**
5	sektor publiczny . . . . . *public sector*	327,6	34,3	14,3	1,4
6	sektor prywatny . . . . . *private sector*	10884,8	3514,8	1337,9	431,9
	w tym: *of which:*				
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	214,1	79,8	16,1	17,7
8	Przemysł . . . . . *Industry*	7365,0	2422,8	1249,6	273,0
	w tym: *of which:*				
9	przetwórstwo przemysłowe . . . . . *manufacturing*	6951,5	2342,0	1211,3	271,1
10	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] . . . *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	183,0	11,7	7,5	0,1
11	Budownictwo . . . . . *Construction*	717,6	282,5	11,5	129,7
12	Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] . . . . . *Trade; repair of motor vehicles*	1616,9	682,0	33,0	6,8
13	Transport i gospodarka magazynowa . . . . . *Transportation and storage*	467,8	20,5	10,8	0,1
14	Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] . . . . . *Accommodation and catering*	45,3	8,7	1,6	0,5
15	Informacja i komunikacja . . . . . *Information and communication*	119,9	1,7	0,5	0,1
16	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	53,3	2,2	0,2	-
17	Obsługa rynku nieruchomości[Δ] . . . . . *Real estate activities*	235,7	1,9	1,3	0,1
18	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	82,9	11,0	6,4	0,6
19	Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] . *Administrative and support service activities*	235,4	28,8	16,7	3,2
20	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . *Human health and social work activities*	41,2	3,1	3,0	-
21	Pozostała działalność usługowa . . . . . *Other service activities*	14,9	3,9	1,4	1,5

Stocks		Należności krótkoterminowe *Short-term dues*		Inwestycje krótkoterminowe *Short-term investments*	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe *Short-term inter-period settlements*	Lp. *No.*
of which						
produkty gotowe *finished products*	towary *goods*	razem *total*	w tym z tytułu dostaw i usług *of which from deliveries and services*			
in mln zl						
527,5	603,5	3493,7	3022,1	1286,9	102,3	1
836,2	797,5	5527,5	4802,4	1946,9	267,1	2
982,8	822,5	6318,2	5260,2	1970,7	246,7	3
895,5	**830,4**	**5220,0**	**4395,4**	**2183,3**	**260,0**	4
8,9	9,7	110,7	89,3	175,5	7,0	5
886,6	820,7	5109,3	4306,2	2007,8	252,9	6
44,1	0,8	73,3	49,1	54,0	7,0	7
759,2	117,9	3441,0	2956,2	1350,5	150,7	8
741,8	94,9	3239,5	2791,2	1225,9	144,1	9
0,4	3,6	65,1	53,8	102,3	3,9	10
77,1	61,9	313,0	245,9	93,7	28,3	11
7,7	624,4	705,5	601,3	204,5	24,9	12
-	9,2	352,3	298,6	74,9	20,2	13
0,3	5,8	24,2	6,3	11,9	0,5	14
0,0	1,1	36,2	31,7	79,7	2,3	15
0,0	1,9	7,4	1,7	43,4	0,3	16
0,0	0,3	57,2	49,7	161,9	14,7	17
0,2	3,8	35,6	25,4	30,7	5,6	18
6,8	1,9	141,8	103,3	61,1	3,6	19
-	0,2	24,7	22,9	12,1	1,2	20
0,0	0,9	6,1	2,8	4,4	0,5	21

TABL. 6 (275). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym *Of which*			
			kapitały (fundusze) podstawowe *share capital (fund)*	kapitał (fundusz) zapasowy *supplementary capital (fund)*	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych *undistributed (unsettled) financial result from previous years*	wynik finansowy netto roku obrotowego *net financial result of the turnover year*
		w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005	9251,2	5349,2	2344,0	-458,0	975,6
	2010	12251,8	5784,3	4233,7	-705,0	1355,2
	2011	12929,4	6033,7	4355,6	-601,7	1349,9
	2012	**13456,9**	**6120,8**	**4603,2**	**-639,3**	**1448,0**
sektor publiczny *public sector*		1273,3	1025,1	165,3	-18,0	14,8
sektor prywatny *private sector*		12183,6	5095,7	4437,9	-621,3	1433,2
w tym: *of which:*						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		344,9	81,5	193,6	3,0	38,7
Przemysł *Industry*		8712,6	3392,0	3181,6	-563,4	1072,9
w tym: *of which:*						
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*		7282,7	2433,8	3004,0	-538,9	957,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		873,8	759,8	82,9	-4,4	20,7
Budownictwo *Construction*		482,3	133,9	217,1	28,9	85,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*		1557,4	823,7	461,1	-3,1	196,7
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		301,7	141,6	66,7	-21,2	51,7
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*		57,7	126,4	0,7	-59,4	-8,3
Informacja i komunikacja. *Information and communication*		170,1	16,1	104,6	6,7	38,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		48,0	24,8	9,9	7,0	5,6
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*		1321,5	1193,4	93,3	-12,4	34,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		175,5	59,5	42,0	-1,8	5,9
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		149,2	23,7	198,2	-12,6	-77,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		52,8	23,1	32,3	-8,9	4,3
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		26,7	22,2	2,2	-2,5	3,7

TABL. 7 (276). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK**[a]
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym mienie *Of which estate*: Skarbu Państwa *of the State Treasury*	państwowych osób prawnych *of state legal persons*	krajowych osób fizycznych *of domestic natural persons*	osób zagranicznych *of foreign persons*
	w mln zł *in mln zl*				
OGÓŁEM 2005	3203,0	129,9	138,0	569,7	1115,1
TOTAL 2010	4111,4	134,3	49,6	917,3	1379,3
2011	4347,8	50,6	48,9	693,4	1327,1
2012	**4446,2**	**44,7**	**37,7**	**748,9**	**1361,0**
sektor publiczny *public sector*	1024,9	33,9	36,8	1,4	-
sektor prywatny *private sector*	3421,2	10,8	0,8	747,4	1361,0
w tym: *of which:*					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	79,9	17,5	-	53,8	0,5
Przemysł *Industry*	3113,8	7,5	30,1	322,8	1264,5
w tym: *of which:*					
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*	2204,2	7,5	20,4	317,7	1257,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	739,9	-	9,7	2,2	6,8
Budownictwo *Construction*	75,6	-	-	56,6	1,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*	668,8	2,3	6,4	210,8	15,2
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	83,5	9,6	0,8	40,1	22,2
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*	111,5	-	-	28,5	0,4
Informacja i komunikacja *Information and communication*	16,1	0,6	-	11,6	0,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	11,1	-	0,1	5,1	-
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*	109,0	1,4	-	4,7	0,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	59,2	5,9	-	2,7	29,2
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*	15,9	-	0,2	4,2	11,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	21,9	-	0,1	2,6	-
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	22,0	-	-	5,2	16,1

a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (277). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Długoterminowe *Long-term*		Krótkoterminowe *Short-term*		
			razem *total*	w tym kredyty i pożyczki *of which credits and loans*	razem *total*	w tym *of which*	
						kredyty i pożyczki *credits and loans*	z tytułu dostaw i usług *from deliveries and services*
		w mln zł			*in mln zł*		
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	7356,9	2545,7	1783,2	4811,2	809,3	2687,2
	2010	13015,3	3406,8	1938,0	8069,8	1320,9	4720,1
	2011	13867,8	3645,5	2685,7	8469,4	1708,7	4970,5
	2012	**10730,4**	**3613,7**	**2842,0**	**7116,7**	**1602,0**	**3892,8**
sektor publiczny *public sector*		439,6	281,5	236,5	158,0	39,7	60,6
sektor prywatny *private sector*		10290,8	3332,2	2605,5	6958,6	1562,3	3832,2
w tym: *of which:*							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		114,3	38,8	27,4	75,5	10,8	49,4
Przemysł *Industry*		7498,0	2735,7	2131,4	4762,3	1164,1	2580,2
w tym: *of which:*							
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*		6981,6	2485,1	1892,2	4496,5	1100,0	2457,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		222,6	119,7	108,8	102,9	27,9	36,4
Budownictwo *Construction*		438,8	43,0	34,7	395,8	54,3	206,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*		1340,3	272,9	242,9	1067,4	232,8	641,1
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		476,1	121,3	52,6	354,8	60,4	214,0
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*		101,8	33,5	33,0	68,4	24,6	20,7
Informacja i komunikacja. *Information and communication*		55,5	5,2	-	50,3	0,8	8,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		26,9	13,2	2,2	13,7	10,6	1,7
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*		406,6	296,3	268,5	110,3	5,8	54,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		55,9	8,7	8,4	47,2	23,7	15,1
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		128,5	10,1	6,8	118,3	6,7	74,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		64,1	28,2	27,2	35,9	4,9	20,1
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		18,9	6,2	6,2	12,7	2,4	4,5

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem.

Podstawę prawną określającą te procesy od 1 stycznia 2010 r. stanowi ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 i 1241).

W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591) z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592) z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590) z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966) z późniejszymi zmianami,
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207) z późniejszymi zmianami.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów, wydatków i wyniku jednostek samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem dotacji celowych z budżetu państwa oraz subwencji ogólnej z budżetu państwa.

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

***1. Public finances** cover the processes connected with accumulation and allocation of public funds.*

The legal basis defining these processes since 1 January 2010 is provided by the Law of 27 August 2009 on Public Finances and regulations implementing the Law on Public Finances (Journal of Laws No. 157, item 1240 and 1241).

In the case of the financial management of local self-government entities, the legal basis is provided also by the following:

- *the Law of 8 March 1990 on Gmina Self-government (Journal of Laws of 2001 No. 142, item 1591) with later amendments,*
- *the Law of 5 June 1998 on Powiat Self-government (Journal of Laws of 2001 No. 142, item 1592) with later amendments,*
- *the Law of 5 June 1998 on Voivodship Self-government (Journal of Laws of 2001 No. 142, item 1590) with later amendments,*
- *the Law of 13 November 2003 on Incomes of Local Self-government Entities (Journal of Laws No. 203, item 1966) with later amendments,*
- *the Minister of Finances Regulation of 3 February 2010 on Budgetary Reporting (Journal of Laws No. 20, item 103),*
- *the Minister of Finances Regulation of 2 March 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 38, item 207) with later amendments.*

***2.** Data presented covers information on revenues, expenditures and budgets results of local self-government entities, taking into account the appropriated allocations from the state budget, general subsidies from the state budget.*

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej. Powyższa uwaga dotyczy również funduszy celowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz rachunku dochodów własnych tych jednostek.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy - określające rodzaj działalności oraz paragrafy - określające rodzaj dochodu lub wydatku; prezentowane dane w podziale na działy i paragrafy opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. Nr 38, poz. 207).

5. Na **dochody jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

1) dochody własne, tj.:
   a) dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
   b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbowa, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
   c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
   d) środki na dofinansowanie własnych zadań, z innych źródeł;

3. *Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are determined in the budgetary act passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Act of Public Finances.*

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly. Above note concerns also appropriated funds, budgetary establishments, auxiliary units and their own income account.

4. *Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are grouped in accordance with the provisions set forth in the Act on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions - defining types of activity, and into paragraphs - defining types of revenue or expenditure; the presented data, divided into divisions and paragraphs, were compiled in accordance with the decree of the Minister of Finance, dated 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 38, item 207).*

5. Revenues of local self-government entities *comprise:*

1) *own revenue, i.e.:*
   a) *revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,*
   b) *receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fee, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,*
   c) *revenue from property, i.e. income from renting and leasing,*
   d) *funds for the additional financing of own tasks from other sources;*

2) dotacje:
   a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
   b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
   c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
   d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
3) subwencja ogólna, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują **samorządowe zakłady budżetowe,** które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Do 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonowały następujące formy organizacyjno-prawne: zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze i rachunek dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego oraz fundusze celowe jednostek samorządu terytorialnego. Dane dla tych form opublikowane zostały po raz ostatni w Roczniku Statystycznym Województwa Lubuskiego 2011.

Ponadto do 2005 r. istniały środki specjalne jednostek budżetowych, dla których dane opublikowane zostały po raz ostatni w Roczniku Statystycznym Województwa Lubuskiego 2007.

2) grants:
   a) appropriated allocations from the state budget for: government administration - related tasks, own tasks, task fulfilled on the basis of agreements with bodies of the government administration,
   b) provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the budget of European funds,
   c) received from the appropriated funds (from 2011 state appropriated funds),
   d) other allocations, including allocations based on agreements with bodies of the government administration;
3) general subsidy from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing and regional.

6. *Since 2010 in the sector of public finance are functioning* self-government budgetary establishments *which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible objective allocations, as well as from appropriated allocations for current tasks and appropriated allocations for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local self-government entities.*

Until 2010, in the sector of public finance the following organizational and legal forms of entities functioned: budgetary establishments, auxiliary units and own income account of local self-government entities as well as appropriated local self-government entities funds. Data for these forms were published for the last time in the Statistical Yearbook of Lubuskie Voivodship 2011.

Moreover, until 2005 there operated special funds of budgetary entities, for which the data were published for the last time in the Statistical Yearbook of Lubuskie Voivodship 2007.

7. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

1) wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
2) wydatki na zakup materiałów i usług,
3) dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
4) wydatki na obsługę długu,
5) wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

7. Expenditures of local self-government entities *are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:*

1) *expenditures on wages and salaries (including derivatives),*
2) *expenditures on the purchase of materials and services,*
3) *allocations, among others, for organisational and legal units operating within local self-government entities budgets,*
4) *expenditures on debt servicing,*
5) *expenditures related to granting endorsements and guarantees.*

8. *Information concerning local self-government entities budgets is compiled in the Central Statistical Office on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.*

TABL. 1 (278). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
		w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M	2005	2812981,0	1507415,7	620057,3	479537,1	205970,9
	2010	4230629,0	2185882,5	885319,2	684122,5	475304,8
	2011	4418976,5	2240552,8	900802,1	779167,1	498454,6
	2012	**4348864,1**	**2312756,0**	**931944,2**	**664665,3**	**439498,6**
Dochody własne		**1969772,4**	**1165524,9**	**494368,2**	**202545,6**	**107333,7**
Own revenue						
w tym:						
of which:						
Udziały w podatku dochodowym		777720,1	355064,1	240096,4	96586,4	85973,1
Share in income tax						
od osób prawnych		99013,0	16147,7	15651,9	3352,6	63860,9
corporate income tax						
od osób fizycznych		678707,1	338916,4	224444,6	93233,8	22112,2
personal income tax						
Podatek od nieruchomości		503981,0	381515,7	122465,3	x	x
Tax on real estate						
Podatek rolny		43231,7	42955,6	276,1	x	x
Agricultural tax						
Podatek od środków transportowych		22633,7	16047,5	6586,3	x	x
Tax on means of transport						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		30910,0	20650,0	10260,1	x	x
Tax on civil law transactions						
Opłata skarbowa		13440,7	7903,1	5537,6	x	x
Treasury fee						
Dochody z majątku		149492,4	103120,7	27326,9	14465,5	4579,3
Revenue from property						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze		60673,2	46083,5	8189,6	5088,8	1311,3
of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character						
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł		44405,5	36355,7	1405,0	4796,4	1848,5
Funds for additional financing of own tasks from other sources						

[a] Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

[a] *Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.*

TABL. 1 (278). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
Dotacje ogółem	**1018635,5**	**503454,1**	**146476,2**	**158812,2**	**209893,0**
Total allocations					
Dotacje celowe	800838,7	420512,8	115007,9	140751,3	124566,7
Appropriated allocations					
z budżetu państwa	744073,1	404897,5	108135,5	124643,1	106397,0
from the state budget					
na zadania:					
for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	572384,2	299421,6	82046,9	94558,2	96357,5
for government administration tasks					
własne	170398,3	105016,0	25987,2	29543,1	9852,0
for own tasks					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	1290,6	459,9	101,4	541,8	187,5
realized on the basis of agreements with government administration bodies					
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	23898,9	6020,7	5406,7	11088,5	1383,0
for tasks realized on the basis of agreements between local self-government entities					
otrzymane z państwowych funduszy celowych	20946,8	5439,2	1241,7	1567,3	12698,6
received from state appropriated funds					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej miedzy jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	11919,8	4155,4	224,0	3452,3	4088,0
for financial assisance beetween local self-goverment entities for additional financing of own tasks					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 [b]	217796,8	82941,3	31468,2	18060,9	85326,4
Allocations from paragraphs 200 and 620 [b]					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	**1360456,2**	**643777,0**	**291099,9**	**303307,5**	**122271,9**
General subsidy from the state budget					
W tym część oświatowa	1004023,4	489322,3	272522,6	222578,9	19599,6
Of which educational part					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. *b* Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (279). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2012 R.**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**4348864,1**	**2312756,0**	**931944,2**	**664665,3**	**439498,6**
w tym: *of which:*					
Rolnictwo i łowiectwo *Agriculture and hunting*	139686,4	61967,6	94,5	1670,7	75953,6
Przetwórstwo przemysłowe *Manufacturing*	1726,0	1355,8	-	-	370,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę *Electricity, gas and water supply*	5958,2	5958,2	-	-	-
Transport i łączność *Transport and communication*	106563,6	26748,1	12311,6	14714,6	52789,3
Gospodarka mieszkaniowa *Dwelling economy*	165429,0	112629,2	30676,3	17492,8	4630,7
Działalność usługowa *Service activity*	25368,0	6759,0	4256,0	13981,0	372,0
Administracja publiczna *Public administration*	37554,4	12702,5	3244,4	8780,7	12826,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa *Public safety and fire care*	81488,3	11087,4	23738,7	46662,3	-
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem *Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake*	1485563,3	879535,7	404434,6	115401,5	86191,5
Różne rozliczenia *Miscellaneous settlements*	1456462,8	655118,0	300620,2	306755,9	193968,8
Oświata i wychowanie *Education*	71457,7	42247,8	18810,0	10155,8	244,1
Ochrona zdrowia *Health care*	37054,3	207,3	1430,7	33551,6	1864,7
Pomoc społeczna *Social assistance*	512573,9	355759,6	88584,0	66405,9	1824,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej *Other tasks in sphere of social policy*	58738,4	21492,1	13001,7	21553,6	2691,1
Edukacyjna opieka wychowawcza *Educational care*	19638,7	12933,3	3925,8	2777,3	2,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska *Municipal economy and environmental protection*	70380,9	50872,4	16175,1	2677,2	656,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego *Culture and national heritage*	19957,1	18541,8	550,6	285,9	578,8
Kultura fizyczna *Physical education*	27646,1	16369,9	9792,9	103,3	1380,0

[a] Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

[a] *Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.*

TABL. 3 (280). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
		w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M	2005	2855371,4	1517697,6	619948,3	477611,9	240113,6
	2010	4833678,4	2529052,3	1040686,8	750589,2	513350,1
	2011	4584489,1	2354510,2	933493,9	794278,4	502206,6
	2012	**4312406,6**	**2276960,2**	**934042,7**	**654631,0**	**446772,8**
Wydatki bieżące		**3751315,4**	**1973913,0**	**852979,3**	**617283,1**	**307140,0**
Current expenditure						
w tym:						
of which:						
Dotacje		400278,7	114378,8	143902,9	30529,5	111467,4
Allocations						
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych		63575,8	12971,7	48534,9	-	2069,1
of which for self-government budgetary establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		519157,9	399395,6	87691,5	28507,7	3563,2
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		2708458,8	1396718,5	591033,9	541091,5	179615,0
Current expenditure of budgetary entities						
w tym:						
of which:						
wynagrodzenia		1499230,1	753198,4	347550,2	321750,0	76731,5
wages and salaries						
w tym osobowe		1345627,8	675316,5	314507,8	285655,3	70148,3
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń [b]		270684,5	144605,7	60588,0	51772,7	13718,2
derivatives from wages and salaries [b]						
zakup materiałów i usług		718791,8	383596,0	148701,5	105076,9	81417,3
purchase of materials and services						
wydatki na obsługę długu		109916,4	56753,6	24770,5	16880,1	11512,3
expenditures on debt servicing						
wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń		2440,6	2440,6	-	-	-
payments related to guarantees and endorsements						
Wydatki majątkowe		**561091,3**	**303047,2**	**81063,3**	**37347,9**	**139632,8**
Property expenditure						
W tym inwestycyjne [c]		547950,5	290436,8	81032,9	36847,9	139632,8
Of which investment expenditure [c]						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. *b* Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fudusz Emerytur Pomostowych. *c* Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including allocations for financing investment tasks of self-government budgetary establishments.

TABL. 4 (281). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2012 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
OGÓŁEM *TOTAL*	**4312406,6**	**2276960,2**	**934042,7**	**654631,0**	**446772,8**
w tym: *of which:*					
Rolnictwo i łowiectwo *Agriculture and hunting*	142422,3	57450,1	313,2	1634,5	83024,4
Przetwórstwo przemysłowe *Manufacturing*	17821,8	3614,2	202,9	-	14004,7
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę *Electricity, gas and water supply*	2671,4	2671,4	-	-	-
Transport i łączność *Transport and communication*	402339,8	100845,0	84354,7	44510,4	172629,7
Gospodarka mieszkaniowa *Dwelling economy*	97823,5	73454,1	17983,5	5712,9	673,1
Działalność usługowa *Service activity*	27309,1	8963,7	5136,0	12457,7	751,7
Administracja publiczna *Public administration*	456389,9	250157,3	72241,7	73100,4	60890,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa *Public safety and fire care*	100721,2	28205,0	26213,9	46302,2	-
Obsługa długu publicznego *Public debt servicing*	113616,4	56782,3	24770,5	20551,3	11512,3
Różne rozliczenia *Miscellaneous settlements*	10434,3	1947,8	7320,1	1166,4	-
Oświata i wychowanie *Education*	1384620,3	811896,7	357479,1	198312,8	16931,7
Ochrona zdrowia *Health care*	75513,3	16425,9	10387,1	37215,0	11485,2
Pomoc społeczna *Social assistance*	717696,2	450656,9	143189,5	120632,1	3217,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej *Other tasks in sphere of social policy*	105757,5	25268,7	24917,5	38621,2	16950,1
Edukacyjna opieka wychowawcza *Educational care*	118992,6	29424,9	38337,0	46452,0	4778,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska *Municipal economy and environmental protection*	204475,2	147012,7	55014,0	962,8	1485,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego *Culture and national heritage*	172543,5	119286,0	23466,0	2895,4	26896,2
Kultura fizyczna *Physical education*	121843,4	70368,6	40451,7	808,0	10215,2

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5 (282). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF SELF-GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*			
Przychody 2011	309495,8	106195,3	195794,4	7506,1
Revenue **2012**	**302943,0**	**96805,9**	**198949,0**	**7188,1**
w tym:				
of which:				
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług	148298,0	61245,0	82907,3	4145,6
Revenue from sale of products, asset components and services				
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego [b]	63440,6	12495,5	48534,9	2410,1
Allocations from local self-government entities budgets [b]				
Koszty 2011	326227,6	111911,5	206600,8	7715,3
Costs **2012**	**308536,4**	**98361,5**	**201650,7**	**8524,2**
w tym:				
of which:				
Materiały i usługi	142747,0	40671,4	97208,1	4867,5
Materials and services				
Podatek dochodowy od osób prawnych . .	465,1	390,8	74,2	-
Corporate income tax				
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego	331,1	331,1	-	-
Surplus payments to local self-government entities budgets				

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. *b* Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of self-government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. b Including allocations from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XXI
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

CHAPTER XXI
INVESTMENTS. FIXED ASSETS

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995).

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:
- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości - MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

General notes

Investments

1. *Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts, according to the recommendations of European System of National and Regional Accounts (ESA 1995).*

Investment outlays *are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.*

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets *include outlays on:*
- *buildings and structures (include buildings and places as wells as civil engineering works), of which, i.a., construction and assembly works, design and cost estimate documentations,*
- *machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and end-owments),*
- *transport equipment,*
- *others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second--hand fixed assets, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards - IAS) implemented since 1 I 2005.*

Other outlays *are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.*

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób - opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) i sakralne - ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

3. The value of investment outlays incurred by:

- *legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality employing up than 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction, and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., not including the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Fixed assets

***1. Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready, for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential-premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.*

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2009 Nr 152, poz.1223, z późniejszymi zmianami).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych **w bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII od 1995 r. należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
  - przed 1 I 1995 r. - wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
  - po 1 I 1995 r. - wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. - również wycenę według wartości godzinowej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Wartość zużycia środków trwałych odpowiada wielkości odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) dokonanych od chwili oddania środków trwałych do eksploatacji.

Stopień zużycia określa stosunek procentowy wartości zużycia do wartości brutto środków trwałych.

4. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) opracowano **metodą przedsiębiorstw,** co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe" wszystkie środki trwałe

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance Act of Accounting dated 29 IX 1994 (uniform text: Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223, with later amendments).

2. *The* ***gross value of fixed assets*** *is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).*

The ***gross value*** *of fixed assets* ***at current book-keeping prices*** *is understood, as of 31 XII since 1995:*

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation,*
  - *before 1 I 1995 - the value at replacement prices of September 1994,*
  - *after 1 I 1995 - the purchase or manufacturing value at current prices,*
- *in units use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 - also revaluation according to fair value.*

The ***gross value at replacement prices*** *was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).*

3. *The* ***value of consumption of fixed assets*** *corresponds to the value of depreciation since the utilization of the fixed assets.*

The ***degree of consumption*** *of fixed assets is understood as the percentage relation of the value of consumption to the gross value of fixed assets.*

4. *Data by sections of the NACE rev. 2 were compiled using the* ***enterprise method,*** *i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section "Manufacturing" all fixed assets used*

użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynkii lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe". Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywi- dualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości".

5. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób - opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych - ustalono szacunkowo.

6. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

1) budynki i budowle:
   a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
   b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
   a) kotły i maszyny energetyczne,
   b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
   c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
   d) urządzenia techniczne,
   e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
3) środki transportu;
4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section "Manufacturing". An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section "Real estate activities''.

5. *The gross value of fixed assets:*

- *of legal persons and organizational entities without legal personality empolying more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures, was estimated.*

6. *The* ***value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets.*** *The grouping includes:*

1) *buildings and structures:*
   a) *buildings and places; since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise as well as co-perative right to non-residential (utilitarian) premise,*
   b) *land and water engineering constructions (excluding detailed meliorations);*
2) *machinery, technical equipment and tools:*
   a) *boilers and power industry machinery,*
   b) *general usage machinery, equipment and apparatus,*
   c) *special use machinery, equipment and apparatus,*
   d) *technical equipment,*
   e) *tools, instruments, moveables and endowments;*
3) *transport equipment;*
4) *other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).*

Inwestycje
Investments

TABL. 1 (283). **NAKŁADY INWESTYCYJNE** [a] **(ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS [a] *(current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2011	2012
	w mln zł *in mln zl*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**7497,2**	**7990,5**	**5774,6**
sektor publiczny *public sector*	2605,3	5155,5	2716,6
sektor prywatny *private sector*	4891,8	2835,0	3058,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	171,0	213,2	168,8
Przemysł *Industry*	1979,3	2415,9	1944,7
w tym: *of which:*			
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*	910,1	1169,1	1071,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	314,8	303,4	234,0
Budownictwo *Construction*	115,1	92,7	54,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles*	325,6	321,3	506,9
Transport i gospodarka magazynowa [b] *Transportation and storage* [b]	3184,1	3378,3	1495,7
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering*	28,3	38,5	34,0
Informacja i komunikacja *Information and communication*	11,8	51,1	72,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	36,6	31,9	27,7
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*	624,8	719,0	882,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	54,3	86,9	31,4
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*	38,8	40,1	41,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	226,0	166,7	142,5
Edukacja *Education*	160,3	145,4	96,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	163,2	113,9	115,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	365,1	170,1	154,0
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	12,9	5,5	6,0

a Według lokalizacji inwestycji. *b* Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place

a According to investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (284). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH[a] (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES[a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2011	2012
	w mln zł *in mln zl*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**2344,8**	**3081,6**	**2688,3**
sektor publiczny *public sector*	861,7	1276,5	901,2
sektor publiczny *public sector*	1483,1	1805,1	1787,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	63,7	117,8	83,1
Przemysł *Industry*	1623,0	2165,0	1795,0
w tym: *of which:*			
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*	858,2	1084,8	1048,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	105,4	150,1	120,9
Budownictwo *Construction*	59,9	46,3	31,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*	210,5	253,5	323,4
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	86,3	164,7	175,0
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*	14,6	13,4	13,8
Informacja i komunikacja *Information and communication*	5,3	44,6	65,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	19,0	29,7	27,2
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*	84,2	78,9	27,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	14,8	25,7	12,6
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*	18,0	20,0	26,3
Edukacja *Education*	6,8	3,3	1,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	122,9	89,7	89,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	14,5	28,2	14,4
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	1,0	0,7	1,0

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (285). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH [a] WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES [a] BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym *Of which*		
			budynki i budowle *buildings and structures*	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia *machinery, technical equipment and tools*	środki transportu *transport equipment*
		w mln zł *in mln zl*			
OGÓŁEM *TOTAL*	2010	1413,9	554,5	700,0	153,4
	2011	1699,5	742,3	795,6	155,2
	2012	**1476,9**	**586,3**	**732,6**	**153,7**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		85,1	62,8	15,9	5,9
Przemysł *Industry*		965,8	304,2	592,1	67,9
w tym: *of which:*					
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*		756,3	183,0	520,6	51,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		113,4	90,6	15,5	7,4
Budownictwo *Construction*		25,9	15,7	7,1	3,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles*		164,3	103,3	35,9	24,4
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		55,2	10,9	3,6	40,7
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering*		10,2	6,5	3,5	0,2
Informacja i komunikacja *Information and communication*		4,0	0,1	2,8	1,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		13,2	7,3	5,5	0,4
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*		15,1	12,0	1,8	0,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		11,4	7,3	3,4	0,7
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*		27,8	7,0	15,4	5,2
Edukacja *Education*		1,4	0,4	0,3	0,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		84,5	39,0	42,8	2,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		12,1	9,3	2,3	0,5
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		0,8	0,6	0,2	0,0

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (286). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH** [a] **(bieżące ceny ewidencyjne)**

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS [a] *(current book-keeping prices)*

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2011	2012
	w mln zł *in mln zl*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**61292,7**	**64779,3**	**73620,6**
sektor publiczny *public sector*	27914,9	29409,4	36649,5
sektor publiczny *public sector*	33377,7	35369,9	36971,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	3175,6	3252,8	3403,0
Przemysł *Industry*	22180,2	23444,2	25192,3
w tym: *of which:*			
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*	11880,7	12751,9	13561,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	2704,5	2851,3	3181,6
Budownictwo *Construction*	862,4	1015,8	1195,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles*	3265,5	3606,4	3728,1
Transport i gospodarka magazynowa [b] *Transportation and storage* [b]	10546,7	10850,4	17325,2
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering*	457,0	522,5	538,5
Informacja i komunikacja *Information and communication*	2058,1	2047,0	1144,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	377,0	403,6	417,3
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*	10805,3	11419,8	11935,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	405,6	511,0	471,2
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*	230,3	297,1	351,2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	2882,2	3074,3	3165,3
Edukacja *Education*	1628,1	1778,7	1932,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	1243,5	1346,0	1502,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	1015,0	1041,3	1132,5
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	160,3	168,2	185,5

a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. *b* Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (287). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH**[a] **(bieżące ceny ewidencyjne)**
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES[a] *(current book-keeping prices)*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2011	2012
	w mln zł *in mln zl*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**30473,5**	**32189,2**	**33099,0**
sektor publiczny *public sector*	10181,3	10793,3	11165,3
sektor publiczny *public sector*	20292,1	21396,0	21933,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	1069,6	1072,7	1128,7
Przemysł *Industry*	20275,6	21326,3	22966,5
w tym: *of which:*			
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*	11352,4	12187,3	12954,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	1415,2	1410,3	1676,5
Budownictwo *Construction*	462,2	538,8	677,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*	2120,1	2394,5	2409,9
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	668,8	692,3	704,7
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*	299,7	346,0	327,4
Informacja i komunikacja *Information and communication*	1970,1	1947,8	1036,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	301,2	318,8	330,6
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*	1961,8	2068,4	1902,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	175,1	251,0	202,9
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support ser75vice activities*	72,8	79,8	103,8
Edukacja *Education*	33,1	35,7	38,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	804,1	852,0	966,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	216,8	230,7	262,2
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	42,4	34,4	41,1

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca
Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita

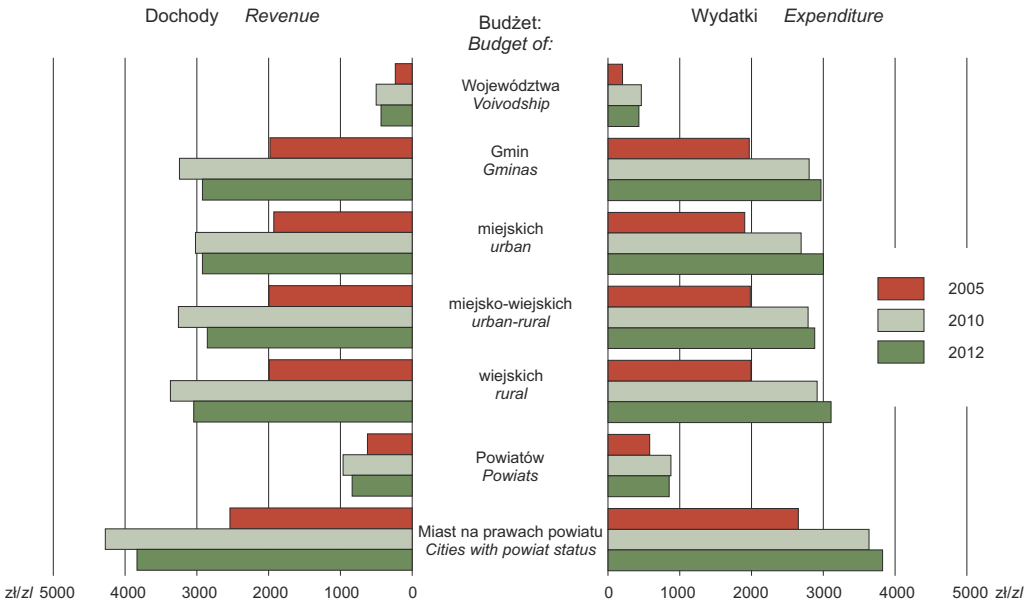

Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
Structure of gross value added by kinds of activities (current prices)

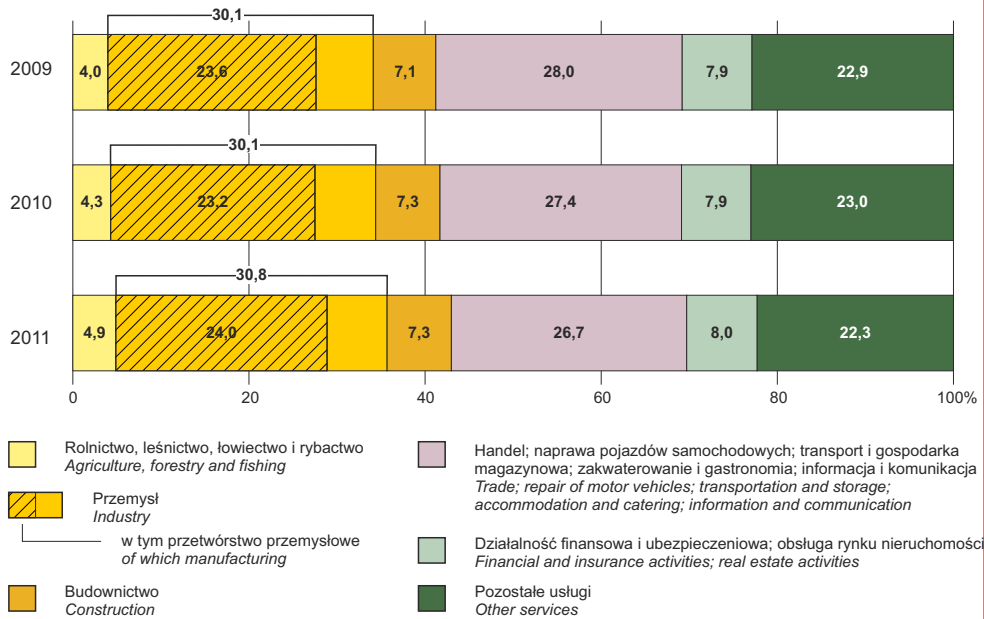

Struktura podmiotów gospodarki narodowej[a] w 2012 r.

Stan w dniu 31 XII

Structure of entities of the national economy[a] in 2012

As of 31 XII

Według form prawnych *By legal status*

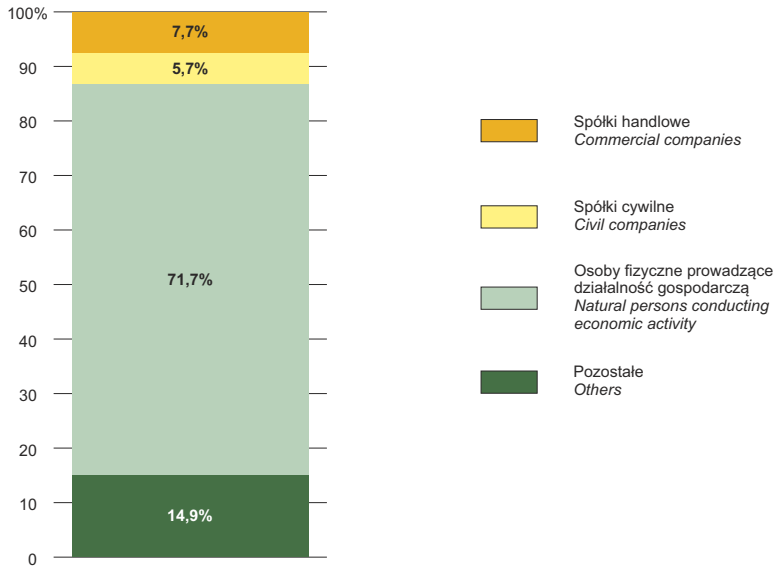

Według sekcji *By sections*

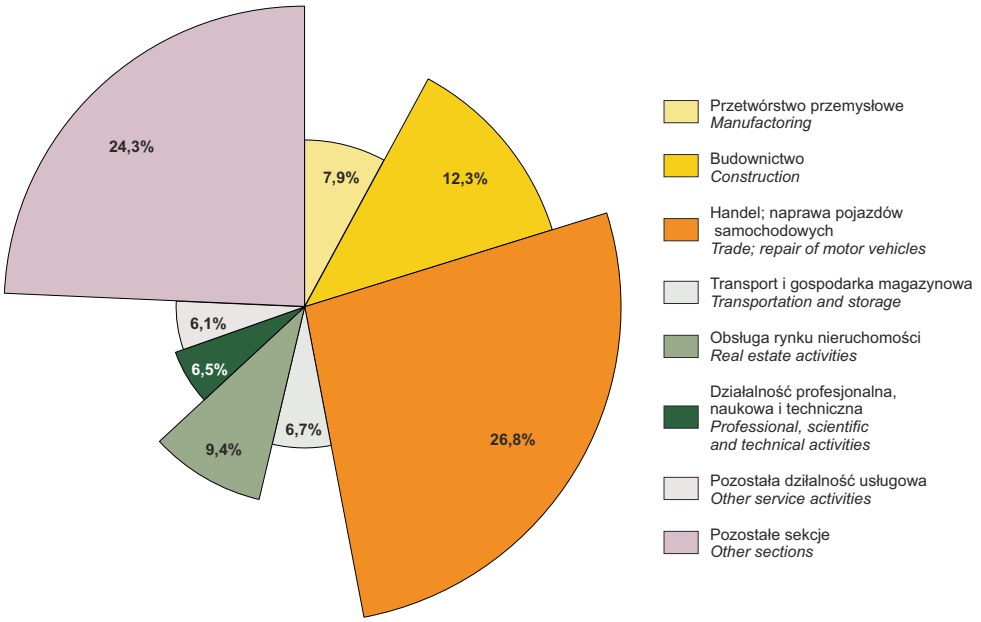

[a] Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
[a] *Excluding persons tending private farms in agriculture.*

DZIAŁ XXII

RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995).
W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

2. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

3. **Wartość dodana brutto (WDB)** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

5. **Zużycie pośrednie** obejmuje wartość wyrobów i usług zużytych jako nakłady w procesie produkcji, z wyjątkiem środków trwałych, których zużycie jest rejestrowane jako amortyzacja środków trwałych. Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

CHAPTER XXII

REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. ***Regional accounts*** *were compil according to the principles of the Europe System of National and Regional Accounts (ES 1995). The following accounts are compiled in t regional accounts system for each voivodship: t production account and the generation of incor account by institutional sectors and kind of activ as well as the allocation of primary incor account and the secondary distribution of incor account in the households sector. The followi categories are calculated for subregions: gro domestic product (GDP) and gross value add (GVA) by kind-of-activity groups.*

2. ***Gross domestic product (GDP)*** *presen the final result of the activity of all entities of t national economy. Gross domestic product equal to the sum of gross value added generat by all national institutional units, increased taxes on products and decreased by subsidies products. Gross domestic product is calculated market prices.*

In calculations of gross domestic produ volume indices current prices from the ye preceding reference year were adopted constant prices.

3. ***Gross value added (GVA)*** *measures t newly generated value as a result of t production activity of national institutional uni Gross value added is the difference betwe gross output and intermediate consumption, a is presented at basic prices.*

4. ***Gross output*** *includes the value of goo and services produced by all national institution units. Gross output is valued at basic prices according to the production costs.*

5. ***Intermediate consumption*** *includes t value of goods and services consumed as outla in the production process, excluding fixed asse the consumption of which is registered depreciation of fixed assets. Intermedia consumption is presented at purchasers' prices*

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

7. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

9. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

6. *In the regional accounts system t principle of recording gross output as well intermediate consumption including* ***intern turnover*** *is accepted.*

7. Gross primary income in t households sector *is comprised of gross mix income, income connected with hired wo (including total compensation of employees bor by all national institutional units, i.e. wages a salaries jointly with contributions to compulso social security and health security paid employees, contributions to compulsory soc security paid by employers and other cos connected with employment) as well as prope income. Gross primary income fulfils the functi of creating gross disposable income.*

8. Gross disposable income in t households sector *is obtained as a result correcting gross primary income by current tax on income, wealth, etc., social contribution social benefits other than social transfers in ki (social security benefits in cash, social assistan benefits in cash) and other current transfers.*

Indices of gross real disposable income in t households sector by voivodships are calculat applying simplified method using price indices consumer goods and services by voivodships.

9. *The grouping of data by voivodships a subregions according to kind of activity of t Polish Classification of Activities was conduct applying the* ***local kind-of-activity unit metho*** *i.e. by the place of residence and main kind activity of the local unit of the enterprise.*

10. *Criteria of rating a given unit of the nation economy among* ***institutional sectors*** *a functions fulfilled in the national economy, kind activity in the creation of new economic values well as the way of participation in the distribution income. The five following institutional sectors a defined:*

1) sektor przedsiębiorstw, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
2) sektor instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz działalnością ubezpieczeniową,
3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa oraz przedsiębiorstwa publiczne, które zgodnie z metodologią ESA 1995 spełniają kryteria zaliczania do sektora,
4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

11. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki" w zakresie produkcji ukrytej dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej (głównie w działalności usługowej).

1) *non-financial corporations sector whi includes economic entities manufacturi market products (goods and non-financ services),*
2) *financial corporations sector which includ economic entities engaged in financ intermediation, auxiliary financial activity well as in insurance activity,*
3) *general government sector which includ entities of the national economy operati according to the principles described in t Law on Public Finance as well as entities which the financial system was defined special regulations, and the main source financing of which are subsidies from the sta budget, as well as public enterprises whi accordingly to the ESA 1995 methodology fu criteria of including in the sector,*
4) *households sector which includes own-accou workers on private farms in agriculture as w as natural persons working outside priva farms in agriculture, employing up to 9 perso as well as natural persons obtaining incon from hired work and non-earned sources,*
5) *non-profit institutions serving households sec which includes: social organizations, politi parties, trade unions, associations, foundatio and religious organizations.*

11. *Estimation of "hidden economy" is includ in regional accounts in the field of the conceal production for registered economic entiti employing up to 9 persons (irrespective of t specific legal form), employing from 10 to persons in private sector (excluding co-operatives) well as natural persons engaged in non-register work (primarily within the service activity).*

12. Dane z rachunków regionalnych za lata 2009 i 2010 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu zastosowania w obliczeniach liczby ludności opracowanej na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

Ponadto zrewidowane zostały dane dotyczące dochodów w sektorze gospodarstw domowych za 2010 rok ze względu na zmiany wprowadzone przez Narodowy Bank Polski w bilansie płatniczym w zakresie wynagrodzeń i dochodów z tytułu własności.

13. Dane na 1 mieszkańca za lata 2009-2011 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

14. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto - Rachunki regionalne w 2011 r.".

12. *Data from the regional accounts for t years 2009 and 2010 were changed in relation previously published data on account of applyi in calculations number of population which w compiled on the basis of Population and Housi Census 2011 results.*

Moreover, data concerning income in t households sector for 2010 were revised due changes introduced by the National Bank Poland in the balance of payments in the range wages and salaries as well as property income

13. *Data per capita for the years 2009-20 were calculated on the basis of the number population which included the results of t Population and Housing Census 2011.*

14. *Explanations concerning regional accoun (methodological notes and basic concepts) we placed in the publication "Gross Domes Pro-duct – Regional Accounts in 2011".*

TABL. 1 (288). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2009	2010	2011	2009	2010	2011
	w mln zł *in mln zl*			w odsetkach *in percent*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**30403**	**31689**	**33552**	**x**	**x**	
W tym wartość dodana brutto ***Of which gross value added***	**27018**	**27910**	**29474**	**100,0**	**100,0**	**100,**
w tym sektor: *of which sector:*						
przedsiębiorstw *non-financial corporations*	13255	13530	14460	49,1	48,5	49,
instytucji rządowych i samorządowych *general government*	4481	4648	4711	16,6	16,7	16,
gospodarstw domowych *households*	8505	8909	9408	31,5	31,9	31,
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	1073	1200	1434	4,0	4,3	4,
Przemysł *Industry*	8134	8413	9069	30,1	30,1	30,
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	6378	6478	7073	23,6	23,2	24,
Budownictwo *Construction*	1920	2044	2156	7,1	7,3	7,
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia[Δ]; informacja i komunikacja *Trade; repair of motor vehicles[4]; transportation and storage; accommodation and catering[4]; information and communication*	7559	7630	7875	28,0	27,3	26,
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Financial and insurance activities; real estate activities[4]*	2129	2207	2367	7,9	7,9	8,
Pozostałe usługi *Other services*	6204	6416	6573	23,0	23,0	22,
NA 1 MIESZKAŃCA[a] ***PER CAPITA***[a]	**29752**	**30980**	**32795**	**x**	**x**	

a W złotych.
a *In zlotys.*

TABL. 2 (289). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOM ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
Produkcja globalna	62908	67053	71114	*Gross output*
Zużycie pośrednie	35889	39143	41640	*Intermediate consumption*
Wartość dodana brutto	27018	27910	29474	*Gross value added*
w tym koszty związane z zatrudnieniem	10919	11576	12193	*of which compensation of employees*
Nadwyżka operacyjna brutto	15856	16043	16998	*Gross operating surplus*

Tabl. 3 (290). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	*SPECIFICATION*
Dochody pierwotne brutto:				*Gross primary income:*
w milionach złotych	19808	20825	21885	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	19384	20359	21391	*per capita in zl*
Dochody do dyspozycji brutto:				*Gross disposable income:*
w milionach złotych	19658	20855	21723	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	19237	20388	21233	*per capita in zl*

DZIAŁ XXIII

PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prywatyzacja

1. Proces prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych – z wyjątkiem byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej – prowadzony jest na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. Nr 118, poz. 561), z późniejszymi zmianami (zastąpiła ustawę z dnia 13 VII 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych) oraz:

- ustawy z dnia 25 IX 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. 1991 Nr 18, poz. 80, z późniejszymi zmianami),
- ustawy z dnia 30 IV 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz. U. Nr 44, poz. 202, z późniejszymi zmianami).

Na podstawie wymienionych aktów prawnych stosuje się trzy zasadnicze metody postępowania z przedsiębiorstwami państwowymi:

1) **komercjalizację**, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa:
   a) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa w celu:
      - prywatyzacji pośredniej (kapitałowej) poprzez sprzedaż akcji lub udziałów,
      - prywatyzacji poprzez obejmowanie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym (od 2004 r.) polegającej na zbywaniu akcji w drodze subskrypcji prywatnej lub otwartej,
      - wniesienia akcji lub udziałów do narodowych funduszy inwestycyjnych (NFI),
      - innym,
   b) do 30 IV 2004 r. w spółkę z udziałem wierzycieli powstałą w wyniku konwersji wierzytelności na udziały;
2) **prywatyzację bezpośrednią** polegającą na rozporządzeniu przez organ założycielski wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa (sprzedaż, wniesienie do spółki, oddanie do odpłatnego korzystania);
3) **likwidację** przedsiębiorstwa **ze względów ekonomicznych**.

CHAPTER XXIII

PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

Privatization

1. The process of privatizing *state owned enterprises – except of former state farms – is conducted on the basis of the Law on the Commercialization and Privatization, dated 30 VIII 1996 (Journal of Laws No. 118, item 561), with later amendments (it replaced the Law on the Privatizing of State Owned Enterprises, dated 13 VII 1990) as well as:*

- *the Law on State Owned Enterprises, dated 25 IX 1981 (Journal of Laws 1991 No. 18, item 80, with later amendments),*
- *the Law on National Investment Funds and Their Privatization, dated 30 IV 1993 (Journal of Laws No. 44, item 202, with later amendments).*

On the basis of the legal acts mentioned above three basic methods are used relative to state owned enterprises:

1) ***commercialization****, i.e., the transformation of an enterprise:*
   a) into a sole-shareholder company of the State Treasury for the purpose of:
      - *indirect (capital) privatization through the sale of shares or holdings,*
      - *privatization by the taking up shares in higher founder's capital (since 2004) based on the disposal of shares on the way of private subscription or open,*
      - *the transfer of shares or holdings to the national investment funds (NIF),*
      - *other,*
   b) until 30 IV 2004 – into a company with creditors` participation established as a result of debt conversion on holdings;
2) ***direct privatization*** *based on the disposition, by the founding body, of all tangible and intangible asset components of an enterprise (sale, transfer to a company, leasing);*
3) ***the liquidation*** *of an enterprise* ***due to economic reasons.***

Odrębnym procesom – w myśl ustawy z dnia 19 X 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 208, poz. 2128, z późniejszymi zmianami) – podlega majątek byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączony do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP), którym dysponuje Agencja Nieruchomości Rolnych w celu restrukturyzacji i prywatyzacji.

Processes – based on the Law on the Management of Agricultural Real Estate of the State Treasury, dated 19 X 1991 as well as changes in some laws (uniform text Journal of Laws 2004 No. 208, item 2128, with later amendments) – consist in the assets of former state farms being incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury (APSST), which is administered by the Agricultural Property Agency for the purpose of restructuring and privatization.

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 591) z późniejszymi zmianami oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763) z późniejszymi zmianami w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr jest aktualizowany na podstawie wniosków zgłaszanych przez podmioty, na których ciąży prawny obowiązek dokonywania zgłoszeń do rejestru, dotyczących wpisu, skreślenia oraz zmian cech objętych wpisem. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku.

Presented data concern entities of the national economy recorded in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

he National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Laws 2012 item 591) with later amendments and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 27 VII 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763) with later amendments on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of cooperation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on the basis of applications submitted by entities legally obliged to apply for entries in and deletions from the register, and also for updating their entries in terms of their description. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation.

Prywatyzacja
Privatization

TABL. 1 (291). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE OBJĘTE PROCESEM PRYWATYZACJI W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
STATE OWNED ENTERPRISES INCLUDED IN THE PRIVATIZATION PROCESS FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych *In absolute numbers*	W odsetkach *In %*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**199**	**100,0**	***T O T A L***
Skomercjalizowane	38	19,1	*Commercialized*
Objęte prywatyzacją bezpośrednią	75	37,7	*Included in direct privatization*
w tym sprywatyzowane	75	37,7	*of which privatized*
Poddane likwidacji	86	43,2	*Subject to liquidation*
w tym zlikwidowane	47	23,6	*of which liquidated*

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.
S o u r c e: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 2 (292). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE SPRYWATYZOWANE METODĄ BEZPOŚREDNIĄ I ZLIKWIDOWANE W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
STATE OWNED ENTERPRISES PRIVATIZED BY THE DIRECT METHOD AND LIQUIDATED FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Sprywatyzowane *Privatized*					Zlikwidowane *Liquidated*
	ogółem *total*	w wyniku *as a result of*				
		sprzedaży majątku *sale of assets*	wniesienia majątku do spółki Skarbu Państwa *transfer of assets to a company of the State Treasury*	oddania majątku do odpłatnego korzystania *leasing*	zastosowania mieszanych sposobów zbycia majątku *use of combined methods for disposal of assets*	
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**75**	**14**	**7**	**52**	**2**	**47**
w tym: *of which:*						
Przetwórstwo przemysłowe *Manufacturing*	29	6	4	17	2	13
Budownictwo *Construction*	19	4	1	14	-	9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]	10	2	-	8	-	11
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	5	-	2	3	-	7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	6	-	-	6	-	4

Źr ó d ł o: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.
S o u r c e: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 3 (293). **SPÓŁKI POWSTAŁE W WYNIKU KOMERCJALIZACJI PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH I ICH PRYWATYZACJA W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
COMPANIES ESTABLISHED AS A RESULT OF THE COMMERCIALIZATION OF STATE OWNED ENTERPRISES AND THEIR PRIVATIZATION FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki *Companies*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**35**	***T O T A L***
powstałe w celu:		*established for the purpose of:*
prywatyzacji [a]	31	*privatization* [a]
innym	4	*other*
W tym sprywatyzowane pośrednio (kapitałowo)	10	*Of which indirectly (capital) privatized*
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	4	*of which with foreign capital participation*

a Pośredniej (kapitałowej), poprzez obejmowanie akcji oraz wniesienia do NFI.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.

a Indirect (capital) privatization, by the taking up shares and transfer to NIF.
S o u r c e: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 4 (294). **SPÓŁKI POWSTAŁE NA BAZIE MAJĄTKU SPRYWATYZOWANYCH BEZPOŚREDNIO I ZLIKWIDOWANYCH PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
COMPANIES ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE DIRECTLY PRIVATIZED AND LIQUIDATED STATE OWNED ENTERPRISES FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki *Companies*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**93**	***T O T A L***
Spółki z udziałem Skarbu Państwa powstałe z wniesienia majątku przedsiębiorstw państwowych	11	*Companies with State Treasury participation established from the transfer of assets of state owned enterprises*
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	3	*of which with foreign capital participation*
Spółki pracownicze [a]	82	*Employee companies* [a]

a Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjne użytkujące odpłatnie majątek sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych, do których przystąpiła większość pracowników tych przedsiębiorstw.

a Limited liability and joint stock companies leasing the assets of directly privatized and liquidated state owned enterprises in which the majority of employees of those state owned enterprises participated.

TABL. 5 (295). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] W REJESTRZE REGON**

Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] IN THE REGON REGISTER
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**102070**	**106110**	**104430**	**107689**	***T O T A L***
sektor publiczny	5860	4577	4597	4719	*public sector*
sektor prywatny	96204	101533	99833	102970	*private sector*
w tym:					*of which*
Przedsiębiorstwa państwowe	41	8	6	2	*State owned enterprises*
Spółki	12257	13460	13918	14463	*Companies*
w tym:					*of which:*
handlowe	6074	7428	7820	8313	*commercial*
cywilne	6140	6002	6067	6115	*civil*
Spółdzielnie	510	476	468	470	*Co-operatives*
Fundacje	115	172	199	225	*Foundations*
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	1997	2643	2754	2909	*Associations and social organizations*
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	77389	78324	75862	77225	*Natural persons conducting economic activity*

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 6 (296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ [a] W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY [a] IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej *Legal persons and organizational entities without legal personality*							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *Natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*						
			przedsiębiorstwa państwowe *state owned enterprises*	spółki handlowe *commercial companies*			spółki cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *co-operatives*	
				razem *total*	w tym *of which*				
					jednoosobowe Skarbu Państwa *sole-shareholder companies of the State Treasury*	z udziałem kapitału zagranicznego *with foreign capital participation*			
OGÓŁEM 2005	102070	24681	41	6074	15	2323	6140	510	77389
TOTAL 2010	106110	27786	8	7428	10	2698	6002	476	78324
2011	104430	28568	6	7820	10	2736	6067	468	75862
2012	**107689**	**30464**	**2**	**8313**	**8**	**2753**	**6115**	**470**	**77225**
w tym: *of which:*									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . . . *Agriculture, forestry and fishing*	3707	915	-	515	1	205	147	87	2792
Przemysł . . . . . *Industry*	9161	2898	2	1997	4	764	764	53	6263
w tym przetwórstwo przemysłowe . . . . . *of which manufacturing*	8453	2532	2	1720	3	695	733	51	5921
Budownictwo . . . . . *Construction*	13207	1628	-	966	-	273	603	32	11579
Handel i naprawa pojazdów samochodowych [Δ] . . . . . *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]	28897	5142	-	2468	2	868	2575	69	23755
Transport i gospodarka magazynowa. . . . . *Transportation and storage*	7202	755	-	451	-	151	285	4	6447
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] . . . . . *Accommodation and catering*	3191	683	-	249	-	111	406	1	2508
Informacja i komunikacja. . . . *Information and communication*	1866	365	-	240	1	31	113	7	1501

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 6 (296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ [a] W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY [a] IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej *Legal persons and organizational entities without legal personality*							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *Natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*						
			przedsiębiorstwa państwowe *state owned enterprises*	spółki handlowe *commercial companies*			spółki cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *co-operatives*	
				razem *total*	w tym *of which*				
					jednoosobowe Skarbu Państwa *sole-shareholder companies of the State Treasury*	z udziałem kapitału zagranicznego *with foreign capital participation*			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . . *Financial and insurance activities*	3179	262	-	137	-	14	98	20	2917
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*	10122	9347	-	294	-	81	102	170	775
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . *Professional, scientific and technical activities*	7022	971	-	500	-	129	411	8	6051
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] . . . . . *Administrative and support service activities*	2405	348	-	227	-	77	108	8	2057
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . . . *Public administration and defence; compulsory social security*	680	680	-	-	-	-	-	-	-
Edukacja . . . . . *Education*	3160	1672	-	46	-	11	69	2	1488
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . *Human health and social work activities*	5483	610	-	136	-	14	245	3	4873
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . *Arts, entertainment and recreation*	1829	1184	-	39	-	10	82	1	645
Pozostała działalność usługowa . . . . . *Other service activities*	6573	3002	-	48	-	14	107	5	3571

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 7 (297). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Spółki kapitałowe *Companies*			Spółki osobowe [a] *Partnerships* [a]		
			razem *total*	akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*	razem total	w tym *of which* jawne *unlimited partnerships*	w tym *of which* komandytowe *limited partnerships*
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	6074	5479	171	5308	595	550	22
	2010	7428	6584	162	6422	844	678	111
	2011	7820	6931	164	6767	889	699	133
	2012	**8313**	**7324**	**163**	**7161**	**989**	**724**	**191**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		515	493	3	490	22	15	7
Przemysł *Industry*		1997	1847	62	1785	150	102	45
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		1720	1588	60	1528	132	95	34
Budownictwo *Construction*		966	872	14	858	94	68	20
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles*		2468	2097	37	2060	371	312	55
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		451	387	6	381	64	53	10
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering*		249	228	-	228	21	15	6
Informacja i komunikacja *Information and communication*		240	232	4	228	8	5	3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		137	104	10	94	33	24	4
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*		294	259	9	250	35	27	6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		500	419	8	411	81	41	22
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*		227	199	3	196	28	17	11
Edukacja *Education*		46	38	1	37	8	7	1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		136	65	1	64	71	36	-
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		39	39	5	34	-	-	-
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		48	45	-	45	3	2	1

a W województwie lubuskim wśród spółek osobowych zarejestrowanych było: w 2011 r. - 43 spółki partnerskie i 14 spółek komandytowo-akcyjnych, w 2012 r. - 53 spółki partnerskie i 21 spółek komandytowo-akcyjnych.

a There were only in 2011 - 43 professional partnershipsip and 14 limited joint-stock partnerships, in 2012 - 53 professional partnershipsip and 21 limited joint-stock partnershipsregistered in whole Lubuskie Voivodship.

TABL. 8 (298). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE[a] WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED[a] BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
			spółki *companies*						osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *natural persons conducting economic activity*
			razem *total*	handlowe *commercial companies*			cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *co-operatives*	
				razem *total*	w tym *of which*				
					akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*			
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	7990	642	307	2	276	334	5	6782
	2010	11779	666	416	7	347	250	7	10451
	2011	10075	770	511	2	436	258	2	8736
	2012	**10891**	**818**	**570**	**5**	**453**	**244**	**13**	**8569**
w tym: *of which:*									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		264	51	44	-	23	6	3	209
Przemysł *Industry*		710	113	92	1	77	21	2	591
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		640	90	70	1	55	20	2	547
Budownictwo *Construction*		1916	82	54	-	46	25	-	1829
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles*		2717	250	158	1	128	92	4	2454
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		596	45	32	-	28	13	-	550
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering*		344	34	15	-	12	19	1	297
Informacja i komunikacja. *Information and communication*		252	39	33	-	33	6	-	211
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		337	36	24	2	16	12	-	301
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*		972	28	23	1	19	5	1	72
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		599	59	46	-	38	13	-	535
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*		378	25	22	-	19	3	1	352
Edukacja *Education*		546	9	5	-	4	4	-	215
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		487	28	17	-	6	11	-	445
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		119	7	2	-	1	5	1	79
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		642	12	3	-	3	9	-	429

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 9 (299). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE[a] WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED[a] BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
			spółki *companies*						osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *natural persons conducting economic activity*
			razem *total*	handlowe *commercial companies*			cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *co-operatives*	
				razem *total*	w tym *of which*				
					akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*			
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	4822	353	74	7	52	278	8	4312
	2010	7113	245	97	6	71	147	6	6704
	2011	11615	301	124	4	83	177	10	11068
	2012	**7606**	**285**	**111**	**3**	**71**	**174**	**10**	**7169**
w tym: *of which:*									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		184	26	22	-	5	4	2	156
Przemysł *Industry*		558	40	24	1	20	16	3	506
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		512	36	21	-	18	15	3	467
Budownictwo *Construction*		1369	28	8	-	7	20	2	1339
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles*		2552	87	20	-	11	67	1	2464
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		558	28	9	-	8	19	-	529
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering*		336	10	3	-	2	7	-	326
Informacja i komunikacja *Information and communication*		139	9	4	-	4	5	-	130
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		309	6	3	-	1	3	-	303
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*		62	6	6	2	3	-	1	47
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		340	13	6	-	6	7	1	324
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*		267	7	3	-	2	4	-	260
Edukacja *Education*		175	4	-	-	-	4	-	115
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		233	6	-	-	-	6	-	220
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		79	4	2	-	1	2	-	62
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		439	11	1	-	1	10	-	388

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.